

VIJEĆE VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA HRVATSKE
THE COUNCIL OF CROATIAN INSTITUTIONS OF
HIGHER PROFESSIONAL EDUCATION

Martićeva 13, 10000 Zagreb. Tel: 01/ 5495 - 762, fax:01/5495 - 769
e – mail: vijece@zvu.hr

I Z V J E Š Ć E
O

**RADU VIJEĆA VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA
REPUBLIKE HRVATSKE
U RAZDOBLJU OD 2003.- 2007.**

Zagreb, prosinac 2007.

Izdavač: Vijeće veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske, Martićeva 13,
Zagreb

Za izdavača: Mladen Havelka

Izvješće sastavio: Mladen Havelka

Priloge priredili : Ana Fučkala i Viktorija Juriša

Slog i prijelom: Ivica Kostrec

Naklada: 60 primjeraka

Tisk: Papirna konfekcija „Jagić“ , Zagreb

Napomena: Ovo izvješće se nalazi se u elektronskoj formi na web stranici
Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske, www.zvu.hr/VVIVS

„Politehničke su u svijetu vrlo propulzivne institucije visokog obrazovanja koje bi svojom prilagodljivošću i svojom orijentacijom na nestandardnu studentsku populaciju, te neopterećenošću imperativom znanstvenog rada bile od izuzetne važnosti jednoj zemlji koja je i pred brzom obnovom nakon rata i pred prestrukturiranjem svojeg gospodarstva i ukupnog života. Zašto se onda kod nas toliki ljudi prave da ne znaju o čemu je riječ? „

*Prof. dr. sc. Srđan Lelas
„Sveučilište i politehnička“
Tjednik „Danas“, 1991.*

Sadržaj:

Predgovor

Sadržaj

I. Osnivanje Zajednice Visokih škola i veleučilišta Hrvatske i Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske

II. Osnivanje i djelatnost Zajednice veleučilišta i visokih škola Hrvatske

Osnivanje Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske

Teme i sadržaji sjednica Vijeća

Promicanje kvalitete nastave

Suradnja s Rektorskim zborom i Nacionalnim vijećem za visoku naobrazbu

Međunarodna suradnja

III. Zaključak

IV. Prilozi

I. Prilozi vezani uz djelatnost Zajednice veleučilišta i visokih škola Hrvatske

Prilog 1: Zapisnik Osnivačke skupštine Zajednice

Prilog 2: Popis osnivača Zajednice

Prilog 3: Izvadak iz zapisnika 1. sjednice Zajednice

Prilog 4: Zaključci Skupštine Zajednice od 11. travnja, 2002.

Prilog 5: Uvodni govor predsjednika Zajednice na Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu

Prilog 6: Primjedbe na nacrt Zakona

Prilog 7: Prijedlog amandmana na konačni prijedlog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

Prilog 8: Uvodno izlaganje predsjednika Zajednice na Skupštini

Zajednice visokih škola Hrvatske održanoj 19. veljače 2003. godine

Prilog 9: Mišljenje Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu o budućem ustrojstvu visokog obrazovanja u Hrvatskoj

II. Prilozi vezani uz djelatnost Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske

Prilog 10: Zapisnik sa konstituirajuće sjednice Vijeća

Prilog 11: Poslovnik o radu Vijeća

Prilog 12: Popis članica na dan 1. prosinca 2007. godine

Prilog 13: Zaključci vezani uz ukidanje Veleučilišta u Splitu

Prilog 14: Zaključci Rektorskog zbora o slučaju Veleučilišta u Splitu

Prilog 15: Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

Prilog 16: Amandman na prijedlog Zakona

Prilog 17: Prijedlog kriterija razlikovanja stručnih od sveučilišnih studija

Prilog 18: Mišljenje o nacrtu Statuta Sveučilišta u Zagrebu

Prilog 19: Priopćenje Ureda Predsjednika o posjetu delegacije Vijeća
Predsjedniku Republike Hrvatske

Prilog 20: Pravilnik o ustroju i načinu rada matičnih povjerenstava Vijeća

Prilog 21: Uvjeti za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku
izbora u nastavna zvanja

Prilog 22: Pravilnik o obliku i načinu provedbe predavanja za izbor u
nastavna zvanja

Prilog 23: Prijedlog ostavke Predsjednika Vijeća

Prilog 24: Zaključci 16. sjednice Vijeća

Prilog 25: Smjernice o radu stručnih povjerenstava u postupku izbora u
nastavna zvanja

Prilog 26. Popis „dobre prakse“ matičnih povjerenstava

Prilog 27: Predložak za raspravu o pitanjima i strategijama razvoja
veleučilišta i visokih škola u Hrvatskoj

Prilog 28: Razlozi protiv administrativnog priznavanja visokoobrazovnog
statusa osobama koje ga obrazovanjem nisu stekle

Prilog 29: Uvodni govor na izvanrednoj sjednici Vijeća

Prilog 30: Konvergentni model stručnih i sveučilišnih studija

Prilog 31: Mišljenje Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske o nacrtu
prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima i prijedlogu izmjena
i dopuna Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju od 15.
ožujka 2007. godine

Prilog 32: Pismo studentima trogodišnjih studija

Prilog 33: Mišljenje o izmjenama i dopunama prijelaznih odredbi nacrta
prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima

Prilog 34: „Titule po Bolonji“, prilog HRT-a u glavnem Dnevniku 16.
ožujka 2007. godine

Prilog 35: Popis članova Matičnih povjerenstava

Prilog 36: Priopćenje Ureda Predsjednika o dodjeli odlikovanja „Reda
Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića“

III. Prilozi iz časopisa i javnih glasila

- Visoko obrazovanje u Hrvatskoj i Europskim zemljama, Biblioteka studije, knjiga 10, Institut društvenih istraživanja „Ivo Pilar“*
M. Havelka; „*Iako ih je osnovala, Vlada veleučilištima onemogućila razvoj*“, Večernji list 27. ožujka 2000.
- M. Havelka; „*Vraćanje stručnih studija pod sveučilište neošuvarizam*“, Večernji list 7. lipnja 2000.
- M. Havelka; „*Treba ugasiti visoke škole čiji se studenti neće moći zaposliti*“, Večernji list 11. rujna 2000.
- M. Havelka; „*Ne treba srljati u reforme zbog navodnog kašnjenja za europom*“, Vjesnik, 7. svibnja 2001.
- M. Havelka; „*Neriješen odnos stručnih i sveučilišnih studija*“, Vjesnik 6. lipnja 2001.
- M. Havelka; „*Nikad se nisam zalagao za zabunu i programirani kaos*“, Novi list, 23. srpnja 2001.
- M. Havelka; „*Prijedlog zakona o visokom školstvu i znanosti – protuustavan i neprovediv*“, Vjesnik 12. travnja 2002.
- M. Havelka; „*Vec videna zabluda o stručnim studijima*“, Vjesnik, 7. lipnja 2002.
- M. Havelka; „*Zakočeni studiji s razvojnom perspektivom*“, Večernji list 14. prosinca 2002.
- M. Havelka; „*Opasnost da okrenemo leđa Europi: Zašto je i za sveučilišta bolje da nemaju stručne studije*“, Vjesnik 8. veljače 2003.
- M. Havelka; „*Veleučilišta protiv Fleginog zakona*“, 20. veljače 2003.
- M. Havelka; „*Mnogo veleučilišta i visokih škola nije spremno za autonomiju*, Vjesnik 20. veljače 2003.
- M. Havelka; „*Sa sveučilištima kao glavnim nositeljima visoko obrazovanje moglo bi skliznuti u unitarni sustav*“, Vjesnik 29. ožujka 2003.
- M. Havelka; „*Postoje u nas dobri argumenti za potpuno ukidanje školarina svim redovnim studentima*“, 1. rujna 2003.
- M. Havelka; „*Nema razvoja veleučilišta i visokih škola bez suradnje sa sveučilištima*“, Vjesnik 9. studenog 2003.
- M. Havelka; „*Najveći gubitnici zapravo su studenti stručnih studija*“, Vjesnik 11. listopad 2004.
- M. Havelka; „*Kako što prije do veceg broja visoko obrazovanih*“, 4. prosinca 2004.
- M. Havelka; „*Konačni izlaz iz slijepih ulica viših stručnih spremi*“, Vjesnik 14. travnja 2005.
- M. Havelka; „*Studije čini kvaliteta*“, Vjesnik, 4. srpnja 2005.
- M. Havelka; „*Gdje i zašto više nastavnika*“, Vjesnik 13. srpnja 2005.
- M. Havelka; „*Osijeku treba visoka zdravstvena škola*“, Glas Slavonije, 10. lipnja 2006.
- Priopćenje za javnost skupine za praćenje bolonjskog procesa Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja; „*Bolonjska skupina protiv priznanja statusa prvostupnika*“, 14. ožujka 2007. Priopćenje HINE; „*Vlasnici diploma viših škola – prvostupnici ili pristupnici*“, Vjesnik 16. ožujka 2007.
- M. Havelka; članak „*Ne treba srljati u masovno otvaranje stručnih studija*“, Vjesnik 24. kolovoza 2007.

IV. Slikovni prilozi

- 1. Osnivačka skupština Zajednice visokih škola Hrvatske**
- 2. Susret rektora i dekana veleučilišta i visokih škola Hrvatske sa Predsjednikom Republike Hrvatske gospodinom Stjepanom Mesićem u Požegi 3. lipnja 2000. godine**
- 3. Posjet delegacije Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske predsjedniku republike Hrvatske gospodinu Stjepanu Mesiću 23. veljače 2005. godine**
- 4. Otvaranje novih prostorija Vijeća u Martićevoj ulici u Zagrebu 19. listopada 2006. godine**
- 5. 19. sjednica Vijeća u prostorijama Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske održana 19. listopada 2006. godine u prostorijama Vijeća
Gosti sjednice; Ministar prof. dr. sc. Dragan Primorac sa suradnicima**
- 6. Dodjela odlikovanja „Red Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića“, rektorima hrvatskih sveučilišta, predsjedniku Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu, ravnateljici Agencije za visoko obrazovanje i predsjedniku Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske, 15. svibnja 2007. godine.**

Predgovor

Uobičajena svrha izvješća o radu pojedinih tijela i organizacija je dati kratki pregled faktografije najvažnijih zbivanja i aktivnosti u određenom razdoblju. Ovo Izvješće o radu Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske s dobrim je razlogom drugačije. I ono, u svom prvom dijelu ima klasičan oblik izvješća o glavnim aktivnostima Vijeća u protekle četiri godine. Međutim, osim osnovnih činjenica o radu, obuhvaća i širi pregled detaljnih sadržaja pojedinih važnijih odluka, mišljenja i preporuka Vijeća, vezanih uz nastojanja usmjerениh ka unapređenju sustava stručnih visokoškolskih studija u Hrvatskoj.

Razdoblje koje opisuje ovo Izvješće bilo je vrlo burno razdoblje uspostave novih zakonskih okvira visokog obrazovanja, i uvođenja Bolonjskog modela u visoko obrazovanje. U svim tim promjenama Vijeće veleučilišta i visokih škola vrlo je aktivno sudjelovalo svojim mišljenjima, prijedlozima i preporukama, a sukladno svojoj zakonskoj ulozi. Sva su naša nastojanja pri tome težila osiguravanju boljih uvjeta za razvoj i veću samostalnost ustanova stručnog visokog obrazovanja, postizavanju boljih i poticajnijih uvjeta rada njihovih nastavnike, kao i uvjeta kvalitetnije nastave za njihove studente.

Tijekom tih nastojanja nastali su brojni pisani materijali, brojna mišljenja i preporuke, održana su mnoga javna istupanja i istupanja u medijima u kojima se naglašavala uloga i prezentirali stavovi Vijeća. Svi ti materijali imaju svoju povijesnu ali i aktualnu vrijednost i danas, posebice za nove, ali i za buduće članice Vijeća.

U vrijeme osnivanja Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske 2004. godine, Vijeće je brojilo 12 članica. Danas, u trenutku pisanja ovog izvješća krajem 2007. godine ima ih 32, i taj broj stalno raste. Članovi Vijeća iz novo osnovanih visokoobrazovnih ustanova nisu osobno svjedočili prijašnjim aktivnostima Vijeća. Mnogima od njih zato će dobro doći podaci o počecima i razlozima organiziranja ustanova stručnih studija u Zajednicu visokih škola Hrvatske, pravnog prednika Vijeća veleučilišta i visokih škola, kao i o sadržajima brojnih dokumenata, mišljenja, prijedloga i javnih istupa predstavnika Zajednice i Vijeća. Dakle, svrha ovog Izvješća nije samo iznošenje šture faktografije, već ono ima i svoju informativno – edukativnu ulogu, ulogu koja može doprinijeti boljem razumijevanju naše prošlosti, a sve s ciljem osiguravanja bolje budućnosti naših ustanova, nastavnika i studenata. Sve to može osnažiti i napora svih nas za konačnim postizavanjem našeg trajnog cilja – uspostavom snažnog i kvalitetnog sustava stručnih studija u Hrvatskoj u okviru binarnog modela visokog obrazovanja.

Tim nastojanjima ujedno i trajno doprinosimo realizaciji strateških dokumenata Vlade Republike Hrvatske o razvoju znanosti i visokog obrazovanja u Hrvatskoj, u kojima je razvoj binarnog sustava visokog obrazovanja, sustava u kojem će uz jaka i kvalitetna sveučilišta postojati i „različita ali jednaka „ kvalitetna veleučilišta i visoke škole, zacrtan kao bitna strateška odrednica. Vjerujem da će i ovo Izvješće poslužiti bržem dostizanju ovog zajedničkog cilja.

Predsjednik Vijeća:

Prof. dr. sc. Mladen Havelka

Osnivanje Zajednice visokih škola i veleučilišta i Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske.

Osnivanje i djelatnost Zajednice

Sukladno Zakonu o visokim učilištima, donesenom 1993. godine, tijekom 1996. i 1997. godine osnivaju se prve nove visoke škole i veleučilišta u Hrvatskoj. Neke od ovih ustanova pravne su sljednice bivših samostalnih viših škola, ukinutih tijekom reforme visokog obrazovanja sredinom 80-tih godina i pripojene sveučilišnom sustavu, a druge su potpuno nove visokoškolske ustanove.

Prva visokoškolska ustanova stručnih studija osnovana u Hrvatskoj prema novom Zakonu bila je Visoka zdravstvena škola u Zagrebu, osnovana 12. svibnja 1996. godine, zatim Veleučilište u Dubrovniku osnovano 12. prosinca 1996. godine, a nedugo nakon toga tijekom 1997. i 1998. godine osnivaju se ostala prva veleučilišta u Splitu, Rijeci, Karlovcu, Požegi i dva veleučilišta u Zagrebu – Tehničko i Društveno veleučilište.

Sve su te visokoškolske ustanove osnovane s minimalnim inicijalnim finansijskim sredstvima, bez ili s minimalnim vlastitim prostorom i minimalnom opremom, te sa premalim brojem vlastitih nastavnika i djelatnika. To je već na samom početku samostalnog razvoja sustava stručnih studija uvjetovalo brojne probleme, koji su bili to veći što je bio veći broj studenata koje su nove ustanove morale prihvatići iz sveučilišnog sustava, sustava u kojem su ti studenti studirali ranije.

Diobene bilance između sveučilišnih ustanova i novih ustanova stručnih studija uglavnom nisu provedene, te je dobar dio imovine stečen tijekom bivšeg zajedništva, ostao na sveučilišnim ustanovama, kao i dobar dio nastavnika zaposlenih ali za potrebe stručnih studija. Istovremeno s potrebom snažnog zapošljavanja, radi mogućnosti samostalnog provođenja novih nastavnih programa, niz godina postojala je Odluka o privremenoj zabrani zapošljavanja u državnim službama, koja je otežavala zapošljavanje novih nastavnika na novoosnovanim veleučilištima i visokim školama.

Sve to stavilo je novo imenovane dekane novih visokih škola i rektore novih veleučilišta zadužene za organizaciju i razvoj novih ustanova visokog obrazovanja, u gotovo nemoguću situaciju. Izlaz iz nje pokušali su naći i u „zbijanju redova“, homogenizaciji na promicanju interesa razvoja vlastitih ustanova i jačanju zajedničkog nastupa prema osnivaču – državi, koja je trebala osigurati primjerene uvjete rada novih visokoškolskih ustanova.

Takva situacija i spomenuti razlozi doveli su do osnivanja Zajednice visokih škola Hrvatske i Središta hrvatskih veleučilišta 2000. godine, te nešto kasnije do udruživanja ove dvije organizacije u Zajednicu veleučilišta i visokih škola Hrvatske.

Osnivačka skupština Zajednice visokih škola održana je 14. travnja 2000. godine u Visokoj zdravstvenoj školi u Zagrebu (*Prilog 1: Zapisnik Osnivačke skupštine Zajednice i Slikovni prilog 1*). Na skupštini je usvojen Statut Zajednice i za predsjednika izabran dekan Visoke zdravstvene škole prof. dr. sc. Mladen Havelka. U Upravni odbor Zajednice odabrani su prof. dr. sc. Nenad Kacian, dekan Visoke škole za sigurnost na radu i prof. dr. sc. Ljudevit Plačko, dekan

Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima. Zajednicu je osnovalo četrnaest dekana visokih škola i veleučilišta (*Prilog 2: Popis osnivača Zajednice*). Budući da je paralelno postojala i druga organizacija koja je okupljala veleučilišta pod nazivom Središte hrvatskih veleučilišta, na prvoj sjednici Zajednice održanoj 9. lipnja 2000. godine predloženo je da se sva veleučilišta i visoke škole učlane u Zajednicu visokih škola Hrvatske. Vezano uz tu ideju u Požegi je 2. i 3. lipnja 2000. godine, održan sastanak s rektorima hrvatskih veleučilišta na kojem je dogovorena suradnja i udruživanje u jedinstvenu organizaciju. Na tom sastanku gost je bio predsjednik Republike, gospodin Stjepan Mesić, kojeg su rektori i dekani upoznali s aktualnom problematikom razvoja stručnih studija (*Slikovni prilog 2.*) Temeljem inicijative s tog sastanka održan je sastanak Odbora za obrazovanje Hrvatskog državnog sabora 6. lipnja 2000. pod predsjedanjem predsjednika Odbora prof. dr. sc. Ante Simonića na kojem je donesen zaključak da se podupire razvoj stručnih studija u Hrvatskoj, kao studija nužnih za daljnji gospodarski razvoj Hrvatske te da se Ministarstvu znanosti i tehnologije predlože izmjene i dopune Zakona o visokim učilištima koje će osigurati nesmetan razvoj stručnih studija u Hrvatskoj. Prva sjednica Zajednice održana je 9. lipnja 2000. godine u Zagrebu (*Prilog 3: Izvadak iz zapisnika 1. sjednice Zajednice*).

Dana 11. travnja 2002. godine održana je u Zagrebu zajednička Skupština Zajednice visokih škola Hrvatske i Središnjice hrvatskih veleučilišta na kojoj je donesena Odluka o udruživanju hrvatskih visokih škola i veleučilišta u zajedničku udrugu pod nazivom «Zajednica visokih škola i veleučilišta Hrvatske». (*Prilog 4: Zaključci Skupštine Zajednice od 11. travnja, 2002.*)

Na Skupštini su definirani kratkoročni i dugoročni ciljevi Zajednice. Kao *dugoročni ciljevi* spomenuti su sljedeći; 1. usklađivanje stručnih studija u Hrvatskoj s trendovima i standardima u europskim zemljama; 2. *usklađivanje* nastavnih programa upisne politike s potrebama gospodarstvom radi primjerenosti vrste i sadržaja stručnog obrazovanja potrebama tržišta rada; 3. *ujednačavanje* standarda vrsnoće nastave 4. promicanje suradnje sa srodnim sveučilišnim studijima i dr. *Prioritetan kratkoročni cilj Zajednice* bilo i je aktivno sudjelovanje članica Zajednice u procesu reforme visokog obrazovanja kroz predlaganje takvih zakonskih rješenja, tijekom izrade ključnih zakona iz područja visokog obrazovanja, koja će osigurati daljnji razvoj stručnih studija na temelju pune ravnopravnosti sa sveučilišnim studijima na temelju načela «jednakosti ali različitosti», tj. načela koje ističe jednakost po važnosti, a različiti po osnovnom cilju i konceptualnoj usmjerenošti.

Zajednica visokih škola i veleučilišta Hrvatske tada je objedinjavala 15 javnih i privatnih visokih škola s pravom javnosti i 6 veleučilišta, ukupno 21 ustanovu visokog obrazovanja.

Aktivno sudjelovanje predstavnika Zajednice u radnim grupama za izradu novih Zakona urodilo je i stalnim primjedbama i prijedozima unaprjeđenja prijedloga Zakona, a s ciljem osiguravanja primjerenijeg statusa i uloge stručnih studija u sustavu visokog obrazovanja Hrvatske. Predsjednik Zajednice redovito je sa stavovima i prijedozima Zajednice upoznavao Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu kao i Odbor za obrazovanje, kulturu i znanost Hrvatskog sabora. Tako je i na tematskoj sjednici Odbora održanoj 25. lipnja 2001. godine održao uvodni govor izlažući osnovne stavove i mišljenja članica Zajednice (*Prilog 5: Uvodni govor predsjednika Zajednice na Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu*). Zatim je Upravni odbor Zajednice visokih škola Hrvatske, na svojoj je

izvanrednoj sjednici održanoj 29. studenog 2002. godine, na temelju pojedinačnih primjedbi i prijedloga članica Zajednice usvojio i nadležnom Ministarstvu uputio primjedbe na Prijedlog nacrtu Zakona o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju (*Prilog 6: Primjedbe na nacrt Zakona*). Dvije ključne primjedbe, uz mnoštvo pojedinačnih, odnosile su se na; a) premale akademske slobode i nedovoljnu institucionalnu samostalnost visokih škola i veleučilišta; b) preslabe zakonske mehanizme zaštite i poticanja razvoja visokih škola i veleučilišta.

Budući da su se u vrijeme 2002. i 2003. godine, tijekom pripreme novoga Zakona, nacrti prijedloga Zakona pojavljivali u više od deset verzija i primjedbe Zajednice na pojedine verzije bile su vrlo učestale.

Nažalost, većina primjedbi Zajednice nije usvojena na razini predлагаča Zakona (Ministarstva) te su primjedbe na konačni prijedlog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju upućivane izravno putem amandmana zastupnicima Hrvatskog državnog Sabora (*Prilog 7: Prijedlog amandmana na konačni prijedlog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*).

S obzirom na sve probleme i neuvažavanje brojnih prijedloga Vijeća od strane Ministarstva na Skupštinu Zajednice održanoj 19. veljače 2003. godine pozvani su tadašnji predsjednik Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora prof. dr. sc. Ante Simonić i tadašnji ministar znanosti i tehnologije prof. dr. sc. Gvozden Flego i detaljno upoznati sa složenom problematikom razvoja stručnih studija, te zamoljeni da pruže pomoć u njihovu rješavanju (*Prilog 8: Uvodno izlaganje predsjednika Zajednice na Skupštini Zajednice visokih škola Hrvatske održanoj 19. veljače 2003. godine*). Cijelo to vrijeme usko se surađivalo s Nacionalnim vijećem za visoku naobrazbu Republike Hrvatske. Budući da je u to vrijeme predsjednik Vijeća ujedno bio i član Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu, postojala je mogućnost izravnog tumačenja stavova Zajednice članovima Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu. Tijekom takve suradnje Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu na svojoj 11. sjednici održanoj 13. ožujka 2002. godine raspravljalo je o problematici stručnih studija i donijelo Mišljenje i prijedlog načela budućeg ustroja stručnih studija u Hrvatskoj (*Prilog 9: Mišljenje Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu o budućem ustrojstvu visokog obrazovanja u Hrvatskoj*). Iako ne u potpunosti, ovi prijedlozi Nacionalnog vijeća uvelike su odražavali stavove i mišljenja članica Zajednice veleučilišta i visokih škola Hrvatske.

Osnivanje i djelatnost Vijeća

Zajednica veleučilišta i visokih škola Hrvatske osnovana je kao udruga građana, sukladno *Zakonu o udružama* kao jedini mogući pravni oblik udruživanja u to vrijeme. Ona je pravni prednik Vijeća veleučilišta i visokih škola, koje se kao novo tijelo u sustavu visokog obrazovanja našlo u novom Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju zahvaljujući upravo djelatnosti i prijedlozima Zajednice. Zakonska osnova za osnivanje Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske nalazi se u članku 106. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju koji glasi;

„Vijeće veleučilišta i visokih škola čine dekani svih veleučilišta i visokih škola

u Republici Hrvatskoj. U radu Vijeća, bez prava odlučivanja, sudjeluje i predstavnik Rektorskog zbora.

Vijeće veleučilišta i visokih škola odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj veleučilišta i visokih škola.

Vijeće veleučilišta i visokih škola donosi poslovnik o svom radu.

Vijeće veleučilišta i visokih škola:

- 1. propisuje nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na nastavna zvanja, odnosno radna mjesta,*
- 2. predlaže članove iz veleučilišnih i visokoškolskih redova u Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja,*
- 3. razmatra problematiku rada i razvoja veleučilišta i visokih škola i o tome donosi preporuke i mišljenja, te*
- 4. obavlja druge poslove predviđene ovim Zakonom i poslove koje mu povjere visoka učilišta.“*

Temeljem te odredbe Zakona u organizaciji Zajednice veleučilišta i visokih škola Hrvatske sazvana je 12. rujna 2003. godine konstituirajuća sjednica Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske na kojoj je donesena Odluka o konstituiranju Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske (*Prilog 10: Zapisnik sa konstituirajuće sjednice Vijeća*). Na istoj sjednici donesen je i *Poslovnik o radu Vijeća*, (*Prilog 11: Poslovnik o radu Vijeća*). Za predsjednika Vijeća jednoglasno je izabran Prof. dr. sc. Mladen Havelka, dekan Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu, zatim su predloženi kandidati za Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu sukladno javnom pozivu Ministarstva znanosti i tehnologije, te predloženi kandidati za Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja sukladno članku 14. Zakona.

U doba konstituiranja, Vijeće veleučilišta i visokih škola imalo je 12 članica, a danas su članice Vijeća 32 ustanove stručnog visokog obrazovanja i to; 12 državnih veleučilišta, 2 državne visoke škole, 2 privatnih veleučilišta i 16 privatnih visokih škola. (*Prilog 12: Popis članica na dan 1. prosinca 2007. godine*).

Teme i sadržaji sjednica Vijeća

Tijekom proteklih četiri godine održane su 22 redovite, dvije izvanredne i dvije tematske sjednice. Već početkom rada Vijeća, članice Vijeća bile su suočene s problemom hipertrofije područnih studija Veleučilišta u Splitu, koja je prijetila urušavanju kvalitete nastave, a time i razvoju ukupnog sustava stručnih studija.

Nedugo nakon konstituirajuće sjednice Vijeća, 23. listopada 2003. godine, Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o pripajanju Veleučilišta u Splitu Sveučilišta u Splitu. Vijeće veleučilišta i visokih škola na svojoj je 2. sjednici održanoj 3. studenog 2003. godine pod točkom „*Prijedlog programa razvoja pojedinih veleučilišta i visokih škola*“, raspravljalo o tom, za sustav stručnih studija nemilom događaju, i donijelo zaključke u kojima se naglašava da je slučaj Veleučilišta u Splitu, uz sve druge okolnosti uvjetovan i „*dugotrajnim zanemarivanjem problema stručnih studija*“, tj. posebice problema vezanih uz nedostatak finansijskih sredstava, nastavnika, prostora i opreme na

veleučilištima i visokim školama (*Prilog 13: Zaključci vezani uz ukidanje Veleučilišta u Splitu*). O Uredbi Vlade Republike Hrvatske o pripajanju Veleučilišta u Splitu Sveučilištu u Splitu raspravljalo se i na sjednici Rektorskog zbora hrvatskih sveučilišta održanoj 5. studenog 2003. godine u Splitu, na kojoj je predsjednik Vijeća kao pridruženi član Rektorskog zbora iznio i zaključke Vijeća o istom predmetu te je temeljem sveukupne rasprave Rektorski zbor donio odgovarajuće Zaključke u kojima se navodi da rektorski zbor „*podržava zaključke Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske*“ ... te da su „*problemi na veleučilištima i visokim školama uvjetovani trajnim zanemarivanjem stručnih studija*“ (*Prilog 14: Zaključci Rektorskog zbora o slučaju Veleučilišta u Splitu*).

Na svojoj 3. sjednici Vijeće je definiralo prijedlog Izmjena i dopuna Uredbe o nazivima radnih mesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama zalažeći se za veće koeficijente za nastavnike stručnih studija. Također je predložena dopuna odluke o osnivanju i zadaćama Vijeća za strukovno obrazovanje, uz prijedlog da dva člana Vijeća za strukovno obrazovanje budu iz članstva Vijeća veleučilišta i visokih škola. Na istoj sjednici izabrano je Povjerenstvo za izradu prijedloga kriterija za izbor u nastavna zvanja.

Na 4. sjednici razmatran je prijedlog nužnih uvjeta za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja.

Na 5. sjednici donesena je odluka o nužnim uvjetima za izbor u nastavna zvanja dok je na 6. sjednici ista upućena Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje radi ishođenja suglasnosti sukladno članku 7. stavak 3. Zakona. Na istoj je sjednici izrađen prijedlog izmjena i dopuna Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i upućen Ministarstvu (*Prilog 15: Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*).

Na 7. sjednici razmatrani su prijedlozi reformskih radnih mesta za potrebe stručnih studija, potrebe za kapitalnim ulaganjima te je predložena lista sa dodjele sredstava za kapitalna ulaganja u 2006. godini i pregledom potrebe za kapitalnim ulaganjima na veleučilištima i visokim školama u razdoblju od 2005. – 2010. godine. Ukupni prijedlog potrebnih sredstava za predmetno razdoblje iznosio je 148.251.000 kuna. Sa iste sjednice upućen je i Amandman na prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju izravno zastupnicima Hrvatskog sabora, budući da predlagač Zakona nije prihvatio ranije predložene izmjene i dopune Zakona (*Prilog 16: Amandman na prijedlog Zakona*).

Na 8. sjednici dopunjeno je prijedlog kandidata za članove Nacionalnog vijeća s dekanima visokih škola i rektorima veleučilišta koji su, sukladno izmjenama i dopunama Zakona, dobili mogućnost kandidature za članove Nacionalnog vijeća.

Na 9. sjednici raspravljan je prijedlog Kriterija za razlikovanje stručnih od sveučilišnih studija kao i prijedlog stručnih naziva za sustav stručnih studija. Temeljem iskustva iz najrazvijenijeg sustava stručnih studija u Europi – Njemačkog sustava - načinjen je prijedlog osnovnih kriterija razlikovanja ove dvije vrste studija i upućen na razmatranje Nacionalnom vijeću, koje je prijedlog razmotrilo i savjetovalo određene korekcije. Mišljenje Vijeća bilo je da je usvajanje ovih kriterija nužno zbog jasnog razlučivanja stručnih od sveučilišnih studija u postupku ocjenjivanja prijedloga novih nastavnih programa od strane Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Nacrt Prijedloga „*Kriterija razlikovanja stručnih i sveučilišnih studija*“ kasnije je razmatrala i Radna grupa

predstavnika Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i predstavnika Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske u sastavu: prof. dr. sc. Juraj Božičević, državni tajnik za visoku naobrazbu, prof. dr. sc. Mirjana Polić-Bobić, pomoćnica ministra za visoku naobrazbu, rektori i dekani veleučilišta i visoke škola: prof. dr. sc. Marčelo Dujanić, prof. dr. sc. Mladen Havelka, prof. dr. sc. Stjepan Madjar, prof. dr. sc. Dragutin Ščap, prof. dr. sc. Darko Vrourbal, i sačinila ispravljeni završni prijedlog.

(*Prilog 17: Prijedlog kriterija razlikovanja stručnih od sveučilišnih studija*)

Tako ispravljen prijedlog upućen je i Rektorskemu zboru na kojem se u tri navrata našao na dnevnom redu, međutim, niti jednom nije detaljnije raspravljan tako da se Rektorski zbor ni do danas nije detaljno očitovao o predmetnom prijedlogu.

Na 10. sjednici Vijeća sudjelovala je kao gost prof. dr. sc. Gordana Kralik rektorica Sveučilišta u Osijeku i tadašnja predsjednica Rektorskog zbora, i pomoćnica ministra prof. dr. sc. Mirjana Polić-Bobić, a vezano uz prijedlog raspodjele radnih mjeseta, budući da je dogovoren da se predmetni prijedlozi koordiniraju između Vijeća i Rektorskog zbora. Predsjednica Rektorskog zbora podržala je suradnju Vijeća i Rektorskog zbora na rješavanju ključnih pitanja razvoja visokog obrazovanja i harmonizacije sustava stručnog i sveučilišnog obrazovanja uz međusobno uvažavanje, poštivanje različitosti i što bolju funkcionalnu povezanost radi zajedničkog korištenja ukupnih resursa visokog obrazovanja. Na istoj sjednici Vijeća izabrani su i predstavnici Vijeća u povjerenstvu za izradu Prijedloga Zakona o stručnim nazivima i akademskim stupnjevima, prof. dr. sc. Mirko Butković, dekan Veleučilišta u Karlovcu i doc. dr. sc. Mijo Vrhovski, dekan Veleučilišta „Vern“. Sa sjednice su upućene primjedbe na Prijedlog nacrt Statuta Sveučilišta u Zagrebu (*Prilog 18: Mišljenje o nacrtu Statuta Sveučilišta u Zagrebu*) i donesen prijedlog uspostave jače suradnje sa studijima na Sveučilištu u Mostaru. Na istoj sjednici usvojene su izmjene i dopune Poslovnika o radu.

Na 11. sjednici Predsjednik Vijeća iznio je informaciju o posjetu delegacije Vijeća Predsjedniku Republike Hrvatske, gospodinu Stjepanu Mesiću (*Prilog 19. i Slikovni prilog 3*), kao i o podršci Predsjednika razvoju veleučilišta i visokih škola. Konkretni rezultati ovog posjeta su dogovor o realizaciji zahtjeva veleučilišta i visokih škola za dodjelom nekog od bivših prostora Hrvatske vojske, koji su na raspolaganju Središnjeg državnog ureda za raspolaganje državnom imovinom.

Dana 25. rujna 2005. godine održana je Izvanredna sjednica na kojoj je donesen *Pravilnik o ustroju i načinu rada Matičnih povjerenstava Vijeća* (*Prilog 20.*), kao i konačna verzija Uvjeta za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja (*Prilog 21*). Donesena je i odluka o najmu prostora za rad Vijeća kao i o zapošljavanju jednog službenika za obavljanje administrativnih poslova.

Na 12. sjednici predloženi su kandidati Vijeća za Savjet za financiranje znanosti i visokog obrazovanja, dogovoren je način informiranja učenika srednjih škola o mogućnostima upisa na stručne studije, donesen prijedlog troškovnika za rad Vijeća.

Na 13. sjednici raspravljano je o postupku izdavanja dopusnica za stručne studije te je predložen na raspravu članicama Nacrt prijedloga Pravilnika o obliku i načinu provedbe predavanja za izbor u nastavna zvanja.

Na 14. sjednici dogovoreno je da se pristupi izradi web stranice Vijeća veleučilišta i visokih škola i prihvaćen je prijedlog proračuna za 2006. godinu.

Na 15. sjednici voditelj projekta državne mature prof. dr. sc. Petar Bezinović izvjestio je o uvođenju Državne mature i donesene su Odluke o imenovanju članova matičnih povjerenstava (*Prilog 22: Pravilnik o obliku i načinu provedbe predavanja za izbor u nastavna zvanja*).

Na 16. sjednici Vijeća, budući da je proteklo dvije godine od formiranja Vijeća, raspravljalo se o dosadašnjem radu Vijeća na promicanju razvoja stručnih studija i o postignutim rezultatima. Rasprava je održana temeljem prijedloga Predsjednika Vijeća za otvaranjem kandidature za izbor novog predsjednika, a vezano uz nezadovoljstvo Predsjednika vlastitom uspješnošću u ostvarenju osnovnih dogovorenih ciljeva. (*Prilog 23: Prijedlog ostavke Predsjednika Vijeća*).

Predsjednik Vijeća obrazložio je zahtjev za ostavkom neriješenošću brojnih otvorenih pitanja u sustavu stručnih studija i svojom odgovornošću da ona nisu uspješno riješena. Nakon održane rasprave donesena je Odluka da se ne usvaja ostavka Predsjednika, i doneseni su zaključci u kojima su nabrojeni neriješeni problemi i predložen hitan sastanak s predstavnicima Ministarstva radi „*utvrđivanja plana hitnih intervencija u sustavu stručnih studija, posebice u djelu ulaganja, zapošljavanja i financiranja djelatnosti*“ (*Prilog 24: Zaključci 16. sjednice Vijeća*).

Na 17. sjednici Vijeća raspravljano je o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, upućene su primjedbe na Uredbu o koeficijentima, uz zahtjev smanjenja prevelike nastavne norme za nastavnike stručnih studija, usvojeno je izvješće prof. dr. sc. Žarka Nožice o održanoj konferenciji EURASHE i Dubrovniku od 27. – 28. travnja 2006. godine, koja je organizirana uz pomoć Vijeća.

Na 18. sjednici održanoj 29. lipnja 2006. godine članice Vijeća izrazile su svoje negodovanje zbog toga što je Izvještaj OECD-a o stanju Visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj sastavljan bez konzultacija s Vijećem. Predloženo je da se od resornog Ministarstva traži da Vijeće bude pravovremeno obaviješteno o osnivanju ili promjenama statusa veleučilišta i visokih škola, kako bi, sukladno svojim zakonskim obvezama, moglo dati mišljenje o tome i na taj način sudjelovati u konstituiranju mreže veleučilišta i visokih škola Hrvatske. Na istoj sjednici usvojen je dokument pod nazivom „*Smjernice o radu stručnih povjerenstava u postupku izbora u nastavna zvanja*“, kao i dokument *Usvajanje Popisa „dobre prakse“ matičnih povjerenstava*. (*Prilozi 25. i 26.*).

Na 19. sjednici gosti sjednice bili su predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa – Ministar prof. dr. sc. Dragan Primorac, pomoćnica Ministra za visoko obrazovanje dr. sc. Zrinka Kovačević, te predstojnik Kabineta Ministra, gospodin Vito Turšić, dipl.iur. Tom prilikom otvorene su i nove prostorije Vijeća u Martićevoj ulici 13 u Zagrebu (*Slikovni prilozi 4 i 5*). Glavna točka sjednice bila je rasprava o strategijama razvoja veleučilišta i visokih škola Hrvatske.

U uvodnom govoru predsjednik Vijeća upoznao je goste sa sadašnjim stanjem i problemima stručnih studija, sa djelatnošću Vijeća i prijedlozima Vijeća o načinima rješavanja postojećih problema. Pri tom je naglasio trajnu proračunsку podfinanciranost sustava, kao i nepravičnu strukturu financiranja sustava visokog obrazovanja koja svojim linearnim modelom trajno

onemogućava razvoj veleučilišta i visokih škola. Istaknuo je da su nužne izmjene Zakona o znanosti i visokom obrazovanju, koje bi unaprijedile sustav stručnih studija (*Prilog 27: Predložak za raspravu o pitanjima i strategijama razvoja veleučilišta i visokih škola u Hrvatskoj*).

20. sjednica Vijeća održana je u Varaždinu u organizaciji dekana Veleučilišta u Varaždinu prof. Blage Spajića. U uvodnom govoru prof. Blago Spajić upoznao je članice Vijeća s ustrojem i djelatnošću Veleučilišta u Varaždinu i predložio organiziranje simpozija o stručnom obrazovanju u Hrvatskoj. Članove Vijeća pozdravio je i gradonačelnik grada Varaždina dr. sc. Ivan Čehok i naglasio važnost stručnih studija za budućnost hrvatskog školstva. Na sjednici je predloženo i imenovano Povjerenstvo za osiguranje kvalitete. Za predsjednika Povjerenstva izabran je prodekan Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu mr. sc. Damir Lučanin.

Dana 15. ožujka 2007. godine održana je Izvanredna sjednica Vijeća sazvana zbog primjedbi članica Vijeća na Nacrt prijedloga izmjena i dopuna Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i primjedbi na Nacrt prijedloga o akademskim i stručnim nazivima. Naime, usprkos brojnim primjedbama članica Vijeća na nacrte predmetnih zakona, vrlo mali broj primjedbi usvojen je od strane predlagača. Najviše primjedbi članice Vijeća imale su na prijedloge odredbi Nacrta Zakona o akademskim i stručnim nazivima, posebice na one koje su utvrđivale mogućnost stjecanja stručnog naziva administrativnim priznavanjem i na one koje su nakon završavanja istog trajanja studija na sveučilištima i veleučilištima i stečenog istog broja ECTS-a predlagale iste stručne nazive. Detaljni i obrazloženi razlozi protivljenja Nacrtu prijedloga navedeni su u prilozima 27. i 29 ovog Izvješća (*Prilog 28: Razlozi protiv administrativnog priznavanja visokoobrazovnog statusa osobama koje ga obrazovanjem nisu stekle*).

Zbog važnosti teme Predsjednik Vijeća uputio je poziv Ministru, uz molbu da osobno sudjeluje na sjednici budući da su na nižim razinama iscrpljene sve mogućnosti dogovora oko spornih članaka Zakona. Ministar je na sjednicu uputio svoje suradnike zadužene za područje visokog obrazovanja. Na sjednicu su pozvani i predstavnici javnog priopćavanja, a radi objektivnog izvještavanja javnosti o stavovima i argumentima članica Vijeća.

U svom uvodnom govoru (*Prilog 29: Uvodni govor na izvanrednoj sjednici Vijeća*) Predsjednik Vijeća iznio je pregled ključnih problema stručnih studija i argumente protivljenja predloženom Nacrtu Zakona o akademskim i stručnim nazivima, kao i prijedlogu izmjena i dopuna Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Nakon toga je uslijedila rasprava u kojoj su, uz članove Vijeća sudjelovali i predstavnici Ministarstva.

Tijekom rasprave članovi Vijeća izrazili su nezadovoljstvo s prijedlozima administrativnog priznavanja stručnih naziva, kao i s prijedlogom različitih naziva nakon završavanja istog stupnja stručnog odnosno sveučilišnog obrazovanja. Založili su se za iste stručne nazive nakon završenih istih razina obrazovanja na stručnim i sveučilišnim studijima, a sukladno konvergentnom modelu stručnih i sveučilišnih studija. Takav model temelji se na načelu istih statusnih prava studenata koji su stekli isti broj ECTS-a, bez obzira u kojem podsustavu visokog obrazovanja – stručnom ili sveučilišnom – su bodovi stečeni. Model se zalaže i za jednakost u mogućnostima vertikalne mobilnosti

studenata bez obzira u kojem sustavu studiraju (*Prilog 30: Konvergentni model stručnih i sveučilišnih studija*).

Nakon provedenog glasovanja, sa 17 glasova za niti jednim glasom protiv, te dva suzdržana glasa, donesena je odluka o prihvaćanju Mišljenja Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske o Nacrtu prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima i Prijedlogu izmjena i dopuna Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (*Prilog 31*). Istovremeno, predsjednik Vijeća uputio je radi obavještavanja zainteresiranih studenta trogodišnjih studija i njihovih upita oo zbivanjima o kojima su izvijestila sredstva javnog priopćavanja, pismo s obrazloženjem koje se promjenama stručnih naziva predlaže i kako i u pismu iznio mišljenje Vijeća o tome (*Prilog 32: Pismo studentima trogodišnjih studija*).

O Mišljenju Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske o Nacrtu prijedloga Zakona o stručnim nazivima i akademskim stupnjevima, očitovala se i Bolonjska grupa Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja, podržavši mišljenja i stavove Vijeća (*Prilog iz javnog glasila: Bolonjska skupina protiv priznanja statusa prvostupnika*).

Zahvaljujući svemu tome, a sukladno Mišljenju Vijeća od 15. ožujka, predлагаč je izmijenio članak 114. i odustao od automatskog priznavanja statusa pristupnika svima koji su, u sustavu dvogodišnjih stručnih studija stekli višu stručnu spremu. Predloženo je novo rješenje prema kojem će Vijeće veleučilišta i visokih škola zajedno s Rektorskim zborom predložiti popis stručnih naziva. Vijeće se na taj prijedlog očitovalo svojim mišljenjem od 2. travnja, 2007. godine (*Prilog 33: Mišljenje o izmjenama i dopunama prijelaznih odredbi nacrta prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima*). Nesuglasje između vijeća i Ministarstva o prijedlogu Zakona o stručnim nazivima i akademskim stupnjevima poprimilo je takove razmjere da su o tome izvijestili i javni mediji (*Prilog 34: „Titule po Bolonji“*, prilog HRT-a u glavnom Dnevniku 16. ožujka 2007. godine).

Na 21. sjednici, koja je održana u Gospiću, domaćin mr. sc. Branislav Šutić - uz prigodne pozdrave župana Ličko-Senjske županije gospodina Ivana Jurkovića, zamjenika župana gospodina Ivice Mataje, i gradonačelnika grada Gospića gospodina Ivana Kolića - upoznao je članove Vijeća sa razvojem i djelatnošću Veleučilišta u Gospiću i značajem Veleučilišta za obnovu gospodarstva ličko-senjske županije. Na Sjednici je donesen *Prijedlog odluke o strukturi raspodjele razvojnih radnih mesta u 2007. godini* i Odluka da se od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa zatraži objašnjenje kako se zamišlja razvoj novih veleučilišta, a da u strukturi raspodjele razvojnih radnih mesta nisu predviđena nova radna mjesta za nova veleučilišta. Prihvaćen je prijedlog Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje o postupku vrednovanja visokih učilišta i donesena Odluka o načinu prikupljanja podataka nužnih za izrade prijedloga razvoja sustava stručnih studija.

Dana 5. lipnja 2007. godine održana je Tematska sjednica Vijeća posvećena problematiči državnih veleučilišta na kojoj se raspravljalo o mogućnostima poboljšanja financiranja redovite djelatnosti, kapitalnih ulaganja, kadrovskog razvoja, većih mogućnosti djelovanja na zakonsku regulativu, kriterijima o sufinanciranju kredita za nastavnike, kriterijima o raspodjeli radnih mesta i proračunu studentskih zborova. Na sjednici su sudjelovali predstavnici Ministarstva i to; državni tajnik za visoko obrazovanje prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, pomoćnica ministra za visoko obrazovanje dr. sc. Zrinka Kovačević i

pomoćnica i tajnica ministarstva gospođa Stanislava Rogić, dipl.oecc., koji su obećali podršku u rješavanju problema stručnih studija.

Na 22. sjednici održanoj 25. lipnja 2007. godine na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu, Predsjednik Vijeća pokrenuo je proceduru kandidacijskog postupka za izbor novog predsjednika Vijeća s obzirom na istek četverogodišnjeg mandata aktualnog predsjednika. Predsjednik Vijeća naglasio je da se neće kandidirati za idući mandat i zamolio sve koji imaju dobru volju i osjećaju se sposobni preuzeti ovu dužnost da se kandidiraju za novog predsjednika. Imenovano je Povjerenstvo za prikupljanje kandidatura za novog predsjednika u sastavu: prof. dr. sc. Milan Jurina, prof. dr. sc Stjepan Lice, dipl.iur. i Boris Sergović, dipl.ing. Donesena je Odluka o imenovanju *Povjerenstva za izradu prijedloga popisa stručnih naziva i njihovih kratica* sukladno članku 11. stavak 1. Zakona o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju. Za predsjednika Povjerenstva imenovan je Prof. dr. sc. Željko Romić, predsjednik Matičnog povjerenstva za biomedicinu.

Na 23. sjednici predsjednik Vijeća Prof. dr. sc. Mladen Havelka, podnio je kratko usmeno izvješće o radu Vijeća veleučilišta i visokih škola u proteklom 4-godišnjem razdoblju, naglasivši da će detaljno izvješće sa svim potrebnim prilozima biti tiskano i podijeljeno članovima Vijeća do iduće sjednice.

Izvješće predsjednika Vijeća o radu u proteklom mandatu jednoglasno je prihvaćeno.

Povjerenstvo za prikupljanje kandidatura za izbor predsjednika Vijeća izvjestilo je o prikupljenim kandidaturama. Kao kandidati za novog predsjednika Vijeća javili su se prof. dr. sc. Marko Jelić – dekan Veleučilišta „Marko Marulić“ iz Knina i prof. dr. sc. Velimir Rajković- dekan Tehničkog veleučilišta u Zagrebu. Povjerenstvo je izvjestilo da oba kandidata ispunjavaju formalne uvjete za izbor nakon čega su kandidati iznijeli svoje prijedloge programa rada u idućem mandatnom razdoblju.

Tajnim glasovanjem s natpolovičnom većinom glasova za novog predsjednika Vijeća izabran je Prof. dr. sc. Marko Jelić, profesor visoke škole i dekan Veleučilišta „Marko Marulić“ u Kninu.

*** * ***

Tijekom svih ovih sjednica trajno nastojanje članica Vijeća bilo je promicanje načela „istih ali različitih studija“. Ovim načelom nastojalo se istaknuti da jedina razlika između sveučilišnih i stručnih studija treba biti samo njihova konceptualna različitost, različitost nastavnih programa, nastavnog procesa i osnovne misije ove dvije vrste studija, od kojih su jedni usmjereni više stjecanju praktičnih znanja i vještina i potrebama gospodarstva, a drugi više jakoj teoretskoj podlozi potrebnoj za nastavak obrazovanja usmjerенog razvoju znanosti.

Zaključci i prijedlozi sjednica imali su određenog utjecaja na planiranje strategije razvoja visokog obrazovanja u Hrvatskoj i dobivanje, barem deklarativne, podrške razvoju veleučilišta i visokih škola binarnog sustava u Hrvatskoj. Primjerice, u dokumentu Vlade Republike Hrvatske pod naslovom „*Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja od 2005-2010. godine*“ objavljenom 2005. godine, izraženo je jasno opredjeljenje za razvoj binarnog sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj do 2010. godine na slijedeći način „do početka akademske godine 2010/2011. biti će uspostavljen dvojni (binarni) sustav koji

treba omogućiti jačanje stručnih studija uz usporedno jačanje veleučilišta i visokih škola koji će ih izvoditi. Prestanak izvođenja stručnih studija na sveučilištima, istima treba omogućiti višu kvalitetu izvođenja sveučilišnih studijskih programa, te kvalitetnije razgraničenje između srodnih sveučilišnih i stručnih studija koje sveučilišta trenutno usporedno izvode, (cit. str. 33).

Usprkos tako jasnoj podršci razvoju stručnih studija, još uvijek su jake tendencije povratka na unitarni sustav visokog obrazovanja ili barem ostanak na mješovitom modelu u kojem se stručni studiji mogu izvoditi i na veleučilištima i na sveučilištima.

Na razini političkog opredjeljenja prihvaćen je također stav da se razvojem sustava veleučilišta i visokih škola mogu značajno promicati interesi regionalnog razvoja kao i ukupnog razvoja visokog obrazovanja, posebno omasovljenjem broja studenata izvan tradicionalnih visokoškolskih središta. Nažalost, u nekim je slučajevima ta, u načelu pozitivna motivacija dovodila je do nepromišljenog osnivanja stručnih studija u mjestima u kojima nisu osigurani nužni preduvjeti kvalitetne visokoškolske nastava.

Od brojnih mišljenja i primjedbi u proteklom razdoblju, kao konstanta se provlači naše prosvjedovanje protiv nedovoljnog stupnja autonomije veleučilišta i visokih škola. Izjednačavanjem veleučilišta i visokih škola sa drugim javnim ustanovama u državnom vlasništvu, a bez uvažavanja specifičnosti i nužnosti autonomije visokoobrazovne djelatnosti, dovelo je do pretjeranog utjecaja upravnih vijeća na osnovnu, po samoj naravi stvari, stručnu djelatnost veleučilišta i visokih škola.

I dalje postoji značajna neravnopravnost i nejednakost između stručnih i sveučilišnih studija i još smo nažalost vrlo daleko od realizacije načela „različitih ali jednakih“ studija. Ta se neravnopravnost, koja u stvari znači neravnopravnost studenata i nastavnika stručnih studija u odnosu na sveučilišne odražava u;

1. Nejednakom stupnju autonomije ustanova stručnih i sveučilišnih studija
2. Nejednakim kriterijima financiranja redovite djelatnosti i financiranja kapitalnih ulaganja i investicijskog održavanja.
3. Nejednakim uvjetima rada nastavnika i studiranja studenata
4. Nejednakim kriterijima raspodjele razvojnih i ostalih radnih mjesta
5. Nejednakim mogućnostima stručnog napredovanja nastavnika
6. Nejednakim stručnim nazivima
7. Nejednakim koeficijentima nastavnika i suradnika
8. Nejednakim nastavnim obveze
9. Nejednakim mogućnostima mobilnosti studenata

s ciljem postizavanja ravnopravnosti stručnih i sveučilišnih studija, Vijeće je s više ili manje uspjeha, trajno i uporno upućivalo primjedbe prijedloge i nove zakonske regulative, posebno na prijedloge izmjena i dopuna Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i na prijedloge Zakona o akademskim i stručnim nazivima. Ta naša mišljenja i primjedbe, nedovoljno su djelovala na stvarne promjene pojedinih zakonskih rješenja.

Značajna uloga Vijeća u proteklom razdoblju ostvarivala se putem matičnih povjerenstava za utvrđivanje minimalnih uvjeta za izbor u nastavna zvanja. Time je Vijeće u vlastite ruke preuzelem postupak izbora svojih

nastavnika, ubrzalo ranije predug postupak na izbora na sveučilištima i prilagodilo uvjete izbora specifičnostima nastave na stručnim studijima. (*Prilog 35*) . *Popis članova Matičnih povjerenstava*)

U protekle četiri godine održana je 51 sjednica matičnih povjerenstava i riješeno je 775 zahtjeva za procjenu ispunjavanja minimalnih uvjeta za izbor u nastavna zvanja.

Povećanja administrativne djelatnosti, kao i povećane potrebe za obavljanjem drugih administrativnih djelatnosti Vijeća zahtjevalo je i poboljšanje uvjeta rada Vijeća. Od 2007. godine osiguran je i prostor za rad stručnih službi i za održavanje sjednica Vijeća (*Slikovni prikaz 4*) te nabavljena potrebna uredska oprema. Time je Vijeće osposobljeno za potpuno samostalno administrativno djelovanje. Iste, 2007. godine, prvi je puta osigurana i posebna stavka u Državnom proračunu za djelatnost Vijeća u iznosu od 600.000 kuna.

Jedna od važnih uloga Vijeća bila je, barem što se tiče vitalnih interesa državnih veleučilišta i visokih škola kojima je vlasnik Država, stalna suradnja s nadležnim Ministarstvom. Ona se odvijala u rasponu od vrlo dobre suradnje do potpunog nerazumijevanja. Što su zahtjevi za osiguravanjem nužnih zakonskih, finansijskih, prostornih i kadrovskeh uvjeta rada i razvoja državnih veleučilišta i visokih škola bili snažniji i uporniji, to je i suradnja s nadležnim Ministarstvom bila lošija.

Članice Vijeća često su bile razočarane neskladom između pozitivnih deklarativnih opredjeljenja za razvoj veleučilišta i visokih škola i stvarnog izostanka finansijske, kadrovske, političke i druge podrške tom razvoju. Članice Vijeća nisu mogle prihvati situaciju u kojoj su se kapitalna ulaganja u sustav stručnih studija smanjivala sa 30 milijuna kuna u 2005. godini, na 12 milijuna kuna u 2006. godini, do samo 7 milijuna kuna u 2007 godini. Deklarativnoj podršci našem razvoju nije bio primjereno podatak o samo 4,22 % finansijskih sredstava za redovitu djelatnost veleučilišta i visokih škola u ukupnom proračunu za visoko obrazovanje, zatim nedostatak sredstava za investicijsko održavanje kao i nedovoljan brojem razvojnih i ostalih za obavljanje djelatnosti potrebnih radnih mesta.

Osnivanje novih državnih veleučilišta ukazivalo je na prihvaćanje strategije za koju se Vijeće trajno zalagalo – na nužnost regionalizacije visokog obrazovanja radi poticanja razvoja lokalnog gospodarstva. To je bilo sukladno osnovnim načelima Vijeća. Međutim, činjenica da novim veleučilištima nisu osigurani osnovni kadrovski i ostali razvojni uvjeti, procjenjivana je kao nepromišljeno ponavljanje situacije koja se već jednom dogodila na Veleučilištu u Splitu, i koja prijeti da se ponovno dogodi ako verifikacijska povjerenstva Agencije za znanost i visoko obrazovanje utvrde nepostojanje uvjeta izvođenja kvalitetne nastave na takvim studijima.

Naše zalaganje za nužnost osiguravanja primjerene kvalitete stručnih studija rezultirala je i osnivanjem posebnog Povjerenstva koje bi se u idućim godinama trebalo baviti ujednačavanjem uvjeta izvođenja kvalitetne nastave i definiranjem kriterija bez ispunjavanja kojih se novi stručni studiji ne bi trebali osnivati.

Promicanje kvalitete nastave

Povjerenstvo za unaprjeđenje kvalitete nastavnog procesa na visokim školama i veleučilištima osnovano je na 21. sjednici u Gospiću. Za predsjednika povjerenstva izabran je mr. sc. Damir Lučanin prodekan Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu. Za članove Povjerenstva izabrani su Donald Kiš, dipl.ing., Visoka skola za sigurnost, prof. dr. sc. Zoran Klarić, dekan Zagrebačke škole za menadžment , prof. dr. sc. Zarko Nozica, Zdravstveno veleuciliste , mr. sc. Ivan Toth, dekan Veleucilista Velika Gorica, dr. sc. Sonja Zentner Pilinsky, prodekanica Tehnickog veleucilista u Zagrebu

Na prvom sastanku Povjerenstva za kvalitetu specificirani su sljedeći ciljevi rada:

- Uspostaviti zajedničko tijelo koje će omogućiti dijalog i efikasnu izmjenu informacija svih subjekata kojima je zadaća osiguranje kvalitete u članicama Vijeća
- Poticati aktivan pristup u osiguranju kvalitete;
- Poticati razvoj unutarnjeg osiguranja kvalitete članica;
- Prenositi pozitivna iskustva i metodologiju primjenjenu u osiguranju kvalitete pojedinih članicama Vijeća
- Osigurati efikasniju komunikaciju o pitanjima iz područja kvalitete sa subjektima izvan sustava stručnih studija.

Najznačajnija aktivnost Povjerenstva za kvalitetu odvijala se vezano uz prijedloga postupka samoevaluacije koju je izradilo Povjerenstvo Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, odnosno dokumenata za samoevaluaciju. Povjerenstvo je zaključilo da ne može biti zadovoljno tijekom događaja na pripremi vrednovanja visokih učilišta, jer bi predviđena metodologija i prateći dokumenti mogli rezultirati krivom slikom kvalitete stručnih studija na veleučilištima i visokim školama. Stoga je Povjerenstvo predložilo promjene u spomenutim dokumentima koje bi trebale više uvažavali osobitosti sustava stručnih studija (njihovu posebnu misiju, zakonska određenja, strukturu organizacije, vrstu studija i nastavnog osoblja). Predložene su sljedeće promjene:

- Ravnopravno i paritetno (broju studenata ili broju institucija) sudjelovanje predstavnika Vijeća u radu povjerenstva za izradu metodologije i dokumenata kao i u prosudbenim povjerenstvima za vrednovanje visokih učilišta.
- Dorada dokumenata za samoevaluaciju i vrednovanje visokih učilišta koje bi vodile računa o osobitostima stručnih studija.

Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje prihvatio je prijedloge i djelomično izmijenilo podloge (dokumente) za samoevaluaciju i vrednovanje veleučilišta i visokih škola. Povjerenstvo za kvalitetu preporučilo je članicama formiranje odgovarajućih tijela za praćenje kvalitete o čemu povratne informacije od članica još nisu prikupljene.

Kao predstojeći zadatak na sastancima povjerenstva istaknuti su:

- Analiza i usporedba nastavnih normi u sustavu stručnih studija u odnosu na sveučilišne studije (zbog mogućeg utjecaja na kvalitetu nastave i usavršavanje - napredovanje nastavnika);
- Prikupljanje informacija od pojedinih matičnih povjerenstava Vijeća o problemima u provedbi Odluke o uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja (zbog posljedica koje mogu imati na kvalitetu nastave u članicama);
- Izmjena iskustava u načinu provedbe studentske ankete o nastavi i nastavnicima;
- Izmjena iskustava u pripremi i implementaciji ISO sustava.

Suradnja sa Rektorskim zborom i Nacionalnim vijećem za visoku naobrazbu

Sukladno članku 105. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju u radu Rektorskog zbora, bez prava odlučivanja, sudjeluje i predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola. Vijeće je donijelo Odluku da na Rektorskom zboru Vijeće zastupa Prof. dr. sc. Mladen Havelka. Predsjednik Vijeća sudjelovao je gotovo na svim sjednicama Vijeća, aktivno sudjelujući u raspravama koje su se odnosile na područje problematike stručnih studija te veleučilišta i visokih škola. Zahvaljujući toj suradnji Vijeće je imalo izravnu priliku biti u stalnoj komunikaciji sa Rektorskim zborom i iz prve ruke dobivati obavijesti o stavovima i mišljenjima Rektorskog zbora vezanim uz pojedine dvojbe oko razvoja veleučilišta i visokih škola u Hrvatskoj i drugih specifičnosti vezanih uz problematiku stručnih studija. Isto tako, Rektorski zbor je trajno imao priliku biti upoznat sa svim prijedlozima, mišljenjima i stavovima Vijeća veleučilišta i visokih škola. Takva stalna razmjena informacija koristila je i za bolje međusobno razumijevanje, za konstruktivniju suradnju kao i za izbjegavanje nesporazuma zbog nedovoljnog poznавanja mišljenja i stavova druge strane.

I suradnja sa Nacionalnim vijećem za visoko obrazovanje bila je vrlo uspješna. U početnom razdoblju rada Vijeća predsjednik Vijeća bio je ujedno i član Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, što je također osiguralo mogućnost dobre suradnje s Nacionalnim vijećem, a tijekom kasnijeg razdoblja Vijeće je, sukladno Zakonu, delegiralo dva svoja člana u sastav Nacionalnog vijeća.

Ovakva uska suradnja sa Rektorskim zborom i Nacionalnim vijećem za visoku naobrazbu rezultirala je i podrškom Rektorskog zbora te Nacionalnog vijeća nekim mišljenjima i prijedlozima Vijeća.

Međunarodna suradnja

Nužnost preuzimanja korisnih iskustava i dobre prakse iz već razvijenih sustava stručnog obrazovanja uvjetovala je učlanjivanje Vijeća u međunarodnu organizaciju EURASHE (European Association of Institution in Higher Education), 2006. godine. EURASHE je organizacija koja okuplja i promiče interes razvoja izvan sveučilišnih ustanova visokog obrazovanja u Europskim zemljama, prvenstveno zemljama članicama Europske zajednice, ali i izvan nje. Osnovano je kao neprofitno udruženje 1990. godine sa sjedištem u Bruxellesu.

Vijeće veleučilišta i visokih škola je u suradnji sa EURASHE u travnju 2006. godine organiziralo međunarodnu konferenciju u Dubrovniku pod nazivom „The Dynamics of University Colleges in the EHEA: “Opening up Higher Education through links with LLL and Vocational Education and Training (VET) and New Masters in Higher Education”.

Naši predstavnici sudjelovali su u oblikovanju i prezentaciji dokumenta uz otvaranje konferencije. Također su koordinirali oblikovanje i prezentaciju završnog dokumenta „*Messages to the region from EURASHE Conference in Dubrovnik*“ koji je odrazio stanje i perspektive profesionalnog visokog školstva u Europi. U sklopu konferencije u Kopenhagenu 2007. godine, čija je glavna tema bila „*Research and Innovation & The Social Dimensions*“, vodili smo radionicu pod nazivom „*New European Union & Accessing Countries*“, na kojoj je jedan od predavača bio i Laszlo Erdey, a na okruglom stolu koji je tom prigodom bio organiziran imali smo više od 30-tak diskutanata.

Doprinijeli smo radu povjerenstava za izradu dokumenata koji su definirali stavove i doprinose Bolonjskom i Lisabonskom procesu od kojih su najznačajniji: osiguranje kvalitete, cijeloživotno učenje, i održivi razvoj. Također smo dobili značajnu savjetodavnu pomoć od strane brojnih članova EURASHE kod pripremanja izvješća o sustavu edukacije u visokom školstvu u Europi izvan klasičnog sveučilišnog sustava. Naši predstavnici sudjelovali su i u izradi revizije Statuta EURASHE.

U okviru Bologna Follow up grupe dali smo doprinos sudjelovanjem naših predstavnika u radnim grupama, prisustvovanjem na službenim sastancima i seminarima vezanim za Bolonjske procese, konferencijama i sastancima koje su organizirale profesionalne ustanove. Dali smo i doprinos u članstvu E4 grupe (European Quality Assurance Register), učvršćivanjem odnosa sa sestrinskim organizacijama u Europi i međunarodnim ustanovama u području visokog obrazovanja te povezivanje s predstavnicima udrug relevantnih za promicanje stručnog visokog obrazovanja (Professional Higher Education).

Predstavnik Vijeća za međunarodnu suradnju i delegat Vijeća u EURASHE je prof. dr. sc. Žarko Nožica sa Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu.

Zaključak

Vijeće veleučilišta i visokih škola Hrvatske u protekle je četiri godine, (a dobar dio članica Vijeća i ranije, tijekom njihova članstva u Zajednici veleučilišta i visokih škola Hrvatske), odigralo vrlo značajnu ulogu u promicanju razvoja sustava stručnih studija u Hrvatskoj.

Iako su mnoga nastojanja Vijeća za ravnopravnosću sustava stručnih studija nailazila na velike prepreke, na ukorijenjene predrasude o manjoj vrijednosti stručnih studija, predrasude o drugorazrednosti stručnih studija i slično - ipak su upornost, trajno zalaganje za ostvarenje načela „različitih ali jednakih“ studija, konstruktivne, argumentirane i logične primjedbe Vijeća na zakonsku regulativu, javna istupanja i otvorene prezentacije vlastitih stavova, osigurale Vijeću veleučilišta i visokih škola Hrvatske trajno, značajno i nezaobilazno mjesto u budućem planiranju razvoja sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

Približavanje Hrvatske europskim integracijama još će više ojačati napore Vijeća za postizanjem ravnopravnosti stručnih studija, jednakosti

njihovih nastavnika i studenata u svim njihovim pravima. Takav razvoj zbivanja je logičan, budući da su i sva dosadašnja zalaganja Vijeća bila inspirirana modelima odnosa i suradnje stručnih i sveučilišnih studija, kakvi su već uspješno razvijeni u mnogim europskim zemljama – posebice zemljama razvijenog binarnog sustava visokog obrazovanja. Primjeri takvih zemalja su Njemačka, Austrija, Nizozemska, Danska i dr.

Brojni prilozi pridodani ovom Izvješću koji daju pregled naših mišljenja, primjedbi, prijedloga i stavova, dovoljan su dokaz dosljednosti i upornosti članica Vijeća veleučilišta i visokih škola da sustav stručnih studija u Hrvatskoj što prije usklade sa sličnim sustavima u europskim zemljama.

Vjerujemo da će se svi zainteresirani, a posebice oni koji do sada nisu bili dovoljno upoznati s aktivnostima Vijeća, nakon prelistavanja ovog Izvješća u to uvjeriti u konstruktivnost naših namjera. Njihova prepoznatljivost i društvena vrijednost i javno je prepoznata, te je na temelju spoznaja o korisnoj društvenoj ulozi koju je u proteklom razdoblju odigralo Vijeće veleučilišta i visokih škola Hrvatske Predsjednik Republike Hrvatske gospodin Stjepan Mesić, odlikovao Predsjednika Vijeća Prof. dr. sc. Mladena Havelku, odlikovanjem „Reda Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića“ za osobiti doprinos znanosti i visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj kao i za provedbu Bolonjskog procesa (*Prilog 36* i *Slikovni prilog 6*).

A za one koji se i sami namjeravaju upustiti u burnu i složenu problematiku rješavanja razvoja stručnih studija u Hrvatskoj, sigurni smo da će naša dosadašnja iskustva, prezentirana u ovom Izvješću, biti od velike koristi.

IV. PRILOZI IZVJEŠĆU

I. PRILOZI VEZANI UZ DJELATNOST ZAJEDNICE VIJEĆA VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA

Prilog 1: Izvadak iz zapisnika Osnivačke skupštine Zajednice

Broj: 02-273/40-2000. od 14. 04. 2000.

Z A P I S N I K

sa osnivačke skupštine Zajednice visokih škola održane 14. travnja 2000. godine s početkom u 12,00 sati u prostorijama Visoke zdravstvene škole, Mlinarska cesta 38, Zagreb.

Nazočni: Dekanica Visoke učiteljske škole u Puli, Doc. dr. se. Nevenka Tatković; Pročelnica Zavoda Visoke učiteljske škole u Splitu, Snježana Dobrota; Dekan Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima, Prof. dr. se. Ljudevit Plačko; Tajnik Visoke pomorske škole u Rijeci, Anton Žgaljić, dipl. prav; Dekan Visoke škole za sigurnost na radu, Prof. dr. se. Nenad Kacian; Tajnik Visoke škole za turizam u Šibeniku, Branko Kovačić, dipl. prav.; Rektor Tehničkog veleučilišta Prof. dr. se. Dragutin Ščap; Dekan Visoke učiteljske škole u Čakovcu Prof. dr. se. Stjepan Ovčar; Prodekanica, Mr. Vesna Ciglar Visoka učiteljska škola u Čakovcu; Prodekan Visoke učiteljske škole u Petrinji, Dr. Ivan Prskalo; Prodekan Visoke policijske škole, Prof. dr. se. Milan Jurina; Prodekan Učiteljske akademije, Filip Čurić, prof.; Prodekanica Visoke učiteljske škole u Zadru Prof. dr. se. Marija Obad; Pomoćnik ministra znanosti i tehnologije, Doc. dr. se. Darko Polšek; Predstavnik Rektorskog zbora Hrvatskih veleučilišta, Prof. dr. se. Ivica Mandić; Dekan Visoke zdravstvene škole u Zagrebu, Prof. dr. se. Mladen Havelka; Tajnik Visoke zdravstvene škole u Zagrebu, Ilija Mojsović, dipl. prav.; Prodekan Visoke zdravstvene škole u Zagrebu, Damir Lučanin, prof.;

Član Inicijativnog odbora prof. dr. se. Mladen Havelka pozdravio je prisutne i predložio sljedeći:

DNEVNI RED:

1. Uvodna riječ (razlozi osnivanja Zajednice).
2. Donošenje Odluke o osnivanju Zajednice.
3. Rasprava o Prijedlogu Statuta Zajednice.
4. Usvajanje Statuta Zajednice.
5. Prijedlog tijela upravljanja Zajednicom.
 - 5.1. Skupštine Zajednice
 - 5.2. Predsjednika Zajednice
 - 5.3. Upravnog odbora Zajednice
6. Razno.

Ad. 1. Uvodna riječ

Dekan Visoke zdravstvene škole Prof. dr. se. Mladen Havelka pozdravio je prisutne i zahvalio se na odazivu.

Prof. dr. se. Mladen Havelka podsjetio je prisutne daje održavanje Osnivačke skupštine rezultat zaključaka sa sastanka dekana visokih škola održanog u ovoj istoj prostoriji 9. ožujka 2000. godine na kojem je utvrđena potreba užeg povezivanja visokoškolskih ustanova koje organiziraju nastavu stručnih studija u Hrvatskoj. Međutim, ideja da sastanku budu prisutni i svi rektori hrvatskih veleučilišta neće se ostvariti, jer su već osnovana određena tijela koja zastupaju interese veleučilišta. Na prvom sastanku dekana visokih škola 9. ožujka 2000. godine, konstatirano je postojanje brojnih problema koji koče razvoj stručnih studija u Hrvatskoj, a na temelju njihove analize nastao je materijal pod naslovom "Prijedlog unapređenja razvoja stručnih studija u Hrvatskoj" upućen Ministarstvu znanosti i tehnologije Republike Hrvatske kao podloga za daljnju raspravu o razvoju stručnih studija u Hrvatskoj. Na tome sastanku bilo je raspravljano o nekim pitanjima a to su:

- Kako smanjiti proračunske troškove za stručne studije?
- Koje su izmjene i dopune potrebne u Zakonu o visokim učilištima?
- Kako provesti diobu imovine između fakulteta i stručnih studija?
- Kako zaposlitи nove nastavnike i suradnike na stručnim studijima?
- Koji su kriteriji za razlikovanje sveučilišnih i stručnih studija?
- Kako povećati autonomnost stručnih studija?
- U kojim slučajevima birati nastavnike stručnih studija u znanstveno-nastavna zvanja?
- Da li nastavne norme na stručnim studijima trebaju biti iste kao na sveučilišnim?
- Kako nazive stručnih studija uskladiti sa sveučilišnim?
- Kako povećati utjecaj stručnih studija u tijelima visokog obrazovanja?
- Koje je optimalno trajanje stručnih studija?

Zaključci senata zagrebačkog, splitskog i riječkog sveučilišta u kojima se iznose ocjene situacije na stručnim studijima u Hrvatskoj i predlažu neprihvatljiva rješenja, kao primjerice ponovno spajanje naših studija s fakultetima, dovela bi do ponovnog zaostajanja razvoja, a čak i gašenja nekih stručnih studija. Prof. dr. se. Mladen Havelka predložio je da se na osnovu zaključaka s ranijeg sastanka, zatraži od Ministarstva znanosti i tehnologije hitno poduzimanje mjera koje će omogućiti razvoj stručnih studija u Hrvatskoj i tako ih približiti europskim trendovima razvoja stručnog visokog obrazovanja. Posebno se očekuje da Ministarstvo riješi pitanje financiranja programa stručnih studija i zapošljavanja novih nastavnika sukladno detaljnim prijedlozima koja su iznijeta u spomenutom "Prijedlogu razvoja stručnih studija". Doc. dr. se. Darko Polšek, pomoćnik ministra znanosti i tehnologije istaknuo je da Ministarstvo znanosti i tehnologije podržava osnivanje zajednice Visokih škola, te upoznao prisutne da je tijekom proteklog mjeseca u Ministarstvo stigao veliki broj zahtjeva za osnivanjem novih visokih škola, kako privatnih s pravom javnosti tako i pod okriljem veleučilišta. Doc. dr. se. Darko Poišek istaknuo je da Ministarstvo znanosti i tehnologije ne želi biti restriktivno i smatra da je zadatak visokih škola pa i veleučilišta da prisile sveučilišta da budu efikasnija, da angažiraju sve resurse ne samo kadrovske nego i finansijske za dobrobit Hrvatske. Spomenuo je da mnogi stručni studiji trebaju imati tržišnu orijentaciju.

Prof. dr. se. Ivica Mandić, predstavnik Rektorskog zbora Hrvatskih veleučilišta pozdravio je prisutne i istaknuo da Rektorski zbor Hrvatskih veleučilišta podržava ovu inicijativu, a naročito podržava buduću suradnju Rektorskog zbora i Zajednice visokih škola čiji će zajednički cilj biti dokazati važnost i kakvoću stručnih studija u Hrvatskoj.

Ad. 2. Donošenje Odluke o osnivanju Zajednice

Radno predsjedništvo u sastavu: Prof. dr. se. Nenad Kacian, Prof. dr. se. Ljudevit Plačko i Prof. dr. se. Mladen Havelka, zamolilo je prisutne da se da na glasanje Odluka o osnivanju Zajednice.

Većinom glasova utvrđeno je da se pristupi osnivanju Zajednice Visokih škola Hrvatske.

Ad. 3. Rasprava o Prijedlogu Statuta Zajednice

Radno predsjedništvo predložio je promjenu Prijedloga Statuta Zajednice i **to** u čl. 1 stavak 2 koji glasi: "Zajednica je neprofitna, nepolitička udruga koja okuplja visoke škole, udruge visokih škola i zainteresirane fizičke osobe **s** područja Republike Hrvatske, radi zajedničkog nastupanja prema trećima i zadovoljavanja drugih zajedničkih interesa i potreba članica.

Prof. dr. se. Mladen Havelka predložio je da se u cjelokupnom Statutu izostavi riječ "veleučilište" jer se pristupa osnivanju Zajednice Visokih škola Hrvatske. Izmjena članka 1. stavak 2 je prihvaćena, kao i predložena izmjena u članku 10. stavak 1. koji sada glasi: "Visoke škole koje žele postati redovnim članom Zajednice podnose zahtjev Upravnom odboru koji donosi odluku u prijemu u članstvo. Protiv odluke Upravnog odbora kojom odbija zahtjev za primitak u članstvo može se izjaviti žalba Skupštini Zajednice u roku od 15 dana od dana primitka odluke".

Ad. 4. Usvajanje Statuta Zajednice

Nakon glasanja jednoglasno je prihvaćen Statut Zajednice Visokih škola Hrvatske.

Ad. 5. Prijedlog tijela upravljanja Zajednicom.

Ad. 5.1. Skupština Zajednice

Sukladno Statutu Zajednice članovi Skupštine Zajednice su svi članovi Zajednice, kako prisutni na osnivačkoj Skupštini tako i članovi koji će naknadno pristupiti Zajednici.

Ad. 5.2. Predsjednik Zajednice

Prof. dr. se. Dragutin Ščap predložio je Prof. dr. se. Mladena Havelku za predsjednika Zajednice.

Prijedlog da dekan Visoke zdravstvene škole u Zagrebu prof. dr. se. Mladen Havelka bude izaban za predsjednika Zajednice jednoglasno je prihvaćen.

Ad. 5.3. Upravni odbor Zajednice

Prof. dr. se. Mladen Havelka predložio je Prof. dr. se. Nenada Kacian, dekana Visoke škole za sigurnost na radu i Prof. dr. se. Ljudevita Plačko, dekana Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima za članove Upravnog odbora. Prijedlozi su jednoglasno prihvaćeni.

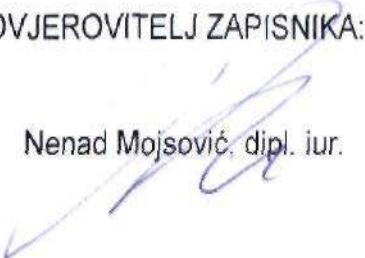
Ad. 6. Razno

Pod točkom Razno Prof. dr. se. Stjepan Ovčar zamolio je da sastanci Zajednice visokih škola ne budu organizirani ponedjeljkom i petkom, što je jednoglasno prihvaćeno.

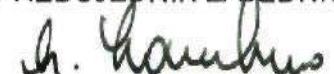
ZAPISNIČAR:

Ana Koprivnjak

OVJEROVITELJ ZAPISNIKA:

Nenad Mojsović, dipl. iur.

PREDsjEDNIK ZAJEDNICE:

Prof. dr. sc. Mladen Havelka

Prilog 2: Popis osnivača Zajednice

**POPIS OSNIVAČA ZAJEDNICE VISOKIH ŠKOLA HRVATSKE
NA SKUPŠTINI ZAJEDNICE ODRŽANE U ZAGREBU
14. TRAVNJA 2000.**

Red. br.	Ime i prezime	Veleučilište/Visoka škola
1.	Rektor Prof. dr. sc. Mirko Butković	Veleučilište u Karlovcu
2.	Prorektor Doc. dr. Antun Lovrić	Veleučilište u Požegi
3.	Dekan Prof. dr. sc. Stipe Belak	Visoka škola za turizam u Šibeniku
4.	Dekan Prof. dr. sc. Stjepan Ovčar i Mr. Vesna Hranjec	Visoka učiteljska škola u Čakovcu
5.	Dekan Prof. dr. sc. Stjepan Rupčić	Visoka učiteljska škola u Petrinji
6.	Dekan Prof. dr. sc. Ljudevit Plačko	Visoko gospodarsko učilište u Križevcima
7.	Dekan Prof. dr. sc. Nenad Kacian	Visoka škola za sigurnost na radu
8.	Tajnik Anton Žgaljić, dipl. prav.	Visoka pomorska škola u Rijeci
9.	Rektor Prof. dr. sc. Dragutin Ščap	Tehničko veleučilište u Zagrebu
10.	Dekan Prof. dr. sc. Ante Murn	Visoka učiteljska škola u Zadru
11.	Prodekan Prof. dr. sc. Milan Jurina	Visoka policijska škola
12.	Gđa. Snježana Dobrota, pročelnica Zavoda	Visoka učiteljska škola u Splitu
13.	Prodekan Filip Čurić, prof.	Učiteljska akademija
14.	Dr. sc. Ivan Čehok	Potpredsjednik odbora za znanost i obrazovanje Hrvatskog državnog Sabora
15.	Prof. dr. sc. Ivica Mandić	Predstavnik Rektorskog zbora Hrvatskih veleučilišta
16.	Pomoćnik ministra Doc. dr. sc. Darko Polšek	Ministarstvo znanosti i tehnologije
17.	Dekanica Doc. dr. sc. Nevenka Tatković	Visoka učiteljska škola u Puli

Prilog 3:

IZVADAK IZ ZAPISNIKA

I. Sjednice Zajednice visokih škola Hrvatske održane 09. lipnja 2000. godine.

Nazočni članovi: Dekan Visoke škole za turizam u Šibeniku, Prof. dr. sc. Stipe Belak; Dekan Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima, Prof. dr. sc. Ljudevit Plačko; Tajnik Visoke pomorske škole u Rijeci, Anton Žgaljić, dipl. prav.; Prodekan Visoke učiteljske škole u Splitu, Mr. Anton Kovačević; Dekan Visoke škole za sigurnost na radu u Zagrebu, Prof. dr. sc. Nenad Kacian; Prodekan Visoke učiteljske škole u Petrinji, Prof. dr. sc. Ivan Prskalo; Tajnica Visoke pomorske škole u Splitu, Nataša Bule, dipl. prav.; Prodekan Visoke policijske škole u Zagrebu, Prof. dr. sc. Milan Jurina; Prodekan Učiteljske akademije, Filip Čurić, prof.; Voditelj središta Hrvatskih Veleučilišta, Prof. dr. sc. Ivica Mandić; Predsjednik Zajednice Visokih škola Hrvatske, Prof. dr. sc. Mladen Havelka; Tajnik Zajednice Visokih škola Hrvatske, Nenad Mojsović, dipl. prav.

Predsjednik Zajednice Visokih škola Hrvatske Prof. dr. sc. Mladen Havelka pozdravio je prisutne i predložio slijedeći

DNEVNI RED:

1. Riječ predsjednika Zajednice Visokih škola Hrvatske.
2. Verifikacija zapisnika sa Osnivačke skupštine.
3. Izvješća o aktivnostima vezanim uz daljnji razvoj stručnih studija u Hrvatskoj sjednici Saborskog odbora
 - 3.1. Izvješće predsjednika Zajednice.
 - 3.2. Izvješće voditelja središta Hrvatskih Veleučilišta.
4. Rasprava o prijedlogu znaka Zajednice.
5. Raznoliko.

Ad. 3. Izvješća o aktivnostima vezanim uz daljnji razvoj stručnih studija u Hrvatskoj

Ad. 3.1. Izvješće predsjednika Zajednice

Prof. dr. sc. Mladen Havelka izvjestio je članove Zajednice visokih škola Hrvatske, o sastanku sa Rektorima hrvatskih veleučilišta održanom u Požegi 02. i 03. lipnja 2000. godine kojemu je prisustvovao kao predstavnik Zajednice. Zamolio je Prof. dr. sc. Ivcu Mandića da o rezultatima ovog sastanka i raspravi vođenoj glede budućnosti stručnih studija u Hrvatskoj s Predsjednikom Republike Hrvatske gospodinom Stjepanom Mesićem detaljnije izvijesti u nastavku sjednice.

Prof. dr. sc. Mladen Havelka izvjestio je također o održanom sastanku Odbora za znanost i obrazovanje Hrvatskog državnog sabora održanog 06. lipnja 2000. godine, na kojem je jedina tema bila rasprava o budućnosti stručnih studija u Hrvatskoj.

Na sastanku su, osim članova Odbora, prisustvovali svi rektori hrvatskih Sveučilišta i Veleučilišta kao i predstavnik Ministarstva znanosti i tehnologije. Gotovo jednoglasan zaključak Odbora bio je da se podupre razvoj stručnih studija, kao studija nužnih posebice za daljnji brzi gospodarski razvoj Hrvatske, te da se Ministarstvu znanosti i tehnologije predlože takve izmjene i dopune Zakona o visokim učilištima koje će osigurati nesmetani razvoj stručnih studija u Hrvatskoj. Predsjednik Odbora, Prof. dr. sc. Ante Simonić u svome je završnom govoru predložio da Predsjednik Zbora Rektora Veleučilišta Prof. dr. sc. Boris Anzulović i Predsjednik Zajednice visokih škola Hrvatske Prof. dr. sc. Mladen Havelka uz potporu Odbora, organiziraju širi skup svih zainteresiranih za rješavanje problematike stručnih studija u Hrvatskoj.

Prisutni članovi Zajednice obaviješteni su također o aktivnostima koje, u okviru predlaganja izmjena i dopuna Zakona o visokim učilištima, provodi Ministarstvo znanosti i tehnologije koje je oformilo radnu skupinu za izradu prijedloga novog Zakona, a na čijim je sastancima predsjednik Zajednice svaki puta prisutan.

U sadašnjoj fazi rada ove skupine još uvijek nisu zauzeti konačni stavovi o načinu ustrojstva, financiranju i ostalim važnim činiocima budućeg razvoja stručnih studija, no čim bude načinjen prvi radni materijal prijedloga za javnu raspravu, stručna služba Zajednice poslati će predmetne materijale svim članicama.

Ad. 3.2. Izvješće Voditelja središta Hrvatskih Veleučilišta

Prof. dr. sc. Ivica Mandić, Voditelj središta Hrvatskih Veleučilišta, izvijestio je detaljnije o sastanku Rektora Veleučilišta u Požegi na kojem je detaljno kroz dva dana raspravljano o prijedozima koje će Veleučilišta uputiti vezano uz izmjene i dopune Zakona o visokim učilištima. Naglasio je da je na ovom sastanku zauzet posebice kritički stav prema prijedozima Ministarstva znanosti i tehnologije da se stručni studiji financiraju isključivo na tržištu što bi značilo diskriminaciju studenata ovih studija u odnosu na studente Sveučilišnih studija. Na ovom je sastanku zauzet stav da stručni studiji moraju ostati u sustavu državnog financiranja u onim okvirima u kojima postoje državne potrebe za pojedinim stručnim profilima. Izvijestio je članove Zajednice da su Veleučilišta objavila i svoj samostalni natječaj za upis studenata u šk. god. 2000/2001. objavivši ga u lokalnim glasilima. Izvijestio je također o pozitivnom stavu Predsjednika Republike gospodina Stipe Mesića, prema dalnjem razvoju stručnih studija, koji je osobito važan za jačanje regionalnoga razvoja onih područja Hrvatske u kojima nikada neće biti moguće niti potrebno osnivati Sveučilišne studije. Predložio je da Zbor Rektora Veleučilišta i dalje usko surađuje sa Zajednicom visokih škola Hrvatske preko Predsjednika Zajednice, koji će biti pozivan na sve sastanke Zbora Rektora Veleučilišta.

Nakon rasprave u kojoj su sudjelovali Prof. dr. sc. Ivica Mandić, Prof. dr. sc. Nenad Kacian, Prof. dr. sc. Ljudevit Plačko, Filip Čurić, prof., Nataša Bule, dipl. prav., Prof. dr. sc. Stipe Belak, Prof. dr. sc. Milan Jurina, Mr. Anton Kovačević.

Skupština Zajednice visokih škola Hrvatske donijela je slijedeći

Z A K L J U Č A K

Skupština Zajednice mišljenja je da je dosadašnji pristup raspravi o problemima stručnih studija krajnje pojednostavljen jer ne uzima u obzir različiti povijesni razvoj, uvjete nastanka, sadašnje probleme kao ni specifične perspektive razvoja pojedinih stručnih studija. Članovi Zajednice zalažu se za nijansirani pristup ovoj raspravi sukladan Prijedlogu unapređenja razvoja stručnih studija u Hrvatskoj koji je Zajednica uputila svim nadležnim tijelima, a u kojem su navedena osnovna načelna rješenja sadašnjih problema. Zajednica i dalje stoji na stajalištu da je budući razvoj i ustrojstvo pojedinih stručnih studija potrebno omogućiti u svim mogućim varijantama tj. osigurati njihov samostalni razvoj kao samostalnih javnih visokih škola, samostalnih privatnih visokih škola, samostalnih veleučilišta u čijem sastavu mogu biti odsjeci kao i visoke škole, a da za neke stručne studije treba ostaviti i mogućnost da budu dio fakulteta odnosno Sveučilišta, ako se radi o studijima istorodnim s onima na fakultetima i ako oni sami žele takav ustroj.

Što se financiranja tiče, Zajednica se zalaže za otvaranje širokih mogućnosti financiranja koje ne bi bile ograničene isključivo na financiranje od strane države te predlaže slijedeće načine financiranja stručnih studija:

1. Iz proračunskih sredstava Ministarstva znanosti i tehnologije u obliku stipendiranja onolikog broja studenata kolike su potrebe društva za pojedinim stručnim kadrovima
2. Iz proračunskih sredstava resornih Ministarstava, a vezano uz specifične potrebe pojedinih Ministarstava za kadrovima iz njihovih područja
3. Iz sredstava Hrvatske gospodarske komore za obrazovanje, posebice za potrebe pojedinih deficitarnih grana gospodarstva
4. Iz lokalnih proračuna županija, općina i drugih tijela lokalne uprave i samouprave za one stručne studije koji su korisni razvoju lokalne zajednice
5. Iz sredstava gospodarskih subjekata lokalne zajednice zainteresiranih za pojedine profile stručnih kadrova potrebnih za njihov razvoj
6. Iz sredstava zaklada, a prema odredbama novog Zakona o zakladama koji će uskoro biti predložen Saboru
7. Iz međunarodnih fondova za pomoć Hrvatskoj u razvoju obrazovanja i gospodarstva
8. Iz privatnih izvora samih kandidata za studij tj. vlastitim financiranjem studija po osobnim potrebama

Neki primjeri višestrukog financiranja već i danas postoje i pokazuju dobre rezultate kao primjerice način financiranja Visoke policijske škole i Visoke škole za sigurnost na radu.

Ovakav višestruki način financiranja omogućio bi i djelomičnu privatizaciju stručnih studija u onom njihovom dijelu koje obrazuje studente izvan državnih potreba, a time i smanjenje pritiska na državni proračun.

Predsjednik Zajednice Prof. dr. sc. Mladen Havelka, zadužen je da u ime Zajednice zastupa ovakva načela razvoja i financiranja stručnih studija na sastancima radne skupine Ministarstva znanosti i tehnologije koja priprema prijedlog načela novog ili izmijenjenog Zakona o visokim učilištima.

Prilog 4:

Zaključci Skupštine zajednice od 11. travnja 2002. godine

Radni dio Skupštine bio je usmjeren sadašnjim problemima, potrebama razvoja kao i postojećim zaprekama u razvoju stručnih studija u Hrvatskoj, među kojima se kao najveća prepreka budućem razvoju naglasila podfinanciranost visokih škola i veleučilišta, prepreke u mogućnostima zapošljavanja novih nastavnika i suradnika, kao i primjeri naprasnog vraćanja stručnih studija u institucionalne okvire sveučilišta, što je već jednom dovelo do katastrofalnih posljedica po njihov razvoj.

Konstatirano da se stručni studiji na visokim školama i veleučilištima trajno nalaze velikim materijalnim, kadrovskim, strukturnim i finansijskim poteškoćama, a da Ministarstvo znanosti i tehnologije u proteklih pet godina njihova samostalnog djelovanja izvan sveučilišta, nije gotovo ništa učinilo da se te poteškoće pokušaju ublažiti ili/i riješiti.

Rektori i dekani, delegati Skupštine izrazili su i voje nezadovoljstvo neprihvaćanjem brojnih primjedbi koje je Zajednica visokih škola upućivala na sve verzije nacrtva novog Zakona o visokom obrazovanju, kao i na uskraćivanje mogućnosti predstavnicima stručnih studija da aktivnije sudjeluju u pripremi prijedloga novog Zakona, a time i u u odlučivanju o sudbini stručnog visokoškolskog sustava.

Konstatirano je da to dovodi u sumnju i mogućnosti provođenja reforme visokog obrazovanja, ako nije postignut minimalni konsenzus na svim razinama visokog obrazovanja. Primjer da takvog konsenzusa nema su nedavni pokušaji da se problemi nekih stručnih studija na brzinu riješe njihovim prebacivanjem na sveučilišta, što je dodatno zakomplificiralo ionako složenu situaciju u odnosima veleučilišta i sveučilišta.

Svjesni potrebe za harmonizacijom visokog obrazovanja u Hrvatskoj s trendom u Europi, članovi Zajednice smatraju se harmonizacija s Europskim sustavima visokog obrazovanja mora trajno provoditi, no da mora biti prilagođenostima posebnostima naše situacije, našem trenutnom stupnju gospodarskog razvoja, našoj tradiciji u visokom obrazovanju i posebice našim specifičnim problemima vezanim uz neprimjeren velik odlazak visoko školovanih mladih ljudi u inozemstvo

Članice Zajednice ponovno podsjećaju da je neanalitički i nedemokratski pristup problemima razvoja stručnih studija primijenjen sredinom 80-tih godina, kada se grubim političkim metodama prisiljavalo tadašnje više škole da se udruže s fakultetima, što je jedan od osnovnih dugotrajnih uzroka i današnjih poteškoća u stručnih i sveučilišnih studija. Poučeni tim iskustvom već i same naznake sličnih metoda u današnje vrijeme, trebale bi biti energično odbačene od odgovornih tijela i dužnosnika.

Izraženo je mišljenje da će ponovno omogućavanje organizacije i izvođenja stručnih studija na sveučilišnim ustanovama dovesti do neravnopravnosti stručnih studija na visokim školama i veleučilištima sa onima na Sveučilištima, a time i do otežanog razvoja samostalnih stručnih studija na visokim školama i veleučilištima. S tim u vezi Zajednica visokih škola i veleučilišta Hrvatske zalaže se za razvoj binarnog sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj u kojem će sustav stručnog i sustav sveučilišnog visokog

obrazovanja biti institucionalno potpuno razdvojeni i razvijati se kao dva paralelna sustava, uz međusobnu funkcionalnu povezanost u dijelovima u kojima je to racionalno ali bez ugrožavanja konceptualnih različitosti oba sustava. Stručni studiji trebaju biti «jednaki ali različiti» tj. moraju biti jednakovrijedni kao sveučilišni, poštovati iste standarde kvalitete ali uz usmjerenost njihovih programa praktičnom radu pojedinim zanimanjima. Takve konceptualne različitosti moguće je ostvariti jedino samostalnim institucionalnim razvojem stručnih i sveučilišnih studija. Izraženo je i mišljenje da niti za razvoj sveučilišnih studija usmjerenih prvenstveno znanosti te poslijediplomskim i doktorskim studijima nije dobro da sveučilišta izvode i stručne studije.

Predstavnici Zajednice visokih škola i veleučilišta zato apeliraju na sve sudionike u procesu reforme visokog obrazovanja da ne dozvole donošenje ishitrenih, nedovoljno promišljenih, neprimjerenih a time i neprovodljivih zakonskih odredbi u visokom obrazovanju, koje će ionako teške probleme probleme učiniti još teže rješivim.

Zaključeno je da se Ministarstvu znanosti i tehnologije, Nacionalnom vijeću za visoku naobrazbu, Rektorskem zboru, Odboru za znanost, obrazovanje i kulturu Hrvatskog sabora i Vladi Republike Hrvatske uputi sljedeći;

S A Ž E T A K Z A K L J U Č A K A;

- Članice Zajednice izražavaju svoju zabrinutost zbog opetovanih pokušaja za radikalnim promjenama cjelokupnog sustava visokog obrazovanja, bez obzira na značajne primjedbe i protivljenje većine predstavnika akademске zajednice ovakvim nepotrebno brzim i radikalnim promjenama. Umjesto da niz predloženih verzija radnog teksta Nacrtu prijedloga novog Zakona bude karakteriziran sve većom usklađenosti svake nove verzije sa interesima većine zainteresiranih, stalne nove verzije sve više udaljavaju akademsku zajednicu od potrebnog konsenzusa.
- Članice Zajednice zalažu se da se stručni studiji u Hrvatskoj razvijaju unutar samostalnih visokih škola i veleučilišta, jer jedino tako mogu očuvati svoju konceptualnu različitost od sveučilišnih studija
- Članice Zajednice insistiraju na izradi cjelovite analize sadašnjeg stanja u visokom obrazovanju, radi utvrđivanja što je loše u sadašnjim zakonskim propisima, u kojim područjima postoje problemi i što je potrebno mijenjati odmah a što se može planirati za kasnije.
- Članice Zajednice ukazuju na problem nepostojanja autonomije visokih škola i veleučilišta u Nacrtu prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i na potrebu da visoke škole i veleučilišta imaju jednak stupanj autonomije kao i Sveučilišta
- Članice Zajednice upozoravaju da će nejasne odredbe o načinu financiranja visokog obrazovanja stručne studije dovesti u vrlo nepovoljan položaj i preveliku ovisnost o diskrecionim odlukama ministarstva/ministra.
- Članice Zajednice smatraju da se Zakonom ne bi smjelo ograničavati maksimalno vrijeme trajanja stručnih studija već odrediti samo minimalno trajanje, a ostalo ostaviti u nadležnosti samih ustanova visokog

obrazovanja i odlukama njihovih stručnih vijeća vezanim uz svaki pojedini nastavni program.

- Članice Zajednice ukazuju da se problem uključivanja visokog obrazovanja Hrvatske u Europu ne može riješiti samo promjenama Zakona što predstavlja svojevrsni nerealni normativni optimizam, već prije svega povećanim proračunskim odvajanjima za znanost i visoko obrazovanje, povećanjem broja studenata, povećanjem kvalitete, diverzifikacijom programa, diverzifikacijom ustanova, regionalnim razvojem visokog obrazovanja, kao i poticanjem razvoja privatnog visokog školstva
- Članice Zajednice ukazuju na prevelike ovlasti ministra, kako u domeni financiranja tako i pri odobravanju otvaranja ili predlaganju ukidanja novih visokoškolskih ustanova i programa
- Članice Zajednice ukazuju na nužnost osiguravanja mogućnosti bavljenja znanstvenim radom i napredovanja u znanstveno-nastavnim zvanjima i za nastavnike i suradnike zaposlene na stručnim studijima
- Članice Zajednice ukazuju na činjenicu da zahtjev za zapošljavanjem 70% nastavnika i suradnika u punom radnom odnosu ruši samu konceptualnu bit stručnih studija, na kojima većina nastavnika posebice suradnika mora imati trajnu i neprekinutu vezu sa praksom koju bi izgubili da se zaposle samo u visokom obrazovanju
- Članice Zajednice ukazuju na nedostatak definicije specifične razlike između stručnih i sveučilišnih studija zbog opasnosti da se svi studiji koji se na Sveučilištu izvode u trajanju od četiri godine smatraju sveučilišnim, bez obzira na njihovu konceptualnu bit, a svi koji traju manje od četiri godine uvrste u stručne studije. Naime, kriterij trajanja studija ne može biti osnovni kriterij razlikovanja stručnih i sveučilišnih studija, posebice s obzirom na zahtjev Bolonjske deklaracije da stručni i sveučilišni studij u prvom ciklusu traju tri godine.
- Članice Zajednice ukazuju na potrebu pilot programa na manjim dijelovima visokog obrazovanja pomoću kojih bi se vrednovala učinkovitost pojedinih reformskih zahvata na manjim dijelovima sustava, a tek tada reforma provodila na cjelokupnom sustavu.

Opći je zaključak članova Zajednice da je najnovija predložena verzija radnog teksta Zakona o visokom obrazovanju od 10. travnja 2002. godine u mnogim dijelovima nejasna, neprecizna, neodređena da ne odražava htjenja svih dijelova sustava visokog obrazovanja jer nije nastala na osnovi konsenzusa na osnovi najosnovnijih pitanja o sustavu visokog obrazovanja da u njoj nema jasne vizije razvoja visokog obrazovanja, jasne misije kao i ciljeva za njeno ostvarivanje, a niti jasne strategije o tome kako zadane ciljeve ostvariti, te kao takva ne može niti dovesti do dobri rješenja, a postoji i opravdana bojazan da je potpuno neprovediva.

U dijelovima u kojima se odriče autonomija visokim školama i veleučilištima predložena verzija Zakona je i neustavna jer svaki dio obrazovnog sustava, sukladno ključnim načelima Ustava Republike Hrvatske kao i međunarodnim dokumentima o načelima ustrojstva visokog obrazovanja, mora imati jednaku autonomiju. Osim za ustanove ta autonomija odnosi se i na nastavnike pa i na studente.

Sukladno ranijim zaključcima Zajednice visokih škola i veleučilišta vezanim uz Prijedlog novog zakona o visokom obrazovanju Zajednica se zalaže se pristupanje hitnim izmjenama i dopunama postojećeg Zakona o visokim učilištima i odustajanje od neuspjelih pokušaja donošenja potpuno novog Zakona kojega očito, u sadržaju u kojem se predlaže, ne prihvata većina akademske zajednice, a ne samo predstavnici stručnog visokog obrazovanja. Ogomolu energiju, vrijeme i novac uloženo u rasprave o već petoj radnoj verziji teksta Prijedloga zakona o visokim učilištima treba usmjeriti ka izradi cjelovite strategije razvoja u okviru izmjena i dopuna postojećih zakonskih rješenja i to ne samo Zakona o visokim učilištima već i Zakona o stručnom nazivlju i akademskim stupnjevima, te ostalih Zakona koji se na bilo koji način dodiruju sa problematikom visokog obrazovanja.

Prilog 5:

Izlaganje predsjednika Zajednice na sjednici Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora 25. lipnja, 2001. godine.

Poštovani Predsjedniče, poštovani članovi Odbora Dame i gospodo

Prije sveg bih, u ime Zajednice visokih škola, kao i u ime svih onih koji se zalažu za razvoj stručnih studija u Hrvatskoj, želio zahvaliti Predsjedniku Odbora za obrazovanje, znanosti i kulturu Hrvatskog sabora, Prof. dr. Anti Simoniću kao i članovima Odbora, što su nam ponovno pružili da na ovome mjestu, u prilično neizvjesnoj situaciji što se tiče budućnosti stručnih studija, iznesemo naše viđenje postojećih problema i mogućnosti njihova rješavanja.

Gotovo sveukupnoj hrvatskoj javnosti već je putem medija poznato da na stručnim visokoškolskim studijima, posebice onima koji se izvode na veleučilištima, **postoje brojni problemi**. Te su činjenice, međutim, najviše svjesni sami rukovodioci, nastavnici i studenti stručnih studija, jer oni upravo njih svakodnevno pritišću.

Problemi stručnih studija nikako nisu novi. Oni traju, u ovim novim okolnostima samostalnosti visokih škola i veleučilišta, gotovo četiri godine - od kada su odlukama Vlade Republike Hrvatske **osnovane nove visoke škole i veleučilišta** sukladno odredbama Zakona o visokim učilištima iz 1993. godine.

Od stupanja na snagu Zakona o visokim učilištima, koji je podijelio visoko obrazovanje na stručno i sveučilišno, pa do osnivanja prvih samostalnih visokih škola i veleučilišta, proteklo je oko četiri do pet godina. Umjesto da je to vrijeme bilo iskorišteno za sustavne rasprave o najboljim mogućim načinima organizacije stručnog obrazovanja, ono je proteklo u **besplodnim natezanjima između tri ključna tijela koja su morala predložiti načine provođenja zakonskih rješenja** – Ministarstva znanosti i tehnologije, Sveučilišnih Senata i Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu.

Nakon brojnih rasprava i neodlučnosti, prošli su svi zakonski rokovi predviđeni za **odvajanje stručnih od sveučilišnih studija**, te se pod pritiskom isteklih rokova potpuno nepripremljeno u šk. godini 1997/98., započelo s masovnim upisom studenata na samo formalno ali ne i stvarno novo ustrojene visoke škole i veleučilišta.

Sve to nije bilo popraćeno nužnim odlukama i mehanizmima koji bi osigurali koliko-toliko **sređen početak obrazovanja studenata na novim ustanovama stručnih studija**. Zato su se pojavili brojni problemi koji su se ogledali u slijedećem;

1. Nisu **osigurana dovoljna financijska sredstva** za nove visoke škole i veleučilišta

2. Nisu **osigurani nastavnici i suradnici** tj. nastavnici fakulteta koji su ranije svoju nastavnu normu u potpunosti ili djelomično obavljali na stručnim studijima u okviru fakulteta, ostali su na fakultetima uglavnom bez pune nastavne norme i nastavili raditi na stručnim studijima honorarno.

3. Visokim školama i veleučilištima **nije dozvoljeno zapošljavanje novih nastavnika** zbog Odluke Vlade Republike Hrvatske o privremenoj

zabrani zapošljavanja djelatnika u državnim službama, a ta odluka vrijedi i danas.

4. Nisu provedene diobene bilance, te mnogim stručnim studijima (ranijim višim školama), **nije vraćen prostor i oprema** koji su unijeli u fakultete tijekom integracije 1984. godine ili pak zajednički stekli.

5. Stručnim studijima **nisu im ili su im vrlo teško odobravani novi nastavni planovi i programi**, što je otežavalo njihov razvoj i stremljenje ka europskim standardima stručnog obrazovanja.

Naravno, u želji da prežive u ovakvim nepovoljnim okolnostima **neki stručni studiji pokušavali su doći do životnog prostora i izvora financiranja upisujući preveliki broj studenata** po osobnim potrebama i izvanrednih studenata, što je u slučaju Veleučilišta u Splitu poprimilo ekstremne i nepotrebne razmjere.

Potpuno naivna prepostavka tadašnjih predлагаča i izvršitelja reforme visokoškolskog sustava da će se sustav stručnih i sveučilišnih studija moći reformirati bez dodatnih finansijskih sredstava, pokazala se glavnim uzrokom sadašnjih poteškoće.

Znajući sve to, prozivati same rukovodioce i djelatnike stručnih studija da su krivci za problema čije je rješavanje bilo izvan njihove moći i ponovno spajati stručne studije sa sveučilišnim (jer eto nisu bili sposobni ustrojiti se na kvalitetan način), ponovna je moralna i politička nepravda koja stručnim studijima učinjena već jednom učinjena 1984. godine kada su sve više škole u okviru Šuvarove reforme ukinute i svi njihovi stručnih studiji spojenim sa sveučilišnim.

Kao i onda tako se i danas izgleda odluke **o strukturalnim pomacima u visokoškolskom obrazovanju, koje bi trebale biti osnovane na predviđanju svih pozitivnih ili negativnih posljedica reformiranja ovog sustava donose pod pritiskom ekscesnih situacija** ili pod pritiskom tolikih nagomilanih problema koje dugo vrijeme nitko nije ni pokušao riješiti

Osnovno pitanje danas doduše ipak **ne bi trebalo biti pitanje tko je kriv za postojeću nesređenu situaciju** na stručnim studijima u Hrvatskoj, već je bitno pitanje koji su to specifični uzroci sadašnjeg stanja i kako ga razriješiti bez velikih i nepotrebnih potresa u ukupnom sustavu visokog obrazovanja i bez traumatskih **posljedica za studente** koje nažalost pri svemu tome nitko ništa ne pita.

Jedini način koji mi sa stručnih studija vidimo kao početak rješavanja nastalih problema je **temeljita analiza svih konkretnih problema, njihovih uzroka i mogućnosti njihova rješavanja u danim uvjetima**. Tek detaljne analize stanja, malo više pozornosti na ranija loša iskustva zajedničkog funkcioniranja stručnih i fakultetskih studija te bolji uvid u slične probleme u drugim zemljama, mogu biti dobra osnova za poduzimanje daljnjih mjera.

Kada bi se takve analize provele, **vjerljivo bi se ustanovilo da je sadašnje stanje na stručnim studijima u Hrvatskoj najmanje vezano uz aktivnosti koje su sami stručni studiji eventualno propustili provesti tj. najviše uvjetovano neaktivnošću, tromošću i konceprualnim razilaženjima u okviru onih tijela koje su u protekle četiri godine morala preuzeti vlastiti dio odgovornosti i pomoći i poduprijeti razvoj stručnih studija, sukladno obvezama koje su u vezi toga proizlazile iz Zakona o visokim učilištima i sukladno odredbama Uredbi o osnivanju veleučilišta i visokih škola**

donesenim od strane Vlade. Naime, široko je rasprostranjen dojam da u cijelom gotovo osmogodišnjem razdoblju Ministarstvo znanosti i tehnologije, Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu i možda najmanje krv Rektorski zbor i senati sveučilišta, nisu ni pokušana naći sustavna rješenja za rješavanje ključnih problema stručnih studija, od kojih su najistaknutiji nedostatak nastavnika, opreme, i prostora, već je ostavljeno da se oni gomilaju i narastu do te razine kada se već počinje stjecati opći dojam da mogu biti riješeni jedino **drastičnim odlukama** - kao što je primjerice odluka o ponovnom pripajanju nekih stručnih studija na sveučilišta već u idućoj školskoj godini.

Svi mi koji smo više upoznati s problemima stručnih studija i popratnim problemima koje zbog toga imaju sveučilišni studiji, **suglasni smo da se apsolutno neodrživu situaciju koja danas postoji mora uskoro riješiti**. Ne radi se naime samo o rješavanju ekscesnih slučajeva, već potrebi sustavnog rješavanja ukupnog sustava. Nema niti jednog stručnog studija u Hrvatskoj koji je riješio svoje ključne probleme opstanka a kamoli daljnog razvoja. *Čak ni dobri uzori na ovom području, Veleučilište u Dubrovniku i Visoka zdravstvena škola u Zagrebu, imaju još brojne probleme.* Upravo zato se svi mi u okviru Zajednice visokih škola, a vjerujem i Središnjice veleučilišta, zalažemo da buduća rješenja nikako ne budu potaknuta eventualnim ekscesnim situacijama na nekom veleučilištu, već da budu temeljena na osnovu argumentiranih rasprava popraćenih dosadašnjim analizama učinjenih propusta kao i predviđanjima što će se dogoditi primjenom pojedinih reformskih mjera u ukupnom sustavu visokog obrazovanja.

Konačno, za takav sustavni analitički pristup još se prošle godine zalagao i Senat Sveučilišta u Zagrebu (iako mi sa stručnih studija nismo bili sretni sa varijantom B prijedloga Senata prema kojoj, ukoliko se stanje ne može riješiti drugačije, stručne studije ponovno treba vratiti u okrilje sveučilišta), a za takav pristup nedavno se na svojoj sjednici održanoj u Osijeku 31. svibnja ove godine, zalagao i Rektorski zbor predlažući da se :

- 1. provede cjelovita analiza visokog školstva u Republici Hrvatskoj**
- 2. izradit strategiju razvitka visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj**
- 3. izvršit ekonomsku valorizaciju modela financiranja visokog školstva u Republici Hrvatskoj**

Isti je načelni pristup o pitanjima stručnih studija zauzet i na 4. sjednici novog Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu održanoj kroz slijedeći zaključak (cit.) «*Upis u narednu akademsku godinu treba provesti po prošlogodišnjim kondicijama, a vrijeme do iduće školske godine iskoristiti za sveobuhvatnu analizu stanja i problema sustava stručnih studija u Hrvatskoj i temeljem toga donijeti sveobuhvatan prijedlog njihova unapređenja, uzimajući pri tome u obzir sve elemente međunarodne usporedivosti, i strategije društvenog i gospodarskog razvoja Hrvatske»*

Nacionalno vijeće predložilo je da se rasprava o ovim problemima nastavi u okviru rasprave o reformi visokog obrazovanja uopće i da se u tu raspravu uključe predstavnici samih stručnih studija kao i svi oni koji na bilo koji način sudjeluju u razvoju strategije razvoja obrazovanja u Hrvatskoj

Međutim, gotovo ***istovremeno sa zaključcima Rektorskog zbora*** o potrebi cjelevitih analiza stanja u visokom obrazovanju, na upit Ministra znanosti i tehnologiji istim rektorima četiri Hrvatska Sveučilišta da se očituju koje bi stručne studije mogli organizirati na sveučilištu, tri rektora u ime svojih Senata, svi osim senata Sveučilišta u Zagrebu, začudo vrlo spremno pristaju na ovu novu iznenadnu mogućnost – unatoč zalaganju za sustavan i analitičan pristup.

Imajući još u vidu i činjenicu da velika nastavna opterećenja stručnih studija mogu značajno otežati nastavni proces na sveučilišnim studijima, oduzeti vremena sveučilišnim nastavnicima za bavljenje znanstvenim radom, brzi pristanak fakulteta da već u ovoj šk. godini, preuzmu studente stručnih studija možda je stvarno posljedica vrlo loše finansijske situacije i situacije s nastavnim opterećenjima nastavnika i suradnika na onim fakultetima koji su na to pristali.

No čak i ako je i taj dojam točan, niti za to ***ne treba kriviti fakultete*** i sveučilišta jer su i oni dovedeni u nemoguću situaciju podfinanciranim sustavom visokog obrazovanja i nedovoljnog brigom politike za razvoj visokog školstva. No usprkos tome, probleme jednog segmenta sustava visokog obrazovanja nikako ne bi trebalo pokušavati rješavati na račun drugog segmenta ,jer će u tom neravnopravnom odnosu stručni studiji uvijek lošije proći. ***Oba ova sustava moraju imati jednake uvjete razvoja*** ako želimo s njima stići do europskih standarda. ***Vraćanjem stručnih studija na sveučilišta*** niti jedan sadašnji problem neće se riješiti već samo privremeno prikriti ili ponovno dovesti do problema koji su nam se već dogodili spajanjem stručnih studija sa sveučilišnim 1984. godine.

Stručni studiji su tada u potpunosti ***izgubili svoju autonomiju*** i ***konceptualnu različitost*** od sveučilišnih studija. Mnogi su se pretvorili u ***manje vrijedne programe*** sveučilišnih studija gdje su nastavnici predavali isto kao i na sveučilišnim studijima samo u manjim dozama, ***neki stručni studiji potpuno su nestali*** jer sveučilišta za njih nisu bila zainteresirana, ***najveći broj kvalitetnih nastavnika prešao je na katedre fakulteta*** i počeo se baviti sveučilišnom nastavom pa su tako na razini stručnih studija postojali manje kvalitetni nastavnici, ***većina stručnih studija nije imala mogućnost samostalnoga donošenja vlastitih planova i programa tj. samostalnog razvoja*** i unapređenja vlastite profesije.

No, zanemarimo li u potpunosti naša iskustva zajedničkog življenja stručnih i sveučilišnih studija bilo bi logično očekivati da nam barem iskustva europskih zemalja pomognu u određivanju putova dalnjeg razvoja ovog sustava obrazovanja. Naime, ukoliko pogledamo povijest institucionalnog razdvajanja sveučilišnih od stručnih studija u zemljama Europske unije i razloge reformiranja visokog obrazovanja u tim zemljama, vidimo da su u svim onim zemljama gdje su sustavi ***binarnog obrazovanja vrlo razvijeni*** (primjerice Engleska od 1965 – 1992, Njemačka, Holandija, Danska, Irska, Francuska, Italija i dr.) ***razlozi bili vezani uz velike troškove sveučilišnog obrazovanja*** i uz želju za ***omasovljenjem visokoškolskog obrazovanja***. Mi bi upravo danas trebali poštivati ove razloge i sami težiti istim uzorima jer nemamo dovoljno novaca u sustavu obrazovanja i imamo vrlo lošu strukturu visokoobrazovanih stručnjaka u odnosu na Europu.

I na kraju većina nas sa stručnih studija nadamo se da, ukoliko se već mi nećemo moći dogоворити, europski uzori i процеси vezani uz Bolonjskoj

deklaraciju mogu postati novi temelj za budući razvoj visokoškolskog obrazovanja u Hrvatskoj, a *u toj perspektivi sigurni smo da stručnim studijima u Hrvatskoj slijedi vrlo brz i buran razvoj.*

Zaključci koje smo mi sa stručnih studija više puta predlagali u načelu su slični zaključcima i Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu i zaključcima Rektorskog zbora od 31. svibnja 2001. godine i mogu se sažeti kako slijedi;

1. Provesti **cjelovitu analizu stanja** u visokom obrazovanju, kako stručnom tako i sveučilišnom
2. Provesti **analizu sustava financiranja** visokog obrazovanja, promjeniti postojeći način financiranja nastavnika putem glavarina i uvesti financiranje programa. Također osigurati mehanizme privatizacije onih ustanova visokog obrazovanja koji veći dio prihoda mogu ostvariti na tržištu
3. Sukladno načelima Bolonjske deklaracije **uskladiti legislativu visokog obrazovanja** s načelima zemalja Europske unije
4. Osigurati **zakonsku mogućnost provođenja diobenih bilanci** između stručnih i sveučilišnih studija
5. U slučaju praktičnih nemogućnosti provođenja diobene bilance **dugoročnim ugovorima osigurati uvjete zajedničkog korištenja prostora i oprema**
6. Poticati **kumulativno zapošljavanje nastavnika** i suradnika na stručnim i sveučilišnim studijima
7. **Dozvoliti slobodno formiranje cijena** studija po osobnim potrebama i izvanrednog studija, koje odgovaraju stvarnim troškovima studija
8. **Poticati suradnju s gospodarstvom** uz veće mogućnosti angažiranja stručnjaka iz prakse u nastavi i financiranja programa izravno putem projekata sa gospodarstvom
9. **Utvrđiti kriterije razlikovanja stručnih od sveučilišnih studija** i uvesti čisti binarni sustav obrazovanja u kojem će sveučilišni studiji biti ekskluzivni studiji usmjereni znanosti
10. **Povećati sudjelovanje nastavnika i stručnih studija u tijelima visokog obrazovanja**
11. U novom Zakonu o visokom obrazovanju kao i izmjena i dopunama drugih zakona (Zakona o stručnim nazivima i akademskim stupnjevima, Zakona o znanstveno istraživačkoj djelatnosti) **ugraditi odredbe koje potiču razvoju stručnih studija.**

Prilog 6:

P R I M J E D B E N A P R I J E D L O G N A C R T A Z A K O N A O Z N A N S T V E N O I S T R A Ž I V A Č K O J D J E L A T N O S T I I V I S O K O M O B R A Z O V A N J U

UVOD

Zajednica visokih škola i veleučilišta Hrvatske podržava Prijedlog nacrtu Zakona o istraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju, smatrajući ga boljim od svih dosadašnjih verzija Prijedloga nacrtu istog Zakona, nastalih u posljednje dvije godine. Posebice se podržava nastojanje za smanjivanjem opsega Zakona deregulacijom onih područja djelatnosti znanosti i visokog obrazovanja u kojima je nužno autonomno odlučivanje samih visokoškolskih i znanstvenih ustanova.

Međutim, opće je mišljenje članica Zajednice **a)** da su u predmetnom Prijedlogu nacrtu Zakona visoke škole i veleučilišta gotovo izuzeti od odredbi koje visokoškolskim ustanovama, njihovom nastavnicima i studentima jamče akademске slobode i institucionalnu autonomiju, i **b)** da odredbe Prijedloga nacrtu Zakona u dovoljnoj mjeri ne osiguravaju potrebne zakonske mehanizme zaštite i poticanja razvoja samostalnih visokih škola i veleučilišta, tj. poticanja razvoja binarnog sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

Nakon deklarativnog prihvaćanja potrebe za razvojem binarnog sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj temeljenog na dobrim iskustavima većine razvijenih zemalja Europe, predmetni Prijedlog nacrtu Zakona svojim odredbama ne jamči razvoj binarnog sustava u Hrvatskoj. Time i višekratni zaključci Odbora za znanost, obrazovanje i kulturu Hrvatskog sabora o nužnosti razvoja binarnog sustava, pozitivni stavovi Senata Sveučilišta u Zagrebu o potrebi razvoja samostalnih visokih škola i veleučilišta, kao i načelne odrednice Mišljenja Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu o budućem razvoju stručnih studija – nisu, u dovoljnoj mjeri, našle svoje mjesto u ovom Prijedlogu nacrtu Zakona.

OBRAZLOŽENJE

a) Smanjene akademskih sloboda i institucionalne samostalnosti na visokim školama i veleučilištima

Ukoliko u sustavu visokog obrazovanja postoje dvije vrste studija – visokoškolski i sveučilišni – oni kao dijelovi istog sustava moraju biti ravnopravni (jednaki) po svemu, osim po njihovoj konceptualnoj različitosti, tj. po različitoj misiji i ciljevima.

Akademске slobode nastavnika i studenata na visokim školama i veleučilištima, kao i stupanj njihove institucionalne autonomije, moraju biti jednaki. To proizlazi iz ustavnih odredbi o akademskim slobodama koje se, iako se terminološki odnose samo na sveučilište (*jer je Ustav Republike Hrvatske nastao u vrijeme dok su svi visokoškolski studiji i bili na sveučilištu!!*) moraju odnositi i na visoke škole i veleučilišta kao i na sve njihove nastavnike i

studente. U istom sustavu visokog obrazovanja, naime, ne mogu postojati dvije kategorije ustanova, nastavnika i studenata – one «višeg reda» na sveučilišnim ustanovama i one «nižeg reda» na visokim školama i veleučilištima.

Zbog toga su i sve one odredbe *Prijedloga nacrta Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju* (u daljem tekstu: Prijedloga nacrta Zakona) koje umanjuju akademske slobode i institucionalnu samostalnost visokih škola i veleučilišta, njihovih nastavnika i studenata (*primjerice u člancima 54 i 55 Prijedloga nacrta Zakona*), ne samo u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske, već i u suprotnosti s osnovnim načelima samog Prijedloga nacrta Zakona navedenim u uvodnim člancima 2. i 3. U njima se, naime, akademske slobode navode kao slobode koje «*pripadaju svim članovima akademske zajednice*», a institucijska autonomija kao autonomija «*na svim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj*».

Nasuprot ovim načelima, u člancima 54. i 55. Prijedloga Nacrta u kojima se regulira upravljanjem visokim školama i veleučilištima, u potpunosti se derogiraju ova osnovna načela odredbama o upravnom vijeću visoke škole i veleučilišta, načinu izbora upravnog vijeća i ovlaštenjima upravnog vijeća u potpunosti vezanim uz odredbe Zakona o ustanovama. Time se upravljanje visokim školama i veleučilištima posredno daje u nadležnost izvršne vlasti tj. ministra odnosno Vlade RH. A to je u suprotnosti i s duhom Ustava o akademskim slobodama i autonomiji visokoškolskih ustanova i s osnovnim načelima samog Prijedloga nacrta Zakona.

U brojnim dosadašnjim raspravama o razlikama u akademskim slobodama i institucionalnoj autonomiji visokih škola i veleučilišta, kao najvažniji argument za tvrdnje da je njihova autonomija niža, spominjala se činjenica da visoke škole i veleučilišta nisu taksativno navedene u Ustavu RH kao subjekti akademskih sloboda i autonomije, pa se ustavne odredbe o autonomiji, navodno, odnose samo na sveučilišta.

Nadalje, pravo na akademske slobode samo na sveučilištima izvodilo se i iz činjenice da se sveučilišta bave znanstvenim radom, a znanost mora biti potpuno nezavisna od bilo kakvih utjecaja državnih vlasti.

Ako je izostanak termina «veleučilišta i visoke škole» u Ustavu RH stvarno razlog tumačenju da se ustavne odredbe o autonomiji odnose samo na sveučilište, tj. ukoliko je to jedino moguće pravno tumačenje Ustava, onda bi se moglo utvrditi da u tom slučaju Ustav sigurno treba mijenjati, jer se tim ustavnim odredbama tada stvaraju razlike između ljudi (nastavnika i studenata) i razlike između ustanova unutar istog (visokoškolskog) sustava, a to je pak u suprotnosti sa osnovnim načelima Ustava RH.

Budući da bi zahtjev za promjenom Ustava RH na ovoj osnovi, vjerojatno bio odbijen, jedino moguće rješenje je šire tumačenje pojma sveučilište, kao višeg rodnog pojma koji se odnosi na sve ustanove visokog obrazovanja.

Budući da je Ustav RH donesen 1991. godine, a Zakon o visokom obrazovanju u kojem se prvi put navode pojmovi veleučilišta i visoke škole, 1993. godine, sasvim logično je tumačiti da su se, u vrijeme donošenje Ustava pod općim rodnim pojmom «sveučilište» podrazumijevala sva visoka učilišta.

Drugi argument vezan je uz bavljenje sveučilišta znanošću, koja je nužno nezavisna od bilo kakvih vanjskih, a posebice državnih utjecaja, a koja navodno nije prisutna na veleučilištima i visokim školama, pa je time njihova autonomija niža. Taj je argument također neprihvatljiv jer u sustavu visokih škola i

veleučilišta rade i mnogi znanstvenici, a neke od tih ustanova registrirane su i u upisniku Ministarstva znanosti i tehnologije kao obrazovne i znanstvene ustanove.

Treći, često spominjani je «argument međunarodnog iskustva» kojim se tvrdi da i u drugim zemljama ustanove tipa naših visokih škola i veleučilišta imaju manju autonomiju i manje akademskih sloboda od sveučilišnih ustanova. Ovaj je argument u suprotnosti, prvo, s poznatom činjenicom o ogromnim razlikama u sustavima visokog obrazovanja u drugim zemljama i teškoćama izvođenja bilo kakvih generalizacija, posebice onih o načinima upravljanja ustanovama; i drugo, u suprotnosti je s lako dokazivim činjenicama o postojanju brojnih zemalja u kojima se visokim školama i veleučilištima i zakonski jamči jednakopravnost. Primjer za to su nama bliske zemlje, kao Njemačka i Austrija, u kojima se potiče odnos prema visokim školama kao «jednakim ali različitim» od sveučilišta, ali i druge zemlje u kojima se potiče razvoj visokih škola kao što su Švicarska, Finska, Danska, Nizozemska, Irska i dr.

Konačno, činjenica da se predmetnim Prijedlogom nacrta Zakona predviđa organiziranje i izvođenje visokoškolskih studija, osim na visokim školama i na veleučilištima, također i na sveučilištima, dovest će do nejednakosti u stupnju akademskih sloboda između nastavnika i studenata visokoškolskih studija na sveučilištu, nasuprot onima koji će biti zaposleni na visokoj školi, odnosno na veleučilištu. Ta se nejednakost može očitovati dvojako. Ili će nastavnici i studenti visokoškolskih studija koji se izvode na sveučilištu biti nastavnici i studenti «drugog reda», tj. neće imati sva prava koja uživa sveučilišna zajednica (primjerice sudjelovati u izboru vlastitog čelnika), ili će pak uživati ista prava kao i nastavnici i studenti istog sveučilišta i time *biti povlašteni u odnosu na nastavnike i studente istih studija na veleučilištima i visokim školama*.

Zbog navedenih razloga slobodni smo tvrditi da su sve odredbe koje uvode ovakvu nejednakost nastavnika i studenata visokoškolskih studija u odnosu na nastavnike i studente sveučilišnih studija, neustavne, u suprotnosti s osnovnim načelima samog Prijedloga nacrta ovog Zakona iz članaka 2. i 3. kao i u suprotnosti sa zdravom logikom.

Naš je stav da studiji na visokim školama i veleučilištima moraju biti «**jednaki ali različiti**» od sveučilišnih studija, i to **različiti** samo s obzirom na ukupnu koncepciju nastave usmjerene struci, osnovne ciljeve i osnovnu misiju ovog dijela visokog obrazovanja, a da moraju biti **jednaki** u svim akademskim pravima i slobodama njihovih nastavnika i studenata kao i stupnju institucionalne autonomije. Ukoliko, naime, u istom sustavu visokoškolskog obrazovanja postoje dvije razine prava - veća na sveučilištu i manja na visokim školama i veleučilištima - onda visoke škole i veleučilišta vjerojatno u skladu s tom logikom niti ne pripadaju sustavu visokog obrazovanja. Ukoliko je dakle stav o nužnosti manje autonomije sustava veleučilišta i visokih škola od sustava sveučilišta prevladavajući, tada bi sustav visokih škola i veleučilišta trebalo svrstati u sustav «višeg srednjeg obrazovanja» i podvesti pod odredbe Zakona o srednjim školama.

Paradoksalno je da je, prema odredbama Zakona o srednjem obrazovanju, (*Uredba o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju, 1991.*) upravljanje ustanovama srednjeg obrazovanja manje pod izravnim državnim utjecajem, kao i da su utjecaj zaposlenika u tijelima

upravljanja srednjom školom i ovlasti ravnatelja srednjih škola, veće nego što se u Prijedlogu nacrtu ovog Zakona predviđa za visoke škole i veleučilišta.

b) Slabi zakonskih mehanizmi zaštite i poticanja razvoja visokih škola i veleučilišta

Odredbe o trajnoj mogućnosti organiziranja i izvođenja visokoškolskih studija na sveučilištima, u suprotnosti su s općim opredjeljenjem poticanja razvoja binarnog visokoškolskog sustava u Hrvatskoj. Naime, ako će se visokoškolski studiji moći trajno organizirati i izvoditi na sveučilištima, nerealno je očekivati da će se paralelno osnivati samostalne visoke škole za organiziranje i izvođenje studija koje već izvode sveučilišta. U takvom slučaju niti će država biti spremna uložiti proračunska sredstva u zapošljavanje nastavnika, u nabavu prostora i opreme za osnivanje novih državnih visokih škola i veleučilišta kada se ti studiji već odvijaju na sveučilištu, a još manje će u takvim okolnostima biti zainteresirani privatni ulagači za osnivanje privatnih visokih škola.

I ne samo to. I danas postojeće visoke škole i veleučilišta na taj će način biti izvrgnute nelojalnoj konkurenciji fakulteta i naći će se pred prijetnjom ukidanja. Fakultetima je, nakon odvajanja stručnih od sveučilišnih studija 1997. godine, ostalo je sve – nastavnici, prostor i oprema - budući da nisu provedene diobene bilance. Nerealno je očekivati da će postojeće visoke škole i veleučilišta s malo nastavnika, nedostatnim prostorom i opremom moći konkurirati jakim i zaštićenim fakultetima.

Uzmemu li u obzir stvorenu klimu o «manjoj vrijednosti» visokih škola i veleučilišta u odnosu na sveučilišta, nerealno je očekivati da će se potencijalni studenti, pri donošenju odluke o odabiru istog visokoškolskog studija na visokoj školi ili sveučilištu – opredijeliti za visoku školu. To će pomalo dovesti do smanjenja upisa studenata na visoke škole i veleučilišta i polaganog ali sigurnog gašenja visokih škola i veleučilišta.

Zbog tih razloga bi mogućnost izvođenja visokoškolskih studija na sveučilištima morala biti samo «iznimna», vezana uz organiziranje i izvođenje samo onih studija za koje trenutno ne postoje mogućnosti izvođenja na visokim školama i veleučilištima, a odluku o tome koji će se visokoškolski studiji izvoditi na visokim školama, a koji na sveučilištima, trebalo bi u potpunosti prepustiti Nacionalnom vijeću za visoku naobrazbu.

Prilog 7:

PRIJEDLOG AMANDMANA na Konačni prijedlog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

U poglavlju VIII. (Prijelazne i završne odredbe), prvo podpoglavlje (Organizacijske promjene) u članku 114. dodaje se novi stavak iza stavka 4. pod novim brojem 5. koji glasi;

5. Sveučilišta i njihova učilišta (fakulteti i umjetničke akademije) mogu upisivati studente prve godine stručnih studija do zaključno šk. godine 2008/2009.

Svi ostali članci ostaju isti.

O B R A Z L O Ž E N J E

Člancima 47, 54, 62 i 74. Konačnog prijedloga Zakona predviđeno je trajno uvođenje tzv. «mješovitog sustava» visokog obrazovanja što **nije u skladu s obvezama Republike Hrvatske da cjelokupno hrvatsko zakonodavstvo uskladi s europskim standardima**.

U 13 od 15 zemalja Europske unije, kao i u većini europskih zemalja, standardni sustav visokog obrazovanja je binarni sustav.

Činjenica je da u Hrvatskoj još nisu «sazreli» uvjeti za razvoj čistog binarnog sustava, zbog čega je potrebno predvidjeti prijelazno razdoblje u kojem bi se sustav visokog obrazovanja u Hrvatskoj razvio sukladno sustavima u razvijenim europskim zemljama.

Š I R E O B R A Z L O Ž E N J E

U Konačnom prijedlogu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju predviđeno je **trajno uvođenje je tzv. „mješovitog sustava“**, visokog obrazovanja, koji omogućava trajno izvođenje stručnih studija, osim na visokim školama i veleučilištima, još i na sveučilištima. Takav prijedlog odudara od europskih trendova ustroja sustava visokog obrazovanja, budući da je **opće prihvaćeni standard** ustroja visokog obrazovanja u razvijenim europskim zemljama - **binarni sustav**.

Zbog toga prijedlog uvođenja trajnog „mješovitog“ sustava“ u hrvatsko visoko obrazovanje ne samo da **nije u skladu s obvezama Republike Hrvatske da cjelokupno hrvatsko zakonodavstvo uskladi s europskim standardima**, već nije u skladu ni s osnovnim načelima samog Konačnog prijedloga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju u kojima se navodi da se hrvatsko visoko obrazovanje temelji na „.....europskoj humanističkoj i demokratskoj tradiciji te usklađivanju s europskim sustavom visokog obrazovanja“ (cit. članak 2, stavak 3, alineja 5), a niti s odredbama članka 69. stavak 4 u kojima se navodi da se „sveučilišni i stručni studiji usklađuju (“harmoniziraju“) s onima u europskom obrazovnom prostoru...

Nadalje, prijedlog trajnog uvođenja „mješovitog sustava“ visokog obrazovanja nije u skladu **ni s osnovnim načelima i preporukama drugih**

strateških dokumenata Vlade RH i Hrvatskog sabora u kojima se određuju pravci razvoja hrvatskog obrazovanja, kao što je dokument pod nazivom „*Prijedlog projekta razvoja hrvatskog odgojno-obrazovnog sustava za 21. stoljeće*“, u kojem se (stranica 78. poglavljje 6.) navodi slijedeće;

„Osnovna je karakteristika sustava visokog obrazovanja u zemljama zapadne Europe model binarnog(dualnog) sustava u kojem su programski i institucionalno odvojeni stručni od sveučilišnih studija. Od 18 razvijenih zemalja Europe u svima se, osim Velike Britanije i Španjolske, **stručni i znanstveni studiji ostvaruju u odvojenim institucijama - stručni su na politehnikama (veleučilištima) ili visokim školama tj. Izvan sveučilišta.** (cit.). Na stranici 83. istog dokumenta preporučuje se uvođenje binarnog sustava koji je „....sukladan trendu razvoja europskog visokog obrazovanja, a u nas je prihvaćen Zakonom o visokim učilištima iz 1993. godine“

Prijedlog trajnog uvođenja mješovitog sustava visokog obrazovanja **u nesuglasju je i sa brojnim ranijim zaključcima tematskih sjednica Odbora za znanost, obrazovanje i kulturu Hrvatskog sabora.** u kojima se kontinuirano preporuča razvijanje binarnog sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj, kao i sa zaključcima Odbora donesenim na prošloj sjednici Odbora održanoj 10. svibnja ove godine, na kojoj je većinom glasova zaključeno da se „**podržava čisti binarni sustav a ne mješoviti**“.

Predloženi **mješoviti sustav** visokog obrazovanja može se prihvatiti jedino kao **prijelazna forma**, dakle ne kao trajno već samo privremeno rješenje, do postizavanja konačnih uvjeta za izvođenje stručnih studija isključivo na visokim školama i veleučilištima.

Kao **glavne razloge za uvođenje mješovitog sustava** predlagač navodi slijedeće;

Prvo, da još *nisu sazreli uvjeti* za uvođenje binarnog sustava što implicira da i sam predlagač smatra da će u budućnosti u Hrvatskoj biti uveden binarni sustav, ali ne određuje rokove i načine „sazrijevanja uvjeta“ za uvođenje binarnog sustava. To drugim riječima znači da će se razvoj binarnog sustava prepustiti odnosima snaga unutar samog sustava visokog obrazovanja, unutar kojeg dominantnu ulogu imaju jača i razvijenija sveučilišta, a takvo stanje ne daje nikakva jamstva za razvoj samostalnih visokih škola i veleučilišta, što se pokazalo i u proteklih pet godina.

Drugo, da bi uvođenje čistog binarnog sustava dovelo do ukidanja većine visokih škola i veleučilišta koje u proteklih pet godina od osnivanja nisu stekla kadrovske, prostorne i materijalne uvjete za uspješno obavljanje visokoškolske nastave. Upravo zbog tog razloga i predlažemo prijelazno razdoblje za uvođenje binarnog sustava , razdoblje u kojem bi se, uz funkcionalnu povezanost visokih škola i veleučilišta sa sveučilištima, razvile jake visoke škole i veleučilišta.

Već danas postoje primjeri mogućnosti razvoja visokih škola i veleučilišta kroz **funkcionalnu povezanost sa fakultetima/sveučilištima**. Najnoviji takav primjer je potpisivanje sporazuma o suradnji između Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Visoke zdravstvene škole u Zagrebu, o funkcionalnom povezivanju u okviru Biomedicinskog središta na Šalati. Ovim se sporazumom predviđa funkcionalna veza dvaju samostalnih visokoškolskih ustanova od kojih će svaka zadržati svoje specifičnosti i svoje osnovne misije, ali će istovremeno što racionalnije koristiti postojeće i zajednički razvijati nove prostorне, kadrovske i materijalne resurse.

Kao ***treći*** razlog kojim se obrazlaže trajno uvođenje mješovitog sustava predlagač Zakona navodi da je na pojedinim stručnim studijima bilo „*brojnih propusta i nepravilnosti*“. Pojedinačni propusti i nepravilnosti nikako ne mogu biti razlozi za reguliranje jednog sustava u cjelini.

Imajući sve navedene činjenice i argumente u vidu, smatrajući da se u Hrvatskoj ***treba razvijati binarni sustav*** visokog obrazovanja kakav je razvijen u većini europskih zemalja, svjesni pri tome i neosporne činjenice da je binarni sustav u sadašnjoj fazi razvoja visokog obrazovanja nemoguće ***odmah*** uvesti, predlažemo ovaj amandman kojim bi se ***omogućio postupan razvoj i uvođenje binarnog sustava visokog obrazovanja zaključno do 2008 godine***, a kroz koje vrijeme bi se ***funkcionalnim povezivanjem visokih škola i veleučilišta sa sveučilišnim sustavom***, potakao razvoj samostalnih ustanova visokog stručnog obrazovanja – visokih škola i veleučilišta.

Prilog 8:

Uvodno izlaganje predsjednika Zajednice na Skupštini Zajednice visokih škola i veleučilišta Hrvatske 19. veljače 2003. godine

Poštovane dame i gospodo, kolegice i kolege

U ime Upravnog odbora Zajednice Visokih škola i veleučilišta sve Vas srdačno pozdravljam i zahvaljujem Vam na dolasku. S posebnim zadovoljstvom pozdravljam naše goste, prof. dr. Antu Simonića, potpredsjednika Vlade RH i prof. dr. Gvozdena Flegu, ministra znanosti i tehnologije i zahvaljujem im na dolasku na ovu skupštinu. Vjerujem da je njihovo sudjelovanje na ovom skupu govori o važnosti teme koju smo odabrali za današnju raspravu, a nadam se i o spremnosti da se čuju i prihvate naše argumentirane primjedbe i prijedlozi vezani uz budući status i položaj stručnih studija u sustavu visokog obrazovanja.

Posebno bih pozdravio i predstavnike medija, zahvalio im na zanimanju za problematiku stručnih studija i iskoristio ovu priliku zamoliti ih da o visokim školama i veleučilištima izvješćuju češće, opsežnije, i sa svim detaljima potrebnim za razumijevanje naših složenih problema.

Ovu tematsku skupštinu sazvali smo kako bismo još jednom našim primjedbama i prijedlozima pokušali osigurati da se u Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju, uvrste odredbe za koje mi slimo da mogu doprinijeti razvoju stručnih studija, a time i ukupnom razvoju visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

Od svog osnivanja, predstavnici Zajednice visokih škola i veleučilišta, ulagali su velike napore u želji da doprinesu prihvaćanju takvog prijedloga ustroja visokog obrazovanja u Hrvatskoj, u kojem će odnos između stručnih i sveučilišnih studija, između sveučilišta i visokih škola i veleučilišta, biti ravnopravan i osnovati se na načelu «**različitih ali jednakih**» studija, na načelu **jake funkcionalne povezanosti** visokih škola i veleučilišta sa srodnim fakultetima i sveučilištima, ali uz istovremeno **očuvanje institucionalne, konceptualne i programske autonomije**, dakle predlagali smo takav ustroj visokog obrazovanja koji će osiguravati nesputani i kvalitetan razvoj oba sustava – i stručnog i sveučilišnog. Smatrali smo i smatramo da takav odnose između sveučilišnih i stručnih studija jamči jedino **binarni sustav visokog obrazovanja** u kojem su stručni i sveučilišni studiji institucionalno odvojeni, ali i nužno funkcionalno povezani. Nasuprot tome, pristalice povratka na **unitarni sustav**, kojeg smo imali od početka 80 tih do 1997. godine, u kojem se i stručni i sveučilišni studiji izvode samo na sveučilištima, smatraju da je kvalitetne stručne studije moguće organizirati i izvoditi jedino na sveučilištu. Mi pak unitarni sustav smatramo sustavom u kojem nužno dominiraju interesi sveučilišnih studija, sustavom koji generira neravnopravnost stručnih studija, i što je najpogubnije, sustavom koji poništava konceptualnu različitost stručnih od sveučilišnih studija.

Zbog toga su svi naši prijedlozi vezani uz izmjene i dopune prijedloga novog Zakona, u posljednje tri godine, bili usmjereni ka očuvanju konceptualne

različitosti stručnih studija i predlaganju binarnog ustroja visokog obrazovanja unutar kojeg jedino može biti potaknut njihov razvoj.

Pri tome smo se koristili različitim tipovima argumenata - argumentima **loše prošlosti**, tj. pozivanjem na loše iskustvo zajedništva stručnih i sveučilišnih studija u razdoblju od početka 80 tih do 1997. godine, kada se neki stručni studiji ugašeni, drugi se pretvorili u sveučilišne, treći izgubili vezu s praksom i sl., zatim argumentima **europskih uzora** pozivanjem na opće prihvaćeni model binarnog sustava obrazovanja u gotovo svim europskim zemljama, kao i argumentima **loše budućnosti**, ukazivanjem na brojne konkretnе probleme koji će, ne samo za stručne nego i sveučilišne studije, proizaći iz neprirodne simbioze dvaju konceptualno potpuno različitih obrazovnih sustava.

Još prije tri godine uputili smo Vladi RH dokument pod naslovom «*Prijedlog unapređenja razvoja stručnih studija u Hrvatskoj*», nakon toga smo, na brojnim tematskim sjednicama Odbora za znanost, obrazovanje i kulturu Hrvatskog sabora, na sjednicama Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu, na sastancima povjerenstava Senata Sveučilišta u Zagrebu, tijekom rada u brojnim povjerenstvima Ministarstva znanosti i tehnologije osnivanim u cilju izrade novog Zakona, kao i na mnogim našim internim sastancima održanim po cijeloj Hrvatskoj, od Paklinskih otoka preko Bežanca do Požege, isticali i dokazivali važnost razvoja binarnog sustava visokog obrazovanja. Napisali smo gomile prijedloga, čak i vlastitu verziju Zakona o visokom obrazovanju (tzv. Zakon iz Bežanca), napisali smo opsežnu Studiju o sustavima visokog obrazovanja u Europi s osvrtom na naš sustav visokog obrazovanja, na svaku od brojnih verzija prijedloga Zakona dali smo iscrpne primjedbe sl. – da bi se danas mnogima od nas sav taj napor činio uzaludnim.

Sebe ubrajam u takve koji se pitaju da li bi današnji prijedlog Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju bio upravo takav kakav jest, i da mi nismo radili ništa od svega toga svih ovih godina.

Svi naši argumenti, naime, nisu uvjerili predлагаče Zakona u nužnost i postojanje realnih mogućnosti da, bez obzira na složenost postojećih odnosa između sveučilišta i visokih škola i veleučilišta, i bez obzira na trenutno lošu gospodarsku situaciju, ipak postoji mogućnosti razvoja binarnog sustava u Hrvatskoj. Jaki otpori uspostavi binarnog sustava od strane većine sveučilišta, poklopili su se sa nedovoljnom političkom voljom da se, u situaciji slabih gospodarskih mogućnosti, ipak nađe snage za poticanje razvoja kvalitetnih visokih škola i veleučilišta. Tako se stvorila ne samo nepremostiva zapreka dalnjem razvoju visokih škola i veleučilišta, već je doveden u pitanje i sam opstanak ovih ustanova, čime je ugrožen i razvoj stručnih studija, koji će, po našem mišljenju, unutar sveučilišta uvijek biti pertinencija glavnoj stvari tj. manje vrijedan i razvojno zanemarivan prirepak sveučilišnih studija. .

Istina, u prijedlogu Zakona predviđene su i samostalne visoke škole i veleučilišta, tj. predviđen je tzv. **mješoviti sustav** u kojem će se stručni studiji izvoditi i na sveučilištima i na visokim školama i veleučilištima. No dubljom analizom posljedica do kojih će dovesti primjena pojedinih odredbi predloženog Zakona, jasno se može nazrijeti neizvjesna budućnost mnogih sada postojećih visokih škola i veleučilišta i realna opasnost da sve njihove stručne studije preuzmu sveučilišta. Zato smatramo da predložene odredbe Zakona ne osiguravaju nužne zakonske mehanizme zaštite i poticanja razvoja samostalnih visokih škola i veleučilišta.

Zbog svega toga nije nikakvo čudo da mnogi od nas osjećaju jaku frustraciju i gorčinu, koju bi vjerujem vrlo rado izrazili pred našim uvaženim gostima kao dužnosnicima koji u ovom času spadaju među one do čijeg će se mišljenja najviše držati pri usvajanju konačnih prijedloga budućeg ustroja visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

Osjećajući taj emocionalni naboј kroz razgovore s mnogima od Vas, slobodan sam zamoliti Vas da ga pokušamo prevladati i da ne koristimo ovaj sastanak u psihoterapijske svrhe, iako bi, siguran sam, nakon svega što proživljavamo posljednjih godina, mnogima od nas dobra psihoterapija nužno bila potrebna. Iskoristimo ovo vrijeme i prisutnost naših uvaženih gostiju za iznošenje konkretnih i obrazloženih prijedloge izmjena i dopuna najnovijeg Nacrta prijedloga Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju, i pokušajmo time utjecati na njihovu političku volju da nam pomognu.

Jasno je, naime, da je nakon svih rasprava razvoj binarnog sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj moguć jedino ukoliko politika podrži takvo usmjerenje. Vjerujem da se slažete da od dalnjih stručnih rasprava nema više nikakve koristi. One su pokazale da su partikularni interesi pojedinih fakulteta i sveučilišta jači od bilo kojih naših argumenata, pa čak i onih koje smo smatrali najjačim – argumenata europskih iskustava i europskih uzora. No, takva situacija u kojoj smo danas nije samo naša specifičnost. U zemljama Europe u kojima je razvoj binarnog sustava doveo do ogromnih pozitivnih pomaka, ne samo u visokom obrazovanju, već i u razvoju gospodarstva i čitavog društva, kao što su primjerice Velika Britanija i Njemačka, restrukturiranje ukupnog sustava visokog obrazovanja nije se dogodio zahvaljujući podršci sveučilišnih ustanovama i dogovoru s njima, već zahvaljujući snažnoj političkoj volji političara koji su bili uvjereni da je takav sustav nužan za ukupan razvoj njihove zemlje. Zato mislim da i nama jedino još to preostaje - apelirati na politiku da omogući razvoj visokih škola i veleučilišta u Hrvatskoj.

Osobno mislim da te političke volje koja bi bila usmjerena rješavanju problema stručnih studija, posljednjih godina u Hrvatskoj nema dovoljno, i da je ono malo pozornosti politike prema visokom obrazovanju i znanosti, gotovo u potpunosti usmjereno ka razvoju sveučilišnih ustanova i znanstvenih instituta.

I na kraju dozvolite da vrlo kratko ponovim neke od razloge zbog kojih binarni sustav visokog obrazovanja nije zaživio u Hrvatskoj iako je predviđen Zakonom iz 1993. godine.

Osnovne zapreke razvoju binarnog sustava u Hrvatskoj od 1993. do danas bile su slijedeće;

- *U Zakonu o visokim učilištima **nisu precizno regulirani načini odvajanja stručnih od sveučilišnih studija, pa zato nisu ni provedene diobene bilance**, te mnogim bivšim višim školama nije vraćen prostor i oprema*
- *Država nije osigurala dovoljna financijska sredstva za početak rada novih visokih škola i veleučilišta*
- *Nisu osigurani nastavnici i suradnici jer su nastavnici fakulteta koji su ranije svoju nastavnu normu na stručnim studijima u okviru fakulteta, ostali su na fakultetima i nastavili raditi na stručnim studijima honorarno.*
- *Visokim školama i veleučilištima nije dozvoljeno zapošljavanje novih nastavnika zbog Odluke Vlade o privremenoj zabrani zapošljavanja.*

- *Stručnim studijima nisu na vrijeme odobreni novi nastavni programi od strane Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu što je otežavalо početak njihovog razvoja u novim okolnostima.*

Umjesto da se te prepreke nastroje prevladati analizirajući njihove uzroke i tražeći najbolja buduća rješenja, stalno se tražilo jednostavno i bezbolno rješenje koje je nađeno u mehaničkom vraćanju nekih stručnih studija na sveučilišta i to bez jače zakonske osnove. Najnovije viđenje izlaza također je na tom tragu. Kao spasonosno rješenje predlaže se tzv. **mješoviti sustav** u kojem će se stručni studiji, osim na visokim školama i veleučilištima, moći izvoditi i na sveučilištima. Pomnije analizirajući Zakon u cijelini, može se opravdano prepostaviti da se ustvari radi o predlaganju prijelaznog razdoblja u kojem će se pomalo, svi stručni studiji izvoditi na sveučilištima.

A prijedloga za provođenje ozbiljnih analiza kojima bi se moglo doći do rješenja problema visokih škola i veleučilišta i njihovog odnosa sa sveučilištem bilo je dosta – i to ne samo s naše strane. Jeda od takvih kojeg smatram vrlo kvalitetnim bio je prijedlog prof. Flega iznesen u listu Zarez, 2000. godine. U tom se prijedlogu predlagalo slijedeće;

1. *analizirati inozemna iskustva s takvim tipovima viših i visokih škola,*
2. *analizirati hrvatske potrebe za takvim kadrovima,*
3. *sačiniti studiju o izvedivosti veleučilišnih programa,*
4. *odgovorno donijeti konačnu odluku o sudbini veleučilišta*
5. *jasno definirati svrhu i djelokrug tih ustanova,*
6. *osigurati financijske pretpostavke, infrastrukturu, opremu i kadrove*
7. *donijeti odgovarajuće nastavne programe .*

Shvati li je se ozbiljno, definicija veleučilišta nužno implicira redefiniciju sveučilišta - kako u svrhama tako i u kvantitetima, što temeljito restrukturira sistem visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

Izvor : prof. dr. Gvozden Flego "Zarez", broj II/27 16. ožujka 2000. godine

Vjerujem da ćemo se svi da bi danas situacija bila potpuno drugačija da su se poštivali ovakvi prijedlozi. No možda još uvijek nije kasno – posebno ako prof. Flego – stručnjak ima nekog utjecaja na prof. Flegu – ministra !

Ukratko, upravni odbor Zajednice, a temeljem Vaših brojnih primjedbi, smatra da je nerealno očekivati nastavak razvoja postojećih i osnivanje novih visokih škola i veleučilišta, ako će se visokoškolski studiji moći trajno organizirati i izvoditi na sveučilištima. U takvom slučaju niti će država biti spremna uložiti proračunska sredstva u zapošljavanje nastavnika, u kupnju prostora i opreme potrebne za osnivanje novih ili obnavljanje starih državnih visokih škola i veleučilišta, budući da će postojati mogućnosti da se bez tih troškova stručni studiji odvijaju na sveučilištu.

Još manje će u takvim okolnostima privatni ulagači biti zainteresirani za osnivanje privatnih visokih škola.

Uzmemo li u obzir stvorenu klimu o «manjoj vrijednosti» visokih škola i veleučilišta u odnosu na sveučilišta, nerealno je očekivati da će se potencijalni studenti, pri donošenju odluke o odabiru istog visokoškolskog studija na visokoj

školi ili sveučilištu – opredijeliti za visoku školu. To će pomalo dovesti do smanjenja upisa studenata na visoke škole i veleučilišta i polaganog ali sigurnog gašenja visokih škola i veleučilišta.

Ako tim razlozima dodamo još i odredbe stavka 4 članka 51 Prijedloga Zakona prema kojem visoko učilište mora, u roku od tri godine osigurati najmanje 50 % zaposlenih nastavnika s punim radnim vremenom, što niti jedna visoka škola ili veleučilište neće ispuniti - ne zato što njihovi osnivači možda ne bi bili spremni na novo zapošljavanje nastavnika i suradnika, nego zato bi takvo zapošljavanje bilo u suprotnosti s osnovnim konceptom stručne nastave, povezanošću nastave s praksom - onda možemo sasvim izvjesno nazrijeti lošu budućnost visokih škola i veleučilišta.

Zbog tih razloga bi mogućnost izvođenja visokoškolskih studija na sveučilištima morala biti samo «iznimna», a time i privremena dok ne stasaju kvalitetne visoke škole i veleučilišta i vezana uz organiziranje i izvođenje samo onih studija za koje trenutno ne postoje mogućnosti izvođenja na visokim školama i veleučilištima.

Naše insistiranje da se u Zakon ubaci riječ «iznimno», tj. da se stručni studiji na sveučilištima mogu izvoditi samo iznimno i privremeno dok se ne razvije samostalan sustav kvalitetnih visokih škola i veleučilišta, nije cjepidlačenje oko jedne riječi već ima suštinski značaj. Time bi se i deklarativno iskazalo opredjeljenje i politička volja predлагаča Zakona za budući razvoj binarnog sustava u Hrvatskoj, i ukoliko bi ta volja bila iskazana, ukupna primjena Zakona u odnosu na stručne studije bila bi drugačije, pozitivnije, usmjerena.

Bez toga, stručni studiji biti će prepuštaju na milost i nemilost sveučilištima, njihovim partikularnim interesima i ponovno će se, malo po malo, uspostaviti unitarni sustav kojega smo već imali. Tako ćemo ostati među rijetkim zemljama Europe kao što su Albanija, Crna Gora, Srbija, Makedonija, koje imaju unitarni sustav visokog obrazovanja - ukoliko u međuvremenu i te, pod utjecajem razvijenih zemalja Europe, ne prihvate binarni sustav.

Prilog 9:

M I Š L J E N J E

**NACIONALNOG VIJEĆA ZA VISOKU NAOBRAZBU
O BUDUĆEM USTROJSTVU STRUČNOG VISOKOG OBRAZOVANJA U
HRVATSKOJ**

*(Prilog raspravi o novom prijedlogu Zakona o visokim učilištima)
Usvojeno na 11. sjednici Nacionalnog Vijeća od 13. ožujka 2002.*

Sadašnje stanje U Hrvatskoj je, prema odredbama važećeg Zakona o visokim učilištima iz 1993. godine, visoko obrazovanje ustrojeno u okviru dva zasebna sustava – stručnog i sveučilišnog, tj. po modelu tzv. *binarnog sustava*. Sukladno odredbama tog Zakona stručni studiji mogu se izvoditi samo na visokim školama i veleučilištima, a iznimno i privremeno, kada za to postoji posebna društvena potreba, i na sveučilištima.

Ova zakonska odredba počela se u praksi provoditi školske godine 1998/99. Tada su osnovane prve samostalne visoke škole i veleučilišta. Osnovano je 7 veleučilišta, 15 javnih visokih škola i 7 privatnih visokih škola s pravom javnosti – ukupno 29 ustanova stručnog visokog obrazovanja koje provode 134 stručna programa na kojima studira oko 35 000 ili 30 % svih studenata.

Međutim, sustav stručnih studija na veleučilištima i visokim školama do danas u Hrvatskoj nije zaživio. Osnovni je razlog u slabim gospodarskim mogućnostima za ulaganje potrebnih sredstava za razvoj visokih škola i veleučilišta, a dodatni su razlozi nedovoljna pripremljenost ukupnog sustava na ovakvu radikalnu promjenu u visokom obrazovanju. Zbog toga su danas mnogi stručni studiji ostali potpuno nerazvijeni, mnogi se i dalje kao i ranije izvode na sveučilišnim ustanovama, bez ili s malim brojem vlastitih nastavnika, bez vlastitog prostora i opreme, te su znatno ispod potrebne razine standarda vrsnoće suvremenog visokog obrazovanja. Postoje međutim i rjeđi primjeri organizacijski dobrog ustroja i kvalitetne nastave na manjem broju stručnih studija.

Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu zalaže se da sustav stručnog obrazovanja u Hrvatskoj bude harmoniziran sa sličnim sustavima u zemljama Europe, u kojima u većini slučajeva prevladava binarni sustav obrazovanja sa samostalno ustrojenim visokoškolskim ustanovama stručnih studija. Takav vrlo kvalitetan sustav stručnih studija organiziran u okviru samostalnih stručnih škola i veleučilišta, sa studijima koji su fleksibilni, kraći i jeftiniji od sveučilišnih studija i s programima usmjerenim praktičnim djelatnostima, bio bi i u Hrvatskoj značajan poticaj razvoju gospodarstva. U tom se smislu i Bolonjska deklaracija zalaže za razvoj binarnog sustava.

Međutim, kako su današnje gospodarske mogućnosti za takav pravac razvoja stručnih studija slabe, tj. osnivanje samostalnih visokih škola i veleučilišta koja bi ispunjavala sve kadrovske i prostorne uvjete za obavljanje kvalitetne samostalne djelatnosti za državu je preskupo, Privremeni izlaz treba

tražiti u osiguravanju zakonskih mogućnosti ustrojavanja stručnih studija i na sveučilišnim ustanovama.

Prijedlog i načela budućeg ustroja: Sadašnja faza razvoja Hrvatske nalaže zato kao optimalno rješenje mješoviti sustav visokog obrazovanja u kojem će se stručni studiji organizirati i izvoditi :

1. u okviru kvalitetnih samostalnih ustanova stručnog visokoškolskog obrazovanja onda kada za to postoje opravdane potrebe i odgovarajući uvjeti (prostor, oprema, kadrovi),
2. u okviru sveučilišnih ustanova gdje stručni studiji trebaju naći svoje mjesto kao konceptualno različite obrazovne cjeline visokog obrazovanja uz osiguravanje posebnosti tih studija.

Pri tome bi osnovne odrednice sustava stručnih studija trebale biti sljedeće;

- stručni studiji moraju organizirati tako da udovoljavaju zahtjevima harmonizacije našeg visokog školstva s evropskim
- stručni studiji trebaju se održavati i razvijati osiguravajući maksimalnu povezanost sa strukom tj. praksom
- stručni studiji trebaju se organizirati na način koji osigurava maksimalno moguću kvalitetu obrazovanja
- stručni studiji trebaju omogućiti raznolikost i brzu prilagodljivost programa potrebama u društvu, odnosno gospodarstvu
- stručni studiji trebaju se organizirati tamo gdje je to najefikasnije i najisplativije.

Postoji nekoliko ključnih razloga za ovakvo mješovito rješenje, tj. razloga protiv uvođenja isključivo binarnog odnosno unitarnog sustava.

Razlozi zbog kojih treba omogućiti daljnji samostalni ustroj stručnih studija na veleučilištima i visokim školama jesu sljedeći:

- potreba za razvojem različitih profila nastavnog osoblja za potrebe stručnih studija, sukladno definiciji stručnih studija kao konceptualno različitih studija od sveučilišnih.
- potreba za ravnomjernim policentričnim razvojem visokog obrazovanja, posebice širenjem ustanova stručnih studija u manje razvijenijim županijama u kojima nema niti uvjeta ni potrebe za osnivanjem sveučilišnih ustanova, a postoje potrebe za visokim obrazovanjem.
- potreba za omasovljenjem broja studenata u visokom obrazovanju koja se najprimjerije može ostvarivati na samostalnim ustanovama stručnih studija
- tradicionalna samostalnost nekih stručnih studija posebice onih koji su slijednici bivših samostalnih viših škola

- *potreba za postojanjem nekih stručnih studija koji nemaju «matičnog fakulteta»* koji bi ih mogao preuzeti ili ne postoji interes fakulteta za njihovo ustrojavanje.
- *dobra iskustva i razvojni uspjesi nekih stručnih studij tijekom samostalnog ustroja u posljednje 4 godine*

Razlozi zbog kojih treba omogućiti ustroj i izvođenje stručnih studija i na sveučilištima jesu sljedeći:

- *tradicionalna povezanost* nekih stručnih studija sa sveučilišnim ustanovama, posebice onih stručnih studija osnovanih na sveučilišnim ustanovama *i nepostojanje trenutnih gospodarskih pretpostavki za samostalnim djelovanjem*
- *bolje mogućnosti postizanja standarda kvalitete radi bolje kadrovske, prostorne i sveukupne opremljenosti sveučilišnih ustanova*
- *dobra iskustva* nekih stručnih studija tijekom njihova ustrojavanja i izvođenja na sveučilišnim ustanovama
- *dobra volja i zanimanje* nekih sveučilišnih ustanova za preuzimanjem i organiziranjem stručnih studija
- *mogućnost ostvarivanja kumulativnih nastavnih normi* nastavnika sveučilišnih studija koji dio svoje nastavne norme mogu realizirati na stručnom studiju svog fakulteta/sveučilišta

Pri utvrđivanju postoji li *opravdana potreba i nužni uvjeti* za samostalan razvoj stručnih studija u sklopu veleučilišta (odnosno samostalne visoke škole), ili je na sadašnjem stupnju razvoja bolje da budu u sastavu sveučilišta, ključnu ulogu trebalo bi imati Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu. Time bi se onemogućili subjektivni utjecaji i prevladavanje partikularnih interesa u odlučivanju o ustroju i razvoju pojedinih stručnih studija. Ujedno, Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu, kao glavno akreditivno tijelo, davalо bi mišljenja i prijedloge o pravcima trajnog razvoja pojedinih stručnih studija na temelju periodičnih ocjena kvalitete studija te osiguravalo potrebnu kvalitetu stručnog visokog obrazovanja i njegov razvoj u skladu s načelima Bolonjske deklaracije.

Budući razvoj stručnih studija u okviru samostalnih visokih škola i veleučilišta trebalo bi poticati *i u području privatnog sektora visokog obrazovanja* osiguravajući zakonske mogućnosti za osnivanje kvalitetnih privatnih visokih škola s pravom javnosti, i za *provodenje procesa privatizacije postojećih državnih škola* koje mogu samostalno i kvalitetno tržišno funkcionirati.

II. PRILOZI VEZANI UZ DJELATNOST VIJEĆA VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA HRVATSKE

Prilog 10:

Zapisnik sa 1. sjednice Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske

ZAPISNIK

sa sjednice Skupštine Zajednice visokih škola i veleučilišta
održane 12. rujna 2003. godine sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Budući ustroj stručnih studija sukladno novom Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03).
2. Prijedlog donošenja odluke o prestanku rada Zajednice visokih škola i veleučilišta Hrvatske sukladno članku 27. Statuta Zajednice.
3. Konstituiranje Vijeća veleučilišta i visokih škola sukladno člancima 105., 106. i 115. stavak 7 Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03).
4. Prijedlog Poslovnika o radu Vijeća veleučilišta i visokih škola.
5. Prijedlog izbora predsjednika Vijeća veleučilišta i visokih škola.
6. Predlaganje kandidata za Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu sukladno javnom pozivu Ministarstva znanosti i tehnologije.
7. Prijedlog kandidata za Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja sukladno članku 14. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03).
8. Razno.

Nazočni: Prof. dr. sci. Dragutin Ščap, Tehničko veleučilište u Zagrebu; Prof. dr. sci. Marčelo Dujanić, Veleučilište u Rijeci; Prof. dr. sci. Stjepan Madjar, Veleučilište u Požegi; Prof. dr. sci. Vjera Krstelj, Veleučilište Velika Gorica s pravom javnosti; Prof. dr. sci. Dragan Milanović, Društveno veleučilište u Zagrebu; Prof. dr. sci. Ivica Mandić, Veleučilište u Splitu; Prof. dr. sci. Stipe Belak, Visoka škola za turizam Šibenik; Prof. dr. sci. Vinko Pintić, Visoko gospodarsko učilište Križevci; Mr. sci. Željko Popović, Visoka učiteljska škola Osijek; Prof. dr. sci. Nenad Kacian, Visoka škola za sigurnost na radu s pravom javnosti; Mr. Jasna Mihalinčić, Visoka škola za glazbenu umjetnost «Ino Mirković» s pravom javnosti; profesor violine Božidar Radosavljević, Visoka škola za glazbenu umjetnost «Ino Mirković» s pravom javnosti; Branko Štefanović, Visoka škola za ekonomiju poduzetništva s pravom javnosti «Vern»; Prof. dr. sci. Stjepan Hranjec, Visoka učiteljska škola Čakovec; Prof. dr. sci. Milan Jurina, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti «Baltazar Adam Krčelić»; Klaudio Tominović, Visoka tehnička škola u Puli; Mr. Antal Balog, Visoko evanđeosko teološko učilište u Osijeku; Mr. Ela Balog, Visoko evanđeosko teološko učilište u Osijeku; Blago Spajić, prof., Visoka elektrotehnička škola s pravom javnosti u Varaždinu; Dr. sci. Zoran Klarić, Zagrebačka škola za menadžment, s pravom javnosti; Prof. dr. sci. Mladen Havelka, Visoka zdravstvena škola Zagreb.

Odsutni ispričani: Prof. dr. sci. Mirko Butković, Veleučilište u Karlovcu; Prof. dr. sci. Mateo Milković, Veleučilište u Dubrovniku; Prof. dr. sci. Ante Murn, Visoka učiteljska škola Zadar; Prof. dr. sci. Stipe Bolac, Visoka učiteljska škola Gospic; Prof. dr. sci.

Petar Veić, Visoka policijska škola Zagreb; Prof. dr. sci. Boris Pritchard, Visoka pomorska škola Rijeka; Prof. dr. sci. Ivan Prskalo, Visoka učiteljska škola Petrinja; Prof. dr. sci. Mile Silov, Učiteljska akademija Zagreb; Robin B. Paulović, prof., Visoka poslovna škola s pravom javnosti «Višnjan», Doc. dr. sci. Nevenka Tatković, Visoka učiteljska škola Pula; Prof. dr. sci. Drago Pavić, Visoka pomorska škola Split; Doc. dr. sci. Jasna Krstović, Visoka učiteljska škola Rijeka; Prof. dr. sci. Marina Marasović Alujević, Visoka učiteljska škola Split.

Ostali prisutni: Nenad Mojsović, dipl. prav., Visoka zdravstvena škola Zagreb.

Ad. 1. Budući ustroj stručnih studija sukladno novom Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Nakon rasprave o nužnosti organizacijskih promjena sukladno odredbama novog Zakona donesena je odluka da se što prije održi tematska sjednica Vijeća na kojoj će biti raspravljena neka ključna pitanja iz djelatnosti stručnih studija i zatražena tumačenja Ministarstva o njima (npr. budući status stručnih i sveučilišnih studija u okviru visokih učiteljskih škola).

Ad. 2. Prijedlog donošenja odluke o prestanku rada Zajednice visokih škola i veleučilišta Hrvatske sukladno članku 27. Statuta Zajednice.

Nakon rasprave o svrshodnosti daljnog postojanja Zajednice visokih škola i veleučilišta, kao udruge građana nije prihvaćen prijedlog o donošenju odluke o prestanku rada Zajednice. Mišljenje je većine prisutnih bilo da Zajednica i dalje može imati svoju ulogu posebno u okupljanju šireg kruga nastavnika i suradnika stručnih studija koji nisu članovi Vijeća veleučilišta i visokih škola te da se i time dodatno može jačati sustav stručnih studija.

Ad. 3. Konstituiranje Vijeća veleučilišta i visokih škola sukladno člancima 105., 106. i 115. stavak 7 Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokog obrazovanja («Narodne novine» broj: 123/03).

Nakon informacije o mišljenju Ministra znanosti i tehnologije iznesenom u dopisu od 10. rujna pod brojem 602-04/03-13/3, urbroj: 533-08/235-03-2, a slijedom upita Zajednice o mogućnosti održavanja konstituirajuće sjednice Vijeća veleučilišta i visokih škola, prihvaćeno je da ova Skupština Zajednice, zbog sudjelovanja većine predstavnika (dekana, rektora, prodekana i prorektora) veleučilišta i visokih škola, može ujedno biti i konstituirajuća sjednica Vijeća veleučilišta i visokih škola.

Ad. 4. Prijedlog Poslovnika o radu Vijeća veleučilišta i visokih škola.

Od strane Upravnog odbora Zajednice predložen je Poslovnik o radu Vijeća veleučilišta i visokih škola.

Nakon rasprave o ovom prijedlogu jednoglasno su prihvaćene izmjene i dopune Poslovnika i konačna verzija Poslovnika Vijeća veleučilišta i visokih škola.

Ad. 5. Prijedlog izbora predsjednika Vijeća veleučilišta i visokih škola

Sukladno odredbama prihvaćenog Poslovnika o radu Vijeća veleučilišta i visokih škola za predsjednika Vijeća jednoglasno je izabran Prof. dr. sc. Mladen Havelka, dosadašnji predsjednik Zajednice visokih škola i veleučilišta Hrvatske.

Ad. 6. Predlaganje kandidata za Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu sukladno javnom pozivu Ministarstva znanosti i tehnologije.

Nakon rasprave o kriterijima za predlaganje kandidata za članove Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu zaključeno je da, od dva predložena člana jedan mora biti iz javnih, a jedan iz privatnih visokih škola i veleučilišta.

Prema tom kriteriju za kandidate su predloženi slijedeći kandidati;

Ad. 2.1. Iz djelatnosti **javnih** veleučilišta i visokih škola

1. Boris Baljkas, profesor visoke škole na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu
2. Dr. sc. Dušan Rudić, profesor visoke škole na Veleučilištu u Rijeci
3. Dr. sc. Ivica Mandić, profesor visoke škole na Veleučilištu u Splitu

Ad. 2. 2. Iz djelatnosti **privatnih** veleučilišta i visokih škola

1. Dr. sc. Siniša Horak, profesor visoke škole (u izboru) na Zagrebačkoj školi za menadžment
2. Dr. sc. Ino Mirković, profesor visoke škole na Visokoj školi za glazbenu umjetnost «Ino Mirković» s pravom javnosti u Lovranu

Predlaže se Ministarstvu znanosti i tehnologije da od predloženih kandidata iz svake skupine predloži jednog kandidata za člana Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu.

Ad. 7. Prijedlog kandidata za Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja sukladno članku 14. Zakona.

Za kandidate za Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja jednoglasno su predloženi slijedeći kandidati;

1. Dr. sc. Marčelo Dujanić, redoviti sveučilišni profesor i rektor Veleučilišta u Rijeci
2. Dr. sc. Goste Santini, redoviti sveučilišni profesor na Visokoj školi za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti «Baltazar Adam Krčelić» u Zaprešiću

Ad. 8. Razno

Prof. dr. sci. Dragutin Ščap izvijestio je da je Rektorski zbor osnovao Povjerenstvo zaduženo za izradu minimalnih kriterija za izbor nastavnika te preporučio da se odmah stupi u kontakt s Predsjednikom tog Povjerenstva te uspostavi suradnja s Rektorskim zborom na izradi minimalnih kriterija za izbor u nastavna zvanja na stručnim studijima. To je posebno nužno jer će se u prijelaznom razdoblju do šk. godine 2010/2011. izbori u nastavna zvanja za potrebe stručnih studija obavljati i na sveučilištima i na veleučilištima i visokim školama, što uvjetuje potrebu stvaranja zajedničkih kriterija za izbor.

Pod točkom Razno predloženo je da Predsjednik Vijeća u konzultaciji sa članovima što prije odredi popis prioritetnih tema za iduću sjednicu Vijeća, te popis

problema vezanih uz tumačenja pojedinih odredbi novog Zakona vezanih uz novi preustroj visokih škola i veleučilišta koja bi trebalo što prije tražiti od Ministarstva znanosti i tehnologije

Sjednica je završila s radom u 14.30. sati.

Zapisničar:

Ana Koprivnjak
Havelka

Ovjerovitelj zapisnika:

Prof. dr. sci. Stjepan Hranjec

Predsjednik Vijeća:

Prof. dr. sci. Mladen

Prilog 11.

Poslovnik o radu Vijeća

Na temelju odredbi članka 106. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" br. 123/03 i 105/04) na 10. sjednici Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske održanoj dana 3. veljače 2005. godine, jednoglasno je usvojen novi

POSLOVNIK

o radu Vijeća veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske

I. UVODNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Poslovnikom Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske (u dalnjem tekstu: Poslovnik) pobliže se uređuje sjedište, način djelovanja i donošenje odluka te djelokrug rada Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske (u dalnjem tekstu: Vijeće).

Članak 2.

(1) Ovim se poslovnikom uređuju:

- način djelovanja Vijeće;
- prava i obveze članova i predsjednika Vijeće;
- postupak donošenja odluka i razmatranje pitanja iz nadležnosti Vijeće;
- obavljanje stručnih, administrativnih i tehničkih poslova za potrebe Vijeće.

II. NAČI N DJELOVANJA VI JEĆA

Članak 3.

- (1) Vijeće djeluje kao jedinstveno tijelo.
- (2) Radi učinkovitosti rada Vijeća konstituiraju se dva Stručna savjeta, i to Savjet za privatne škole i veleučilišta i Savjet za državne škole i veleučilišta.
- (3) Članovi Savjeta biraju se iz redova članova Vijeća.
- (4) Savjet broji pet članova koji međusobno biraju predsjednika savjeta.
- (5) Članovi Savjeta biraju se po kriteriju broja studenata ustanove visokog obrazovanja članice Vijeća tj. članovi Savjeta su dekani visokoškolskih ustanova s najvećim brojem studenata.
- (6) Cilj rada Savjeta je usklađivanje pitanja specifičnih za pojedini od podsustava visokog obrazovanja.
- (7) Savjet donosi Poslovnik o radu koji potvrđuje Vijeće.

(8) U pripremi sjednice Vijeća članovi mogu raspravljati i utvrđivati svoje prijedloge u dvije podskupine - u podskupini članova Savjeta privatnih visokih škola i veleučilišta te u podskupini članova Savjeta državnih visokih škola i veleučilišta.

(9) Svaka podskupina sastaje se prema svojim potrebama te o svome radu redovito na pisani način izvješće predsjednika Vijeća.

(10) Predsjednici Savjeta po potrebi mogu sazivati zajedničke sjednice oba Savjeta.

(11) O odlukama i zaključcima Vijeća veleučilišta i visokih škola RH koji se tiču isključivo javnih veleučilišta i visokih škola, na sjednicama Vijeća glasaju samo dekani (ili ovlašteni prodekani) javnih veleučilišta ili visokih škola, a o odlukama i zaključcima Vijeća koji se tiču isključivo privatnih veleučilišta i visokih škola glasaju samo dekani (ili ovlašteni prodekani) privatnih veleučilišta i visokih škola.

III. PRAVA I OBVEZE ČLANOVA I PREDSJEDNIKA VIJEĆA

Članak 4.

(1) Članovi Vijeća su dekani veleučilišta i visokih škola u Republici Hrvatskoj.

(2) Vijeće ima predsjednika koji se bira iz redova članova.

(3) Predsjednika Vijeća biraju članovi Vijeća na mandat od četiri godine.

(4) Sjedište Vijeća je u Zagrebu.

Članak 5.

(1) Dekani imaju pravo i obvezu prisustvovati sjednicama i sudjelovati u radu Vijeća te donositi odluke i razmatrati pitanja iz njegove nadležnosti.

(2) Dekani imaju pravo davati inicijative i podnosići sve prijedloge iz nadležnosti Vijeća.

(3) U slučaju odsutnosti ili spriječenosti da prisustvuju sjednici, dekani mogu ovlastiti jednog od svojih prodekana.

Članak 6.

(1) Predsjednik Vijeća organizira, saziva i vodi sjednice Vijeća.

(2) Predsjednik Vijeća upućuje na raspravu i odlučivanje Vijeću sve pripremljene prijedloge akata, odluka, izvješća, informacija, analiza i drugo iz nadležnosti Vijeća.

(3) Predsjednik Vijeća potpisuje sve akte koje donosi Vijeće.

(4) U slučaju odsutnosti ili spriječenosti da organizira, saziva ili vodi pojedine sjednice Vijeća, predsjednik Vijeća može ovlastiti jednog od predsjednika odnosno članova Savjeta.

(5) U radu Vijeća po potrebi mogu sudjelovati, bez prava odlučivanja i drugi predstavnici ustanova visokog obrazovanja i državnih tijela.

(6) Kada se raspravlja o pitanjima vezanim za studentsku problematiku, predsjednik Vijeća poziva na sjednicu predstavnike studenata koji nemaju pravo sudjelovati u odlučivanju.

Članak 7.

Djelokrug rada Vijeća

(1) Vijeće:

- propisuje sadržaj dopunske isprave o studiju;
- propisuje uvjete za ocjenu nastavne aktivnosti u postupku izbora u nastavna zvanja;
- propisuje oblik i postupak provedbe nastupnog predavanja predloženika za izbor u nastavna zvanja;
- na prijedlog stručnih vijeća veleučilišta i visokih škola utvrđuje uvjete za koja su stručna područja visoka učilišta ovlaštena za izbor i davanje mišljenja u postupku izbora;
- imenuje članove matičnih povjerenstava te propisuje način rada, broj matičnih povjerenstava, broj članova matičnih povjerenstava te vrijeme na koje se imenuju članovi matičnih povjerenstava;
- predlaže predloženike za članove Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje;
- objavljuje u "Narodnim novinama" propisane uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna i druge postupke;
- donosi godišnji proračun i razmatra financijsko izvješće;
- predlaže članove odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju;
- predlaže članove u savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja;
- brine se za harmonizaciju stručnih studija sa srodnim studijima u Europskim zemljama;
- obavlja ostale poslove koji mu se daju u nadležnost zakonima i provedbenim propisima.

IV. POSTUPAK DONOŠENJA ODLUKA I RAZMATRANJA PITANJA IZ NADLEŽNOSTI VIJEĆA

Članak 8.

(1) Razmatranje pojedinih pitanja i donošenje odluka iz nadležnosti Vijeća obavlja se na sjednicama Vijeća.

(2) Sjednice Vijeća održavaju se najmanje četiri puta godišnje, a mogu se održavati i češće.

Članak 9.

(1) Sjednice Vijeća mogu se održavati ako je sjednici nazočna natpolovična većina članova Vijeća.

(2) O pitanjima iz svog djelokruga Vijeće donosi odluke natpolovičnom većinom nazočnih članova.

Članak 10.

(1) Za obavljanje poslova iz svog djelokruga Vijeće osniva stručna povjerenstva i ostala radna tijela.

(2) O broju i imenovanju članova stručnih povjerenstava i ostalih radnih tijela odlučuje Vijeće ovisno o pitanjima koja će povjerenstva odnosno radna tijela razmatrati, pripremati i svoje prijedloge dostavljati Vijeću.

Članak 11.

(1) O radu na sjednicama Vijeća vodi se zapisnik.

(2) Zapisnik sadržava osnovne podatke o radu sjednice, a naročito o prijedozima iznijetim na sjednici i o donesenim odlukama i zaključcima.

(3) U zapisnik se unosi i rezultat glasovanja o pojedinim pitanjima.

(4) Svaki član Vijeća ima pravo iznijeti primjedbe na zapisnik prethodne sjednice.

V. ADMI NI STRATI VNA I TEHNI ČKA SLUŽBA VI JEĆA

Članak 12.

(1) Vijeće ima poslovnog tajnika.

(2) Tajnik Vijeća obavlja administrativne i tehničke poslove za Vijeće, a posebno priprema njihove sjednice, zapisnike sa sjednica i provedbu zaključaka, kao i suradnju s nadležnim ministarstvima i drugim tijelima Republike Hrvatske.

(3) Administrativne i tehničke poslove u izvršenju stručnih poslova za Vijeće obavljaju stručne službe veleučilišta ili visoke škole predsjedatelja Vijeća.

(4) Ustroj radnog mesta i plaća administrativnog tajnika Vijeća uređuje se uz suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

VI. PRI JELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 13.

(1) Do osnutka drugih veleučilišta i visokih škola u Republici Hrvatskoj, članovi Vijeća su dekani svih samostalnih veleučilišta i visokih škola osnovanih na području Republike Hrvatske s dopusnicom nadležnog Ministarstva koje nisu članice nekog od sveučilišta u Republici Hrvatskoj. U trenutku donošenja ovog Poslovnika članice Vijeća veleučilišta i visokih škola su:

1. Društveno veleučilište u Zagrebu
2. Tehničko veleučilište u Zagrebu
3. Veleučilište u Karlovcu

4. Veleučilište u Požegi
5. Veleučilište u Rijeci
6. Veleučilište Velika Gorica
7. Visoka učiteljska škola u Čakovcu
8. Visoka učiteljska škola u Petrinji
9. Visoka policijska škola u Zagrebu
10. Visoka škola za turistički menadžment u Šibeniku
11. Visoko gospodarsko učilište u Križevcima
12. Visoka škola za menadžment i tehnologiju
13. Visoka škola za sigurnost na radu
14. Visoka škola za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“ u Zaprešiću
15. Visoka škola za ekonomiju poduzetništva „Vern“ u Zagrebu
16. Visoka poslovna škola u Višnjanu
17. Visoka elektrotehnička škola u Varaždinu
18. Visoka tehnička škola u Puli
19. Zagrebačka škola za menadžment
20. Zagrebačka škola ekonomije i managementa
21. Visoka zdravstvena škola u Zagrebu
22. Visoka škola „Agora“.

(2) Dekani svih veleučilišta i visokih škola u Republici Hrvatskoj koje nisu članice nekog od sveučilišta u Republici Hrvatskoj, a budu osnovane nakon stupanja na snagu ovog Poslovnika, postaju članovi Vijeća trenutkom kada odnosno veleučilište ili visoka škola uputi zahtjev za učlanjenjem Stručnoj službi Vijeća veleučilišta i visokih škola i u prilogu dostavi sljedeće dokumente u preslici:

- Odluka osnivača o osnivanju veleučilišta ili visoke škole,
- Dopusnica ministarstva nadležnog za visoko obrazovanje,
- izvadak iz upisnika ministarstva nadležnog za visoko obrazovanje, i
- izvadak iz sudskog registra.

Članak 14.

(1) Izmjene i dopune ovog Poslovnika donose se na istovjetan način kako se donosi Poslovnik.

Članak 15.

Ovaj Poslovnik stupa na snagu danom donošenja te njegovim usvajanjem prestaju biti važeće odredbe Poslovnika o radu donijetog na sjednici Vijeća održanoj 12. rujna 2003. godine.

PREDSJEDNIK VIJEĆA:

Prof. dr. sc. Mladen Havelka

Prilog 12:

Popis članica Vijeća veleučilišta i visokih škola RH

Veleučilišta

1. Društveno veleučilište u Zagrebu <http://dns.pravo.hr/veleučilište/>
2. Veleučilište u Karlovcu www.vuka.hr
3. Veleučilište u Kninu www.veleknin.hr
4. Veleučilište u Požegi www.vup.hr
5. Veleučilište u Rijeci www.veleri.hr
6. Veleučilište u Šibeniku www.vstsi.hr
7. Tehničko veleučilište u Zagrebu www.tvz.hr
8. Veleučilište u Varaždinu www.vels.hr
9. Veleučilište u Vukovaru www.vevu.hr
10. Zdravstveno veleučilište u Zagrebu www.zvu.hr
11. Veleučilište u Gospiću www.velegs-nikolatesla.hr
12. Veleučilište u Slavonskom Brodu www.vusb.hr
13. Veleučilište Velika Gorica www.vvg.hr
14. Veleučilište Vern www.vern.hr

Samostalne visoke škole

1. Visoka škola tržišnih komunikacija „Agora“ www.vsa.hr
2. Visoka škola za menadžment i tehnologiju www.acmt.hr
3. Visoko gospodarsko učilište u Križevcima www.vguk.hr
4. Visoka poslovna škola „Libertas“ www.vps-libertas.hr
5. Visoka tehnička škola u Puli www.politehnika-pula.hr
6. Visoka poslovna škola za turistički i hotelijerski menadžment „Utilus“ www.utilus.hr
7. Visoka poslovna škola „Manero“, Višnjan www.manero.hr
8. Visoka škola za sigurnost www.vss.hr
9. Visoka policijska škola u Zagrebu www.krim.hr
10. Zagrebačka škola za menadžment www.zsm.hr
11. Visoka škola za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“ www.vspu.hr
12. Zagrebačka škola ekonomije i managementa www.zsem.hr
13. RRIF Visoka škola za finansijski menadžment www.visoka-skola-rrif.hr
14. Visoka poslovna škola Zagreb www.vpsz.hr
15. Visoka škola za informacijske tehnologije www.vsite.hr
16. Visoka novinarska škola www.nclstudij.com
17. Visoko evanđeosko teološko učilište www.evtos.hr
18. Visoka škola Hrvatsko Zagorje, Krapina

Prilog 13.

Zaključci vezani uz ukidanje Veleučilišta u Splitu

Vijeće veleučilišta i visokih škola Hrvatske na svojoj je drugoj sjednici održanoj 3. studenog u Zagrebu raspravljalo je o situaciji vezanoj uz razloge donošenja i posljedice Uredbe Vlade Republike Hrvatske o pripajanju Veleučilišta u Splitu Sveučilištu u Splitu i temeljem održane rasprave donijelo sljedeće;

ZAKLJUČKE

Ad. 1. Zalažemo se za depolitizaciju slučaja Veleučilišta u Splitu i protivimo se svim pokušajima zlorabe problema na stručnim studijima u predizborne svrhe. Postojeći problemi na stručnim studijima uvjetovani su trajnim zanemarivanjem razvoja stručnih studija u proteklom desetak godina, pa stoga sve političke stranke koje su u tom razdoblju participirale u hrvatskoj vlasti, snose dio odgovornosti za njihovo nastajanje. Slučaj Veleučilišta u Splitu samo je kulminacija dugotrajnog zanemarivanja problema stručnih studija, posebice problema vezanih uz nedostatak finansijskih sredstava, nastavnika, prostora i opreme na veleučilištima i visokim školama.

Ad. 2. Smatramo da Ministarstvo znanosti i tehnologije i Vlada RH nisu smjeli dopustiti da problemi na Veleučilištu u Splitu narastu do takvih razmjera, da ukidanje veleučilišta postane jedini mogući način njihova rješavanja.

Ad. 3. Podržavamo zahtjeve studenata da im se prizna pravo na studij, omogući kvalitetan i brz nastavak studija, te da im se na sveučilištima osigura konceptualna različitost studija, tj. studij usmjerен stjecanju praktičnih znanja i vještina.

Ad. 4. Suglasni smo da veleučilišta i visoke škole pomognu u rješavanju problema nastavka studija studenata bivšeg Veleučilišta u Splitu tamo gdje je to organizacijski i kadrovski moguće, i da što prije za njih organiziraju nastavu.

Očekujemo od Ministarstva znanosti i tehnologije i Vlade RH da pomogne pri tome i da sukladno deklariranoj brizi za osiguranjem kvalitete stručnih studija;

a) omoguće javnim veleučilištima i visokim školama zapošljavanja novih nastavnika i suradnika , izuzimanjem od odluke o zabrani zapošljavanja u javnim službama, te nabavu nastavne opreme i proširenje nastavnog prostora za potrebe stručnih studija

b) osiguraju veće iznose iz sredstava državnog proračuna za financiranje sadašnje djelatnosti i poticanje razvoja javnih veleučilišta i visokih škola

c) podignu koeficijente nastavničkih i suradničkih zvanja radi veće nastavne obveze na stručnim studijima, na razinu koeficijenata znanstveno-nastavnih zvanja na sveučilištima

d) potaknu ravnopravnu suradnju veleučilišta, visokih škola i sveučilišta putem međusobnih sporazuma o funkcionalnoj povezanosti stručnih i sveučilišnih studija, a radi racionalnog korištenja zajedničke opreme, prostora i nastavnika.

e) potaknu Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu i matična povjerenstva za brže donošenje mišljenja o novim nastavnim programima i brži postupak izbora nastavnika.

Ad. 5. Nadamo se da će sadašnje rasprave o problemima stručnih studija dovesti do pozitivnog pristupa stručnim studijima, pristupa kojim će se omogućiti da, u prelaznom razdoblju do 2010. godine, u Hrvatskoj niknu kvalitetne samostalne visoke škole i veleučilišta, koje bi bile u stanju preuzeti organizaciju i provođenje nastave za sve studente stručnih studija.

Predsjednik Vijeća:

Prof. dr. sc. Mladen Havelka

U Zagrebu, 3. studenog 2004.

Prilog 14.

ZAKLJUČCI SJEDNICE REKTORSKOG ZBORA ODRŽANE 5. STUDENOG 2003. GODINE NA SVEUČILIŠTU U SPLITU

Rektorski zbor hrvatskih sveučilišta na svojoj sjednici održanoj 5. studenog 2003. godine u Splitu raspravljao je o Uredbi Vlade Republike Hrvatske o pripajanju Veleučilišta u Splitu Sveučilištu u Splitu te donio slijedeće zaključke:

1. Rektorski zbor hrvatskih sveučilišta podržava Uredbu Vlade kojom se omogućuje studentima bivšeg Veleučilišta da svoje obrazovanje, kvalifikacije i diplome uklope u legalnu mrežu nacionalnih diploma i kvalifikacija. Rektorski zbor tumači Uredbu Vlade kao jasnu opredijeljenost Vlade za uređivanje sustava visokog obrazovanja, što je temeljni preduvjet za reforme i razvitak sustava znanosti i visokog obrazovanja.
2. Rektorski zbor hrvatskih sveučilišta podržava zaključke s druge sjednice Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske koja je održana 3. studenog 2003. Problemi na veleučilištima i visokim školama uvjetovani su trajnim zanemarivanjem razvoja stručnih studija. Članice Rektorskog zbora spremne su pomoći veleučilištima i visokim školama u rješavanju svih problema vezanih uz razvitak sustava stručnih studija .
3. Rektorski zbor hrvatskih sveučilišta traži od svih relevantnih čimbenika depolitizaciju slučaja bivšeg Veleučilišta u Splitu i protivi se svim pokušajima njegove uporabe u predizborne svrhe.
4. Hrvatska sveučilišta spremna su se uključiti u rješavanju svih problema vezanih uz nastavak studija studenata bivšeg Veleučilišta i pružiti pomoći u organizaciji i izvođenju nastave na dislociranim studijima bivšeg Veleučilišta, sukladno dopusnicama i ovlaštenjima koja sveučilišta imaju Hrvatska sveučilišta pozivaju sve studente i zaposlenike bivšeg Veleučilišta da se uključe u organizirane oblike studija kako bi se nastava čim prije mogla organizirati.
5. Rektorski zbor hrvatskih sveučilišta traži od Vlade Republike Hrvatske da ukloni sve prepreke koje postoje u razvoju sustava znanosti i visokog obrazovanja, te da razvoj tih sustava postane jedan od glavnih nacionalnih prioriteta i sastavni dio aktivne Vladine politike.

Prilog 15.

Vijeće veleučilišta i visokih škola Hrvatske, na temelju primjedbi i prijedloga prikupljenih od veleučilišta i visokih škola, članica Vijeća, prosljeđuje predlagajuću, Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa slijedeći;

P R I J E D L O G

IZMJENA I DOPUNA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

Vijeće veleučilišta i visokih škola Hrvatske podržava inicijativu za izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, smatrajući ih još jednom dobrom prilikom da se, između ostalog, preciznije odredi status i uloga Vijeća veleučilišta i visokih škola u sustavu visokog obrazovanja kao i odnose između stručnih i sveučilišnih studija. Prijedlozi izmjena i dopuna su slijedeći;

Ad. 1.: Predlažemo izmjenu članaka 2. i 4. Zakona na slijedeći način:

- U članku 2., stavak 3. alineja 1. umjesto teksta „*autonomija sveučilišta*“ stavlja se tekst „*autonomija visokih učilišta*“.
- U članku 4., stavak 5. umjesto teksta „*autonomija sveučilišta*“ stavlja se tekst „*autonomija visokih učilišta*“.

Obrazloženje

Akademske slobode, akademska samouprava i stupanj autonomije nastavnika i studenata na visokim školama i veleučilištima, kao i stupanj institucionalne autonomije, ne mogu biti različiti od one na sveučilištima, jer se time uvode suštinske razlike između ova dva podsustava temeljene isključivo na različitom organizacijskom ustrojstvu. Organizacijsko ustrojstvo ustanove ne može biti kriterij temeljem kojeg bi se smanjivala autonomija dijelu visokog obrazovanja i time smanjivalo ustavno pravo njihovih nastavnika i studenata na ravnopravnost.

Tumačenje da je autonomija zagarantirana jedino sveučilištima, osnivaju se na krivom tumačenju ustavne odredbe o autonomiji sveučilišta u članku 67. Ustava RH, u kojem se „*jamči autonomija sveučilišta*“ tj. preuskom shvaćanju pojma sveučilišta. Naime, Ustav Republike Hrvatske donesen je 1990. godine u vrijeme dok su se svi visokoškolski studiji organizirali i izvodili isključivo na sveučilištima tj. u vrijeme dok pojmovi **veleučilište i visoka škola nisu postojali ni u stvarnosti niti u legislativi**.

Danas, kada postoje nove ustanove u sustavu visokog obrazovanja, potrebno je i šire tumačenje u Ustavu korištenog pojma sveučilište, kao višeg rodnog pojma koji se odnosi na sve ustanove visokog obrazovanja.

Postojeće zakonsko rješenje nije na tragu europskih rješenja u kojima su stručni i sveučilišni studiji tretiraju kao «**jednaki ali različiti**», tj. **jednaki** u svim akademskim pravima i slobodama njihovih nastavnika i studenata, kao i u stupnju institucionalne autonomije, a **različiti** samo s obzirom na koncepciju nastave i različite ciljeve i misiju.

U zakonima mnogih zemalja institucionalna autonomija zagarantirana je svim visokoškolskim ustanovama a ne samo sveučilištima kao npr. u Sloveniji, Danskoj, Švedskoj, Bugarskoj, Kosovu, Bosni i Hercegovini, Moldaviji i drugim.

Uzmemu li u obzir i poznate međunarodne deklaracije i dokumente o akademskim slobodama i autonomiji visokoškolskih ustanova (npr. Declaration of

Academic Freedom and Autonomy, Lima 1998; Recommendation Concerning the Status of Higher Education Teaching Personnel (UN Educational, Scientific and Cultural Organization); Comunique of the Conference of Ministers Responsible for Higher Education in Berlin, 2003.), u kojima se pojma autonomije također odnosi na cijelokupno visoko obrazovanje, jasno je da nema valjanih argumenata za uskraćivanje akademskih sloboda i autonomije visokim školama i veleučilištima u Hrvatskoj.

Ad. 2.: Predlažemo izmjenu članka 68. na slijedeći način;

Umjesto „*Upravnog vijeća*“ predlažemo uvođenje tijela pod nazivom „*Nadzorno vijeće*“ čije ovlasti treba ograničiti na „*vođenje financijske i poslovne politike, odlučivanju o raspolaaganju imovinom veće vrijednosti sukladno statutu te odlučivanje o pitanjima koja statutom nisu stavljeni u nadležnost drugih tijela*“, a sva ostala pitanja, posebice stručna i razvojna, treba prepustiti autonomnoj odluci stručnog vijeća.

Prijedlog ove izmjene vezan je uz prijedlog izmjena članka 2. i 4. tj. uz potrebu veće autonomije veleučilišta i visokih škola. Prema sadašnjem Zakonu i ovlastima koje osnivaču pruža Zakon o ustanovama, osnivač može u osnivačkom aktu, a i prema ovlastima Upravnog vijeća uvesti takve odredbe ili donositi takve odluke koje u potpunosti ukidaju autonomiju nastavničkih / stručnih tijela visoke škole odnosno veleučilišta.

Na taj način visoke škole i veleučilišta dolaze u isti pravni položaj u kakvom su i javna poduzeća, pod apsolutni nadzor i kontrolu vlasnika, ne samo u okviru financijske, što je logično, nego i u okviru stručne djelatnosti, što je potpuno nelogično.

Ad. 3.: Predlažemo izmjenu članka 114. na slijedeći način;

U članku 114. stavak 8. umjesto teksta „*do zaključno šk. godine 2010/2011.*“ ubacuje se tekst **«do zaključno šk. godine 2007/2008».**

Obrazloženje

U stavku 6. članka 114. Prijedloga izmjena i dopuna Zakona predviđeno je da „Pravno integriranje sveučilišta.....završi najkasnije do 31. prosinca 2007.“ Taj rok bio bi i logičan rok za izdvajanje stručnih studija iz sveučilišta jer nije realno očekivati da će se sustav sveučilišnih studija moći ustrojiti na nov način ukoliko se istovremeno ne uspostavi novi ustroj stručnih studija.

Ako je usmjerenje Zakona poticanje integracije sveučilišta i harmonizacije visokog obrazovanja "europskim obrazovnim prostorom", onda je ta harmonizacija moguća jedino ukoliko se cijelokupni sustav visokog obrazovanja u Hrvatskoj bude usklađivao s europskim, dakle ukoliko bude ustrojen na principima binarnog sustava visokog obrazovanja ***u kojem nema stručnih studija na sveučilištima.*** Integraciju sveučilišta i osamostaljenje i sustava visokih škola i veleučilišta moguće je ostvariti jedino organizacijskim odvajanjem sveučilišnih od stručnih studija u istim rokovima. Obje vrste studija trebaju istovremeno trebaju završiti proces svoje integracije i harmonizacije i započeti funkcioniranje na nov način. Zato i rokovi završetka tih procesa moraju biti isti - 2007. godina.

Postoje i politički razlozi za to. Rokovi primjene pojedinih zakonskih odredbi koje predlaže sadašnja Vlada, ne mogu biti ostavljeni na rješavanje nekoj drugoj, budućoj Vladi. U tom slučaju sadašnja Vlada odriče se odgovornosti za njihovo provođenje, što nije logično. To može jedino značiti otvoreno iskazivanje nedostatka političke volje da se riješe dugotrajni problemi razvoja stručnih studija u Hrvatskoj.

Ad. 4.: Predlažemo izmjenu alineje 4. stavak 2. članka 50. na slijedeći način

U članku 50. stavak 4. alineja 2. ispred riječi „potreban“ ubacuje se tekst «*od osnivača osiguran*». Isti tekst ubacuje se i ispred postojećeg teksta u alinejama 3. i 4. istog članka.

Također predlažemo izmjenu Odredbe o polovici potrebnog broja nastavnika na veleučilištu i visokoj školi sa ugovorom o radu s punim ili nepunim radnim vremenom i predlažemo smanjenje potrebnog broja nastavnika na 30%.

Obrazloženje

Nužnost donošenja ovakve odredbe proizlazi iz same prirode samih stručnih studija i njihove uske povezanosti s potrebama gospodarstva i prakse uopće. Nastavnici na stručnim studijima za najvažniji dio nastave tj. za praktičnu nastavu moraju u najvećem dijelu biti nastavnici koji rade u praksi. To se može postići ili sklapanjem kumulativnih radnih odnosa s predmetnim nastavnicima, ili njihovim angažiranjem putem ugovora o privremenom i povremenom obavljanju poslova. S obzirom da u Zakonu o radu nije predviđeno sklapanje kumulativnih radnih odnosa iznad 100%, svi potencijalni nastavnici iz prakse zainteresirani za rad na visokom učilištu morali bi se odreći dijela radnog vremena i dijela plaće u matičnoj ustanovi u kojoj rade (i u kojoj izvode praktičnu nastavu), što se u dosadašnjoj praksi pokazalo nerealnim. Interes praktičara za sklapanje kumulativnih radnih odnosa s visokim učilištima uz uvjet da im se smanji plaća u matičnoj ustanovi gotovo da i ne postoji. Zato će nastavnike praktičare trebati tražiti po modelu dopunskog rada tj. vanjske suradnje kao jedinom mogućem modelu za stručne studije. Zato predlažemo smanjenje potrebnog broja nastavnog osoblja s punim ili nepunim radnim vremenom na najviše 30%.

Ad. 5.: Predlažemo izmjenu članka 106. na slijedeći način

U članku 106. dodaje se stavak koji glasi: «*imenuje stručne matične odbore radi davanja mišljenja o ispunjavanju minimalnih uvjeta kod izbora u nastavna zvanja*».

Obrazloženje

Uloga i nadležnosti Vijeća veleučilišta i visokih škola u postupku provođenja izbora u nastavna zvanja mora biti ista kao i uloga i nadležnosti Rektorskog zbora u postupku izbora u znanstveno - nastavna zvanja.

Budući da Vijeće veleučilišta i visokih škola ***propisuje i donosi nužne uvjete za izbor u nastavna zvanja***, mora imati mogućnost provjere da li su ti uvjeti, tijekom provođenja izbornih postupka i poštovani. Zato treba postojati mogućnost da Vijeće imenuje stručna povjerenstva koja će provjeravati i potvrđivati poštivanje nužnih uvjeta izbora u nastavna zvanja.

Ad. 6.: Predlažemo izmjenu članka 74. kojom bi se omogućilo da stručni nazivi nakon završetka studija s istim brojem ECTS-a budu ravnopravni. Zbog toga predlažemo slijedeće:

1. Da se nakon završenog stručnog studija sa 120 ECTS bodova uvede stručni naziv viši (npr. viši fizioterapeut, viši radni terapeut, viša medicinska sestra, viši elektro inženjer, viši strojarski inženjer, viši građevinski inženjer i slično)

2. Da nakon završenog studija sa 180 ECTS bodova ostaje stručni naziv stručni prvostupnik (baccalaureus) uz naznaku struke, a nakon završenog sveučilišnog preddiplomskog studija akademski naziv prvostupnik (baccalaureus) također uz naznaku struke.
3. Da se nakon završenog studija sa 300 ECTS bodova uvede stručni naziv magistar (struč.) nakon završenog stručnog diplomskog studija za razliku od akademskog naziva – magistar (sveuč.).
4. Da se nakon završenih stručnih i sveučilišnih specijalističkih studija sa 360 ili 420 ECTS bodova stručni nazivi specijalist (struč.) odnosno specijalist (sveuč.) uz naznaku struke

Obrazloženje

Kategorizaciju stručnih studija treba uskladiti sa kategorizacijom sveučilišnih studija jer sadašnje odredbe članka 74. imaju izravan utjecaj na nemogućnost da se u prijedlogu Zakona o akademskim i stručnim nazivima usklade akademski i stručni nazivi na sveučilištima te veleučilištima i visokim školama.

Time bi se poštivalo načelo „jednakih ali različitih“ studija tj. stručni nazivi nakon završenih stručnih studija bili bi jednaki u svemu s nazivima nakon završenih sveučilišnih studija, osim u oznaci koja ukazuje na različiti koncept studija. Koncept studija usmjeren struci osnovna je razlika između sveučilišnih i stručnih studija, a ona mora biti naglašena i u stručnom nazivu. Sadašnja nejednakost u stručnim nazivima najočitija je u činjenici da studenti koji završe stručne studije s istim ECTS bodova dobivaju nazive „nižeg ranga“. Ovakav pristup razlikovanju stručnih i sveučilišnih studija sigurno nema svoje izvore u europskim uzorima i standardima, već je vezan uz tradicionalistički stav o stručnim studijima kao „nižem rangu“ studija i o studijima na kojima je kvaliteta nastave nužno lošija.

Poznat je stav Vijeća veleučilišta i visokih škola da onim stručnim studijima koji ne zadovoljavaju kriterije kvalitete, Agencija za znanost i visoko obrazovanje treba ukinuti ili ne izdavati dopusnice za obavljanje visokoškolske djelatnosti. Prema tome, u kvaliteti nastave na stručnim i sveučilišnim studijima ne smije biti nikakve razlike, a niti se privremena nerazvijenost stručnih studija kao ni tradicionalne predrasude o njima ne smiju postulirati na razinu prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima.

Uz pretpostavku jednakе kvalitete kao i uz postojanje jednakih nastavnih opterećenja na istim stupnjevima stručnih i sveučilišnih studija, iskazanih kroz stečene ECTS bodove, nema nikakvog logičnog razloga za **različite stupnjeve** stručnih i sveučilišnih studija kao ni za **različite nazive** na stručnim i sveučilišnim studijima. Jedina razlika koja se može pojavit u stručnom nazivu treba biti ona koja ukazuje na različiti koncept studija, a ona se može iskazati, kao što je to slučaj u Njemačkoj, Austriji, Švicarskoj ... kroz stavljanje naznake o vrsti završenog studija (struč. odnosno sveuč.).

Ad. 7.: Predlažemo izmjenu članka 84. na slijedeći način

U alineji 3. umjesto teksta „*po završetku stručnog studija, odnosno specijalističkog studija, studentu se izdaje svjedodžba ...*“ ubacuje se tekst „*po završetku stručnog studija sa 180 ECTS bodova studentu se izdaje diploma prvostupnika, a po završetku specijalističkog stručnog studija diploma specijaliste / magistra.*“

Od ostalih primjedbi koje se mogu uvrstiti u odgovarajuća poglavija i članke Zakona Vijeće drži da bi bilo korisno usvojiti slijedeće;

Ad. 1. Trebalo bi predvidjeti mogućnost zapošljavanja znanstvenih / stručnih novaka na veleučilištima i visokim školama uz suglasnost Ministra a za rad na znanstvenim ili tehnološkim projektima na teret sredstava Ministarstva (članak 43.)

Ad. 2. Trebalo bi predvidjeti da veleučilišta mogu biti osnivači ili suosnivači trgovačkih društava radi komercijalizacije znanstvenih i stručnih rezultata, poticanja suradnje s gospodarstvom ili jačanja na znanju temeljenog gospodarstva.

Ad. 3. Trebalo bi predvidjeti da se iznimno, za one predmete koji nisu predmeti uže struke već pokrivaju određena tradicionalna znanstvena područja, polja ili grane, nastavnici biraju u znanstveno – nastavna zvanja i na radna mesta koja obavljaju u tim zvanjima (članak 98.).

Ad. 4. Kao suradnička mjesta na visokoj školi treba uvesti uz asistente i stručne suradnike (članak 99.)

Ad. 5. Treba predvidjeti da se na diplomski sveučilišni studij, osim pristupnika koji se mogu upisati nakon završetka dodiplomskog sveučilišnog studija, mogu upisati i pristupnici odgovarajućeg trogodišnjeg stručnog studija koji su ostvarili 180 ECTS bodova uz uvjete koje propisuje visoko učilište koje izvodi diplomski sveučilišni studij.

Ad. 6. Treba predvidjeti da viši predavači nakon drugog izbora imaju trajno zvanje ukoliko su navršili 55. godina života.

Ad. 7. Vijeće veleučilišta i visokih škola trebalo bi imati pravnu osobnost i tako biti partner koji s Ministarstvom (osnivačima) dogovara modele financiranja stručnih studija. Jedna od mogućnosti za to su Zakonom o radu i Zakonom o ustanovama predviđene udruge poslodavaca (primjer je Udruga poslodavaca u zdravstvu), koja bi objedinjavala interes veleučilišta i visokih škola na razini zajedničkog financiranja, a i ostalih, za razvoj stručnih studija bitnih vidova djelatnosti.

Prilog 16:

A M A N D M A N

**NA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU**

U članku 114. stavak 6. umjesto teksta «**do zaključno šk. godine 2010/2011.**» predlaže se ubacivanje slijedećeg teksta: «**do zaključno šk. godine 2007/2008.**».

O B R A Z L O Ž E N J E

U stavku 4. članku 114. Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju **predviđen 31. prosinac 2007. godine kao krajnji rok je rok za završetak procesa integracije hrvatskih sveučilišta** sukladno odredbama ovog Zakona. Budući da je osnovni cilj izmjena i dopuna Zakona **integracija cijelokupnog sustava visokog obrazovanja**, logično bi bilo da se predviđi da se oba podsustava visokog školstva – i sveučilišni i stručni – **trebaju integrirati i harmonizirati istovremeno**. Nemoguće je, naime, integrirati i stabilizirati sustav sveučilišnih studija bez istovremenog usklađivanja odnosa između sveučilišnih i stručnih studija. Zato rokovi konačnog usklađivanja oba sustava moraju biti jednaki. Krać rokovi prisiliti će i sveučilišta i visoke škole i veleučilišta na dogovore o poduzimanje radnji za većom funkcionalnom integracijim i racionalnijim zajedničkim korištenjem dijela opreme, prostora i nastavnika. Rok od 2010. godine nikoga neće motivirati za bilo kakve pomake ka racionalizaciji sada kaotičnih odnosa između stručnih i sveučilišnih studija.

Nadalje, nije logično da rokovi primjene pojedinih zakonskih odredbi koje predlaže sadašnja Vlada RH, budu ostavljeni na rješavanje nekoj drugoj, budućoj Vladi, već moraju biti u okviru obveza one Vlade koja te rokove propisuje. Određivati rokove primjene pojedinih odredbi Zakona izvan rokova vlastitog mandata znači deklarirati nedostatak političke volje za rješavanje problema čije se rješavanje predlaže Stvarati drugoj Vladi obveze iza vlastitog mandata, znači priznati da sadašnja Vlada nema ni viziju ni dobru volju riješiti goruće probleme visokog obrazovanja - a odnos sveučilišnih i stručnih studija i nužnost razvoja stručnih studija ako želimo i u ovom području ući u europske integracije, je svakako jedan od takvih problema.

Prilog 17.

**NACRT PRIJEDLOGA
KRITERIJA ZA RAZLIKOVANJE STRUČNIH OD SVEUČILIŠNIH STUDIJA
(verzija 2)**

KRITERIJI	STRUČNI STUDIJ	SVEUČILIŠNI STUDIJ
1. NOSILAC STUDIJA	<ul style="list-style-type: none"> - Veleučilišta - Visoke škole - Iznimno (sukladno članku 74. st. 1.) i sveučilišta u prijelaznom razdoblju (sukladno članku 114. st. 8.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Sveučilišni odjeli - Fakulteti - Umjetničke akademije
OSNIVAC/VLASNIK	Pretežno privatne ali i državne ustanove	Pretežno državne ali i privatne ustanove
2. TIP USTANOVA S OBZIROM NA STJEĆANJE DOBITI	Neprofitne	Neprofitne
3. MISIJA USTANOVE	<ul style="list-style-type: none"> - sposobljavanje za visokostručni rad - povezivanje nastave i stručnog rada 	<ul style="list-style-type: none"> - sposobljavanje za visokostručni i znanstveni rad - povezivanje nastave, znanstvenog i stručnog rada
4. OBILJEŽJA NASTAVE		
4.2. Nastavni program	<ul style="list-style-type: none"> - dobivanje kraće teoretske osnove i dobre praktične osnove koja omogućava neposredno uključivanje u radni proces - jaka povezanost s gospodarstvom, odnosno s praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - dobivanje dobre teoretske osnove za nastavak na diplomskom odnosno doktorskom studiju - dobivanje dovoljnih praktičnih znanja koja nakon kraće prilagodbe mogućavaju rad u struci - jak oslonac na znanstvena istraživanja

4.3. Oblici nastave	- predavanje, seminari, vježbe i obvezatan rad u praksi. Cjeloživotno obrazovanje, obrazovanje odraslih, posebno nezaposlenih	- predavanje, seminari, vježbe cjeloživotno obrazovanje
4.4. Omjer teoretskih i praktičnih Znanja	- najmanje 60 % praktičnih znanja	- najmanje 60 % teoretskih znanja
5. KOMPETENCIJE PO ZAVRŠETKU STUDIJA	- samostalne kompetencije stječu se većinom nakon stupnja bakalaureata	- samostalne kompetencije stječu se većinom nakon stupnja magisterija
6. ISTRAŽIVANJA I RAZVOJ	Primjenjena i razvojna	Temeljna, primjenjena i razvojna
7. NASTAVNICI		
7.1. Obveze nastavnika	- obavezno sudjelovanje u razvojnim istraživanjima i praksi	- obavezno sudjelovanje u znanstvenim istraživanjima
7.2. Strukture zaposlenih nastavnika	- pretežno u nastavnim zvanjima uz veći broj asistenata (suradnika) zaposlenih u praksi	- pretežno u znanstveno-nastavnim zvanjima
7.3. Prosječna nastavna opterećenost	- do 10-12 sati tjedno	- do 5-6 sati tjedno
8. STUDENTI		
8.1. Vrste studenata	- redoviti i izvanredni podjednako	- uglavnom redoviti
8.2. Uvjeti upisa	- završeno opće ili stručno 4-godišnje stručno obrazovanje	- završeno opće ili stručno 4-godišnje obrazovanje
8.3. Trajanje studija	- u pravilu 3	- u pravilu 3+2+3

8.4. Obrazovni stupnjevi	- bakalaureat (struč.)	- bakalaureat (sveuč.)
8.5. Završnost studija	- specijalista struke	- magistar i doktor znanosti
8.6. Horizontalna pokretljivost	- uglavnom nakon druge godine	- uglavnom nakon treće godine
9. IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - iz povezanosti s gospodarstvom - iz sredstva lokalne uprave - iz državnog proračuna - iz školarina 	<ul style="list-style-type: none"> - najvećim dijelom iz državnog proračuna - iz međunarodnih izvora - iz povezanosti s gospodarstvom - iz školarina

NAPOMENA: Nart Prijedloga „Kriterija razlikovanja stručnih i sveučilišnih studija“ sastavila je Radna grupa predstavnika Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i predstavnika Vijeća vеleučilišta i visokih škola Hrvatske u sastavu: Prof. dr. sc. Juraj Božičević, državni tajnik za visoku naobrazbu, Prof. dr. sc. Mirjana Polić-Bobić, pomoćnica ministra za visoku naobrazbu, Rektor i dekan veljeučilišta i visoke škole: Prof. dr. sc. Mlađen Dujanić, Prof. dr. sc. Stjepan Madjar, Prof. dr. sc. Dragutin Šćap, Prof. dr. sc. Darko Vrroubal.

PRILOG 18.

Klasa: 602-04/05-01/48
Ur. broj: 251-379-02/05/8
Zagreb, 14. veljače 2005.

- Prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer
Rektorica Sveučilišta u Zagrebu

- Članovima Senata Sveučilišta u Zagrebu

**Predmet: Mišljenje Vijeća veleučilišta i visokih škola o Prijedlogu
Nacrtu statuta Sveučilišta u Zagrebu – dostavlja se**

Sukladno svojima zakonskim ovlastima iz članka 106. stavak 3., Vijeće veleučilišta i visokih škola Hrvatske na svojoj je 10. redovitoj sjednici održanoj 3. veljače 2005. godine u Zagrebu, raspravljalo o Nacrtu Prijedloga statuta Sveučilišta u Zagrebu tj. o odredbama članka 10. Prijedloga, prema kojima bi Sveučilište u Zagrebu moglo osnovati vlastite visoke škole (veleučilišta), i jednoglasno donijelo slijedeće;

M I Š L J E N J E

Predložene odredbe članka 10. Nacrtu Prijedloga statuta Sveučilišta u Zagrebu u potpunoj su suprotnosti s intencijama i slovom Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i izravno će onemogućiti daljnji razvoj sustava stručnih studija u Hrvatskoj kao i razvoj binarnog sustava visokog obrazovanja predviđenog člankom 114. stavak 8. Zakona.

OBRAZLOŽENJE

Iz nekoliko članaka Zakona je razvidno da je zakonodavac predviđio razvoj binarnog visokoškolskog sustava u Hrvatskoj, tj. potpunog odvajanja stručnih od sveučilišnih studija i ostavio samo mogućnost da sveučilišta imaju određenu ulogu u organiziranju i izvođenju stručnih studija u *prijelaznom razdoblju*, tj. do trenutka dovoljne razvijenosti sustava stručnih studija da sam za to preuzme odgovornost, tj. najkasnije do školske godine 2010/11. (članak 114. stavak 8.). Do tada se predviđa da sveučilišta mogu organizirati i izvoditi stručne studije samo IZNIMNO (članak 74. stavak 1. Zakona).

Predloženo će rješenje, ukoliko se prihvati, u potpunosti onemogućiti razvoj koncepta funkcionalne suradnje Sveučilišta sa stručnim studijima, jer nije

nimalo vjerojatno da će uz postojanje mogućnosti osnivanja vlastitih visokih škola, Sveučilište biti zainteresirano za suradnju s postojećim visokim školama i veleučilištima. Dapače, ovakve tendencije prijete postupnom gašenju i postojećih visokih škola i veleučilišta, kojima će privatne visoke škole u vlasništvu sveučilišta i uz korištenje jake sveučilišne infrastrukture, biti potpuno nelojalna konkurenca.

Članak 10. Nacrta Prijedloga statuta Sveučilišta u Zagrebu također je u izravnoj suprotnosti s Mišljenjem Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu o prvcima razvoja stručnih studija u Hrvatskoj, zatim sa Zaključcima Rektorskog zbora o načinima suradnje sveučilišnih i stručnih studija, kao i s višekratno deklariranim spremnošću Sveučilišta u Zagrebu da funkcionalnim modelom suradnje s visokim školama i veleučilištima, doprinese razvoju kvalitetnih stručnih studija u Hrvatskoj.

Zbog navedenog molimo Rektorcu Sveučilišta u Zagrebu kao i članove Senata Sveučilišta u Zagrebu da razmotre i uvaže predmetno mišljenje i predlože izbacivanje članka 10. iz konačne verzije Prijedloga statuta Sveučilišta u Zagrebu.

Uz srdačne pozdrave i

s poštovanjem.

Predsjednik Vijeća:

Prof. dr. sc. Mladen Havelka

O tome obavijest:

1. Članicama Vijeća visokih škola i veleučilišta
2. Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje
3. Rektorskom zboru Hrvatske
4. Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa
5. Pismohrana – ovdje

PRILOG 19.

Priopćenje Ureda Predsjednika o posjeti delegacije Vijeća veleučilišta i visokih škola

23.02.2005.

Predsjednik Mesić primio izaslanstvo Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske

Izaslanstvo ga je informiralo o problemima razvoja visokih škola i veleučilišta u Hrvatskoj. Govoreći o njihovom razvoju, s obzirom na reformu visokog obrazovanja, izaslanstvo je naglasilo nužnost njihova razvoja u skladu s binarnim sustavom visokog obrazovanja – sustava u kojem se stručni studiji izvode na samostalnim visokim školama i veleučilištima kao što je slučaj u drugim europskim zemljama. Naglasili su također kako visoke škole i veleučilišta mogu značajno potaknuti ravnopravan poličentrični razvoj hrvatskih regija kroz njihovu povezanost sa lokalnim gospodarstvom, a istaknuta je i važnost stručnih studija u što bržem podizanju opće razine edukacije putem cjeloživotnog obrazovanja. Tijekom razgovora konstatirano je također kako je, s obzirom na realne potrebe za veleučilištima i visokim školama u Hrvatskoj, potrebno osigurati prostorne, kadrovske i ostale uvjete koji će im omogućiti kvalitetu jednaku onoj u srodnim europskim ustanovama. Predsjednik Mesić je istaknuo značaj i ulogu visokih škola i veleučilišta za budući razvoj hrvatskog gospodarstva, a kroz školovanje stručnjaka. U izaslanstvu su bili Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske i dekan Visoke zdravstvene škole u Zagrebu prof. dr. sc. Mladen Havelka, rektor Veleučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Marčelo Dujanić, rektor Veleučilišta u Karlovcu prof. dr. sc. Mirko Butković, rektor Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Dragutin Ščap i rektor Veleučilišta u Požegi prof. dr. sc. Stjepan Madjar.

Prilog 20:

Pravilnik o ustroju i načinu rada matičnih povjerenstava i provedbi postupka izbora

Na temelju odredbe članka 106. stavka 4. točke 1. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" - 123/03, 198/03, 105/04, 174/04), Vijeće veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske na svojoj sjednici održanoj 28. rujna 2005. godine, donosi

PRAVILNIK O USTROJU I NAČINU RADA MATIČNIH POVJERENSTAVA I PROVEDBI POSTUPKA IZBORA

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuje se ustroj i način rada matičnih povjerenstava, ustroj i zadaće Odbora za koordinaciju rada matičnih povjerenstava, sadržaj izvješća stručnog povjerenstva i njegov sastav te druga pitanja vezana uz provedbu postupka izbora.

Matična povjerenstva

Članak 2.

Matično povjerenstvo je stručno povjerenstvo Vijeća veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske, koje daje mišljenje da li pristupnici ispunjavaju minimalne uvjete u postupku izbora u nastavna zvanja.

Članak 3.

Za obavljanje poslova propisanih člankom 2. ovog Pravilnika ustrojavaju se Matična povjerenstva za sljedeća područja:

- Područje biomedicine i zdravstva
- Područje biotehničkih znanosti
- Područje društvenih znanosti
- Područje humanističkih znanosti
- Područje prirodnih znanosti
- Područje tehničkih znanosti

Članak 4.

Članove matičnih povjerenstava imenuje Vijeće veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske.

Članovi matičnih povjerenstava trebaju biti u zvanju profesora visoke škole ili u znanstveno-nastavnom zvanju, birani u odgovarajuće područje, prema članku 3. ovog Pravilnika.

Predsjednika i zamjenika predsjednika biraju članovi povjerenstva između sebe, na prvoj sjednici.

Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi matičnih povjerenstava imenuju se na vrijeme od dvije godine.

Predsjednik, zamjenik predsjednika i član matičnog povjerenstva razriješit će se dužnosti prije isteka vremena na koje je imenovan ako:

- sam zatraži razrješenje;

- ne ispunjava dužnosti predsjednika, odnosno člana;
- svojim ponašanjem povrijedi ugled dužnosti koju obnaša;
- izgubi sposobnost obavljanja dužnosti.

Postojanje razloga za razrješenje predsjednika, zamjenika predsjednika i člana prije isteka mandata utvrđuju matična povjerenstva i o tome izvješćuju Vijeće veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske.

Predsjednika, zamjenika predsjednika i članove matičnog povjerenstva razrješuje Vijeće veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske.

Članak 5.

Matično povjerenstvo radi na sjednicama.

Predsjednik matičnog povjerenstva rukovodi pripremama sjednica te radom na sjednicama.

U slučaju spriječenosti, predsjednika zamjenjuje zamjenik predsjednika.

Ako se sjednica ne može pripremiti i održati na način propisan stavkom 2. i 3. ovog članka pripremom i radom sjednice rukovodit će najstariji član matičnog povjerenstva.

Članak 6.

Sjednice matičnog povjerenstva održavaju se najmanje jednom u tri mjeseca.

Propisani rok iz stavka 1. ovog članka ne teče u razdoblju od 15. srpnja do 31. kolovoza.

Članak 7.

Sjednice matičnog povjerenstva sazivaju se pisanim pozivom.

Poziv na sjednicu s prijedlogom dnevnog reda i potrebnom dokumentacijom dostavlja se svim članovima matičnog povjerenstva najmanje osam dana prije održavanja sjednice.

Sjednice matičnog povjerenstva održavaju se u pravilu u sjedištu matičnog povjerenstva u Zagrebu, ali predsjednik može iz opravdanih razloga odlučiti da se neka od sjednica održi i u sjedištu drugih visokih učilišta, članova Vijeća.

Održavanje sjednica, slanje poziva, glasovanje i prihvatanje zaključaka može se provoditi i na daljinu, elektroničkim putem.

Članak 8.

Visoka učilišta dužna su dostaviti matičnom povjerenstvu:

- odluku o raspisu natječaja,
- presliku teksta objavljenog natječaja u dnevnom tisku ili u Narodnim novinama,
- odluku o imenovanju stručnog povjerenstva za davanje mišljenja da li predloženik ispunjava uvjete za izbor u nastavno zvanje,
- izvješće stručnog povjerenstva u pisanim i elektroničkim obliku.

Članak 9.

Izvješće stručnog povjerenstva iz članka 8. alineje 4. treba sadržavati:

1. Opće podatke u svezi s raspisanim natječajem (tko je i kada donio odluku o raspisu natječaja i imenovanju stručnog povjerenstva, kada i gdje je natječaj objavljen, navesti pristupnike koji su se javili na natječaj).

2. Biografske podatke (podaci o datumu i mjestu rođenja, o stečenoj stručnoj spremi odnosno akademskim stupnjevima, bračnom stanju, o djeci, poznавanju stranih jezika, dosadašnjem kretanju u službi, društvenoj djelatnosti i dr.).

3. Nastavna djelatnost (dosadašnji izbori u nastavna odnosno znanstveno-nastavna zvanja,

podaci o mentorstvu pristupnika pri izradi i obrani dodiplomskih i poslijediplomskih završnih radova te doktorske disertacije, podaci o autorstvu skripata, udžbenika i ostalih nastavnih pomagala i dr.).

Na kraju je potrebno ocijeniti sveukupnu nastavnu djelatnost pristupnika, a posebno nakon prethodnog izbora.

4. Stručna djelatnost, navesti stručne radove (članci, projekti, izvedeni radovi i dr.) i poslove na kojima je pristupnik radio. Posebno naglasiti rukovodeću ulogu pristupnika u stručnim radovima odnosno poslovima.

U izvješću treba posebno navesti i pobliže ocijeniti one stručne radove temeljem kojih pristupnik ispunjava minimalne uvjete za izbor u zvanje.

Na kraju je potrebno ocijeniti sveukupnu stručnu djelatnost pristupnika, a posebno nakon prethodnog izbora.

5. Znanstvena djelatnost, navesti podatke o magisterskom radu odnosno disertaciji, o objavljenim radovima relevantnima za izbor u zvanje, sudjelovanje na znanstveno-istraživačkim temama, projektima i programima.

U izvješću treba posebno navesti i pobliže ocijeniti one znanstvene radove temeljem kojih pristupnik ispunjava minimalne uvjete za izbor u zvanje.

Na kraju je potrebno ocijeniti sveukupnu znanstvenu djelatnost pristupnika, a posebno nakon prethodnog izbora.

6. Zaključak o djelatnosti pristupnika.

Povjerenstvo je dužno sažeto navesti radove i ostale relevantne podatke na temelju kojih se utvrđuje da li pristupnik ispunjava uvjete Vijeća veleučilišta i visokih škola za izbor u nastavno zvanje za koje je raspisana natječaj.

7. Mišljenje i prijedlog povjerenstva.

Na temelju zaključka o djelatnosti pristupnika, povjerenstvo je dužno navesti mišljenje o ispunjavanju uvjeta Vijeća veleučilišta i visokih škola za izbor u nastavno zvanje te dati Stručnom vijeću visokog učilišta koje je raspisalo natječaj odgovarajući prijedlog o izboru pristupnika.

8. Popis objavljenih znanstvenih radova, objavljenih i izvedenih stručnih radova i poslova, objavljenih udžbenika te ostalih aktivnosti koje se vrednuju u postupku izbora, s naznakom do i nakon izbora u prethodno zvanje.

Članak 10.

Visoko učilište koje je raspisalo natječaj dostavlja dokumentaciju propisanu člankom 8. ovog Pravilnika za svakog člana Matičnog povjerenstva te u dva dodatna primjera.

Članak 11.

U slučaju kad se na natječaj prijave dva ili više pristupnika, povjerenstvo je dužno za svakog pristupnika napisati izvještaj sukladno članku 9. ovog Pravilnika.

Ukoliko više pristupnika ispunjava uvjete propisane natječajem, povjerenstvo ne predlaže kojeg od pristupnika treba izabrati, već će o tome odlučiti stručno vijeće visokog učilišta koje je raspisalo natječaj.

Članak 12.

Predsjednik matičnog povjerenstva ovlašten je, ukoliko predmeti ne sadrže cjelokupnu dokumentaciju, vratiti predmet visokom učilištu na dopunu.

Rokovi za predmetni postupak počinju teći od dana uredno zaprimljene dokumentacije.

Članak 13.

Sjednice matičnog povjerenstva otvara predsjednik i utvrđuje da li je sjednici nazočan potrebiti broj članova.

Sjednica matičnog povjerenstva može se održati ukoliko je sjednici nazočna većina članova matičnog povjerenstva.

Članak 14.

Matično povjerenstvo može raspravljati i odlučivati samo o predmetima odnosno pitanjima koja su na dnevnom redu sjednice.

Pri raspravi o pojedinim točkama objašnjenje daje član matičnog povjerenstva - izvjestitelj.

Člana matičnog povjerenstva - izvjestitelja određuje predsjednik prilikom dostave poziva na sjednicu.

Predsjednik može pozvati na sjednicu predstavnika stručnog povjerenstva ako ocijeni da je njegova nazočnost potrebita radi razmatranja izvješća.

Članak 15.

Ako je to potrebno, matično povjerenstvo može odlučiti da se rasprava o pojedinoj točki dnevnog reda prekine ili odgodi poradi pribavljanja određenih podataka, obavijesti ili u drugim sličnim slučajevima.

Članak 16.

Kada je završena rasprava o točki dnevnog reda, predsjednik utvrđuje prijedlog mišljenja i stavlja ga na glasovanje.

Glasovanje se obavlja javno, izjašnjavanjem »za« ili »protiv« prijedloga.

Izuzetno, glasovanje može biti tajno o čemu odluku donose članovi matičnog povjerenstva na način propisan stavkom 2. ovog članka.

Predsjednik utvrđuje tekst mišljenja i zaključuje kako je obavljeno glasovanje o pojedinom prijedlogu.

Član matičnog povjerenstva koji je glasovao protiv donesenog mišljenja može u roku od tri dana od dana održavanja sjednice pismeno obrazložiti razloge zbog kojih je tako glasovao.

Obrazloženje se stavlja kao privitak zapisniku sa sjednice.

Članak 17.

Matično povjerenstvo može donijeti mišljenje kojim prihvata prijedlog stručnog povjerenstva ili mišljenje kojim ne prihvata prijedlog stručnog povjerenstva.

Mišljenje matičnog povjerenstva, kojim se ne prihvata prijedlog stručnog povjerenstva, mora biti obrazloženo.

Usvojeno mišljenje matičnog povjerenstva je konačno i dostavlja se visokom učilištu koje je raspisalo natječaj.

Izuzetno, matično povjerenstvo može vratiti izvješće stručnom povjerenstvu na dopunu, uz obvezni naputak kojim se određuje na koji način i u čemu je stručno povjerenstvo dužno dopuniti izvješće.

Članak 18.

Matično povjerenstvo donosi odluke natpolovičnom većinom glasova svih članova.

Članak 19.

O tijeku sjednice matično povjerenstvo vodi zapisnik.

Predsjednik može odlučiti da se o tijeku sjednice vodi tonski zapis.

Članak 20.

Mišljenja i zaključci doneseni na sjednici dostavljaju se visokim učilištima u roku 15 dana od dana održane sjednice.

Odbor za koordinaciju rada matičnih povjerenstava

Članak 21.

Radi brige o koordinaciji rada matičnih povjerenstava ustrojava se Odbor za koordinaciju rada matičnih povjerenstava (u dalnjem tekstu: Odbor).

Odbor čine svi predsjednici matičnih povjerenstava i predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola. Članovi Odbora biraju predsjednika i zamjenika predsjednika na vrijeme od jedne godine.

Članak 22.

Odbor:

- ujednačuje i uskladjuje način rada matičnih povjerenstava,
- daje poticaj za donošenje ili promjenu propisa u svezi s izborima u nastavna zvanja,
- obavlja i druge poslove u svezi s izborima,
- u slučaju spora u postupku izbora određuje koje je matično povjerenstvo nadležno za provedbu postupka.

Članak 23.

Odbor radi na sjednicama koje se održavaju po potrebi. Sjednice Odbora saziva predsjednik.

Članak 24.

Odbor jedanput godišnje izvješćuje Vijeće veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske o svom radu.

Stručna povjerenstva za davanje mišljenja o ispunjavanju uvjeta za izbor u zvanje

Članak 25.

Članovi stručnog povjerenstva za davanje mišljenja o ispunjavanju uvjeta za izbor u zvanje trebaju biti izabrani u isto ili više nastavno zvanje od zvanja za koje se pristupnik predlaže ili u znanstveno-nastavno zvanje, a njihov izbor treba biti u znanstvenom području i polju za koje se pristupnik predlaže.

Članove stručnog povjerenstva predlaže stručno vijeće visokog učilišta koje raspisuje natječaj.

Visoko učilište koje raspisuje natječaj može zatražiti i drugo visoko učilište da imenuje članove stručnog povjerenstva i vodi postupak izbora.

Visoka učilišta dužna su dostaviti prvom članu Stručnog povjerenstva:

- odluku o imenovanju stručnog povjerenstva za davanje mišljenja da li predloženik ispunjava uvjete za izbor u znanstveno-nastavno odnosno nastavno zvanje,
- presliku objavljenog teksta natječaja,
- svu dokumentaciju, koja se od pristupnika traži u natječaju, od čega životopis i popis radova pristupnika i u elektroničkom obliku.

Ostalim članovima Stručnog povjerenstva visoka učilišta dostavljaju samo odluku o imenovanju za člana stručnog povjerenstva uz napomenu da se sva dokumentacija nalazi kod prvog člana povjerenstva.

Visoka učilišta dužna su, pored ostalih relevantnih podataka, u tekstu natječaja zatražiti od pristupnika uredno sastavljen životopis i popis radova, sukladno članku 9. točki 8. ovog Pravilnika (u pisnom i električnom obliku) kao i presliku ili originale svih radova i diploma relevantnih za izbor u zvanje.

Opće odredbe

Članak 26.

Stručne poslove za matična povjerenstva obavljaju stručne službe Vijeća veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske.

Sredstva za rad matičnih povjerenstava osiguravaju se u proračunu Republike Hrvatske i iz članarina visokoškolskih ustanova, članica Vijeća veleučilišta i visokih škola.

Članak 27.

Sva dokumentacija u svezi s radom matičnog povjerenstva i Odbora pohranjuje se u pismohrani stručnih službi Vijeća veleučilišta i visokih škola i od trajne je vrijednosti.

Pravo uvida u dokumentaciju iz stavka 1. ovog članka ima osoba koja za to dokaže pravni interes.

Članak 28.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

KLASA: 602-04/05-01/48

URBROJ: 251-379-02/05/32/3

Zagreb, 28. rujna 2005.

Predsjednik

Vijeća:

Prof. dr. sc. Mladen Havelka

Prilog 21:

Odluka o uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja

Na temelju odredbe članka 106. stavka 4. točke 1. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" - 123/03, 198/03, 105/04, 174/04), Vijeće veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske na svojoj sjednici održanoj 28. rujna 2005. godine, uz suglasnost Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje od 6. srpnja 2005. godine, donosi

Članak 1.

Predavač

U nastavno zvanje predavača može biti izabrana osoba koja uz uvjete iz članka 98. stavka 3. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" - 123/03, 198/03, 105/04, 174/04), ispunjava i sljedeće uvjete:

- da je u suradničkom, nastavnom ili znanstveno-nastavnom zvanju, računajući razdoblje od tri godine prije pokretanja izbora, kontinuirano izvodila nastavu u sustavu visokog obrazovanja i to najmanje trideset (30) norma sati ili je održala jedno ili više javnih predavanja iz područja struke za koju se provodi postupak izbora;

i jedan od sljedećih uvjeta:

- da ima jedan (1) objavljeni stručni ili znanstveni rad;
- da ima jedan (1) izvedeni ili nagrađeni projekt odnosno studiju iz odgovarajuće struke; ili je nositelj priznatog patentata;
- da ima magisterij znanosti ili doktorat znanosti.

Pri reizboru, uz pozitivnu ocjenu Povjerenstva o ukupnoj nastavnoj i stručnoj djelatnosti u proteklom razdoblju, pristupnik treba ispuniti i jedan od sljedećih uvjeta:

- da je magistrirao ili doktorirao
- da je proteklom izbornom razdoblju objavio jedan (1) novi stručni i/ili znanstveni rad (izveden ili nagrađen projekt odnosno studiju ili patent) iz odgovarajuće struke;
- da je objavio recenzirani nastavni materijal za nastavni predmet iz kojeg izvodi nastavu u tiskanom ili elektroničkom obliku, koji je kategoriziran;
- da je objavio recenzirani prijevod poznatog udžbenika ili nastavnog materijala za nastavni predmet iz kojeg izvodi nastavu u tiskanom ili elektroničkom obliku, koji je kategoriziran.

Članak 2.

Viši predavač

U zvanje višeg predavača može biti izabrana osoba koja uz uvjete iz članka 98. stavka 4. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" - 123/03, 198/03, 105/04, 174/04), ispunjava i sljedeće uvjete:

- da je u razdoblju od najviše pet godina prije pokretanja izbora bila izabrana u nastavno ili znanstveno-nastavno zvanje te u tom zvanju kontinuirano izvodila nastavu od najmanje šezdeset (60) norma sati ili je održala dva ili više javnih predavanja iz područja struke za koju se provodi postupak izbora;
- da ima najmanje pet (5) objavljenih stručnih i/ili znanstvenih radova, i/ili izvedenih i/ili nagrađenih projekata odnosno studija iz odgovarajuće struke;

i dva od sljedećih uvjeta:

- da ima magisterij znanosti;
- da ima doktorat znanosti;
- da ima objavljen recenzirani nastavni materijal za nastavni predmet iz kojeg izvodi nastavu u tiskanom ili elektroničkom obliku, koji je kategoriziran;
- da ima objavljen recenzirani prijevod poznatog udžbenika za nastavni predmet iz kojeg izvodi nastavu u tiskanom ili elektroničkom obliku, koji je kategoriziran;
- da ima ukupno najmanje sedam (7) objavljenih stručnih i/ili znanstvenih radova, (izvedena ili nagrađena projekta odnosno studije) iz odgovarajuće struke, od kojih najmanje dva (2) u razdoblju od tri godine prije datuma pokretanja izbora.

Pri reizboru, uz pozitivnu ocjenu Povjerenstva o ukupnoj nastavnoj i stručnoj djelatnosti u proteklom razdoblju, pristupnik treba ispuniti i dva od sljedećih uvjeta:

- da je u proteklom izbornom razdoblju objavio najmanje dva nova stručna i/ili znanstvena rada kao prvi autor (izvedena ili nagrađena projekta odnosno studije, priznatog patentu) iz odgovarajuće struke;
- da je objavio recenzirani nastavni materijal za nastavni predmet iz kojeg izvodi nastavu u tiskanom ili elektroničkom obliku, koji je kategoriziran;
- da je objavio recenzirani prijevod poznatog udžbenika za nastavni predmet iz kojeg izvodi nastavu u tiskanom ili elektroničkom obliku koji je kategoriziran.
- da su pod njegovim mentorstvom, u proteklom izbornom razdoblju, obranjena najmanje tri (3) završna ili diplomska rada.

Članak 3.

Profesor visoke škole

U zvanje profesora visoke škole može biti izabrana osoba koja uz uvjete iz članka 98. stavka 5. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" - 123/03, 198/03, 105/04, 174/04), ispunjava i sljedeće uvjete:

- da je u razdoblju od najviše pet godina prije pokretanja izbora bila izabrana u nastavno ili znanstveno-nastavno zvanje te u tom zvanju kontinuirano izvodila nastavu od najmanje 120 norma sati ili je održala dva ili više javnih predavanja iz područja struke za koju se provodi postupak izbora;

- da ima najmanje deset (10) objavljenih stručnih i/ili znanstvenih radova, (izvedena ili nagrađena projekta odnosno studije, priznatog patenta) iz odgovarajuće struke;

i dva od sljedećih uvjeta:

- da ima objavljeni recenzirani nastavni materijal za nastavni predmet iz kojeg izvodi nastavu u tiskanom ili elektroničkom obliku, koji je kategoriziran;
- da ima objavljeni recenzirani prijevod poznatog udžbenika za nastavni predmet iz kojeg izvodi nastavu u tiskanom ili elektroničkom obliku, koji je kategoriziran;
- da ima ukupno najmanje dvanaest (12) objavljenih stručnih i/ili znanstvenih radova, (izvedena ili nagrađena projekta odnosno studije, priznata patenta) iz odgovarajuće struke, od kojih najmanje dva (2) u razdoblju od tri godine prije datuma pokretanja izbora.

Pri reizboru, uz pozitivnu ocjenu Povjerenstva o ukupnoj nastavnoj i stručnoj djelatnosti u proteklom razdoblju, pristupnik treba ispuniti i dva od sljedećih uvjeta:

- da je u proteklom izbornom razdoblju objavio najmanje dva (2) nova stručna i/ili znanstvena rada kao prvi autor (izvedena i/ili nagrađena projekta odnosno studije) iz odgovarajuće struke,
- da je objavio recenzirani nastavni materijal za nastavni predmet iz kojeg izvodi nastavu u tiskanom ili elektroničkom obliku, koji je kategoriziran;
- da je objavio recenzirani prijevod poznatog udžbenika za nastavni predmet iz kojeg izvodi nastavu u tiskanom ili elektroničkom obliku, koji je kategoriziran;
- da je u proteklom izbornom razdoblju pod njegovim mentorstvom obranjeno najmanje pet (5) završnih ili diplomskih radova.

Članak 4.

Lektor

U zvanje lektora može biti izabrana osoba koja uz uvjete iz članka 98, stavak 6. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" - 123/03, 198/03, 105/04, 174/04), ispunjava i sljedeći uvjet:

- da ima objavljena dva (2) stručna i/ili znanstvena rada;

Pri reizboru, uz pozitivnu ocjenu Povjerenstva o ukupnoj nastavnoj i stručnoj djelatnosti u proteklom razdoblju pristupnik treba ispuniti i sljedeći uvjet:

- da ima objavljena dva nova rada.

Članak 5.

Viši lektor

U zvanje višeg lektora može biti izabrana osoba koja uz uvjete iz članka 98, stavak 7. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" - 123/03, 198/03, 105/04, 174/04), ispunjava i sljedeće uvjete:

- da ima objavljenih pet (5) stručnih i/ili znanstvenih radova;

Pri reizboru, uz pozitivnu ocjenu Povjerenstva o ukupnoj nastavnoj i stručnoj djelatnosti u proteklom razdoblju, pristupnik treba ispuniti i sljedeći uvjet:

- da ima objavljena dva nova rada.

Članak 6.

Umjetnički suradnik

U zvanje umjetničkog suradnika može biti izabrana osoba koja ispunjava uvjete iz članka 98. stavka 8. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" - 123/03, 198/03, 105/04, 174/04) te koja ispunjava dodatne uvjete Rektorskog zbora.

Članak 7.

Viši umjetnički suradnik

U zvanje višeg umjetničkog suradnika može biti izabrana osoba koja ispunjava uvjete iz članka 98. stavka 9. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" - 123/03, 198/03, 105/04, 174/04) te koja ispunjava dodatne uvjete Rektorskog zbora.

Članak 8.

Prestanak važenja dosadašnjih uvjeta

Dosadašnji uvjeti za izbor u nastavna zvanja primjenjuju se na sve izbore u nastavna zvanja za koje su natječaji raspisani do 30. studenog 2005. godine.

Članak 9.

Stupanje Odluke na snagu

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama, a uvjeti sadržani u ovoj Odluci se primjenjuju na sve izbore u nastavna zvanja za koje će natječaji biti raspisani poslije 30. studenog 2005. godine.

KLASA: 602-04/05-01/48

URBROJ: 251-379-02/05/18

Zagreb, 28. rujna 2005.

Predsjednik Vijeća:

Prof. dr. sc. Mladen Havelka

Prilog 22:

Pravilnik o obliku i načinu provedbe nastupnog predavanja za izbor u nastavna zvanja

Na temelju odredbe članka 106. stavka 4. točke 1. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" - 123/03, 198/03, 105/04, 174/04), Vijeće veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske na svojoj sjednici održanoj 28. rujna 2005. godine, donosi

PRAVILNIK o obliku i načinu provedbe nastupnog predavanja za izbor u nastavna zvanja

Članak 1.

Pristupnik koji se prvi put bira u nastavno zvanje, obvezan je održati nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima visokog učilišta koje je raspisalo natječaj.

Nastupno predavanje održavaju pristupnici koji imaju pozitivno mišljenje Matičnog povjerenstva o ispunjavanju uvjeta za izbor u zvanje.

Nastupno predavanje ocjenjuje Stručno povjerenstvo koje je podnijelo izvješće o ispunjavanju uvjeta za izbor u zvanje.

Članak 2.

Stručno povjerenstvo iz članka 1. stavka 3. ove Odluke predložit će pristupnicima temu, vrijeme i mjesto održavanja nastupnog predavanja te o tome obavijestiti čelnika visokog učilišta koje je raspisalo natječaj.

Predložena tema nastupnog predavanja mora biti iz sadržaja jednog od kolegija koji pripada znanstvenom području, polju i grani za koje se pristupnik bira.

Članak 3.

Obavijest o nastupnom predavanju potpisuje čelnik visokog učilišta koje je raspisalo natječaj.

Nastupno predavanje mora biti oglašeno 7 dana na oglasnim pločama visokog učilišta koje provodi natječajni postupak.

Članak 4.

Na nastupno predavanje obvezno se pozivaju članovi Stručnog vijeća studija visokog učilišta za kojeg je raspisan natječaj i studenti kolegija iz kojeg se održava nastupno predavanje.

Na predavanje se mogu pozvati i druge osobe.

Temeljem javnog oglasa predavanju mogu prisustovati i osobe kojima nije upućen pisani poziv.

Članak 5.

Nastupno predavanje mora trajati jedan nastavni sat.

Poslije nastupnog predavanja održava se rasprava u kojoj slušatelji mogu pristupniku postavljati pitanja u svezi s temom predavanja.

Članak 6.

Nakon održanog nastupnog predavanja i rasprave, stručno povjerenstvo daje pisani ocjenu o nastupnom predavanju te je dostavlja čelniku visokog učilišta koje je raspisalo natječaj.

Ocjena nastupnog predavanja sastavni je dio izvješća Stručnog povjerenstva o ispunjavanju uvjeta za izbor u zvanje.

Ocjena nastupnog predavanja mora sadržavati prosudbu predloženikovih sposobnosti, a odnosi se naročito na:

- a.) poznavanje teme kroz predavanje i kroz odgovore na pitanja,
- b.) logično iznošenje sadržaja,
- c.) primjenjivost iznijetog gradiva i pristupa određenoj godini studija,
- d.) govorničke vještine,
- e.) korištenje nastavnih pomagala,
- f.) druga zapažanja.

Ocjenu predavanja potpisuju svi članovi povjerenstva.

Članak 7.

Pristupnik koji ne dobije pozitivnu ocjenu nastupnog predavanja ne može biti izabran u nastavno zvanje.

Članak 8.

Troškove postupka izbora i nastupnog predavanja snosi visoko učilište koje je raspisalo natječaj.

Članak 9.

Ovaj Pravilnik je sastavni dio Odluke o uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja, koju je donijelo Vijeće veleučilišta i visokih škola.

Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

KLASA: 602-04/05-01/48

URBROJ: 251-379-02/05/21/3

Zagreb, 28. rujna 2005.

Predsjednik Vijeća:

Prof. dr. sc. Mladen Havelka

Prilog 23.

Prijedlog ostavke Predsjednika Vijeća

Zagreb, 24. siječanj 2006.

DEKANIMA VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA

Poštovani,

Prošlo je dvije godine od dana kada ste mi povjerili da u Vaše ime vodim Vijeće veleučilišta i visokih škola Hrvatske u četverogodišnjem mandatu.

Rekapitulirajući sve što je tijekom polovine mog mandata učinjeno, došao sam do zaključka da nije došlo do značajnih pomaka u ostvarenju gotovo niti jednog od zadanih ciljeva i to;

1. povećanju proračunskog financiranja redovite djelatnosti državnih visokih škola i veleučilišta
2. povećanju sredstava za kapitalna ulaganja za prostorno proširenje državnih veleučilišta i visokih škola
3. načelnih ni stvarnih pomaka u državnom poticanju razvoja privatnih visokih škola i veleučilišta
4. osiguranju redovitog financiranja djelatnosti Vijeća, posebice financiranja stručnih službi Vijeća i Matičnih povjerenstava za izbor u nastavna zvanja

Također nisu ostvareni očekivani pomaci u boljem definiranju zakonske uloge Vijeća veleučilišta i visokih škola, kao ni u prihvaćanju prijedloga za ravnopravni status studenata stručnih studija u Nacrtu prijedloga zakona o akademskim i stručnim nazivima i dr.

Unutar samog Vijeća veleučilišta i visokih škola nije ostvaren dovoljan stupanj homogenizacije članica Vijeća vezano uz postizavanje dogovora o prioritetima kapitalnih ulaganja, prioritetima zapošljavanja i dr., koji bi jamčio veće uvažavanje zajedničkih interesa cijelog sustava i jaču pregovaračku poziciju s Ministarstvom.

Sve to ukazuje da sadašnji predsjednik Vijeća nije imao dovoljnog političkog utjecaja za navedene pomake ili pak nije imao dovoljnih sposobnosti da ih ostvari.

Zbog ovih razlog mislim da je upravo polovica mandata pravo vrijeme da se izabere novi predsjednik koji će ove zadaće moći uspješnije obavljati.

Molim Vas da do iduće sjednice Vijeća koja će se održati u četvrtak 2. veljače 2006. godine, razmislite o mogućim kandidatima za funkciju predsjednika Vijeća.

Uz srdačne pozdrave i
s poštovanjem.

Predsjednik Vijeća:

Prof. dr. sc. Mladen Havelka

O tome obavijest:

1. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
2. Pismohrana – ovdje

PRILOG 24.

Zagreb, 2. veljače 2006.

PRIJEDLOG ZAKLJUČAKA 16. SJEDNICE VIJEĆA VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA HRVATSKE

Prošlo je više od dvije godine od I. konstituirajuće sjednice Vijeća veleučilišta i visokih škola održane 12. rujna 2003. godine, na kojoj je sukladno članku 106. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju Zajednica veleučilišta i visokih škola Hrvatske konstituirana kao Vijeće veleučilišta i visokih škola Hrvatske. Od tada do danas Vijeće je na svojim sjednicama upućivalo brojne prijedloge i mišljenja Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, a sve u cilju izrade strategije i prijedloga konkretnih mjera razvoja sustava stručnih studija na veleučilištima i visokim školama, te ispunjavanja uvjeta koji su ovim ustanovama postavljeni u članku 51. Zakona.

Nažalost, najveći broj naših prijedloga nije naišao na odjek te tako još uvijek ne postoji konkretna strategija i konkretne mjere koje će omogućiti da se sustav stručnih studija nakon 2010. godine, sukladno odredbama stavka 9. članka 114 u potpunosti odvoji od sveučilišnog sustava i svi stručni studiji započnu izvoditi na visokim školama i veleučilištima.

Posebice su ostala neriješena pitanja:

1. nedovoljnog stupnja autonomije visokih škola i veleučilišta
2. nejednakosti prevelikih razlika u koeficijentima složenosti poslova između nastavnika na stručnim i sveučilišnim studijima
3. prevelikih nastavnih normi nastavnika na stručnim studijima
4. nejednakosti stručnog nazivlja i završnih dokumenata koje se stječu nakon završetka studija između studenata stručnih i sveučilišnih stručnih studija
5. nedovoljnih proračunskih sredstava za kapitalna ulaganja u prostor i opremu na državnim veleučilištima i visokim školama
6. nedovoljno zapošljavanje nastavnika, suradnika
7. nedovoljnih sredstava za obavljanje redovite djelatnosti na državnim veleučilištima i visokim školama
8. nejednakosti tj. različita prava nastavnika koji obavljaju nastavu na stručnim studijima na sveučilištima u odnosu na one na veleučilištima i visokim školama (npr. mogućnost izbora nastavnika stručnih studija na sveučilištima u znanstveno-nastavna zvanja i sl)
9. nedorečenost zakonskih ovlasti Vijeća veleučilišta i visokih škola u postupku izbora nastavnika, uskladšivanjem kapitalnih investicija, planiranju upisne politike i slično
10. neriješenost financiranja rada Vijeća veleučilišta i visokih škola kao i nepostojanje prostora, opreme i stručnih službi nužnih za rad Vijeća
11. nepostojanje strategije funkcionalne povezanosti stručnih i sveučilišnih studija

Sve ove okolnosti dovode do velikih teškoća uspješnog obavljanja osnovne nastavne djelatnosti veleučilišta i visokih škola, kao i gotovo potpune nemogućnosti zbog nepostojanja osnovnih uvjeta rada kao ni minimalnih proračunskih sredstava za rad Vijeća.

S obzirom da opetovane molbe ministarstvu da se učine barem neki nužni pomaci kako bi se navedene prepreke razvoju stručnih studija barem ublažile, nisu urodile plodom, članice Vijeća predlažu da se;

1. održi hitan sastanak s predstavnicima Ministarstva radi utvrđivanja plana hitnih intervencija u sustav stručnih studija posebice u dijelu kapitalnih ulaganja, zapošljavanja i financiranja redovite djelatnosti

2. podrže i prihvate opravdani zahtjevi Vijeća za izmjenama i dopunama Zakona koje će dovesti do veće ravnopravnosti sustava stručnih studija unutar sustava visokog obrazovanja kao i do boljih mogućnosti funkcioniranja Vijeća veleučilišta i visokih škola

Prilog 25: Smjernice o radu stručnih povjerenstava u postupku izbora u nastavna zvanja

U cilju ujednačavanja prakse u postupku izbora u nastavna zvanja, a na prijedlog Odbora za koordinaciju rada matičnih povjerenstava, Vijeće veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske je na 18. sjednici od 29. lipnja 2006., usvojilo sljedeće:

SMJERNICE O RADU STRUČNIH POVJERENSTAVA U POSTUPKU IZBORA U NASTAVNA ZVANJA

A) RASPISIVANJE NATJEČAJA

1. Javni natječaj raspisuje se za izbor u nastavno zvanje i radno mjesto (ili naslovno nastavno zvanje). Visoko učilište koje raspisuje natječaj za izbor u nastavna zvanja je dužno u tekstu natječaja točno navesti područje, polje i granu za koje se izbor provodi. U natječaju se objavljuju uvjeti koje pristupnik mora ispunjavati, popis dokumenata koje je dužan priložiti, od čega životopis i popis radova i u elektroničkom obliku, te rok do kojeg se primaju prijave.
 2. Primjeri teksta natječaja za nastavno zvanje:
 - a) za dva izvršitelja u nastavnom zvanju i odgovarajućem radnom mjestu; područje, polje, grana
 - b) za jednog izvršitelja u naslovnom nastavnom zvanju; područje, polje, grana
 - c) za jednog izvršitelja u nastavnom zvanju predavača ili višeg predavača i odgovarajućem radnom mjestu; područje, polje, grana
 - d) za jednog izvršitelja u nastavnom zvanju predavača i odgovarajućem radnom mjestu; područje, polje, grana

B) SASTAV STRUČNOG POVJERENSTVA

1. Stručno povjerenstvo koje daje mišljenje ispunjava li predloženik uvjete za izbor u postupku izbora u zvanje sastoji se od najmanje tri člana, a imenuje se na način da:

Svi članovi stručnog povjerenstva za izbor u nastavna zvanja moraju ispunjavati uvjete propisane člankom 25. stavak 1. Pravilnika o ustroju i načinu rada matičnih povjerenstava i o provedbi postupka izbora, NN 119/05), tj.

"Svi članovi povjerenstva trebaju biti izabrani u isto ili više nastavno zvanje od zvanja za koje se pristupnik predlaže ili u znanstveno-nastavno zvanje, a njihov izbor treba biti u znanstvenom području i polju za koje se pristupnik predlaže ili njihova znanstveno-stručna djelatnost treba biti bliska znanstvenom polju i grani za koju se pristupnik predlaže."

O dokazima ispunjavanja uvjeta navedenih pod točkom 1. brine Stručna služba Vijeća veleučilišta i visokih škola RH.

2. Zvanja članova stručnog povjerenstva trebaju biti u skladu s formulacijom teksta natječaja, na primjer:

- za formulaciju pod A), točka 2. a) i b), svi članovi trebaju biti profesori visoke škole ili od docenta na više,
- za formulaciju pod A), točka 2. c), svi članovi povjerenstva trebaju biti u zvanju višeg predavača ili višem,
- za formulaciju pod A), točka 2. d), svi članovi povjerenstva trebaju biti u zvanju predavača ili višem.

C) OBLIKOVANJE IZVJEŠĆA

1. Preamble – preamble izvješća mora sadržavati sastav stručnog povjerenstva kako slijedi:

Članovi povjerenstva:

Dr. sc. (Mr. sc.) Ime, prezime, zvanje, (podaci o području, polju, grani u koje je biran član povjerenstva:) područje: , polje: , grana: , datum posljednjeg izbora u zvanje: (preslike odluka o izboru obvezno se prilaže izvješću Stručnog povjerenstva)

MATIČNOM POVJERENSTVU ZA
PODRUČJE

ZNANOSTI

Predmet: Izvješće Stručnog povjerenstva za davanje mišljenja u postupku izbora u nastavno

zvanje _____ za
područje _____, polje _____, granu _____ .

Odlukom Stručnog vijeća (nавести име високог училишта које је raspisalo natječaj) donesenoj na temelju članka 25. Pravilnika o ustroju i načinu rada matičnih povjerenstava i o provedbi postupka izbora imenovani smo u Stručno povjerenstvo za davanje mišljenja u postupku izbora predloženika u nastavno zvanje _____ za područje _____, polje _____, granu _____ .

Natječaj za izbor u nastavno zvanje kojeg je raspisala/lo (nавести име високог училишта које је raspisalo natječaj), objavljen je u javnom glasilu „_____“ od (nавести datum), u Narodnim novinama broj _____ od (nавести datum), te na internet stranicama (nавести име високог училишта које је raspisalo natječaj). Na natječaj za izbor u nastavno zvanje prijavio/la se (име и презиме pristupnika). /OPASKA STRUČNE SLUŽBE VVIVŠ-a: Ako se prijavilo više pristupnika, ovdje treba navesti sva

njihova imena, sukladno čl. 9 Pravilnika o radu matičnih povjerenstava. Osim toga, također u slučaju više pristupnika treba napisati izvješće za svakog od njih posebno, ne skupno za sve. Također tada izvješće ne smije sadržavati prijedlog o tome kojeg pristupnika od više prijavljenih treba izabrati – tj. treba izbrisati dio teksta koji se ovdje nalazi na str. 4, označeno žutom bojom, opet sukladno čl. 11 Pravilnika/.

Na temelju proučene dostupne dokumentacije podnosimo sljedeće

IZVJEŠĆE

2. Sadržaj izvješća

Izvješće stručnog povjerenstva obvezno sadržava:

- a) kratak životopis pristupnika (osobni podaci, podaci o obrazovanju, podaci o zaposlenju i radnom iskustvu u struci)
- b) opis nastavne djelatnosti pristupnika, sukladno članku 9. stavak 1. točka 3. Pravilnika. U opisu nastavne djelatnosti pristupnika potrebno je naročito istaknuti djelovanje i uspjehe u sljedećem:
 1. Učešće u nastavi (predavanja, vježbe, seminari...)
 2. Tijek napredovanja u nastavnim zvanjima
 3. Izrada nastavnih programa i uvođenje novih predmeta
 4. Otvaranje, ustrojstvo i organizacija novih laboratorijskih, vježbališta, praktikuma i sl. (nabava i instalacija opreme osobnim angažiranjem)
 5. Autorstvo i suautorstvo udžbenika (knjiga)
 6. Autorstvo i suautorstvo skripata
 7. Autorstva internih skripata
 8. Mentorstvo i podizanje znanstvenog podmlatka, posebno: diplomskog rada, magistarskog rada i doktorskog rada
 9. Osnivanje i operacionalizacija novih studija
 10. Osnivanje i operacionalizacija novih odjela, centara, škola
 11. Osnivanje i operacionalizacija ljetnih škola, tečajeva
 12. Nastavni članci
 13. Prijevod udžbenika (urednik, autor, suautor)
 14. Gostujući nastavnik
 15. Ostale nastavne djelatnosti

Na kraju je potrebno iznijeti ukupnu ocjenu nastavne djelatnosti pristupnika (npr. *Nastavnu djelatnost pristupnika stručno povjerenstvo ocjenjuje iznimno uspješnom. Pri tom posebno ističemo...*)

- c) opis stručne djelatnosti pristupnika zajedno s popisom stručnih radova (navesti brojčane oznake radova, te one radove, njihov kratki opis i značajke, koje povjerenstvo smatra relevantnim za izbor u zvanje); svako povjerenstvo će zasebno donijeti kriterije vrednovanja stručnih radova.
- d) opis znanstvene djelatnosti pristupnika zajedno s popisom znanstvenih radova (navesti brojčane oznake radova, te one radove, njihov kratki opis i značajke, koje povjerenstvo smatra relevantnim za izbor u zvanje);

Na kraju izvješća stručno povjerenstvo iznosi zaključak o **ukupnoj** djelatnosti pristupnika, mišljenje o ispunjavanju uvjeta za izbor u zvanje, te donosi prijedlog, kako slijedi:

ZAKLJUČAK, MIŠLJENJE I PRIJEDLOG

Na temelju navedenog, Stručno povjerenstvo ocjenjuje da pristupnik _____ ispunjava sve uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04 i 174/04) kao i uvjete Vijeća veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske (Odluka o uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja, NN 119/05) za izbor u nastavno zvanje _____ budući da:

- ima magisterij (doktorat) znanosti iz znanstvenog polja
- ima (navesti broj) znanstvenih odnosno stručnih radova iz znanstvene odnosno stručne grane za koju se natječe, a koji su znatno unaprijedili struku.
Znanstveni radovi su (navesti oznaku iz popisa radova), ukupno... znanstvenih radova.
Stručni radovi su (navesti oznaku iz popisa radova), ukupno... stručnih radova ima... znanstvenih radova te... stručnih radova nakon zadnjeg izbora (radovi..., ..., ... iz popisa radova)
- ima ... značajna znanstvena projekta (radovi..., ... iz popisa radova);
- ima ... stručna projekta (radovi..., ... do zadnjeg reizbora; radovi..., ... nakon zadnjeg reizbora);
- unaprijedio je nastavni proces uvođenjem novih programa i predmeta i to ... ;
- napisao je udžbenik, skripta, ... (radovi..., ..., ... iz popisa radova);
- bio je mentorom ... diplomskih i završnih radova;
- ima višegodišnju uspješnu nastavnu djelatnost (navesti gdje i kojem zvanju);
- ima ... godina radnog iskustva u struci.

Objavljeni radovi kvalificiraju kandidata za izbor u nastavno zvanje _____ za područje _____, polje _____, granu _____ za koji se natječe.

Temeljem iznesenog mišljenja, a ocjenjujući ukupnu znanstvenu, stručnu i nastavnu djelatnost pristupnika, ovo Povjerenstvo zaključuje da (ime, prezime) ispunjava uvjete za izbor u zvanje profesora visoke škole (višeg predavača, predavača) te stoga

PREDLAŽE

Stručnom vijeću (navesti ime visokog učilišta koje raspisuje natječaj) da se pristupnik, (ime, prezime) izabere u nastavno zvanje profesor visoke škole (viši predavač, predavač) za područje _____ znanosti, polje _____, granu _____ .

/OPASKA STRUČNE SLUŽBE: Ako se na isti natječaj prijavilo više pristupnika, treba za svakog napisati pojedinačno izvješće i izbaciti ovaj dio teksta s prijedlogom, označen žutom bojom./

3. Prilozi izvješću

Dokumentacija koju stručno povjerenstvo dostavlja matičnom povjerenstvu treba sadržavati:

- popis objavljenih znanstvenih radova, objavljenih i izvedenih stručnih radova i poslova, objavljenih udžbenika te ostalih aktivnosti koje se vrednuju u postupku izbora, s naznakom do i nakon izbora u prethodno zvanje
- izvješće stručnog povjerenstva i u elektroničkom obliku

OSTALE PRIMJEDBE I PRIJEDLOZI

Oblikovanje izvješća stručnih povjerenstava u postupku izbora u nastavna zvanja odnosi se na natječajne postupke s jednim pristupnikom. U slučaju prijave više pristupnika stručno povjerenstvo je obvezno za svakog pristupnika napisati izvješće.

PRILOG 26.

Prijedlog „dobre prakse“ rada matičnih povjerenstava

Nakon što je na 18. sjednici Vijeća veleučilišta i visokih škola RH (dalje u tekstu: VVIVŠ) izložen okvirni nacrt *Dobre prakse matičnih povjerenstava*, ovime Stručna služba u nastavku izlaže ažurirani i poboljšani tekst istoga, te predlaže Odboru za koordinaciju rada matičnih povjerenstava da usvoji predloženi tekst i zatim podrži njegovo usvajanje na sljedećoj sjednici VVIVŠ-a, a sve u cilju ujednačavanja prakse matičnih povjerenstava, olakšavanja cijelokupne procedure vezane za isto te ubrzanja postupka izbora u nastavna zvanja.

PRIJEDLOG „DOBRE PRAKSE“ MATIČNIH POVJERENSTAVA

(detaljna razrada odredbi

*Pravilnika o ustroju i načinu rada matičnih povjerenstava i provedbi postupka izbora, NN
119/05)*

1. **Dostava dokumentacije Stručnoj službi VVIVŠ-a**

Visoka učilišta dužna su dostaviti matičnom povjerenstvu:

- *odluku o raspisu natječaja,
- *presliku teksta objavljenog natječaja u dnevnom tisku ili u Narodnim novinama,
- *odluku o imenovanju stručnog povjerenstva za davanje mišljenja da li predloženik ispunjava uvjete za izbor u nastavno zvanje,
- *izvješće stručnog povjerenstva u pisanim i elektroničkim obliku.

Čl. 8 Pravilnika o ustroju i načinu rada matičnih povjerenstava i provedbi postupka izbora; dalje u tekstu: *Pravilnik*

Visoka učilišta šalju *Stručnoj službi Vijeća veleučilišta i visokih škola RH* (dalje u tekstu: *Stručna služba*) cijelokupnu dokumentaciju propisanu čl. 8. Pravilnika, i to u 3 pisana primjerka, od čega su 2 (dva) originala (oba za arhivu Stručne službe) i 1 (jedna) kopija (za Predsjednika matičnog povjerenstva; dalje u tekstu: *MP*).

Osim toga, visoka učilišta obavezno dostavljaju Stručnoj službi i elektronički primjerak *Izvješća stručnog povjerenstva*, a po mogućnosti i cijelokupne dokumentacije iz čl. 8 (npr. skenirano u .pdf formatu ili sl.). Napominje se da u *Odluci o imenovanju članova stručnog povjerenstva* treba pored titula također navesti i zvanje člana povjerenstva, te ostale potrebne podatke (vidi Smjernice za pisanje izvještaja Stručnih povjerenstava), posebno u slučaju vanjskih članova koji nisu zaposlenici institucije koja je raspisala natječaj.

Dокументacija u elektroničkom obliku se šalje na odgovarajuće e-mail adrese (primatelji su Stručna služba i Predsjednik odnosnog MP-a), i to kako slijedi:

1. MP za biomedicinu i zdravstvo – biomedicinske@zvu.hr
2. MP za biotehničke znanosti – biotehnicke@zvu.hr
3. MP za društvene znanosti – drustvene@zvu.hr
4. MP za humanističke znanosti – humanisticke@zvu.hr
5. MP za prirodne znanosti – prirodne@zvu.hr
6. MP za tehničke znanosti – tehnicke@zvu.hr.

Pored Poziva na sjednicu, kojeg je potpisao Predsjednik MP-a, Stručna služba u elektroničkom obliku dostavlja svim članovima MP-a samo Izvješća Stručnog povjerenstva za pristupnike koji su na dnevnom redu, a Predsjedniku MP-a i kopiju cijelokupne dokumentacije poštom, poštovanjući pri tome rok od 8 dana za dostavu dokumentacije iz čl. 7 Pravilnika.

Stručna služba donosi na samu sjednicu original cjelokupne dokumentacije na uvid svim članovima MP-a, te je zatim vraća i pohranjuje u arhivi. Osim toga, svaki član MP-a može u bilo kojem trenutku zatražiti iz arhive Stručne službe originalnu dokumentaciju na uvid.

2. Provjera formalnih elemenata dostavljene dokumentacije

Predsjednik matičnog povjerenstva ovlašten je, ukoliko predmeti ne sadrže cjelokupnu dokumentaciju, vratiti predmet visokom učilištu na dopunu.

Rokovi za predmetni postupak počinju teći od dana uredno zaprimljene dokumentacije.

Članak 12. Pravilnika

Po primitku dokumentacije, Stručna služba urudžbira i vrši formalnu provjeru zaprimljenog materijala (tj. je li dostavljena potpuna dokumentacija koju Stručna služba mora dostaviti matičnom povjerenstvu, sukladno čl. 8 Pravilnika). Ukoliko Stručna služba primijeti da dio dokumentacije iz čl. 8 nedostaje, Stručna služba je ovlaštena sama uputiti dopis visokom učilištu i zatražiti dostavu dokumentacije koja nedostaje, obzirom da matično povjerenstvo niti ne može početi raspravljati o predmetu za koji ne postoji potpuna dokumentacija.

Ukoliko Stručna služba primijeti neke druge formalne nedostatke (npr. pogrešno navedeno polje i grana u tekstu natječaja ili sl.), Stručna služba o istome obavještava Predsjednika MP-a. Uz izričitu uputu Predsjednika MP-a, Stručna služba upućuje dopis visokom učilištu kojim se traži odgovarajuća dopuna izvješća i/ili ispravak.

U slučaju kada visoka učilišta dostavljaju bilo kakvu dopunska dokumentaciju, smatra se da je primitak uredan tek s datumom zaprimanja dokumentacije koja je u skladu sa čl. 8 Pravilnika, tj. tek nakon što visoko učilište dostavi urednu dokumentaciju uz odgovarajuće dopune (čl. 12, st. 2 Pravilnika).

3. Sastavljanje i slanje poziva za sjednicu matičnog povjerenstva

Poziv za sjednicu s prijedlogom dnevnog reda i potrebnom dokumentacijom dostavlja se svim članovima matičnog povjerenstva najmanje osam dana prije održavanja sjednice.

čl. 7, st. 2 Pravilnika

Poziv za sjednicu s prijedlogom dnevnog reda sastavlja Stručna služba, i to u dogовору с Предсједником односног МР-а. Стручна служба може предлозити као точке дневног реда само једне предмете за које правовремено заприми документацију прописану чл. 8 Правилника.

У позиву се наводи точно место и vrijeme održavanja sjednice, također u dogовору с Предсједником МР-а. Према досадашњој практици, sjednice се уобичајено оdržavaju у sjedištu ВВИВШ-а, no mogu se održavati i u sjedištu ostalih visokih učilišta, članica ВВИВШ-а (чл. 7 Правилника).

Стручна служба правовремено шале електронски примјерак нacrta poziva предсједнику МР-а на pregled (obično u Wordu). Nakon što ga Predsjednik odobri, potpiše i dostavi Stručnoj službi, Стручна служба може такав потписани примјерак dostaviti članovima MP-a na sljedeći način: (i) поштом, (ii) faksom ili (iii) e-poštom (npr. u skeniranom obliku), поступујући при tome gore navedeni rok od 8 dana из чл. 7 Pravilnika.

Стручна služba обавјештава о terminu održavanja sljedeće sjednice MP-a само она visoka učilišta koja predlažu svoje pristupnike. Ukoliko Stručna služba заприми veliku količinu materijala (više od 20 predmeta) u vrijeme kada nema zakazanog termina sjednice MP-a, može o tome obavijestiti Predsjednika MP-a i predložiti zakazivanje nove sjednice.

4. Izvjestitelji

„Pri raspravi o pojedinim točkama, objašnjenje daje član matičnog povjerenstva – izvjestitelj. Član matičnog povjerenstva-izvjestitelja određuje predsjednik prilikom dostave poziva na sjednicu.“

čl. 14., st. 2 i 3 Pravilnika

Prilikom sastavljanja poziva za sjednicu, Stručna služba pored pojedine točke dnevnog reda treba navesti prijedlog člana MP-a koji će biti izvjestitelj za predmetnog pristupnika, sukladno čl.

14 Pravilnika, a sve u cilju povećavanja efikasnosti rada matičnih povjerenstava. U svakom slučaju, Predsjednik MP-a može, prilikom pregleda nacrt-a Poziva, promijeniti Izvjestitelja kojeg je predložila Stručna služba i na isto upozoriti Stručnu službu.

Prema postojećoj praksi, svako MP može interno odrediti svojevrstan „ključ“ prema kojem se raspodjeljuju predmeti između članova (npr. da izvjestitelj izvještava o pristupnicima koji se biraju u polje ili granu koje su srodne njegovom području djelovanja ili sl.). Ukoliko nema dogovora o takvom „ključu“, stručna služba predlaže izvjestitelje na način da ravnomjerno rasporedi opterećenje, u smislu broja predmeta koji se dodjeljuje pojedinom članu MP-a.

Svaki izvjestitelj priređuje kratak pisani Izvještaj za pristupnike koji su mu dodijeljeni, u kojem (može i u natuknicama) navodi koji se važeći propis primjenjuje na pristupnika (Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Uvjeti Vijeća ili Uvjeti Rektorskog zbora ili sl.), te poimence koje uvjete pristupnik ispunjava, a koje ne. Izvjestitelj čita svoj Izvještaj na samoj sjednici i po potrebi daje dodatna objašnjenja na upit ostalih članova MP-a. Na kraju Izvještaja, Izvjestitelj iznosi prijedlog pozitivnog ili negativnog mišljenja o ispunjavanju minimalnih uvjeta za izbor u zvanje određenog pristupnika i predlaže MP-u usvajanje tog prijedloga.

Izvjestitelji također trebaju dostaviti svoje Izvještaje Stručnoj službi u elektroničkom ili drugom pogodnom obliku, po mogućnosti i prije održavanja same sjednice na kojoj izvještavaju. Stručna služba pohranjuje takve izvještaje u svojoj arhivi i oni se smatraju sastavnim dijelom zapisnika sa sjednice.

5. Pravovremeno zaprimanje dokumentacije iz čl. 8 Pravilnika

Pravovremeno zaprimanje dokumentacije iz čl. 8 Pravilnika znači da Stručnoj službi dokumentacija u doстатном broju primjeraka (2 originala i 1 kopija u papirnom obliku + elektronička verzija) treba pristići u roku koji ostavlja dovoljno vremena da se dokumentacija proslijedi članovima MP-a tako da je članovi zaprime najmanje osam (8) dana prije održavanja sjednice. Drugim riječima, Stručna služba treba zaprimiti papirnu dokumentaciju najmanje 11 (jedanaest) dana prije termina održavanja same sjednice, dok je za elektroničku dovoljno da je zaprimi i 8 (osam) dana prije održavanja sjednice jer se ona može odmah proslijediti svim članovima MP-a elektroničkim putem.

Naime, fizički nije moguće pravovremeno dostaviti dokumentaciju (tj. papirnu kopiju za Predsjednika MP-a, koja se šalje poštom) ukoliko Stručnoj službi ona pristigne u razdoblju kraćem od 11 dana prije zakazanog termina sjednice. U tom slučaju, ti naknadno pristigli predmeti će biti stavljeni na dnevni red iduće sjednice, osim ukoliko se svi članovi MP-a dogovore i obavijeste Stručnu službu da se i taj predmet može staviti na dnevni red već zakazane sjednice.

6. Evidencija održanih sjednica

Sjednice matičnog povjerenstva održavaju se najmanje jednom u tri mjeseca.

Propisani rok iz stavka 1 ovog članka ne teče u razdoblju od 15. srpnja do 31. kolovoza.

Čl. 6 Pravilnika

Stručna služba vodi evidenciju o održanim sjednicama svih 6 matičnih povjerenstava. Stručna služba može upozoriti članove MP-a ukoliko se približava istek 3 (tri) mjeseca od prethodne sjednice nekog MP-a, te predložiti Predsjedniku MP-a da se zakaže sljedeća sjednica (ukoliko ima pristiglih materijala), sukladno odredbi čl. 6 Pravilnika (pri čemu se računanje rokova od 3 (tri) mjeseca prekida 15. srpnja, te isti nastavljaju teći nakon 31. kolovoza kao da takvog prekida nije niti bilo).

7. Dopune dokumentacije po uputi MP-a

Ukoliko je MP na nekoj sjednici zatražilo dopunu dokumentacije, Stručna će služba sukladno uputi MP-a obavijestiti visoko učilište od kojeg se traži dopuna o tome što treba dostaviti. Visoko učilište dostavlja dopunu dokumentacije Stručnoj službi, prema istim pravilima koja važe i za dostavu izvorne dokumentacije. Ako dopuna stigne pravovremeno do pisanja Poziva za sljedeću sjednicu, predmet s dopunom će zatim biti stavljen na dnevni red, bez potrebe da MP o tome izda posebnu uputu Stručnoj službi. U Pozivu s prijedlogom dnevnog reda, Stručna služba pored tog predmeta u zagradi navodi sljedeći tekst: „Dopuna“, uz specifikaciju same dopune

(dopuna Izvješća Stručnog povjerenstva/Ispravak natječaja ili sl.)“ i uz Poziv na sjednicu dostavlja članovima MP presliku zaprimljene dopune dokumentacije, prema istim pravilima koja važe i za dostavu originalne dokumentacije.

Ako dopune stignu nakon što je već odaslan Poziv za sjednicu (pa stoga predmeti nisu uključeni u dnevni red uz Poziv), Stručna služba će svejedno poslati sve pristigle dopune članovima MP-a, a članovi MP će na sjednici odlučiti mogu li raspraviti i te predmete i nadopuniti dnevni red dodavanjem tih točaka.

Osim toga, Stručna služba na sjednicu donosi original zaprimljene dopunjene dokumentacije na uvid svim članovima MP-a, te je zatim vraća i pohranjuje u arhivi (vidi posljednji paragraf iz točke 1).

Ako MP na sjednici izda Stručnoj službi izričitu uputu u tom smislu, Stručna služba ne mora ponovno stavljati taj predmet na dnevni red sljedeće sjednice ukoliko visoko učilište koje je pozvano da dopuni bilo dokumentaciju bilo izješće stručnog povjerenstva, u međuvremenu do održavanja sljedeće sjednice dostavi dopune koje je MP zatražilo kao uvjet za izdavanje pozitivnog mišljenja o ispunjavanju minimalnih uvjeta za izbor u nastavno zvanje, a Stručna služba dostavi svim članovima MP-a sve zaprimljene dopune. Radi ubrzavanja postupka, Stručna služba uz dopune ujedno elektroničkim putem šalje Predsjedniku MP-a i pozitivno mišljenje o ispunjavanju uvjeta za izbor pristupnika u zvanje, a Predsjednik odlučuje slaže li se da su time ispunjeni svi traženi uvjeti (pri tome se Predsjednik konzultira s ostalim članovima MP-a koji su također dobili na uvid rečeni materija).

Npr. Ako je postojao formalni nedostatak kod nekog pristupnika (npr. pogrešno navedeno polje i grana u natječaju) pa MP na samoj sjednici odredi uvjetno davanje pozitivnog mišljenja uz uputu visokom učilištu da dostavi ispravak natječaja do sljedeće sjednice i pri tome izričito uputi Stručnu službu da pričeka dopunu i ne stavlja predmet na dnevni red sljedeće sjednice – tada stručna služba po zaprimanju preslika ispravljenog natječaja i slanja istoga članovima MP-a, može napisati pozitivno mišljenje i poslati ga Predsjedniku na potpis (Predsjednik MP-a će odlučiti jesu li ispunjeni uvjeti koji su se tražili dopunom i ovisno o tome staviti svoj potpis na pozitivno mišljenje ili ne).

Isto vrijedi i u primjeru potvrde o održanom javnom predavanju itd.

8. Zapisnik sa sjednice

Mišljenja i zaključci doneseni na sjednici dostavljaju se visokim učilištima u roku 15 dana od dana održane sjednice.

Čl. 20 Pravilnika

U pravilu tajnik/ca matičnih povjerenstava vodi zapisnik za vrijeme sjednice ili se snima tonski zapis diktafonom. Po održanoj sjednici, Stručna služba je dužna u roku od najviše 8 (osam) dana izraditi zapisnik i poslati Predsjedniku MP-a njegovu pisani ili elektroničku verziju (obično u Wordu) na potpis.

U cilju što većeg ubrzavanja čitavog postupka, Stručna služba će Predsjedniku MP-a zajedno sa zapisnikom slati i mišljenja odnosno zaključke u elektroničkom obliku, na potpis (sukladno sastavljenom zapisniku). Predsjednik MP-a će potpisati po 1 primjerak zapisnika i po 2 primjerka svakog mišljenja odnosno zaključaka, te dostaviti tako potpisane originale Stručnoj službi što je moguće ranije, kako bi Stručna služba mogla pravovremeno poslati mišljenja i zaključke visokim učilištima u roku iz čl. 20 Pravilnika. Stručna služba poštom šalje po 1 (jedan) primjerak mišljenja i zaključka visokim učilištima, a 1 (jedan) primjerak zadržava u arhivi Stručne službe.

Obzirom da zapisnik potpisuje samo Predsjednik MP-a, a ne i ostali članovi MP-a, usvojena je praksa da redovito svaka sjednica započinje točkom 1. dnevног reda – „*Verifikacija zapisnika s prošle sjednice*“, pri čemu se verifikacija ne odnosi na mogućnost promjene danog glasa člana MP-a sa prethodne sjednice. Stručna služba šalje potpisani primjerak zapisnika zajedno uz Poziv na sljedeću sjednicu svim članovima MP-a, kao radni materijal za spomenutu točku 1. dnevнog reda.

9. Baza podataka osoba izabralih u nastavna zvanja (dostava Stručnoj službi Odluke o izboru u nastavno zvanje i pisane ocjene o nastupnom predavanju)

Stručno vijeće visokog učilišta najkasnije 90 dana od zaključenja natječaja izabire u nastavno ili stručno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto onog pristupnika koji u najvećoj mjeri udovoljava uvjetima natječaja i uvjetima Rektorskog zbora i uvjetima iz članka 98. ovoga Zakona.

Članak 101. stavak 3. Zakona o ZDVO.

Pristupnik koji ne dobije pozitivnu ocjenu nastupnog predavanja ne može biti izabran u nastavno zvanje.

Članak 7. Pravilnika o obliku i načinu provedbe nastupnog predavanja za izbor u nastavna zvanja
Ocjena nastupnog predavanja sastavni je dio izvješća Stručnog povjerenstva o ispunjavanju uvjeta za izbor u zvanje.

Članak 6. Pravilnika o obliku i načinu provedbe nastupnog predavanja za izbor u nastavna zvanja

Budući da se datumom izbora u nastavno zvanje smatra datum donošenja odluke stručnog vijeća visokog učilišta koje je raspisalo natječaj, a Stručna služba ima potrebu i obvezu ustrojiti i voditi bazu podataka osoba izabralih u nastavna zvanja, potrebno je Stručnoj službi dostaviti i pisanoj ocjenoj nastupnog predavanja i presliku Odluke o izboru u nastavno zvanje, koje se onda pohranjuju uz izvješće stručnog povjerenstva, odnosno uz mišljenje matičnog povjerenstva. Na taj će način Stručna služba kroz neko vrijeme biti u mogućnosti izraditi cjelovitu ažuriranu bazu podataka o svim osobama izabranima u nastavna zvanja (opaska: trenutno je u tijeku postupak osmišljavanja rečene baze podataka u koju će se unositi postojeći podaci i dopunjavati se novima).

Prilog 27.

PREDLOŽAK ZA RASPRAVU O PITANJIMA I STRATEGIJAMA RAZVOJA VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA U HRVATSKOJ

(Radni materijal za raspravu pod točkom 2. dnevnog reda 19. redovite sjednice Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske)

Povećanje zanimanja našeg Ministarstva, ministra i njegovih suradnika za razvojne probleme sustava stručnih studija i postojanje dobre volje unutar Ministarstva da se ti problemi prevladaju, činjenica je koju danas nitko od nas, dekana veleučilišta i visokih škola, ne zanemaruje već prihvaća kao dobrodošlu. Današnja nazočnost Ministra na našoj sjednici, pomoć Ministarstva pri ostvarenju naše ideje da se stručnim službama i matičnim povjerenstvima Vijeća veleučilišta i visokih škola osiguramo samostalno funkcioniranje, (što je rezultiralo i današnjim otvaranjem ovih prostora), prihvatanje našeg prijedloga da se u Državnom proračunu za 2007. godinu osigura posebna proračunska pozicija sa iznosom od oko 600 000 kuna za potrebe stručnih službi i matičnih povjerenstava Vijeća, otvaranje novih veleučilišta, opredjeljenje za razvoj binarnog sustava u Zakonu kao i u strateškom dokumentu „*Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja*“ – pokazatelji su značajnih pozitivnih pomaka u pristupu našeg Ministarstva sustavu veleučilištima i visokih škola.

Ovi nas pozitivni pomaci sigurno vesele, posebice kad se sjetimo vrlo loših odnosa između nas i našeg Ministarstva još samo prije nekoliko godina, odnosa koji su rezultirali velikim korakom unatrag u razvoju stručnih studija. Prebacivanjem velikog broja stručnih studija sa veleučilišta na sveučilišta 2002 godine, ukidanjem jednog veleučilišta, stalni napadi na ustanove stručnih studija (koji su konačno rezultirali i krajnje paradoksalnom situacijom da je jedan pomoćnik ministra zadužen upravo za visoko obrazovanje, osuđen zbog širenja kleveta protiv jedne naše ustanove kao i našeg sustava u cjelini), samo su primjeri koji ukazuju na današnju dobru situaciju, barem u međusobnim odnosima s našim ministrom i njegovim suradnicima zaduženim za brigu o sustavu visokog obrazovanja. Koristim ovu priliku naglasiti i da se među najužim suradnicima Ministra danas nalaze ljudi koji pokazuju veliku osjetljivost i razumijevanje za problematiku stručnih studija i tu bih, jer je to ne samo moj već i stav mnogih dekana, posebno želio istaknuti vrlo konstruktivnu ulogu državnog tajnika, prof. dr. Slobodana Uzelca, ne zanemarujući pri tome i ostale ministrove suradnike koji su trenutno više angažirani drugim segmentima visokog obrazovanja i znanosti. Treba spomenuti i nov pozitivan stav Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i njegovu podršku razvoju binarnog sustava u Hrvatskoj.

Imajući sve to u vidu možemo ustvrditi da je današnje stanje naših odnosa znatno bolje nego ranije, a perspektive našeg razvoja puno jasnije, načelno zacrtane odredbama Zakonom o znanosti i visokom obrazovanju i drugim strateškim dokumentima, te poticane javnom političkom podrškom širenju našeg sustava otvaranjem novih veleučilišta i visokih škola posebice u manje razvijenim regijama. Sve to ulijeva nam optimizam.

Međutim, uz veselje zbog svega toga, još uvijek ima mnogo toga što nas rastružuje. Naš najveći problem, ***trajna proračunska podfinanciranost našeg sustava***, još uvijek nije riješen na odgovarajući način. Naime, novi pozitivan politički stav prema razvoju veleučilišta i visokih škola, nedovoljno je praćen i stvarnom proračunskom podrškom. Postoji očita disproporcija između javne podrške i novčanih iznosa koji se u Državnom proračunu odvajaju za razvoj veleučilišta i visokih škola. Podaci iz Nacrta prijedloga Državnog proračuna za 2007. godinu (Glava 43 – Visoka naobrazba) to najbolje ilustriraju.

Udio sredstava za redovnu djelatnost veleučilišta i visokih škola godinama je na razini od oko 4 % ukupnog proračuna za visoko obrazovanje. Za 2007. godinu prijedlog je 4.22 % ili oko 99 milijuna kuna u odnosu na ukupni proračun od 2,3 milijarde. A u međuvremenu je porastao broj studenata stručnih studija i osnovana su nova veleučilišta koja ulaze u sustav financiranja, a za koja očito nisu planirana dodatna proračunska sredstva. O disproporciji financiranja sveučilišta i sustava veleučilišta i visokih škola najbolje govori podatak da unutar sustava veleučilišta i visokih škola studira već više od 30 000 ili oko 25 % svih studenata u visokom obrazovanju. Ukoliko prihvativimo koncepciju da bi barem 50 % prihoda ustanove iz našeg sustava trebale ostvarivati na tržištu, putem ostvarivanja prihoda na tržištu, minimalno 10 % proračuna (bez razvojnih poticaja i kapitalnih ulaganja nužnih zbog nerazvijenosti sustava, posebice nedostatka prostora i opreme), trebalo bi ulagati u redovnu djelatnost sustava veleučilišta i visokih škola.

Proračunska izdvajanja za kapitalne investicije u sustavu stručnog visokog obrazovanja više su nego simbolična - od 11 milijuna kuna 2005. godine, 12 milijuna kuna 2006. godine do najnovijeg prijedloga proračuna za 2007. godinu od 7 milijuna kuna. Za usporedbu samo za otplatu glavnica kredita uzetih za kapitalne investicije na sveučilištima u proračunu je predviđen iznos od 100 milijuna kuna.

Materijalni troškovi poslovanja proračunski su pokriveni u prosjeku sa 25% od tvarnih troškova, **kadrovsко popunjavanje** novim nastavnicima i suradnicima godinama je bilo minimalno zbog Odluke Vlade o privremenoj zabrani zapošljavanja , a danas se to nastavlja nepovoljnim odnosom zbog nesrazmjera između odobrenih razvojnih radnih mesta za sveučilišni sustav (85 %), u odnosu na sustav stručnih studija (15%), iako se zna da su sveučilišta uglavnom kadrovski dobro popunjena, dok je kadrovska popunjenoost veleučilišta i isokih škola ispod Zakonom propisane granice i varira između 5 i 50 %.

Već ovih nekoliko podataka pokazuju da je proračunska podfinanciranost glavna prepreka razvoja veleučilišta i visokih škola i da je ona rezultat sinergije dviju negativnih trendova;

- a. nedovoljnog financiranja cijelog sustava visokog obrazovanja
- b. nepravične strukture financiranja unutar samog sustava koja svojim linearnim modelom jednakih postotaka povećanja, onim koji imaju i dalje daje više, a onima koji nemaju i dalje ne daje dovoljno.

Ako bude političke volje i snage ispraviti nepravičnu proračunsku raspodjelu već u proračunu za 2007 godinu (što je još uvijek moguće) i ukoliko dobijemo političku podršku za rješavanje još nekih ključnih pitanja razvoja

našeg sustava, postojeći trend dobrih odnosa i podrške, rezultirati će bržim razvojem stručnih studija i ostvarenjem mogućnosti da postignemo uvijete za samostalnost našeg sustava do 2010. godine.

Postojeći problemi nisu nepremostivi i mogu se riješiti uz dovoljnu kritičnu masu političke volje ne samo unutar našeg Ministarstva, već i Vlade RH u cjelini.

Problemi koje bi u tom cilju trebalo riješiti uglavnom su vezane uz osiguravanje boljih razvojnih uvjeta putem dopuna i izmjena osnovnih i pratećih zakona i drugih pratećih propisa (pravilnika, uredbi, kolektivnog ugovora) dakle sadržaja koji su u nadležnosti našeg Ministarstva, Vlade i Sabora. Mi našim primjedbama i prijedlozima koje obilno upućujemo Ministarstvu nastojimo stalno davati naš konstruktivni doprinos provedbi nužnih promjena

Uz nužne promjene u visini i strukturi proračuna za visoko obrazovanje trebalo bi učiniti i slijedeće;

- Novom Uredbom o koeficijentima kojom će se povećati koeficijenti nastavnika i suradnika stručnih studija, osigurati privlačnost sustava stručnih studija za mlade stručnjake iz prakse, sukladno prijedlozima koje smo već dostavili Ministarstvu.
- Izmjenom Kolektivnog ugovora utvrditi realnije i pravičnije nastavne norme za nastavnike i asistente stručnih studija
- Izmjenama Zakona o znanosti i visokom obrazovanju
 - a. onemogućiti sveučilištima osnivanje privatnih visokih škola u njihovom vlasništvu (primjer članak 10 Statuta Sveučilišta u Zagrebu)
 - b. predvidjeti mogućnost izbora u znanstveno-nastavna zvanja na veleučilištima i visokim školama,
 - c. preciznije definirati status i ulogu Vijeća veleučilišta i visokih škola i utvrditi ulogu Vijeća u lump – sum financiranju.
 - d. ujednačiti obrazovne stupnjeve i stručne nazive nakon završavanja stručnih i sveučilišnih studija s istim brojem ECTS-a.
 - e. predvidjeti status stručno – nastavnih novaka na stručnim studijima zbog povećanja pokrivenosti nastavnih programa i osiguranja dugoročne kadrovske strategije kao i njihovog sudjelovanja u tehnologiskim i znanstvenim projektima.
 - f. regulirati kriterije i status nastavnika izabranih u nastavna i znanstveno-nastavna zvanja u kumulativnom radnom odnosu
 - g. sudjelovanje predstavnika sustava stručnih studija u Nacionalnom vijeću za visoku naobrazbu i u Savjetu za financiranje visokog obrazovanja regulirati na delegatskom principu.
 - h. u povjerenstva za izradu svih zakona koji reguliraju i funkcioniranje sustava stručnih studija, uključiti i pravne stručnjake sa veleučilišta i visokih škola.
- Novim Zakonom o stručnim nazivima izjednačiti stručne nazive nakon završavanja istih stupnjeva stručnog i sveučilišnog obrazovanja (naziv magistar struke nakon petogodišnjeg stručnog studija).

- Odlukama Ministarstva izmijeniti omjer razvojnih radnih mesta na stručnim i sveučilišnim studijima sukladno stvarnim potrebama.
- Donijeti Pravilnik o kriterijima razlikovanja stručnih i sveučilišnih studija
-
- Osmisliti model proračunskog sufinanciranja studija na privatnim veleučilištima i visokim školama.
- Poticajnim mjerama motivirati stručnjake iz prakse za kumulativne oblike radnog odnosa sa veleučilištima i visokim školama.
- Poticati kumulativno zapošljavanje sveučilišnih nastavnika na veleučilištima i visokim školama i obrnuto.

Naravno da ne očekujemo rješavanje svih ovih pitanja u kratkoročnom razdoblju, ali ako se već sada ne započne sa aktivnostima u pravcu pozitivnih rješenja, postati će upitna realizacija zakonskog roka zadanog za osiguravanje uvjeta samostalnog funkcioniranja veleučilišta i visokih škola od 20110. godine.

U Zagrebu, 19. listopada 2006.

Predsjednik Vijeća:

Prof. dr. sc. Mladen Havelka

Prilog 28.

Zagreb, 5. ožujka 2007.

RAZLOZI PROTIV ADMINISTRATIVNOG PRIZNAVANJA VISOKOOBRAZOVNOG STATUSA OSOBAMA KOJE GA OBRAZOVANJEM NISU STEKLE

UVOD: U raspravama o prijedlogu Zakona o akademskim i stručnim nazivima sukobile su se dvije osnovne koncepcije. **Prva**, koju zastupa Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, koja se zalaže da se svima koji su prema ranijim propisima stekli višu stručnu spremu putem dvogodišnjih studija, automatizmom prizna prvi stupanj visoke stručne spreme tj. razina bakalaureata (prvostupnika), i **druga**, za koju se zalaže Vijeće veleučilišta i visokih škola Hrvatske, a sklon joj je Rektorski zbor, Agencija za znanost i visoko obrazovanje, dio članova Povjerenstva za izradu prijedloga Zakona, Sindikat znanosti i visokog obrazovanja.....) kojom se predlaže da se prvi stupanj visokog obrazovanja (bakalauret), može priznati samo onima koji nakon dvogodišnjeg višeg obrazovanja polože dodatne ispite koje utvrđuje visoko učilište, a potvrđuje Rektorski zbor i Vijeće veleučilišta i visokih škola.

Prva koncepcija je koncepcija administrativne dodjele višeg stupnja obrazovanja od onog koji je netko školovanjem stvarno stekao, a druga je koncepcija stvarnog stjecanja višeg stupnja obrazovanja samo putem dodatnog obrazovanja.

Poštjući načelo cjeloživotnog obrazovanja i pravo pojedinca na trajno obrazovanje, ova se koncepcija zalaže za otvaranje širokih mogućnosti nastavka obrazovanja nakon svih, pa tako i nakon dvogodišnjih stručnih studija, ali putem obrazovnim procesom postignutih, a ne administrativnim putem priznatih kvalifikacija. Pri tome se također predlaže **a)** da se odgovarajuća znanja i vještine stečene tijekom višegodišnjeg rada i praksi, vrednuju i priznaju tijekom postupka polaganja razlikovnih ispita i **b.)** da polaganje razlikovnih ispita za djelatnike državnih i javnih službi, u državnim obrazovnim ustanovama, bude bez novčane naknade.

Zastupnici druge koncepcije smatraju da se jedino tako, a ne administrativnom dodjelom višeg obrazovnog statusa, može očuvati ujednačenost kvalitete stručnog visokog obrazovanja u Hrvatskoj, ne dovodeći pri tome u pravnu nejednakost ni sadašnje niti bivše studente stručnih studija. Ujedno, ovaj prijedlog sukladan je i s Europskim kvalifikacijskim okvirom, kojeg će i Hrvatska prihvati tijekom usklađivanja svog obrazovanja s europskim obrazovnim standardima.

Argumenti predлагаča

Jedini argument kojeg navodi Ministarstvo je činjenica da će se osobama koje su po ranijim propisima završili četverogodišnje sveučilišne studije, po novim propisima dodjeljivati nazivi koji će se stjecati nakon završavanja novih, petogodišnjih sveučilišnih studija.

Osnovna nelogičnost ovog argumenta je da se u slučaju sveučilišnih studija dodjeljuje samo novi naziv, ali ne i novi, viši stupanj na kvalifikacijskoj ljestvici, a time i nova prava i nova razina kompetencija koje nisu stečene obrazovanjem, dok se u slučaju stručnih studija administrativno povisuje niža razina obrazovanja u višu razinu.

Pravnici, ekonomisti, agronomi....neće prijeći sa niže na višu stepenicu na kvalifikacijskoj ljestvici - oni su bili i ostali na razini visoke stručne spreme (7. stupnja), dok bi, prema prijedlogu Ministarstva, oni koji su završili višu stručnu spremu (ili peti stupanj Europskog kvalifikacijskog okvira), automatski prešli na višu kvalifikacijsku

razinu tj na 6. razinu Europskog kvalifikacijskog okvira. A da pri tome nisu prošli odgovarajući nastavni sadržaj za stjecanje više razine kompetencija.

Argumenti oponenata

Argumenata koji ukazuju na nelogičnost i moguću društvenu štetnost prijedloga Ministarstva ima nekoliko a vezani su uz slijedeće negativne posljedice;

1.) Nova proračunska opterećenja ukoliko se 150 000 ljudi, od kojih je barem 50 % zaposleno u državnom i javnom sektoru, administrativno prevede u visoki stupanj stručne spreme,

2.) Nepriznavanje administrativno stečenog obrazovnog statusa od strane Europske zajednice, kao i stvaranje nepovjerenja u ozbiljnost sustava u kojem „preko noći“ 4,2 % pučanstva iznenada može dobiti status visoke stručne spreme.

3.) Ugroženost Ustavom RH zagarantirane vladavine prava davanjem istih prava onima koji su ih obrazovanjem stekli, kao i onima koji to nisu, što može rezultirati brojnim sudskim tužbama protiv Države. Od 1998. godine do danas u Hrvatskoj je na trogodišnjim redovitim i izvanrednim studijima diplomiralo oko 16 000 osoba. Svi oni mogu tražiti odštetu za troškove koje su imali na trećoj godini studija, budući da bi im za isti stupanj stručne spreme bio dovoljan i dvogodišnji studij.

4.) Ugroženost kvalitete visokog obrazovanja priznavanjem visoke stručne spreme svima koji to zatraže, a koji su dvogodišnje studije više spreme završili u susjednim zemljama regije, zemljama koje se od Hrvatske značajno razlikuju po kvaliteti visokog obrazovanja.

Ovi glavni razlozi biti će detaljno prezentirani javnosti na izvanrednoj sjednici Vijeća veleučilišta i visokih škola koja će se održati 15. ožujka o.g., a u **nadi da će Ministarstvo odustati od svog neracionalnog prijedloga** i prihvatiti prijedlog izmjena i dopuna Nacrta Zakona naveden u prilogu 1.

Prilog 1.

Prijedlog izmjena i dopuna članka 14. stavak 3. alineje 2, 3 i 4. prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima i akademском stupnju
(9. stranica 3. verzija prijedloga od veljače 2007).

3. Stručni naziv stečen završetkom:

Alineja 2. – Stručnog dodiplomskog studija u **trajanju kraćem od tri godine** čijim se završetkom stjecala viša stručna spremna (VŠS), izjednačen je sa stručnim nazivom **stručni pristupnik** odnosno stručna pristupnica uz naznaku struke, sukladno članku 8. ovog Zakona.

Alineja 3. – Stručnog dodiplomskog studija u **trajanju od tri godine** čijim se završetkom stjecala viša stručna spremna (VŠS), izjednačen je sa stručnim nazivom **stručni prvostupnik** (baccalaureus) odnosno stručna prvostupnica (baccalaurea) uz naznaku struke sukladno članku 9. ovog Zakona.

Alineja 4. Stručnog dodiplomskog studija **u trajanju od najmanje četiri godine** čijim se završetkom stjecala visoka stručna spremna (VSS) izjednačen je sa stručnim nazivom **stručni specijalist** odnosno specijalistica određene struke sukladno članku 10. ovog Zakona

Dodaje se novi stavak 5. članka 14. koji glasi:

Visoka učilišta koja izvode stručne studije završetkom kojih se stječe stručni naziv prvostupnik (baccalaureus) odnosno stručna prvostupnica (baccalaurea) uz naznaku struke, sukladno članku 9. ovog Zakona, omogućit će osobama koje su završile stručni diplomski studij u trajanju kraćem od tri godine, polaganje razlikovnih ispita radi stjecanja stručnog naziva stručni pristupnik (baccalaureus) odnosno stručna pristupnica (baccalaurea) uz naznaku struke.

Popis predmeta za polaganje razlikovnih ispita i njihov sadržaj utvrđuje visoko učilište koje izvodi stručni studij, a potvrđuje zajednički Rektorski zbor i Vijeće veleučilišta i visokih škola.

Za djelatnike državnih i javnih službi, javne visokoškolske ustanove koje izvode stručne studije organizirati će polaganje razlikovnih ispita bez novčane naknade.

Prilog 29.

UVODNI GOVOR NA IZVANREDNOJ SJEDNICI VIJEĆA VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA 15. OŽUJKA 2007. GODINE

Poštovane dame i gospodo, dragi gosti,

Zahvaljujem Vam svima, a posebno predstavnicima medija što ste se odazvali na izvanrednu sjednicu Vijeća veleučilišta i visokih škola koja je kao i svaki izvanredni događaj sazvana zbog razloga važnih za razvoj sustava veleučilišta i visokih škola u Hrvatskoj. Ukoliko sazivač sjednice zamoli sve dekane veleučilišta i visokih škola Hrvatske – od Vukovara do Šibenika - da dođu u Zagreb na izvanrednu sjednicu pretpostavka je da zato ima dobar razlog.

Međutim, ovaj puta ta pretpostavka nije točna. Razlozi ne da nisu vrlo dobri nego su dapače, vrlo loši i to ne jedan nego čak dva vrlo loša razloga.

Prvi, vrlo loš prijedlog izmjena i dopuna Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Drugi, još lošiji Nacrt prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima. U oba prijedloga Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa kao predlaže odredbe koje su suprotne interesima razvoja sustava stručnih studija u Hrvatskoj pa ovo Vijeće koje sukladno članku 106. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ima pravo i obvezu na takve prijedloge reagirati i iznijeti svoje mišljenje o njima. Naime, sukladno odredbama Zakona Vijeće veleučilišta i visokih škola odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj veleučilišta i visokih škola te niti jedan zakon koji se dotiče našeg zajedničkog interesa i čije odredbe imaju utjecaja na naš razvoj ne može biti donesen, a bez da se pita one koji se pojedine zakonske odredbe tiče. A u ovom slučaju ne samo da nismo pitani već su naše dugogodišnje primjedbe i prijedlozi izmjena i dopuna Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, a posebice najnovije primjedbe i prijedlozi vezani uz Nacrt prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima od strane našeg Ministarstva u potpunosti ignorirane.

I to nije prvi i jedini slučaj i primjer zanemarivanja uloge našeg Vijeća od strane Ministarstva, a time i zanemarivanje i umanjivanje uloge stručnih studija, veleučilišta i visokih škola njihovih rukovodstava nastavnika i studenata kao dijela sustava visokog obrazovanja. Ukoliko država osnuje javne visoke škole, javno deklarira njihovu važnost za razvoj sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj, a istovremeno predlaže da se u državnom proračunu za 2007. godinu izdvoji samo 4,22% financijskih sredstava za sustav u okviru čije djelatnosti studira jedna trećina svih studenata, onda je jasno kolika je stvarna podrška razvoju našeg sustava i koliko je ogromna razlika između deklarirane i stvarne podrške. Ako tome dodamo podatak da je za 11 državnih veleučilišta i visokih škola iznos za kapitalna ulaganja u Državnom proračunu samo 7 milijuna kuna za 2007. godinu, onda su jasne dimenzije stvarne pomoći našem razvoju.

No, niti to ne bi bilo tragično kada bi Ministarstvo prihvatile naše prijedloge takve zakonske regulative koja će postupnom ali zagarantiranom dinamikom razvijati sustav stručnih studija u Hrvatskoj. Tada bi se moglo naći opravdanje za slabo financiranje, nedovoljno zapošljavanje i slično jer sigurno

postoje jači prioriteti, ali bi se barem vidjele, dobre namjere das se polako grade uvjete koji će za desetak ili više godina u Hrvatskoj dovesti do punog razvoja kvalitetnoj sustava stručnih studija. No, iz predloženih prijedloga spomenutih Zakona vidi se da ni toga nema. U tim prijedlozima ne nalaze se zakonske norme koje bi osiguravale perspektive našeg razvoja. Gotovo svi naši prijedlozi za ugrađivanjem zakonskih mehanizama koji će poticati razvoj stručnih studija nisu prihvaćeni od našeg Ministarstva,. I u drugim slučajevima naše Vijeće nije pitano za mišljenje, iako je davanje mišljenja o razvoju sustava stručnih studija njegova glavna zakonska uloga. Osnivaju se nova veleučilišta, dijelovi našeg sustava, a da o tome Ministarstvo više komunicira sa lokalnim političarima nego s nama.

U izradi prijedloga Državnog proračuna također nas se ne konzultira i pita za naše razvojne planove i potrebe, u izradi prijedloga mreže visokoškolskih ustanova zaobilazi se Vijeće do te mjere da nismo pitani niti da u Povjerenstvo u izradu mreže delegiramo naše članove nego se jedan iz naših redova našao tamo posve slučajno. A sve to uz vrlo burne manifestacije javne podrške sustavu veleučilišta i visokih škola i uz strateško opredjeljenje Vlade Republike Hrvatske za razvoj binarnog sustava tj. samostalnog sustava veleučilišta i visokih škola do 2010. godine.

I imajući sva ta iskustva koja su svima vama poznata stvarno se moramo zapitati o čemu se tu u stvari radi. Da li su zakonitosti kaosa toliko prevladale da više ni naše Ministarstvo nije u mogućnosti osigurati nam deklarirani razvoj, da li se radi o nesposobnosti onih koji svojim odlukama i svojim radom taj razvoj moraju poticati, da li netko možda sabotira razvoj našeg sustava zbog svojih partikularnih interesa, da li smo i mi sami previše inertni i podložni poltronstvu i nezamjeranju pa se dovoljno ne borimo za naše interese i ciljeve teško je reći. No, ono što je sigurno je činjenica da je predugo vremena prošlo, a da bi mi koji smo ogromnim individualnim ulaganjima nas samih, naših suradnika i nastavnika te naših studenata u gotovo nemogućim uvjetima uspjeli postaviti osnove sustav stručnih studija u Hrvatskoj i dalje imali moralno pravo šutjeti o tome što se zbiva u našem sustavu i mirno ne zamjerajući se nikome čekati neka bolja vremena - koja po meni nikad neće ni doći ukoliko se mi za njih ne pobrinemo mislim da je vrijeme da mi svemu to me kažemo dosta. Dosta nam je ignoriranja uloge našeg Vijeća, bahatosti birokracije, podcjenjivanja svih nas, naših nastavnika i studenata, dosta nam je lažnih obećanja pokušaja našeg razjedinjavanja metodama zavadi pa vladaj, dosta nam je okrivljavanja našeg sustava da je sam kriv za svoju sudbinu, dosta nam je stalnog podilaženja sveučilištima, a zanemarivanja naših potreba i došlo je vrijeme da se zapitamo ima li više ikakvog smisla ulagati ogromnu energiju u razvoj jednog sustava kojega Ministarstvo tj. država ne podupire, kojega sveučilišta ne vole i kojega Ustavni sud Republike Hrvatske proglašava ničim drugim doli niže rangiranim dijelom sveučilišnog sustava

A mi se trajno zalažemo samo za ono što je ustanovama, nastavnicima i studentima stručnih studija zagarantirano u obližnjoj Europi. Zalažemo se da stručni studiji budu „isti ali različiti“ od sveučilišnih - isti po svim pravima naših ustanova, naših nastavnika i naših studenata, a različiti samo po osnovnoj misiji i ciljevima našeg obrazovanja. Želimo dakle sva ona prava koja stručni studiji imaju u Europi, ali nam na putu ostvarenja tih želja stoji bezbroj prepreka, predrasuda zaštite parcijalnih interesa, nerazumijevanja, nesposobnosti birokracije, a i naše neupornosti i nedovoljne borbenosti. I zato smatram da je

ova sjednica ključna prekretnica našeg razvoja, da sa nje moramo uputiti oštar prosvjed protiv svega onoga što se događa na stručnim studijima i da imamo moralnu obvezu da više ne dozvolimo uskraćivanje prava;

- našim studentima na jednako kvalitetno obrazovanje kao i na sveučilištima, da za isti uloženi trud na studiju dobivaju i iste stručne nazive koji ukazuju da su oni jednako vrijedni dio akademske zajednice samo da su studirali na studijima koji ih predodređuju za drugačije ali jednako vrijedne poslove kao što i studente koji završe sveučilišne studije misije i ciljevi sveučilišta predodređuju također za posebne poslove

- našim nastavnicima na napredovanje u znanstvenim i znanstveno-nastavnim zvanjima te na uključenost u stručne i znanstvene projekte

- našim ustanovama na odgovarajući stupanj autonomije bez uplitanja politike i države i pitanja našeg razvoja preko ispruženih ruka države u našim ustanovama tj. preko upravnih vijeća koja u potpunosti sputavaju autonomiju našeg sustava.

- našem Vijeću da donosi odluke vezane uz naš razvoj, naše financiranje, naša kapitalna ulaganja.

I stvarno je čudno da baš ništa od tih naših zahtjeva nije ušlo u prijedloge predmetnih zakona i zbog toga predlažem da uputimo oštar prosvjed našem Ministarstvu i upoznamo javnost sa ovom nepodnošljivom situacijom.

I ne samo da se dugogodišnji opravdani zahtjevi veleučilišta i visokih škola ne realiziraju već smo najnovijim prijedlogom Zakona o akademskim i stručnim nazivima dovedeni u situaciju da moramo braniti same temelje našeg sustava ne dozvoljavajući potpuno urušavanje njegove kvalitete zbog nerazumne ideje predлагаča da se unutar ovog sustava šakom i kapom dijele nezasluženi obrazovni stupnjevi s jedne, a oduzimaju s druge strane.

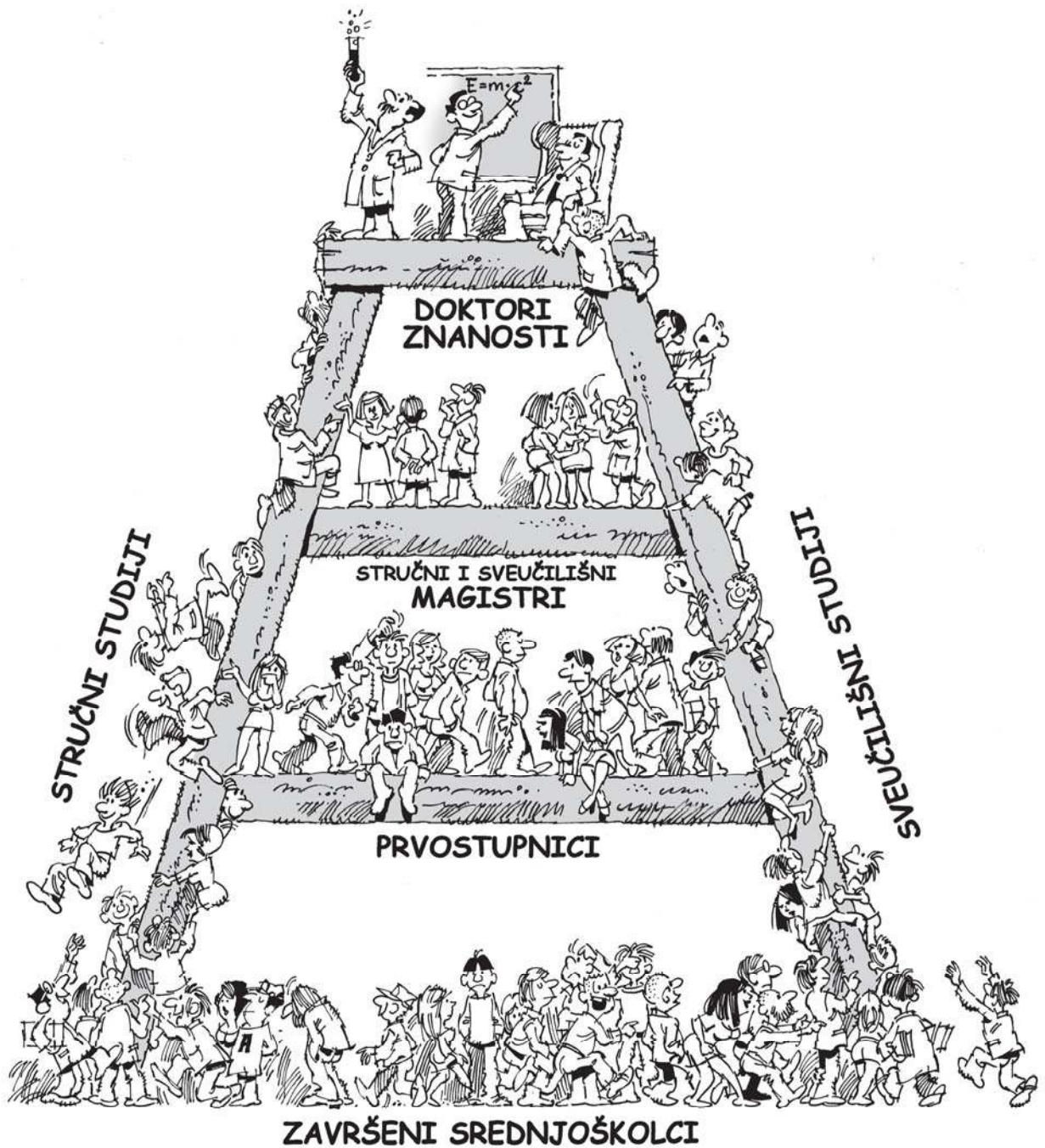
I na kraju nekoliko riječi o tom novom pokušaju srozavanju ugleda i uloge stručnih studija u Hrvatskoj.

Neozbiljnost predлагаča u donošenju Nacrta prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima vidi se iz činjenice da su u tri mjeseca donesene tri različite verzije ovog Zakona, da se pri njegovom donošenju ignoriraju i mišljenja ovog Vijeća ali i mišljenja Rektorskog zbora pa čak i mišljenja Povjerenstva koje je osnovano da bi priredilo Nacrt novog prijedloga. U prijelaznim odredbama članka 14. predlaže se izjednačavanje tri kvalifikacijska stupnja u jedan jedini, oni koji nisu stekli stupanj prvostupnika jer nisu završili trogodišnje studije dobili bi taj stupanj bez studiranja, a oni koji su završili četverogodišnje stručne studije izgubili bi postojeće stupnjeve i pali na niži rang prvostupnika.

A ta se iracionalnost nastoji tumačiti navodno logičkim argumentima Mi njima suprostavljamo naše Mišljenje koje danas nudimo na raspravu, nakon koje ćemo zauzrti naš konačni stav.

Prilog 30.

Konvergentni model stručnih i sveučilišnih studija

Prilog 31.

Zagreb, 15. ožujka 2007.

Na svojoj izvanrednoj sjednici održanoj 15. ožujka u 11.00 sati u prostorijama Vijeća u Zagrebu, Martićeva 13/V, u okviru prva točke dnevnog reda, a sukladno svojim ovlaštenjima iz članka 106. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Vijeće veleučilišta i visokih škola većinom glasova (uz dva suzdržana glasa) donijelo je slijedeće:

M I Š L J E N J E

VIJEĆA VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA HRVATSKE

o

Nacrtu prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima

I

Prijedlogu izmjena i dopuna Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

Vijeće veleučilišta i visokih škola u svojim je brojnim pismenim obraćanjima Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, vezanim uz rasprave o prijedlozima *Zakona o izmjenama i dopunama zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i Zakona o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju* upozoravalo na nekoliko načelnih problema.

1. Nužnost postupnosti postupka donošenja zakona

Predmetni zakoni trebaju dugotrajno i pravično regulirati strukturu i ustroj oba sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj - stručnog i sveučilišnog. Kako se pristupanjem Hrvatske Europskoj zajednici uskoro ne bi ponovno trebali mijenjati, moraju biti usklađeni sa srodnim evropskim zakonima i propisima. Da bi se to postiglo nužno je da se poštuje načelo slijednosti postupka tj. donošenja hijerarhijski viših propisa prije onih čiji sadržaji o takvim propisima i ovise. U konkretnom slučaju nije logično donositi posebni zakon (*lex specialis*) kao što je (*Zakon o akademskim i stručnim nazivima*, a da se prije ne donesu potrebne izmjene i dopune glavnog Zakona (*lex generalis*) tj. *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*. A dugotrajnost i europska usklađenost oba zakona ovisna je o njihovoj usklađenosti sa svom drugom legislativom koju je u procesu pridruživanja Hrvatska već prihvatile ili će uskoro prihvati. U ovom slučaju najvažniji dokument o kojem ovise važne odredbe u oba zakona je *Europski kvalifikacijski okvir (EQF)* na temelju kojeg treba izraditi *Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO)*.

Takav logičan slijed postupka zagovara i samo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u svom dokumentu pod nazivom „*Prijedlog polaznih osnova Hrvatskog kvalifikacijskog okvira*“ objavljenom u studenom 2006. godine, u kojem se navodi da će se „..dokument koji daje polazne osnove za izradu cjelovitog Hrvatskog kvalifikacijskog okvira donijeti najkasnije do kraja 2008. godine.“, te da će „*Polazne osnove utvrđene u ovom dokumentu predstavljati smjernice za usklađivanje Zakona o osnovnom školstvu, Zakona o srednjem školstvu, Zakona o strukovnom obrazovanju, Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Zakona o akademskim i stručnim nazivima, Zakona o obrazovanju odraslih, Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija i ostalih propisa..*“

Imajući u vidu takvo strateško opredjeljenje Ministarstva u navedenom dokumentu, iznenađuje inzistiranje istog Ministarstva na ishitrenom donošenju Zakona o akademskim i stručnim nazivima, čije je donošenje predloženo po hitnom postupku, a koji je ustvari samo jedan od zakona za čije donošenje su potrebna ranija usklađivanja drugih zakona i propisa.

Vijeće veleučilišta i visokih škola mišljenja je da je ovakav obrnut poredak stvari i glavni uzrok brojnih nesporazuma i problema koji se tijekom rasprava o prijedozima predmetnih zakona zbivaju.

2. Nužnost usklađenosti sa standardima Europske zajednice

Neusklađenost predloženih zakona sa standardnim rješenjima prihvaćenim u većini zemalja Europske zajednice najbolje se uočava na primjeru neusklađenosti stručnih naziva nakon završenih stručnih i sveučilišnih studija. Članak 74. važećeg Zakona o znanosti i visokom obrazovanju, u neskladu je sa nazivima nakon završavanja stručnih studija u većini europskih zemalja (*Prilog 1: Usporedna tablica stručnih naziva u europskim zemljama*). Iz tablice je vidljivo da se u većini zemalja Europske zajednice nakon završenog trogodišnjeg studija stječe stručni naziv *bacaleaureus*, struke, a nakon petogodišnjeg stručnog studija naziv *magistar* struke.

Prenošenjem neusklađenih stručnih naziva iz članka 74. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, u članke 8 – 10. *Prijedloga zakona o akademskim i stručnim nazivima*, naravno da samo neusklađenost s Europom dodatno produbljuje i petrificira.

Vezano uz ovaj primjer neusklađenosti s Europom, Vijeće veleučilišta i visokih škola podastiranjem brojnih dokumenata dokazivalo je da u većini europskih zemalja ne postoji razlika u nazivima stečenih obrazovnih stupnjeva s istim brojem ECTS – a, bez obzira stječe li se obrazovanje na sveučilišnim ili izvan sveučilišnim ustanovama. Jedina razlika koja postoji, a koja je i ključna razlika između stručnih i sveučilišnih studija je razlika u kompetencijama, a ta se ističe stavljanjem kratice struč. i kratice sveuč. iza stručnog naziva, a dokazuje razlikama u kompetencijama koje su opisane u dodatku diplomi i ostalim europskim dokumentima.

A to je samo jedan od primjera neusklađenosti i umanjivanja statusa i uloge stručnih studija, njihovih nastavnika, a posebice studenata stručnih studija.

Svima njima predloženim se odredbama u oba Zakona, uz navedeno uskraćivanje prava studenata na iste nazive nakon završavanja studija s istim broje ECTS-a, uskraćuju i druga prava koja studenti i nastavnici imaju u europskim zemljama;

1. pravo studenata na jamstvo kvalitete studija zbog kronične podfinanciranosti javnog sustava stručnih studija,
2. pravo ustanova stručnih studija na istu razinu autonomije i akademskih sloboda kao i na ustanovama sveučilišnih studija,
3. pravo nastavnika stručnih studija na napredovanje i u znanstveno – nastavnim zvanjima, odnosno pravo zapošljavanja nastavnika izabralih u znanstveno-nastavna zvanja
4. pravo studenata na mobilnost prema višim razinama studija (kako stručnih tako i sveučilišnih),
5. pravo nastavnika stručnih studija na jednak vrednovanje njihova rada (pravo na jednak koeficijente i jednakaste nastavne norme) i dr.

3. Nužnost predviđanja i izbjegavanja mogućih negativnih posljedica (Zakona o akademskim i stručnim nazivima)

U raspravama o prijedlogu *Zakona o akademskim i stručnim nazivima* (u dijelu prijelaznih odredbi članka 14), sukobile su se dvije osnovne koncepcije. **Prva**, koju zastupa Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, koja se zalaže da se svima koji su prema ranijim propisima stekli višu stručnu spremu putem dvogodišnjih studija, automatizmom prizna prvi stupanj visoke stručne spreme tj. razina bakalaureata (prvostupnika), i **druga**, za koju se zalaže Vijeće veleučilišta i visokih škola Hrvatske, podržava Bolonjska skupina Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja, dio članova Povjerenstva za izradu prijedloga Zakona, a sklon joj je Rektorski zbor i Agencija za znanost i visoko obrazovanje, kojom se predlaže da se prvi stupanj visokog obrazovanja (bakalauret), može priznati samo onima koji nakon dvogodišnjeg višeg obrazovanja polože dodatne ispite koje utvrđuje visoko učilište, a potvrđuje Rektorski zbor i Vijeće veleučilišta i visokih škola.

Prva koncepcija je koncepcija administrativne dodjele višeg stupnja obrazovanja od onog koji je netko školovanjem stvarno stekao, a druga je koncepcija stvarnog stjecanja višeg stupnja obrazovanja samo putem dodatnog obrazovanja.

Poštjući načelo cjeloživotnog obrazovanja i pravo pojedinca na trajno obrazovanje, **druga se koncepcija zalaže za** otvaranje širokih mogućnosti nastavka obrazovanja nakon svih, pa tako i nakon dvogodišnjih stručnih studija, ali putem obrazovnim procesom postignutih, a ne administrativnim putem priznatih kvalifikacija. Pri tome se također predlaže prvo, **a.)** da se onima koji žele napredovati na višu razinu obrazovanja (sa 5. razine bivše više stručne spreme na 6. razinu prvog stupnja visoke stručne spreme) honoriraju odgovarajuća znanja i vještine koje su stekli tijekom višegodišnjeg rada i praksi, i formalno priznaju tijekom postupka polaganja razlikovnih ispita u dijelu koji će procjenjivati ovlaštena stručna vijeća visokoškolskih ustanova a potvrđivati Vijeće veleučilišta i visokih škola i Rektorski zbor i drugo, **b.)** da se napredovanje putem polaganja razlikovnih ispita za djelatnike državnih i javnih službi koji po osnovi potreba svoga posla u državnoj i javnoj službi trebaju višu razinu stručne spreme, na javnim veleučilištima, visokim školama i sveučilištima organizira bez novčane naknade za polaznike, te da rok za mogućnost napredovanja ne bude administrativno ograničen.

Zastupnici ove, druge koncepcije, smatraju da se jedino tako, a ne administrativnom dodjelom višeg obrazovnog statusa, može očuvati ujednačenost kvalitete stručnog visokog obrazovanja u Hrvatskoj, ne dovodeći pri tome u pravnu nejednakost ni sadašnje niti bivše studente stručnih studija. Ujedno, ovaj prijedlog sukladan je i s Europskim kvalifikacijskim okvirom, kojeg će i Hrvatska prihvati tijekom usklađivanja svog obrazovanja s europskim obrazovnim standardima.

Jedini argument kojeg navodi Ministarstvo u korist svojeg prijedloga za automatskim priznavanjem 5. stupnja kvalifikacijske ljestvice za 6. stupanj, je činjenica da će se osobama koje su po ranijim propisima završili četverogodišnje sveučilišne studije, po novim propisima dodjeljivati nazivi koji će se stjecati nakon završavanja novih, petogodišnjih sveučilišnih studija.

Osnovna nelogičnost ovog argumenta je da se u slučaju sveučilišnih studija dodjeljuje **novi naziv**, ali ne i novi, viši stupanj na kvalifikacijskoj ljestvici, a time i nova prava i nova razina kompetencija koje nisu stečene obrazovanjem.

Pravnici, ekonomisti, agronomi....neće dodjelom novog stručnog naziva prijeći iz niže na višu stepenicu na kvalifikacijskoj ljestvici - oni su bili i ostali na razini visoke stručne spreme (7. stupnja), dok bi oni koji su završili višu stručnu spremu (ili peti stupanj Europskog kvalifikacijskog okvira), prema prijedlogu Ministarstva automatski prešli na višu kvalifikacijsku razinu tj na 6. razinu Europskog kvalifikacijskog okvira.

Argumenata koji ukazuju na nelogičnost i moguće štetne posljedice prijedloga Ministarstva ima nekoliko;

A. Nova opterećenja Državnog proračuna: Prema najnižim, nepotpunim procjenama, od ukupno 150 167 (4,1 %) osoba sa višom stručnom spremom u Hrvatskoj (Statistički ljetopis Republike Hrvatske, 2004), barem 60 000 njih radi u sustavu državnog i javnog sektora (U zdravstvu 5 901, u sustavu uprave i pravosuđa oko 22 000). Automatsko priznavanje više kvalifikacijske razine za posljedicu će imati i nužnost priznavanja viših koeficijenata. Prema vrlo grubim procjenama stručnih službi Vijeća veleučilišta i visokih škola temeljenim na razlikama u sadašnjim koeficijentima više i visoke stručne spreme, za plaće samo 10 000 zaposlenika godišnje bi trebalo izdvajati dodatnih 300 milijuna kuna. No, budući da će visoka stručna spremna u novom kvalifikacijskom okviru biti podijeljena na dva stupnja (6. i 7.), vjerojatno će stvarni iznos nakon donošenja nove Uredbe o koeficijentima biti manji, ali se nikako ne može govoriti da donošenje ovog Zakona „ neće izazvati dodatna opterećenja Državnog proračuna“.

B. Uvođenje pravne nejednakosti između studenata dvogodišnjih i trogodišnjih studija

Ustavno pravni aspekti prijedloga Ministarstva također su vrlo upitni Prema predloženim prijelaznim odredbama Zakona, jednima se priznaje neostvareno pravo, a drugima se oduzima stečeno pravo. Osobama koje nisu završile trogodišnji stupanj stručnog obrazovanja automatizmom će se to obrazovanje priznati, dok će se osobama koje su putem četverogodišnjih stručnih studija stekle visoko obrazovanje, taj stupanj oduzeti ! Osobe iz tri potpuno različite kategorije obrazovanja – dvogodišnjeg, trogodišnjeg i četverogodišnjeg, Zakonom će se prevesti u istu, trogodišnju razinu obrazovanja. Istina, zakonski prijedlog predviđa da će se onima koji su završili četverogodišnje stručne studije priznati status drugog stupnja visoke stručne spreme (kao što imaju i osobe koje su završile četverogodišnje sveučilišne studije), no da će njihov stručni naziv biti prvostupnik, što ne samo da je nelogično, već je u praksi neprovedivo (posebice kod promjene posla i sl.)

Nadalje, veliki broj osoba već je završilo trogodišnje studije koji su u Hrvatsko visoko obrazovanje uvedeni još 1998. godine. Mnogi su završili redovite trogodišnje studije, a dobar dio izvanredne razlikovne studije kojima su nakon dvogodišnjeg, željni završiti i novo trogodišnje obrazovanje. Ukupan broj osoba sa završenim trogodišnjim studijima u Hrvatskoj je oko 16 000. Većina njih sama je financirala svoje obrazovanje. Jasno je da će svi oni, prihvaćanjem prijedloga Ministarstva o automatskom priznavanju dvogodišnjih studija za trogodišnje, doći u neravnopravni pravni položaj u odnosu na privilegirane koji će isti stupanj obrazovanja steći administrativnim automatizmom. Time se može postaviti pitanje sukladnosti Zakona s načelom vladavine prava iz članka 3. Ustava RH, tj. temeljnim ostvarenjem tog načela iz članka 14 Ustava RH, ostvarenjem jednakosti svih građana RH pred Zakonom. Privilegiranje jednih na štetu drugih građana, temelj je za podizanje Ustavne tužbe kojom će najvjerojatnije ovakve odredbe predloženog Zakona biti proglašene neustavnima.

C. Urušavanje kvalitete sustava stručnih studija

Sasvim je sigurno da bi prihvaćanje prijedloga Ministarstva imalo pogubne učinke na kvalitetu stručnog visokog obrazovanja, njegovu efikasnost i na perspektivu razvoja stručnog visokoobrazovnog sustava u cijelini. Kvaliteta stručnog obrazovanja mora se temeljiti na savladanim, a ne administrativno priznatim kompetencijama i svako administriranje kojim se kompetencije daju onima koji ih nisu stekli ruši osnovna načela kvalitete obrazovanja. Svi oni koji su završili dvogodišnje, trogodišnje i četverogodišnje stručne studije naći će se u istoj obrazovnoj kategoriji tj.

imati ista prava iako će im stvarna znanja i vještine, pa time i njihove kompetencije biti vrlo različite.

To prijeti općem urušavanju kvalitete stručnih studija, gubljenju motivacije studenata za upis na stručne studije, gubljenju motivacije odraslih za trajno cjeloživotno obrazovanje na stručnim studijima i otežavanju odluka potencijalnih mladih kvalitetnih nastavnika za zapošljavanje na stručnim studijima.

D. Nepriznavanje administrativno stečenog stupnja u Europi

Zbog razlika u stupnju obrazovanja, a posebice razlika trajanju i sadržajima nastavnog programa, studenti dvogodišnjih studija nisu mogli steći ni istu razinu obrazovanja, a niti istu razinu kompetencije. Usprkos administrativno priznatom stupnju obrazovanja, pripadnici nekih reguliranih profesija neće moći biti licencirani za obavljanje zanimanja na razini koja će im biti formalno priznata, jer nije u skladu sa europskim standardom za obavljanje tog zanimanja. Npr. u slučaju profesije medicinskih sestra direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2005/36 od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija u svom članku 31. točka 3. definira slijedeći kriterij, a da bi se nekome dopustilo bavljenje sestrinskom profesijom :

“Izobrazba medicinskih sestara za opću njegu obuhvaća najmanje tri godine ili 4600 sati teorijske i kliničke izobrazbe, pri čemu trajanje teorijske izobrazbe predstavlja najmanje jednu trećinu, a trajanje kliničke izobrazbe najmanje jednu polovinu minimalnog trajanja izobrazbe”.

Nikakvo administrativno priznavanje više razine obrazovanja medicinskim sestrama koje taj kriterij nisu zadovoljile, neće im, nakon ulaska Hrvatske u Europsku zajednicu, omogućiti da se bave zanimanjem za koje nemaju propisane, obrazovanjem stečene kvalifikacije. Onima pak, kojima će se administrativno priznati trogodišnji stupnjevi obrazovanja, njihove strukovne komore neće moći izdavati licence mimo propisanih direktiva EU. A neće imati ni mogućnost zaposlenja u europskim zemljama.

Možda predlagače motiviraju „političke prednosti“ predmetne odluke jer će njenim povođenjem u Hrvatskoj „preko noći“ postotak visoko obrazovanih sa 7,8% porasti na 11,9 %, što bi značajno smanjilo naše zaostajanje za europskim prosjekom. No, nije vjerojatno da bi metoda kojom bi se to postiglo bila dobro prihvaćena u Europskoj zajednici. Ona sigurno nije sukladna ni s osnovnim načelima i načinima podizanja kvalitete visokog obrazovanja za koje se zalaže Bolonjski proces.

E. Negativni vidovi međunarodnog priznavanja više za visoku stručnu spremu

Najpogubnije posljedice mogu se očekivati zbog nekontroliranog i nepredvidivog broja zahtjeva za priznavanjem obrazovnog statusa stečenog u drugim zemljama, posebno zemljama bivše Jugoslavije. U svima njima još nije uveden sustav trogodišnjih studija te će se njihovi dvogodišnji studiji tijekom postupka priznavanja automatski priznavati kao trogodišnji. Naime, potpisivanjem *Lisabonske konvencije o priznavanju diploma* Hrvatska je prihvatile obvezu priznavanja istovrsnih diploma svima koji su odgovarajuće stupnjeve obrazovanja završili u onim zemljama koje su također potpisnice Lisabonske konvencije. A standardi kvalitete visokog obrazovanja u nekim zemljama regije još uvijek su vrlo različiti. I zato moraju postojati mehanizmi usklađivanja sa hrvatskim standardima, a usklađivanje se može provoditi samo odbacivanjem automatskog priznavanja i uvođenjem kontroliranog priznavanja kvalifikacija stečenih u inozemstvu.

Zbog svega navedenog **Vijeće veleučilišta i visokih škola mišljenja je da** Nacrt prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima;

- **ne slijedi načelo postupnosti**, prema kojem prvo trebaju biti doneseni strateški dokumenti višeg reda, a da bi se tek na temelju njih donosili provedbeni zakoni nižeg reda.
- **ne poštuje standarde Europske zajednice** u pogledu stečenih stupnjeva i naziva nakon završenih stručnih studija i diskriminira stručne studije. Prijedlog Zakona ne predviđa lako predvidive financijske, organizacijske i druge posljedice koje primjena pojedinih rješenja može izazvati.
- **diskriminira studente stručnih studija** dajući jednoj kategoriji studenata prava koja nisu stekli u postupku obrazovanja, a drugoj kategoriji ta prava oduzima, čime se postavlja pitanje njegove ustavnosti tj. usuglašenosti s vladavinom prava navedenom u članku 3. Ustava Republike Hrvatske.

Svjesni svoje zakonske i moralne odgovornosti za „*odlučivanje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj veleučilišta i visokih škola*“ iz stavka 2. članka 16. Zakona o znanosti i visokom obrazovanju, dekani veleučilišta i visokih škola Hrvatske, članovi Vijeće predlažu Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa da Nacrt prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima **povuče iz hitne procedure** i ponovno ga razmotri uz ravnopravno sudjelovanje svih zainteresiranih, imajući pri tome u vidu i predvidive promjene Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, kao i izmjene i dopune Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, a posebice nužnost prilagodbe relevantnim europskim pravnim propisima i standardima visokog obrazovanja u europskom obrazovnom prostoru.

U cilju cjelovite i objektivne obaveještenosti Vijeće veleučilišta i visokih škola će sa navedenim razlozima odbijanja predmetnog prijedloga Zakona, upoznati javnost, sva relevantna tijela u sustavu visokog obrazovanja, izvršne i zakonodavne vlasti, kao i bivše i sadašnje studente stručnih studija.

Prilog 32.

Broj: 02-114/1-2007
Datum: 19. ožujka 2007.

Bivšim i sadašnjim studentima
trogodišnjih stručnih studija
S V I M A

Poštovani,

Dužnost nam je obavijestiti Vas o zbivanjima vezanim uz prijedlog novog Zakona o akademskim i stručnim nazivima, u kojem se nalaze odredbe za koje smatramo da ugrožavaju prava studenata trogodišnjih stručnih studija i omalovažavaju stručne studije u cjelini.

Vjerujemo da ste putem javnih medija obaviješteni da se prijedlogom predmetnog Zakona predviđa da studenti koji su završili dvogodišnje studije prema ranijim propisima, imaju isti naziv, odnosno isti obrazovni stupanj, kao i studenti koji su završili trogodišnje studije. Prema našim podacima i procjenama u Hrvatskoj danas ima oko 16 000 studenata koji su, u razdoblju od 1998. godine do danas, diplomirali na trogodišnjim stručnim studijima.

Vijeće veleučilišta i visokih škola na svojoj je izvanrednoj sjednici održanoj 15. ožujka o.g. raspravljalo o ovom prijedlogu Zakona i donijelo Mišljenje kojim upozorava da će studenti trogodišnjih studija takvim prijedlogom (cit.) „*doći u neravnopravni pravni položaj u odnosu na privilegirane koji će isti stupanj obrazovanja steći administrativnom odlukom. Time se može postaviti pitanje sukladnosti Zakona s načelom vladavine prava iz članka 3. Ustava Republike Hrvatske, tj. temeljnim ostvarenjem tog načela iz članka 14. Ustava RH, ostvarenjem jednakosti svih građana Republike Hrvatske pred Zakonom. Privilegiranje jednih na štetu drugih građana, temelj je za podizanje Ustavne tužbe kojom će najvjerojatnije ovakve odredbe predloženog Zakona biti proglašene neustavnima.*“

O svom Mišljenju Vijeće je obavijestilo Ministra kao i sva mjerodavna državna tijela i javnost, a ovim putem obavještavamo i Vas kojih se to izravno tiče.

U svom mišljenju Vijeće se također zalaže i za otvaranje širokih mogućnosti doškolovanja bivših studenata dvogodišnjih studija, kako bi i oni dodatnim obrazovanjem stekli višu razinu obrazovanja, smatrajući da administrativno dodjeljivanje višeg stupnja obrazovanja nije dobra osnova za poboljšanje njihova statusa i uloge. A na to već ukazuju i tvrdnje ovlaštenih predstavnika Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa da se, usprkos formalnoj promjeni stupnja obrazovanja, koeficijenti neće mijenjati.!!

Pozivamo sve Vas, koji ste završili ili studirate trogodišnje studije na veleučilištima i visokim školama, da se putem Vaših strukovnih društava/komora, a i

osobnim angažmanom, založite protiv ovakvog prijedloga Zakona, kojeg predlaže isto ono Ministarstvo koje je, na temelju pozitivnog mišljenja Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, izdalo dopusnice za trogodišnje studijske programe, a sada ih svojim prijedlogom obezvrjeđuje, čime po našem mišljenju obezvredjuje i napore svih studenata koji su ih završili.

Uz srdačne pozdrave.

O tome obavijest;

1. Ministru znanosti, obrazovanja i športa
2. Članicama Vijeća veleučilišta i visokih škola
3. Rektorskom zboru
4. Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje
5. Agenciji za znanost i visoko obrazovanje
6. Povjerenstvu za izradu prijedloga Zakona
7. Strukovnim društvima i strukovnim komorama
8. Studentskim zborovima veleučilišta i visokih škola
9. Sindikatima znanosti i visokog obrazovanja
10. Sredstvima javnog priopćavanja

Prilog 33.

Zagreb, 2. travnja 2007.

M I Š L J E N J E o **IZMJENAMA I DOPUNAMA PRIJELAZNIH ODREDBI NACRTA PRIJEDLOGA ZAKONA O AKADEMSKIM I STRUČNIM NAZIVIMA**

*(predloženim od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa
nakon izvanredne sjednice Vijeća veleučilišta i visokih škola
održane 15. ožujka 2007. godine.)*

U najnovijem prijedlogu izmjena i dopuna prijelaznih odredbi Nacrtu prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima, prezentiranom na 5. sjednici Rektorskog zbora održanoj u Zadru 22. ožujka o.g. tj. nakon izvanredne sjednice Vijeća veleučilišta i visokih škola na kojoj nije prihvaćena ranija verzija Nacrtu prijedloga, predmetnog Zakona, predlagač je **predložio promjene metodologije priznavanja** stručne spreme, ustrajući na načelu da se bivši dvogodišnji studiji kojima se stjecala viša stručna spremu mogu priznati kao današnji trogodišnji studiji kojima se stječe stručni status prvostupnika, dakle prva razina visoke stručne spreme.

Naime, umjesto ranije predloženog **automatskog** priznavanja statusa prvostupnika svim bivšim nosiocima više stručne spreme, predloženo je **poluautomatsko** priznavanje na način da se status prvostupnika priznaje **svima unutar nekih struka**, odnosno **nikome** unutar drugih struka.

Koje su struke kojima će se prznati status prvostupnika , a koje će ostati na razini pristupnika, utvrditi će zajednički Vijeće veleučilišta i visokih škola i Rektorski zbor prema kriterijima postignute **razine stečenih vještina i znanja**, tj. razine stečenih kompetencija.

Dvije su osnovne nelogičnosti ovakvog prijedloga;

Prva pretpostavka, da dvogodišnji studij u trajanju od cca 1800 sati nastave, može davati **iste pa čak i veće** znanja i vještine od trogodišnjeg studija u trajanju od cca 2700 sati nastave, nelogična je zbog najmanje tri razloga. Naime, kada bi ova pretpostavka bila točna moglo bi se opravdano postaviti pitanje zdravog razuma svih onih koji su sudjelovali u procesu kreiranja, predlaganja i odobravanja brojnih trogodišnjih nastavnih programa, tj. oko 150 nastavnih programa od 1998. godine do danas i to;

1. Nastavnih vijeća visokih škola i veleučilišta koja su kreirala i predložila nove trogodišnje nastavne programe.
2. Članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i recenzentskih skupina Nacionalnog vijeća koje su procjenjivale predložene programe i izdale pozitivna mišljenja o njima.
3. Samog Ministarstva koje je od 1998. godine izdalo brojne dopusnice za izvođenje takvih trogodišnjih programa, temeljem kojeg je u hrvatskoj diplomiralo 20 000 studenata trogodišnjeg studija, i samim izdavanjem dopusnica povećalo proračunske troškove redovnih stručnih studija za jednu trećinu, a sve to za stjecanje navodno **istih kompetencija** kao i nakon dvogodišnjih studija.

Druga prepostavka podrazumijeva da će Vijeće veleučilišta i visokih škola i Rektorski zbor bolje i pravičnije od nadležnih nastavnih vijeća visokih škola i veleučilišta i znanstveno-nastavnih vijeća fakulteta, procjenjivati jednakost odnosno različitost kompetencija. Ona je nelogična zbog nekoliko razloga:

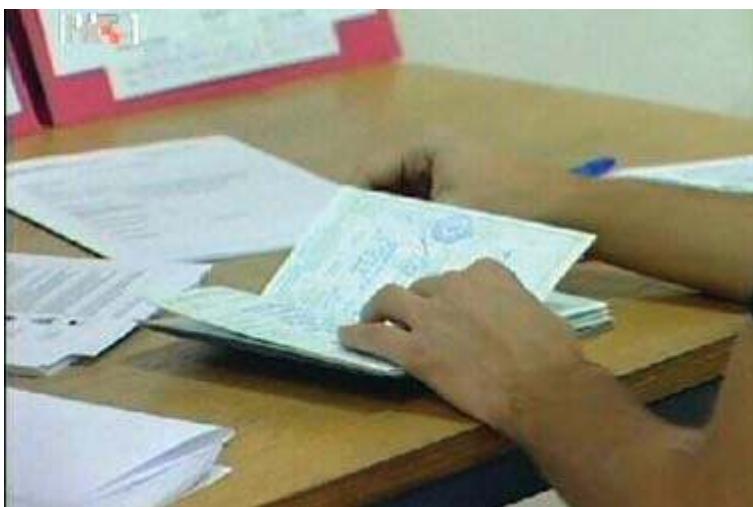
1. Ogromnih razlika unutar povjesnog razvoja pojedinih stručnih studija i njihovih nastavnih programa, gašenja nekih struka i otvaranja sasvim novih, te svih ostalih specifičnosti koje u više desetljetnoj povijesti mnogih stručnih studija mogu najbolje poznavati samo nastavnička vijeća u visokoškolskim ustanovama u kojima su ti studenti i studirali.
2. Način rada Vijeća veleučilišta i visokih škola i Rektorskog zbora zahtijevati će da se za svaku vrstu studija u cilju procjene kompetencija angažiraju stručna povjerenstva. Od kojih članova? Pa sigurno upravo od nastavnika koji su na tim studijima predavali dakle nastavnika iz visokoškolskih ustanova.
3. Individualni pristup priznavanju statusa prvostupnika ostavlja puno više prostora za ispravljanjem eventualnih pogrešnih procjena, nego predloženi grupni pristup u kojem svaka pogreška može izazvati cijelu grupu kojoj status prvostupnika ne bude priznat da podnese sudske tužbe zbog toga.
4. Predlaganje poluautomatizma tj. grupnog priznavanja statusa iskazivanje je nepovjerenja nastavnim i znanstveno-nastavnim vijećima visokih učilišta jer se time prepostavlja da će ona nužno biti pristrana samo zbog nekih svojih partikularnih interesa i koristi. Ako takvih slučajeva i bude, njih je uvijek moguće javno prozvati i ispraviti njihova nepravična rješenja u drugostupanjskom postupku na Vijeću veleučilišta i visokih škola i Rektorskom zboru.

Zbog svega rečenog, Vijeće veleučilišta i visokih škola se zalaže za **individualni pristup** u kojem se odluku da li će se stručne kompetencije nekome priznati i na kojoj razini ostavlja onima koji imaju najbolji uvid u složenosti i razlike stručnih studija, a to su stručna vijeća visokoškolskih ustanova. Kontrola i nadzor njihovih odluka i dalje bi bila na razini Vijeća veleučilišta i visokih škola i Rektorskog zbora i time bi se minimalizirale šansa da kandidati budu oštećeni. Takva individualna rješenja bila bi temeljena na čvrstim, ali specifičnostima razvoja nekih stručnih studija prilagođenim kriterijima.

Zbog svega toga, kao i zbog brojnih drugih praktičnih, unutarnjih i međunarodnih razloga navedenih u Mišljenju Vijeća veleučilišta i visokih škola od 15. ožujka 2007. godine, bilo bi puno bolje vratiti se na prvu verziju Nacrta prijedloga predmetnog Zakona, na verziju koju je Rektorski zbor kao i Povjerenstvo za donošenjem prijedloga Zakona već jednom u potpunosti prihvatio.

PRILOG 34.

Titule po "Bolonji"

16. ožujka - Pristupnik, pa prвostupnik ili bakalaureat, zatim specijalist struke. To su neki od novih stručnih ili akademskih naziva koji se stječu nakon određenog stupnja visokog obrazovanja prema [Bolonjskom procesu](#). Novi zakon Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa uputilo je u hitnu proceduru i u njemu nema dosadašnje visoke školske spreme, što je izazvalo polemiku.

Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske **prof. dr. sc. Mladen Havelka** ogorčen je. "Dat će se naziv prвostupnika nekome tko ga nije zasluzio obrazovanjem jer je završio dvogodišnji studij, ali mu se neće dati kompetencije te razine obrazovanja", kaže te poručuje kako to ne može shvatiti.

Izvanredna jučerašnja sjednica Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske završila je obostranim optužbama za nerazumjevanje problema. I dok Ministarstvo tvrdi da je riječ samo o usklađivanju s Europom i Bolonjom, dekani hrvatskih veleučilišta i visokih škola upozoravaju da će promjenom naziva i pretvaranjem dosadašnje više stručne spreme u visoku Hrvatsku umjetno, preko noći, dobiti 150 tisuća novih visokoobrazovanih ljudi.

Prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, državni tajnik za visoko obrazovanje poručuje kako su te izjave netočne i da mogu jako štetiti ugledu zemlje.

Članovi Vijeća pak smatraju da su svi oni koji su po Bolonji završili trogodišnji stručni studij zakinuti jer su u akademskom nazivu "prвostupnik" izjednačeni s diplomantima nekadašnjih dvogodišnjih viših škola. Predlažu da se nekadašnja viša stručna spremu pretvori u naziv pristupnik, a da za status prвostupnik ili bakalaureat treba omogućiti besplatne razlikovne ispite.

Uzelac uzvraća optužbama kako su mnogi današnji trogodišnji stručni programi prepisani i prenapuhani nekadašnji dvogodišnji studiji.

Budući da suprotstavljene strane gotovo istim argumentima, kao što su jamstvo kvalitete studiranja, ravnopravnost i pravovaljanost hrvatskih diploma u svijetu i drugima čvrsto drže suprotne strane, saborske zastupnike ne čeka lagani zadatak.

PRILOG 35. POPIS ČLANOVA MATIČNIH POVJERENSTAVA

Matično povjerenstvo za Biomedicinu i zdravstvo

Predsjednik: Prof.dr.sc. Željko Romić, Zdravstveno Veleučilište
Prof.dr.sc. Radoslav Herman, Zdravstveno veleučilište u Zagrebu
Prof.dr.sc. Antun Alegro, dr.vet.med. Veleučilište u Karlovcu
Kontakt: biomedicinske@zvu.hr

Matično povjerenstvo za Biotehničke znanosti

Prof.dr.sc. Vinko Pintić, Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, v.d.
predsjednika
Prof.dr.sc. Luka Goldoni, Veleučilište u Karlovcu
Prof.dr.sc. Žarko Jelić, Veleučilište „Marko Marulić“ u Kninu
Kontakt: biotehnicke@zvu.hr

Matično povjerenstvo za Humanističke znanosti

Predsjednik: Prof.dr.sc. Dimitrije Savić, Tehničko veleučilište u Zagrebu
Dr.sc. Kristijan Krkač, Zagrebačka škola ekonomije i managementa
Dr.sc. Davor Ljubimir, Američka visoka škola za menadžment i tehnologiju

Kontakt: humanističke@zvu.hr

Matično povjerenstvo Prirodnih znanosti

Predsjednik: Dr.sc. Salih Suljagić,prof., Tehničko veleučilište u Zagrebu
Dr.sc. Branimir Ružojčić, Visoka tehnička škola u Puli
Prof.dr.sc. Jusuf Šehanović, Veleučilište u Rijeci
Kontakt: prirodne@zvu.hr

Matično povjerenstvo Tehničkih znanosti

Predsjednik: Doc.dr.sc. Mijo Vrhovski, Veleučilište Vern
Dr.sc. Zvonimir Valković, Tehničko Veleučilište u Zagrebu
Prof.dr.sc. Darko Vyroubal, Veleučilište u Karlovcu
Prof.dr.sc. Juraj Ljubetić, dipl.ing.stroj.
Dr.sc. Klaudio Tominović, Visoka tehnička škola u Puli
Kontakt: tehnicke@zvu.hr

Matično povjerenstvo Društvenih znanosti

Predsjednik: Dr.sc. Đuro Njavro, Zagrebačka škola ekonomije i managementa
Dr.sc. Zlatko Ćesić, Veleučilište u Kninu
Prof.dr.sc. Ivo Andrijanić, Visoka poslovna škola „Libertas“
Prof.dr.sc. Jasmina Despot Lučanin, Zdravstveno veleučilište
Doc.dr.sc. Zvonimir Dujmović, Visoka policijska škola u Zagrebu
Kontakt: društvene@zvu.hr

PRILOG 36.

Priopćenje Ureda Predsjednika o dodjeli odlikovanja "Red Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića"

<http://www.predsjednik.hr/default.asp?mode=1&gl=20070515000004&jezik=1&sid=>

15.05.2007.

Predsjednik Mesić dodijelio odlikovanja "Red Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića" Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić odlikovao je «Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića» za osobit doprinos znanosti i visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj kao i za provedbu Bolonjskog procesa prof.dr.sc. Aleksi Bjeliša, rektora Sveučilišta u Zagrebu, prof.dr.sc. Gordana Kralik, rektorica Sveučilišta u Osijeku, prof.dr.sc. Damira Magaša, rektora Sveučilišta u Zadru, prof.dr.sc. Matea Milkovića, rektora Sveučilišta u Dubrovniku, prof.dr.sc. Ivana Pavića, rektora Sveučilišta u Splitu, prof.dr.sc. Daniela Rukavina, rektora Sveučilišta u Rijeci, prof.dr.sc. Mladena Havelku, predsjednika Vijeća veleučilišta i visokih škola i dekana Zdravstvenog veleučilišta, prof.dr.sc. Antonija Dulčića, predsjednika Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje RH i prof.dr.sc. Jasminu Havranek, ravnateljicu Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Prigodom dodjele odlikovanja predsjednik Mesić naglasio je kako se Republika Hrvatska u pregovorima za punopravno članstvo obvezala na prilagodbu svojeg visokog obrazovanja europskim standardima. Ova prilagodba koja se događa u sklopu bolonjskog procesa standardizacije europskoga visokoškolskog obrazovanja potrebna je Hrvatskoj jer će studentima i profesorima omogućiti «sudjelovanje u stvaranju zajedničkog europskog prostora znanja, mogućnost sudjelovanja u vitalnim europskim znanstvenim projektima, proširenje znanstveno-istraživačkog i studijskog horizonta, pristup najsuvremenijim metodama i tehnikama visokoškolske nastave te pristup fondovima namijenjenima međufakultetskoj znanstvenoj suradnji i razmjeni studenata», istaknuo je predsjednik Mesić. Prof. Mateo Milković, dekan Sveučilišta u Dubrovniku i predsjednik Rektorskog zbora, zahvalio je u ime svih odlikovanih na ovom priznanju naglasivši da je valjalo uložiti velike napore da bi se Bolonjski proces počeo provoditi jer je nailazio na mnoge prepreke poput «nastojanja da se zadrže privilegirani položaji u sustavu visokog obrazovanja, nerazumijevanja o važnosti razlikovanja sveučilišnih i stručnih studija, negativne stavove o autonomiji sveučilišta, bojazan od rizika izlaska na tržište znanja i konkurencije visokoškolskih ustanova te da je trebalo prevladati opću nesklonost bilo kakvim promjenama». Rektor Milković zahvalio je i Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa koje je pružilo veliku podršku u ovoj reformi te naglasio da su odlikovani potpisali izjavu na II. Kongresu hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva o namjeri dalnjeg doprinosa mobilizaciji znanstvenih i stručnih potencijala u procesu pretvaranja Republike Hrvatske u društvo temeljeno na znanju.

III. PRILOZI IZ ČASOPISA I JAVNIH GLASILA

Visoko obrazovanje u Hrvatskoj i europskim zemljama

(M. Havelka)

*Izvadak iz članka u časopisu „Društvena istraživanja“,
Biblioteka „Studije“- knjiga 10.
Institut društvenih znanosti Ivo Pilar
Zagreb, 2003.*

OSNOVNA OBILJEŽJA I REFORME SUSTAVA VISOKOG OBRAZOVANJA U HRVATSKOJ

Osnovna obilježja sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj

Sustav visokog obrazovanja u Hrvatskoj čine 82 državne ustanove visokog obrazovanja i 7 privatnih visokih škola s pravom javnosti. Sve su ove ustanove ustrojene kao samostalne pravne osobe. U ovim je ustanovama u 2001. godini u punom radnom odnosu (prema podacima stručnih službi Ministarstva znanosti i tehnologije) bilo zaposleno 5 500 nastavnika i suradnika.

Prema odredbama Zakona o visokim učilištima iz 1993. godine, sustav visokog obrazovanja podijeljen je u dva podsustava: *sveučilišni*, u čijem su sastavu u školskoj godini 2002./2003. bila četiri sveučilišta i *stručni*, u čijem su sastavu 7 veleučilišta, 8 samostalnih javnih visokih škola, 7 javnih visokih škola u sastavu sveučilišta, 7 privatnih visokih škola s pravom javnosti.

Broj upisanih studenata u dodiplomskim studijima svih visokoškolskih ustanova u Hrvatskoj bio je u školskoj godini 2001./2002. – 117 205 studenata. Od toga 85 244, ili 73% studenata, bili su upisani na sveučilišnim studijima, a 31 961, ili 27%, na stručnim studijima. U oba podsustava visokog obrazovanja studenti upisuju studije kao redoviti studenti na teret Ministarstva znanosti i tehnologije, kao redoviti studenti prema osobnim potrebama ili kao izvanredni studenti.

S obzirom na broj stanovnika, broj studenata u Hrvatskoj među najmanjim je u Europi.

Sustavom visokog obrazovanja upravlja Ministarstvo znanosti i tehnologije uz još nekoliko tijela značajnih za funkcioniranje sustava. Na nacionalnoj razini to su Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu od 18 članova; Rektorski zbor koga čine 5 rektora hrvatskih sveučilišta (u Zagrebu, Splitu, Osijeku, Rijeci i Zadru) te sedam rektora Hrvatskih veleučilišta; na razini sveučilišta i fakulteta sveučilišni senati koje čine svi dekani fakulteta; na razini fakulteta dekani fakulteta i fakultetska vijeća. Gotovo zanemarivo, već možda samo korektivnu, ulogu imaju sindikati znanstvenih i nastavnih djelatnika te Hrvatski studentski zbor.

Sustav visokog obrazovanja financira se najvećim dijelom iz državnog proračuna putem Ministarstva znanosti i tehnologije, koje svakoj ustanovi mjesечно raspoređuje finansijska sredstva za plaće nastavnika, suradnika i ostalog osoblja, zatim sredstva za materijalne troškove poslovanja, tekuće održavanje i kapitalne investicije. Ukupna sredstva predviđena u državnom

proračunu za 2001. godinu, za potrebe visokog obrazovanja (stavka 105/10 državnog proračuna), iznosila su jednu milijardu i 341 milijun kuna, ili 2,3% ukupnog državnog proračuna odnosno oko 1,30% BDP-a, po čemu je Hrvatska među zadnjim zemljama Europe po izdvajanjima za visoko obrazovanje.

Redovitim studentima, koji studiraju na teret Ministarstvo znanosti, svi troškovi studija (školarine), kao i dobar dio ostalih troškova vezanih uz studentski standard (troškovi prehrane, troškovi smještaja za studente izvan mjesta studija, zdravstveno osiguranje studenata), pokriveni su iz državnog proračuna. *Redoviti studenti koji studiraju po osobnim potrebama* sami uplaćuju školarine za studij u ustanovama visokog obrazovanja u kojima studiraju, i u iznosu koji svake školske godine određuje Ministarstvo znanosti i tehnologije. Ostali troškovi studija su im pokriveni, kao i redovitim studentima koji studiraju na teret Ministarstva iz državnog proračuna, ukoliko je Ministarstvo znanosti i tehnologije za njih odobrilo upisne kvote. Izvanredni studenti sami snose sve troškove svoga studija.

Reforme sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj

Reforma sustava visokog obrazovanja gotovo da je trajno stanje u posljednjih tridesetak godina u Hrvatskoj. Za cijelo to vrijeme nije bilo dužega razdoblja u kojem bi se sustav visokog obrazovanja mogao stabilizirati i razvijati na temelju nekih opće prihvaćenih načela, uz povremene korekcije, prilagodbe i modernizacije nužne svakom, pa i najstabilnijem sustavu visokog obrazovanja. Umjesto toga, sustav visokog obrazovanja u Hrvatskoj mijenjan je radikalnim potezima, najčešće pod jakim utjecajem politike, a da tim promjenama nikada nisu prethodile ni sustavne analize stanja i precizne studije provodljivosti predloženih modela na manjim dijelovima sustava, niti projekcije mogućih dugoročnih posljedica pojedinih reformskih zahvata.

Najnovija reforma sustava visokog obrazovanja započinje se provoditi odmah nakon demokratskih promjena devedesetih godina. Nakon prvih demokratskih izbora u Hrvatskoj 1990. godine, započele su i rasprave o nužnosti reorganizacije sustava visokog obrazovanja i potrebi njegova preustrojavanja, od starog centraliziranog, planskog i državi potpuno podređenog sustava u novi, demokratski, decentralizirani, autonomni, i s razvijenim Europskim zemljama usporediv sustav visokog obrazovanja.

Rasprave o ključnim načelima i ustrojstvu novoga sustava visokog obrazovanja završene su odlukom o donošenju novoga Zakona o visokim učilištima, koji je 1993. godine izglasao Hrvatski sabor, čime su određena osnovna obilježja novog sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

Ključna razlika između starog i novog sustava visokog obrazovanja, prije i nakon 1993. godine, bila je podjela ukupnog sustava na dva podsustava – sveučilišni i stručni. Do 1993. sveukupno visoko obrazovanje izvodilo se na sveučilišnim ustanovama, u okviru kojih su se programi razlikovali prema trajanju i stupnju obrazovanja. Programi tzv. 6-1 stupnja trajali su dvije godine i završavali stjecanjem više stručne spreme, a programi tzv. 7-1 stupnja u načelu su (uz iznimke na studiju medicine, veterine) trajali 4 godine i završavali visokom stručnom spremom.

Ove promjene u Hrvatskoj događale su se usporedno s reformama sustava visokog obrazovanja u mnogim drugim europskim zemljama, posebice tranzicijskim – ali i zemljama gotovo cijele zapadne Europe, posebice zemljama

Europske Unije, koje nastoje oblikovati međusobno što usklađenije sustave visokog obrazovanja.

Novi zakoni, kojima se utvrđuju glavna načela, ciljevi i organizacijski ustroj suvremenog visokog obrazovanja, i u Europi se donose početkom i tijekom 90-ih godina; u Austriji 1994., Sloveniji 1993., Mađarskoj 1993., Finskoj 1996., Velikoj Britaniji 1992., Francuskoj 1993., Italiji 1997., Češkoj 1990., Rumunjskoj 1995. itd.

Binarni nasuprot unitarnom sustavu visokog obrazovanja

U Hrvatskoj se novim Zakonom o visokim učilištima iz 1993. godine u sustavu visokog obrazovanja uvode značajne promjene. Jedna od ključnih je ponovna podjela ranijeg unitarnog sustava na dva podsustava, tj. ponovno uspostavljanje binarnog (dvojnog) sustava visokog obrazovanja, u kojem jedan dio čine sveučilišta s fakultetima, a drugi veleučilišta i visoke škole.

Brojni problemi zajedničke organizacije stručnih i sveučilišnih studija na fakultetima (koji postoje od 1983. godine kada je ukinut raniji binarni sustav i uspostavljen unitarni), kao i dobra iskustva mnogih zapadnih zemalja sa samostalnim stručnim visokim obrazovanjem, motiviraju reformatore sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj na ponovno razdvajanje, visokoškolskih ustanova stručnog od visokoškolskih ustanova sveučilišnog obrazovanja.

Slično kao i u drugim europskim zemljama, kao bitan razlog ovih promjena spominju se potrebe tržišta radne snage za stručnjacima usmjerenih praktičnom radu, kao i prepostavka temeljena na dobrim iskustvima razvijenih europskih zemalja, da će zasebni sveučilišni i stručni sustavi visokog obrazovanja polučiti veće razvojne pomake nego dotadašnji unitarni sustav.

Uspostavu novog dualnog (binarnog) sustava visokog obrazovanja, u kojem su stručni studiji organizirani izvan sveučilišnih ustanova, u vrijeme priprema za donošenje novog Zakona o visokim učilištima, u Hrvatskoj su zagovarali mnogi svjedoci pozitivnih iskustava, uvođenje politehnika i visokih škola u sustave visokog obrazovanja drugih europskih zemalja. Jedan od vodećih zagovornika uvođenja politehnika u hrvatsko visoko obrazovanje, prof. dr. Srđan Lelas, tada je ustvrdio da su «*politehničke u svijetu vrlo propulzivne institucije visokog obrazovanja koje bi svojom prilagodljivošću i svojom orientacijom na nestandardnu studentsku populaciju, te neopterećenošću imperativom znanstvenog rada bile od izuzetne važnosti jednoj zemlji koja je i pred brzom obnovom nakon rata i pred prestrukturiranjem svojeg gospodarstva i ukupnog života. Zašto se onda kod nas toliki ljudi prave da ne znaju o čemu je riječ?*» (Lelas, 1991.).

No gotovo deset godina nakon što su ti i slični argumenti konačno potakli odgovorne u politici visokog obrazovanja na ponovno uvođenje dvaju autonomnih i odvojenih podsustava visokog obrazovanja, u akademskoj zajednici ima još uvijek onih kojima ta jednostavna argumentacija nije prihvatljiva i na koje se ponovno može odnositi tvrdnja da «*namjerno zamaglijuju razlike između znanstvenog i stručnog rada, odnosno između obrazovanja za znanost i stručni rad.... iz straha da istini pogledaju u oči i razluče što je što, iz straha od gubitka monopola i jasnih odnosa....*» (Lelas, 1991.). Zbog njih, isti autor točno deset godina kasnije, u novim raspravama o pravcima reforme visokog obrazovanja u Hrvatskoj, opet mora dokazivati da je «... *prednost stručnih studija u tome što imaju kraće programe usmjerene na trenutnu*

potrebu tržišta koji se vrlo brzo prilagođuju novim potrebama tržišta ... a usto je taj sustav i jeftiniji». (Lelas, 2001.)

I dok u nas još uvijek traju rasprave o tome za koji tip ustroja visokog obrazovanja ćemo se konačno odlučiti, u zemljama s kojima imamo sociodemografskih, kulturoloških, gospodarskih i drugih sličnosti, i s kojima bismo se trebali uspoređivati, procesi snažnog samostalnog razvoja stručnog visokog obrazovanja odmiču velikim koracima. Austrija 1993. godine uvodi sustav stručnih visokih škola (Fachhochschule) angažirajući kao savjetnike stručnjake koji su taj sustav razvijali u Velikoj Britaniji i Njemačkoj; u Grčkoj se ustanove stručnog visokog obrazovanja počinju osnivati 1983. godine; u Portugalu 1980., u Italiji 1997., u Luksemburgu 1996., u Švicarskoj 1997., u Finskoj 1991., u Švicarskoj 1996. itd. Danas je binarni sustav visokog obrazovanja prevladavajući u najvećem broju, posebice razvijenih evropskih zemalja, a unitarni prevladava u europskim zemljama u tranziciji.

Binarni i unitarni sustavi visokog obrazovanja u europskim zemljama

Zemlja	Binarni sustav	Godina uvođenja binarnog sustava	Unitarni sustav
Austrija	X	1993.	
Belgija	X	prije 1980.	
Danska	X	prije 1980.	
Finska	X	1991.	
Francuska	X	prije 1980.	
Grčka	X	1983.	
Irska	X	prije 1980.	
Italija	X	1997.	
Luksemburg	X	1979.	
Nizozemska	X	1968.	
Njemačka	X	1970.	
Portugal	X	1979.	
Španjolska	X	1990.	
Švedska	X		
Velika Britanija	X	Od 1966.do 1992.	uveden 1992.
Lichtenstein	X	1992.	
Norveška	X	prije 1980.	
Hrvatska	X	1993.	
Bugarska	X		
Cipar	X		
Estonija	X		
Mađarska	X		
Letonija	X		
Litva	X		
Malta	X		
Poljska	X		
Slovenija	X		
Švicarska	X		
Albanija			X
Bosna i Hercegovina			X

Srbija		X
Crna Gora		X
Kosovo		X
Rumunjska		X
Slovačka		X
Češka		X

Izvori podataka: EURYDICE, 2000.; Haug & Tauch, 2001.; Kirstein 1999.

Europske zemlje u kojima je samostalni sustav stručnih studija već odavno vrlo razvijen, kao što su Njemačka, Francuska, Nizozemska, Belgija, Danska, Norveška i Irska, potiču otvaranje novih stručnih visokih škola, njihovu veću regionalnu disperziju, uključenost u suradnju s regionalnim gospodarstvom, diverzifikaciju njihovih nastavnih programa, povećanje broja nastavnika i studenata, veće sudjelovanje u razvojnim istraživanjima koja pomažu tehnološkom razvoju gospodarstva, internacionalizaciju stupnjeva stručnog obrazovanja, veću međunarodna mobilnost nastavnika i studenata unutar europskog i svjetskog sustava stručnih studija itd.

U Velikoj Britaniji, koja je još 1965. godine uvela sustav politehniku, razvoj ovih ustanova zbivao se takvim tempom da su po svojoj vrsnoći dostigle sveučilišne ustanove. Zbog postizavanja sveučilišne kvalitete, kraljičinim aktom iz 1992., omogućeno im je da mogu nositi naziv sveučilišta. Time se, istina, ukida podjela na unitarni i binarni sustav visokog obrazovanja u Engleskoj, ali nova sveučilišta nastala iz bivših politehnika zadržavaju svoju konceptualnu različitost od starih sveučilišta, zadržavajući stručnu koncepciju nastave, usmjerenost prema potrebama tržišta rada, snažnu vezu s privredom i usmjerenost njihovih istraživanja tehnološkom razvoju. Što je još važnije, dvadeset sedmogodišnji paralelni razvoj sveučilišta i politehnika u Velikoj Britaniji potaknuo je mnoge konzervativne i krute sveučilišne ustanove da se i same moderniziraju i više otvore aktualnim potrebama društva, posebice tržišta i privrednih djelatnosti.

Kraće i jeftinije studiranje, veća usmjerenost radu u praksi, pozitivan utjecaj na poticanje regionalnog razvoja, veći broj i raznolikost programa, omasovljjenje visokoškolskog obrazovanja, veća usmjerenost potrebama tržišta rada, brže zapošljavanje završenih studenata, bolja povezanost visokog obrazovanja i privrede samo su neki od razloga političke podrške razvoju stručnih studija u okviru samostalnih, izvan sveučilišnih ustanova visokog obrazovanja u mnogim najrazvijenijim europskim zemljama. Možda je dovoljno reći da danas unitarni sustavi visokog obrazovanja u Europi (uz izuzetke Velike Britanije, koja je specifičan slučaj, i Švedske) postoji samo još u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Češkoj, Rumunjskoj, Slovačkoj, Makedoniji, Jugoslaviji; ali da i u tim zemljama započinju procesi uvođenja binarnog sustava visokog obrazovanja (primjerice u Jugoslaviji novim Zakonom o visokom obrazovanju iz studenog 2000. godine). Zemlje bivšeg SSSR-a i istočne Europe nisu imale tradiciju odvojenih stručnih i sveučilišnih sustava kao zapadnoeuropejske zemlje, ali nakon 1990. godine i u njima započinju trendovi ka samostalnom razvoju stručnog obrazovanja (Haug i Tauch, 2001.). U zemljama koje binarne sustave imaju tradicionalno razvijene, jaka je tendencija njihova zadržavanja i podizanja njihove kvalitete i obrazovne razine, kao i usmjerenost ka povezanosti i suradnji sa sveučilišnim ustanovama uz načelo «jednakosti i različitosti» ovih sustava.

U Hrvatskoj još uvijek, gotovo deset godina nakon uvođenja binarnog sustava visokog obrazovanja, nije postignuta suglasnost oko osnovnih strateških odrednica dalnjeg razvoja visokog obrazovanja niti razriješene dvojbe o tri ključne relacije u novom sustavu visokog obrazovanja. *Prvo*, o budućem odnosu sveučilišta i veleučilišta/visokih škola; *drugo*, o odnosu fakulteti – sveučilište i *treće*, odnos visokog obrazovanja i društva u cjelini. (Pastuović, 2001.)

Budući da načela ovih odnosa nisu dogovorena, onda je i sva druga pitanja organizacijskog ustrojstva, uvjeta za obavljanje djelatnosti, načina financiranja, načina akreditacije, praćenja i unapređenja kvalitete, kriterija izbora nastavnika, nastavnih normativa, i brojna druga specifična pitanja – nemoguće riješiti.

No, nesklonost promjenama, napori koje zahtijeva svaka bitna reorganizacija vrlo složenih sustava kakav je sustav visokog obrazovanja, partikularni interesi koji se žele zaštititi i sl., neki su razlozi zbog kojih se ponovno vraćamo na rasprave s početka 90-ih godina. Izgleda da otpori, koji se javljaju na putu dalnjeg razvoja postojećeg binarnog sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj, nisu toliko uvjetovani konceptualnim neslaganjem s dva paralelna sustava koliko nesklonošću nužnim promjenama u samom sveučilišnom sustavu. Naime, potpuno je nemoguće uvoditi nove tipove visokih učilišta (veleučilišta i visoke škole), a da se istovremeno ne restrukturira čitav sustav visokog obrazovanja – i stručni i sveučilišni. To tada nameće i pitanja definiranja specifičnih razlika između ova dva sustava, uspostave kriterija koji bi možda na razinu stručnih studija sveli i neke «poznanstvenjene» sveučilišne studije, što sve izaziva otpore ionako promjenama nesklonih dijelova naše akademске zajednice. Naravno, partikularni interesi i bojazni od promjena nisu nikakav argument u borbi «za ili protiv» nekog sustavnog rješenja. U raspravama o tome treba li nam binarni ili unitarni sustav visokog obrazovanja, neskloni binarnom sustavu koriste argumente dosadašnje «promašenosti» uvođenja binarnog sustava, potkrjepljujući nesređenim stanjem na nekim veleučilištima i visokim školama u Hrvatskoj. No ovakvo nesređeno stanje ima svoje uzroke, koje u svakoj objektivnoj prosudbi treba uzimati u obzir. Osnovno je pitanje koji su to razlozi zbog kojih binarni sustav visokog obrazovanja u Hrvatskoj nije zaživio u posljednjih desetak godina. Tek nakon preciznog odgovora na ovo pitanje može se razložno raspravljati o tome trebamo li savladati prepreke koje stoje na putu razvoja samostalnog visokoškolskog stručnog obrazovanja u nas ili za to nemamo motivacije, snage ni kritične mase zainteresiranih te je bolje sve vratiti na staro ustrojstvo.

Razlozi nerazvijenosti binarnog sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj

Od stupanja na snagu Zakona o visokim učilištima 1993. godine, pa do osnivanja prvih samostalnih visokih škola i veleučilišta, proteklo je pet godina. Umjesto da je to vrijeme bilo iskorišteno za sustavne rasprave o najboljim mogućim načinima organizacije stručnog obrazovanja, provođenje studija izvodljivosti ovog rekonstruiranja visokog obrazovanja u pojedinim područjima; ono je proteklo u neproduktivnim raspravama između 4 ključna tijela visokog obrazovanja koja su morala predložiti načine provođenja zakonskih rješenja – Ministarstva znanosti i tehnologije, Rektorskog zbora, Sveučilišnih Senata i Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu.

Nakon brojnih rasprava i neodlučnosti, prošli su svi zakonski rokovi predviđeni za odvajanje stručnih od sveučilišnih studija (radi isteka zakonskih rokova Zakon o visokom obrazovanju je izmijenjen u dva navrata), te se pod pritiskom isteklih rokova, potpuno nepripremljeno u šk. godini 1997./98., započelo s masovnim upisom studenata na, samo formalno ali ne i stvarno osnovane, nove visoke škole i veleučilišta.

Sve to nije bilo praćeno nužnim odlukama i mehanizmima koji bi osigurali koliko-toliko sređen početak obrazovanja studenata na novim ustanovama stručnih studija. Zato su se pojavili brojni problemi koji su se ogledali u sljedećem;

1. *Nisu osigurana dovoljna financijska sredstva za početak rada novih visokih škola i veleučilišta*

2. *Nisu osigurani nastavnici i suradnici za provođenje nastave na stručnim studijima. Nastavnici fakulteta koji su ranije svoju nastavnu normu u potpunosti ili djelomično obavljali na stručnim studijima u okviru fakulteta, ostali su na fakultetima uglavnom bez pune nastavne norme i nastavili raditi na stručnim studijima honorarno.*

3. *Visokim školama i veleučilištima nije dozvoljeno zapošljavanje novih nastavnika zbog Odluke Vlade o privremenoj zabrani zapošljavanja djelatnika u državnim službama, a ta odluka vrijedi i danas.*

4. *Nisu provedene diobene bilance te mnogim stručnim studijima (ranijim višim školama) nije vraćen prostor i oprema koji su unijeli u fakultete tijekom integracije 1984. godine ili pak zajednički stekli.*

5. *Stručnim studijima nisu na vrijeme odobreni novi nastavni planovi i programi, što je otežavalo njihov razvoj sukladno standardima u drugim zemljama.*

Prepostavka tadašnjih predлагаča reforme visokoškolskog sustava, da će se odvajanje stručnih i sveučilišnih studija, kao i reforma cjelokupnog sustava, moći provesti bez dodatnih financijskih sredstava (prema logici da će za isti broj nastavnika i isti broj studenata, uz korištenje postojeće opreme i prostora, i u novom sustavu trebati ista količina sredstava) pokazala se potpuno pogrešnom i bila je jedan od glavnih uzroka sadašnjih teškoća.

Osnovno pitanje danas ne bi trebalo biti pitanje tko je kriv za postojeću nesređenu situaciju na stručnim studijima u Hrvatskoj, već koji su to specifični uzroci sadašnjeg stanja, i kako ga razriješiti bez velikih i nepotrebnih potresa u ukupnom sustavu visokog obrazovanja, i bez traumatskih posljedica za studente stručnih studija. Jedan od načina rješavanja nastalih problema je temeljita analiza svih problema i njihovih uzroka, i predlaganja rješenja sukladnih našim uvjetima i iskustvima drugih zemalja. Tek detaljne analize stanja, malo više pozornosti na uzroke ranijih loših iskustva zajedničkog funkcioniranja stručnih i fakultetskih studija, te bolji uvid u iskustva razvijenih zemalja mogu biti dobra osnova za poduzimanje daljnjih mjera.

Kada bi se takve analize provele, vjerojatno bi se ustanovilo da je sadašnje stanje na stručnim studijima u Hrvatskoj najviše uvjetovano neaktivnošću, tromošću i konceptualnim razilaženjima u okviru onih tijela koja su u protekle četiri godine morala preuzeti vlastiti dio odgovornosti i poduprijeti razvoj stručnih studija, sukladno obvezama koje su u vezi toga proizlazile iz Zakona o visokim učilištima i iz Uredbi o osnivanju veleučilišta i visokih škola donesenih sa strane Vlade Republike Hrvatske.

Svi koji su detaljnije upoznati s problemima stručnih studija, i popratnim problemima koje zbog toga imaju sveučilišni studiji, suglasni su da se absolutno neodrživa situacija koja danas postoji mora uskoro rješiti.

Za takav sustavni analitički pristup još se prošle godine zalagao i Senat Sveučilišta u Zagrebu, zatraživši konačno rješavanje nerazriješenih odnosa na relaciji sveučilište – veleučilište, a za takav pristup nedavno se, na svojoj sjednici održanoj u Osijeku 31. svibnja 2001. godine, zalagao i Rektorski zbor predlažući da se što prije:

1. *provede cjelovita analiza visokog školstva u Republici Hrvatskoj*
2. *izradi strategija razvjeta visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj*
3. *izvrši ekonomska valorizacija modela financiranja visokog školstva u Republici Hrvatskoj.*

Isti je načelni pristup o pitanjima stručnih studija zauzet i na 4. sjednici novog Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu na kojoj je zaključeno: «*Upis u narednu akademsku godinu treba provesti po prošlogodišnjim kondicijama, a vrijeme do sljedeće školske godine iskoristiti za sveobuhvatnu analizu stanja i problema sustava stručnih studija u Hrvatskoj i temeljem toga donijeti sveobuhvatan prijedlog njihova unaprjeđenja, uzimajući pri tome u obzir sve elemente međunarodne usporedivosti i strategije društvenog i gospodarskog razvoja Hrvatske»* (Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu, 2001.).

Probleme jednog segmenta sustava visokog obrazovanja ne treba rješavati na račun drugog segmenta, jer će u tom neravnopravnom odnosu stručni sustav kao manji, slabije razvijeni i statusno manje društveno značajan, uvijek lošije proći. Oba ova sustava moraju imati jednakе uvjete razvoja ako želimo s njima stići do europskih standarda. Vraćanjem stručnih studija na sveučilišta niti jedan sadašnji problem neće se riješiti, već samo privremeno prikriti ili ponovno dovesti do problema koji su nam se već dogodili spajanjem stručnih studija sa sveučilišnima 1984. godine.

Stručni studiji su tada uglavnom izgubili svoju autonomiju i konceptualnu različitost; neki stručni studiji potpuno su nestali jer sveučilišta za njih nisu bila zainteresirana; najveći broj kvalitetnih nastavnika prešao je na katedre fakulteta i počeo se baviti sveučilišnom nastavom pa su tako na razini stručnih studija postojali manje kvalitetni nastavnici; većina stručnih studija nije imala mogućnost samostalnoga donošenja vlastitih planova i programa tj. samostalnog razvoja i unaprjeđenja vlastite profesije.

Prijedlozi predstavnika stručnih studija za rješavanje sadašnjih odnosa na relaciji veleučilišta/sveučilišta u načelu su slični zaključcima Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu i zaključcima Rektorskog zbora od 31. svibnja 2001. godine i mogu se sažeti kako slijedi:

- *Provesti cjelovitu analizu stanja u visokom obrazovanju, kako stručnom tako i sveučilišnom.*
- *Provesti analizu sustava financiranja visokog obrazovanja, promjeniti postojeći način financiranja nastavnika pomoću glavarina i uvesti financiranje programa. Također, osigurati mehanizme privatizacije onih ustanova visokog obrazovanja koji veći dio prihoda mogu ostvariti na tržištu.*

- *Sukladno načelima Bolonjske deklaracije uskladiti zakonodavstvo visokog obrazovanja s načelima zemalja Europske unije.*
- *Osigurati zakonsku mogućnost provođenja diobenih bilanci između stručnih i sveučilišnih studija.*
- *U slučaju praktičnih nemogućnosti provođenja diobene bilance, dugoročnim ugovorima osigurati uvjete zajedničkog korištenja prostora i opreme.*
- *Poticati kumulativno zapošljavanje nastavnika i suradnika na stručnim i sveučilišnim studijima.*
- *Poticati suradnju stručnih studija s gospodarstvom, uz veće mogućnosti angažiranja stručnjaka iz prakse u nastavi, i financiranje programa izravnim projektima s gospodarstvom.*
- *Utvrđiti kriterije razlikovanja stručnih od sveučilišnih studija; uvesti binarni sustav obrazovanja u kojem će se jasno konceptualno razlikovati koji je studij stručni a koji sveučilišni.*
- *Povećati sudjelovanje nastavnika i stručnih studija u tijelima visokog obrazovanja.*
- *U novom Zakonu o visokom obrazovanju, kao i izmjenama i dopunama drugih zakona (Zakon o stručnim nazivima i akademskim stupnjevima, Zakon o znanstveno istraživačkoj djelatnosti) ugraditi odredbe koje potiču razvoj stručnih studija.*

Iako se deklarativno i na načelnoj razini mnogi i mogu složiti s prijedlozima za rješavanja nekog problema našeg visokog obrazovanja, u provedbi se uvijekjavaju brojne prepreke od kojih je «*osnovna prepoznatljiva prepreka postojanje otpora unutar akademske zajednice prema bilo kakvoj promjeni, prije svega zbog straha kako promjena može donijeti gubitak neke privilegije ili stečenog prava.....i zbog dodatnog napora koji treba uložiti u promjenu*». (Iskorak, 2001.)

Nadu u mogućnost usuglašavanja stavova i mišljenja možda možemo naći u gotovo opće prihvaćenom načelu da «*trebamo uskladiti naš sustav visokog obrazovanja sa svjetom (posebice Europom) radi ravнопрavnog uključivanja u svjetske gospodarske tokove i društvene promjene uz istodobno očuvanje i razvijanje našeg vlastitog kulturnog nasleđa i očuvanja društvenih i prirodnih resursa*». (Iskorak 2001.)

ZAKLJUČCI

Posljednje desetljeće dvadesetog stoljeća razdoblje je značajnih promjena u sustavima visokog obrazovanja gotovo svih europskih zemalja. Osnovni poticaji ovih promjena u industrijski razvijenim europskim zemljama su brze tehnološke promjene koje zahtijevaju i brzu prilagodbu visokog obrazovanja novim potrebama. U tranzicijskim europskim zemljama ukupna demokratizacija društva, i preobrazba od socijalističkog ka tržišnom gospodarstvu, također zahtijeva korjenite promjene ukupnog sustava obrazovanja. Spremnost većine europskih zemalja da se uključe u opću reorganizaciju obrazovnog sustava, i potaknu stvaranje europskog obrazovnog prostora, ogleda se u potpisivanju *Bolonjske deklaracije* sa

strane većine europskih zemalja. Time je postignut načelni dogovor europskih zemalja o prihvaćanju osnovnih odrednica sustava visokog obrazovanja u Europi.

U Hrvatskoj, ubrzo nakon demokratskih promjena 1991. godine, započinju značajne reforme visokog obrazovanja. Zakonom o visokim učilištima iz 1993. godine uvodi se *binarni sustav visokog obrazovanja* tj. odvajaju se stručni studiji od sveučilišnih te se osnivaju nove visoke škole i veleučilišta. Međutim, zbog brojnih okolnosti, proces promjena sustava visokog obrazovanja predviđenih novim Zakonom zbivao se presporo, uz velike otpore, pa tako ni nakon deset godina nije završen. Umjesto uspostavljanja novog, Europskog sukladnog sustava visokog obrazovanja, umnožili su se brojni problemi u odnosima između stručnih studija (visokih škola i veleučilišta) i sveučilišta, problemi koje ni nova državna administracija uspostavljena nakon izbora 2000. godine, nije uspjela riješiti. Umjesto prihvaćanja u Europi prevladavajućeg modela ustroja sustava visokog obrazovanja tj. prihvaćanja *binarnog sustava*, rješenje brojnih problema visokog obrazovanja ponovno se nastoji naći u povratku stručnih studija na sveučilišta. U takvom ozračju nastao je i ovaj tekst, koji je trebao poslužiti za bolje razumijevanje problema stručnih studija u Hrvatskoj, i ukazati na odnose kakvi postoje između stručnih i sveučilišnih studija u europskim zemljama.

Međutim, još ni danas početkom 2003. godine, novi Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju nije donesen, a rasprave o budućem ustroju visokog obrazovanja u Hrvatskoj i dalje su aktualne. Njih prate mnoga neslaganja koja prijete da se u konačnici model reorganizacije sustava visokog obrazovanja donese arbitražom politike. Brojni sukobljeni interesi, nastojanja da se zadrže privilegirani položaji u sustavu visokog obrazovanja, opća nesklonost promjenama, negativni stavovi o autonomiji visokih škola i veleučilišta, bojazan od rizika izlaska na tržište znanja i konkurenциje između visokoškolskih ustanova sveučilišnih i stručnih studija i sl. otežavaju postizanje suglasnosti oko modela budućeg ustroja sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

Dvije osnovne suprotstavljene pozicije su, s jedne strane neka sveučilišta koje teže da im se vrate stručni studiji, i s druge strane veleučilišta i visoke škole koje žele zadržati svoju sadašnju institucionalnu i programsku autonomiju te ostvariti svoje pravo na samostalni razvoj u okviru institucionalne autonomije.

Većina sveučilišnih ustanova, posebno onih znanstveno slabije razvijenih, tj. onih čiji su studiji po svojoj obrazovnoj koncepciji znatno bliži stručnim nego sveučilišnim studijima, zalaže se za *unitarni sustav visokog obrazovanja* u kojem će svi studiji, i sveučilišni i stručni, biti na sveučilištu.

Većina visokih škola i veleučilišta zalaže se za nastavak razvoja još uvijek slabo razvijenog *binarnog sustava*, u okviru kojega će se stručni studiji organizirati i izvoditi isključivo u samostalnim visokim školama i veleučilištima.

Pri tome se visoke škole i veleučilišta pozivaju na *argumente loše prošlosti*, tj. na loše iskustvo zajedništva stručnih i sveučilišnih studija u Hrvatskoj u razdoblju od početka 80-ih do 1997. godine, u kojem su neki stručni studiji ugašeni, drugi su pretvoreni u sveučilišne, treći izgubili vezu s praksom i sl.; zatim *argumente europskih uzora* pozivanjem na opće prihvaćeni model binarnog sustava obrazovanja u gotovo svim europskim zemljama, kao i

argumente loše budućnosti, ukazivanjem na brojne konkretnе probleme koji će, ne samo za stručne nego i sveučilišne studije, proizaći iz neprirodne simbioze dvaju konceptualno potpuno različitih obrazovnih sustava.

Posljednja verzija nacrt-a Prijedloga Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju (siječanj 2003. godine) predlaže rješenje problema odnosa između stručnih i sveučilišnih studija uvođenjem tzv. «mješovitog» sustava (ni binarnog niti unitarnog) visokog obrazovanja, takvog sustava u kojem će se stručni studiji moći organizirati i izvoditi, kako na samostalnim visokim školama i veleučilištima tako i na sveučilištima.

Glavni argument za uvođenje ovakvog, u odnosu na Europu atipičnog sustava visokog obrazovanja, jest gospodarska slabost države, koja u sadašnjim okolnostima nije u stanju izdvojiti značajnija sredstva za razvoj binarnog sustava, tj. za kadrovsko i prostorno jačanje postojećih i otvaranje novih visokih škola i veleučilišta. Iako se deklarativno prihvata stav da je u budućnosti, s ciljem usklađivanja našeg visokoškolskog sustava s Europom, nužno i u Hrvatskoj razvijati binarni sustav, odgađanje njegova razvoja opravdava se nedostatkom proračunskih sredstava. Tako se približavanje hrvatskoga visokog obrazovanja Europi, barem u ovom dijelu, ostavlja za neka buduća bogatija vremena. Jasno je međutim da se ne radi toliko o stvarnom nedostatku finansijskih sredstava, već više o nedostatku političke volje da se proračunska sredstva iz nekih drugih, razvojno manje važnih resora, prerasporede za razvoj suvremenog sustava visokog obrazovanja.

Stav nekih utjecajnih političkih čimbenika, prema kojem bi povećanje proračunskih ulaganja u razvoj visokih škola i veleučilišta zapravo značilo povećanje potrošnje i time dovelo do još lošije gospodarske situacije, glavna je kočnica razvoju visokih škola i veleučilišta u Hrvatskoj kao i uvođenju binarnog sustava visokog obrazovanja.

Postoje brojni razlozi zbog kojih se može tvrditi da će primjena mješovitog modela visokog obrazovanja ne samo onemogućiti razvoj stručnih studija, već otežati razvoj sveučilišnih studija.

Naime, stručnim je studijima za nesputan razvoj nužna institucionalna i programska autonomija, koja im omogućuje samostalno odlučivanje o vlastitim nastavnim programima, o vlastitoj kadrovskoj politici i vlastitim pravcima razvoja. Uz takvu autonomiju visoke škole i veleučilišta imale bi i veću fleksibilnost u promjenama nastavnih programa sukladno novim potrebama gospodarstva, veće mogućnosti polikentričnog širenja visokog obrazovanja u nerazvijene regije, veće mogućnosti izravne međunarodne suradnje sa srodnim europskim ustanovama stručnog visokog obrazovanja i, što je posebno važno, veće mogućnosti izravnog povezivanja s privredom i školovanje upravo takvih profila kadrova koji su potrebni razvoju gospodarstva.

Dosadašnja iskustva organiziranja i izvođenja stručnih i sveučilišnih studija na sveučilišnim ustanovama, između 1983. i 1997. godine, ukazuju na nemogućnost osiguravanja razvojnih potreba stručnih studija u okviru sveučilišta. No, ukazuju i na činjenicu da su mnogi sveučilišni studiji imali problema zbog opterećenja koja im je donosila zajednička organizacija, izvođenje stručnih i sveučilišnih studija.

Zato bi, ne samo za budući razvoj visokih škola i veleučilišta, već i za nesmetani razvoj sveučilišta, bilo bolje da sveučilišta ne budu nositelji

stručnih studija. Već iz same definicije temeljne zadaće sveučilišta proizlazi takav zaključak.

Prema nacrtu Prijedloga Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju, temeljne zadaće sveučilišta su znanstveno, umjetničko i razvojno (1) *istraživanja* (...) te na njima utemeljeno (...) (2) *obrazovanje*. Hoće li taj zadatak, to glavno sveučilišno poslanje, sveučilišta u novim okolnostima cjelovite reorganizacije znanosti i visokog obrazova moći ispuniti ako se njihovoj nadležnosti i odgovornosti prepusti organizacija i izvođenje većeg broja stručnih studija?

Je li realno očekivati da će se dodatnim opterećivanjem jednoga, godinama financijski podcijenjenoga, novom opremom slabo opremljenog, dugogodišnjom zabranom zapošljavanja kadrovski neosvježenog sveučilišnog sustava, koji novim Zakonom dobiva nove proširene zadaće, moći osigurati kvalitetno obrazovanje još i za studente stručnih studija na sveučilištu?

Primjena novoga Zakona dovest će, naime, do mnogih novih opterećenja na sveučilištima, i to zbog sljedećih razloga:

- Predviđanjem znatnijih ulaganja u znanost usmjerit će glavne napore sveučilišnog znanstveno–nastavnog osoblja istraživačkoj djelatnosti, uz manje vremena za obavljanje nastave.
- Opterećenja vezana uz izradu nastavnih planova i programa novih *preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija*, te usklađivanja tih nastavnih programa sa srodnim programima u zemljama Europske unije, bit će prioriteten zadatak u razdoblju par godina nakon donošenja Zakona.
- Reorganizacijom studija, sukladno novom Zakonu, na većini fakulteta bivši četverogodišnji studiji produžit će se na petogodišnje (a ponekad i šestogodišnje) studije, a većina njih odvijat će se *integralno kroz prvu i drugu razinu studija*. Time će se opseg nastave na diplomskim studijima povećati za najmanje 20 i više posto.
- Tijekom sljedećih 5-6 godina organizacija i izvođenje nastave na sveučilištima bit će složenije i zahtjevnije zbog paralelnog izvođenja starih i novih nastavnih programa, za studente upisane po starom Zakonu i za nove generacije studenata.
- Šire uvođenje izbornih predmeta na preddiplomske i diplomske studije, sukladno obvezama fakulteta da nude izborne predmete studentima drugih studija, povećat će također nastavna opterećenja mnogih, posebice kvalitetnih fakulteta.
- Povećat će se nastavna opterećenja i zbog potrebe organiziranja i izvođenja, do sada rijetko organiziranih doktorskih (poslijediplomskih) studija, kao i zbog uvođenja novih specijalističkih sveučilišnih studija.
- Planirano povećanje broja studenata, sukladno prihvaćenoj strategiji povećanja postotka visoko obrazovanih u Hrvatskoj, dodatno će povećati nastavna opterećenja.
- Uvođenje nove kategorije studenata u sustav *udaljenog učenja* također će povećati obveze sveučilišnih nastavnika.

Sve će to dovest do znatno većih obveza nastavnika sveučilišnih studija, a vjerojatno će se u primjeni Zakona pojaviti i mnogi drugi razlozi većih

opterećenja, vezani uz složene i dugotrajne procese funkcionalne integracije raznih sastavnica sveučilišta.

Imajući dobrih razloga očekivati upravo takve okolnosti, možemo se opravdano zapitati – kojim to sveučilištima može biti u interesu brinuti se još i za razvoj nerazvijenog sustava stručnih studija, ukoliko će to biti moguće jedino uz zanemarivanje vlastitog razvoja ili, drugačije rečeno, koja sveučilišta mogu u situaciji velikih, nadolazećih vlastitih opterećenja, preuzeti još i dodatnu odgovornost za razvoj sustava stručnih studija?

Gdje će se, u novoj situaciji potpune reorganizacije sveučilišnog sustava, naći energije za kreiranje velikog broja novih nastavnih programa i uskladiti ih s europskim standardima; napisati velik broj, za sada nepostojećih priručnika i udžbenika, posebno za studente stručnih studija; istovremeno provoditi nastavu za četiri kategorije studenata (stare generacije studenata sveučilišnih studija, nove generacije studenata sveučilišnih studija, stare generacije studenata stručnih studija i nove generacije studenata stručnih studija); uspostaviti i organizirati suradnju s brojnim nastavnim radilištima izvan sveučilišta za potrebe velikog broja izvedbenih sati praktične nastave za studente stručnih studija, itd.?

Dakle, možemo zaključiti da za stručne i sveučilišne studije «mješoviti» sustav visokog obrazovanja nije idealno rješenje.

Uz spomenute probleme, koje će stručnim i sveučilišnim studijima donijeti primjena ovakve zakonske regulative, njegove daljnje slabosti su:

a) nemogućnost korištenja međunarodnih iskustava u razvoju novog sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj budući da sličan, mješoviti sustav visokog obrazovanja, ne postoji niti u jednoj europskoj državi;

b) odstupanje od prevladavajućeg europskog modela visokog obrazovanja, što otežava planiranu harmonizaciju hrvatskog i europskog visokog obrazovanja na koju se Hrvatska obvezala potpisivanjem Bolonjske deklaracije; i

c) nepostojanje zakonskih mehanizama koji bi osiguravali smjer budućeg razvoja visokog obrazovanja prema konačnoj transformaciji u binarni sustav, kao opće prihvaćeni sustav visokog obrazovanja u Europi.

Zbog tih nedostataka, osobito zbog izostanka zakonskih odredbi koje bi izrijekom ukazivale na dugoročnu opredijeljenosti predлагаča novog Zakona ka budućem razvoju binarnog sustava visokog obrazovanja, smjer budućeg razvoja sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj bit će određen gotovo isključivo omjerima snaga unutar samog sustava visokog obrazovanja. Stoga, unaprijed se prepusta dominantno mjesto, u određivanju dalnjih putova razvoja sustava visokog obrazovanja, tradicionalno jačem a promjenama manje sklonom sveučilišnom sustavu.

Već u sadašnjoj situaciji, u kojoj suprotno duhu i slovu važećeg Zakona o visokim učilištima, velik broj stručnih studija je prebačen na fakultete, uz sve češće zahtjeve fakulteta kod kojih to još nije učinjeno da se i njima vrate «njihovi» stručni studiji, može se opravdano pretpostaviti da će sustav visokog obrazovanja u Hrvatskoj, vrlo brzo nakon stupanja novog Zakona na snagu, «skliznuti» u tipičan unitarni sustav, sa sveučilištima kao gotovo jedinim nositeljima stručnog i sveučilišnog visokog obrazovanja.

Zato se i s velikom vjerojatnošću može očekivati da će, nakon donošenja Zakona s takvim odredbama, opstati samo manji broj visokih škola i

veleučilišta, i to ne kao dijelovi jakog podsustava visokog obrazovanja, već više kao povijesni ostatak neuspjelog pokušaja reforme visokog obrazovanja započete Zakonom o visokim učilištima 1993. godine, i nikad dovršene.

Međutim, još ima vremena i nade da se, uz neznatne izmjene nacrta Prijedloga Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju, osiguraju povoljniji zakonski uvjeti postupnog razvoja visokih škola i veleučilišta te postupna uspostava binarnog sustava visokog obrazovanja. To se može postići na dva načina. *Prvo*, uvođenjem zakonskih odredbi kojima bi se *poticala funkcionalna a ne institucionalna integracija ustanova stručnih i sveučilišnih studija*; *drugo*, postupnim povećanjem finansijskih ulaganja u sustav visokih škola i veleučilišta kroz više godina, uz istovremeno otvaranje većih mogućnosti stjecanja posebnih prihoda visokih škola i veleučilišta na tržištu.

1.) Model funkcionalne suradnje ustanova sveučilišnih i stručnih studija trebao bi se realizirati na razini dviju samostalnih i ravnopravnih ustanova; trebao bi čuvati bit, smisao konceptualne različitosti stručnih i sveučilišnih studija i ne bi smio znatnije opterećivati sveučilišne studije velikim opsegom nastave na stručnim studijima. Ovakvo rješenje pretpostavlja čvrste međusobne ugovore između ustanova stručnih i sveučilišnih studija, kojima bi se regulirala suradnja u nastavi preko dijela zajedničkih katedri i zajedničkih nastavnika i suradnika, koji bi se kumulativno zapošljavali i na sveučilištu i na visokoj školi/veleučilištu te zajednički koristili prostor i opremu. U takvoj suradnji ustanove stručnih studija *samostalno bi razvijale svoje posebne katedre i kabinete* usmjerene organizaciji uže stručne, najvećim dijelom praktične nastave, dok bi izvođenje najvećeg dijela teorijske nastave obavljale zajedničke katedre na fakultetima.

Ovakav model funkcionalnog povezivanja stručnih i sveučilišnih studija trebao bi zadovoljavati sljedeće uvjete:

- *biti razvojno poticajan i za stručne i za sveučilišne studije*
- *osigurati samostalan razvoj i autonomiju stručnih studija*
- *čuvati konceptualnu različitost stručnih studija*
- *osigurati jednaku kvalitetu stručnih i sveučilišnih studija*
- *osigurati jednaku vrijednost stručnih i sveučilišnih studija sukladno geslu «različiti ali jednako vrijedni» studiji.*

Time bi se, i u okolnostima u kojima još nisu sazreli uvjeti za uvođenje *binarnog sustava visokog obrazovanja*, već sada postavljali temelji njegova budućeg razvoja. Tako bi se izbjegla dominacija interesa bilo kojeg dijela visokog obrazovanja nad drugim, izbjegla neravnopravnost stručnih studija, i što je najvažnije, izbjeglo poništavanje konceptualne različitosti stručnih studija. Očuvanje konceptualne različitosti stručnih studija upravo je jedan od najvažnijih razloga poticanja razvoja binarnog sustava visokog obrazovanja u većini europskih zemalja.

2.) Postupno ulaganje u kadrovski i prostorni razvoj sustava visokih škola i veleučilišta tijekom nekoliko godina, uz paralelni razvoj veće funkcionalne povezanosti ustanova stručnih i sveučilišnih studija, zahtijevalo bi relativno mala proračunska sredstva. Naime, tijekom posljednjih pet godina mnogi su stručni studiji na državnim visokim školama i veleučilištima u gotovo nemogućim uvjetima uspjeli preživjeti, a neki se čak i razvijati. To im je uspjelo zahvaljujući većoj usmjerenošti na tržište nego na proračunska sredstva i većim ulaganjem

truda u stjecanje posebnih, izvanproračunskih prihoda. Tako danas sedam hrvatskih državnih veleučilišta i trinaest državnih visokih škola većinu svojih prihoda već ostvaruju na tržištu. Poticanjem ovakve tržišne usmjerenosti visokih škola i veleučilišta, posebice njihovih čvrćih veza s gospodarstvom, može se osigurati budući razvoj visokih škola i veleučilišta uz relativno minimalna proračunska izdvajanja. Već je danas na državnim visokim školama i veleučilištima zaposleno mnogo djelatnika na teret posebnih prihoda, već i danas dio visokih škola i veleučilišta ima svoj vlastiti prostor i opremu, i mnogima treba samo minimalan finansijski poticaj sa strane države, da bi se dalje razvijali. Uz to, dodatnim osiguravanjem većih mogućnosti za stjecanja vlastitih prihoda na tržištu, ovaj razvoj bio bi potpuno siguran. Uz takve inicijalne poticaje mnogi od stručnih studija brzo bi dosegli razinu kvalitete kakvu imaju srođni studiji u europskim zemljama.

Na oba spomenuta načina, uvođenjem veće funkcionalne povezanosti ustanova stručnih i sveučilišnih studija i osiguravanjem većih mogućnosti stjecanja prihoda na tržištu, uz male dodatne finansijske napore države i velike napore djelatnika veleučilišta i visokih škola, u Hrvatskoj bi se postupno razvijao kvalitetan binarni sustav visokog obrazovanja.

Tako bi se Hrvatska, s obzirom na svoj sustav visokog obrazovanja, konačno uskladila s razvijenim europskim zemljama.

IAKO IH JE OSNOVALA, VLADA VELEUČILIŠTIMA ONEMOGUĆILA RAZVOJ

U zagrebačkoj je Visokoj zdravstvenoj školi nedavno održan okrugli stol »Prilozi raspravi o unapređenju razvoja stručnih studija u Hrvatskoj« na kojem su sudjelovali dekani svih visokih škola. Upozorenje je tom prigodom na brojne probleme stručnih studija, a prijedlozi za njihovo rješavanje poslani su ministru znanosti i tehnologije. O tomu smo razgovarali s prof. dr. Mladenom Havelkom, dekanom Visoke zdravstvene škole.

- Od donošenja Zakona o visokim učilištima prošlo je sedam godina, a na ustrojavanju stručnih škola, odnosno visokih škola i veleučilišta, učinjeno je vrlo malo. Pet godina neodlučnosti i oprečnih stajališta odgovornih završilo je nepromišljenim i brzopletnim osnivanjem mnogo novih visokih škola i veleučilišta. Provedeno bez dovoljno prema i pod pritiskom istjecanja svih zakonskih rokova, osnivanje novih visokih škola i veleučilišta ostalo je uglavnom na formalnoj razini. Brojni stručni studiji i dalje su potpuno ovisni o fakultetima, nije obavljena dioba imovine i nastavnika, niti je riješeno financiranje. Krivnja je na odgovornim tijelima državne uprave.

● Na skupu dekana upozorili ste na absurdnu situaciju visokih škola i veleučilišta. Zašto?

- Vlada RH osnovala je sedam veleučilišta i 11 samostalnih visokih škola, imenovala njihove privremene rektore i dekane i obvezala ih da svoje ustanove ustroje prema zakonu. Istdobro je drugim odlukama i izostankom potpore onemogućila njihov razvoj. Zar to nije absurdna situacija? Iz nje proizlaze problemi koje treba riješiti jer na stručnim studijima u Hrvatskoj otežano studira 30-ak posto studenata.

● Treba li onda te studije ponovno spojiti s fakultetima ili ih razvijati zasebno?

- Protiv smo tako pojednostavljenoga pristupa jer među stručnim studijima postoje velike razlike, pa i u mogućnosti razvoja. Predlažemo da se neki stručni studiji razviju samostalno u sklopu visokih škola, drugi bi možda imali veće mogućnosti razvoja u sklopu veleučilišta, a neki bi istorodni

Snimio D. GRZELJ

studiji mogli biti u sastavu fakulteta ako im to ne ugrožava autonomiju. Dakle, protivimo se trpanju svih stručnih studija u isti koš. Zauzimamo se za njihov samostalan razvoj, za utvrđivanje važnosti pojedinih stručnih studija te za utvrđivanje potreba za pojedinim vrstama stručnih studija. U svjetu su stručni studiji prihvaćeni jer su jeftiniji, elastičniji i potrebbama gospodarstva primjerjeniji način obrazovanja stručnjaka. Od 304 visokoškolska učilišta u Njemačkoj, primjerice, čak 70 posto čine stručni studiji.

● Kao hitne probleme stručnih studija izdvajate zapošljavanje nastavnika i suradnika te osiguranje primjereno finansiranja. Koja su rješenja?

- Visoke škole i veleučilišta hitno bi trebalo izuzeti od Odluke o zabrani zapošljavanja jer je njome novim stručnim studijima onemogućeno zapošljavanje minimalnog broja nastavnika potrebnih za ustrojavanje stručnih vjeća, osnovne pokretačke jezgre stručnih studija. Istdobro, što je doista paradoks, Ministarstvo znanosti snosi troškove plaća viška nastavnika na mnogim fakultetima, umjesto da se ti nastavnici potiču na prelazak na srodne stručne studije, što osigurava normalano funkcioniranje nastave za približno jednak novac.

● Zar nije posrijediapsurdna situacija? Iz nje proizlaze problemi koje treba riješiti jer na stručnim studijima u Hrvatskoj otežano studira 30-ak posto studenata - kaže dr. Havelka

● Kako riješiti financiranje?

- Najvažnije je da se napokon počne primjenjivati financiranje prema cijeni nastavnog programa, a ne da se, kao sada, plaćaju zaposleni nastavnici i materijalni troškovi. Pravilnikom o financiranju visoke naobrazbe predviđeno je financiranje svakoga programa. On se, na žalost, ne primjenjuje jer fakultetima koji imaju višak nastavnika nije u interesu plaćanje programa. Odgovara im sadašnje stanje. Promjena načina financiranja nužan je preduvjet samoregulacije zapošljavanja, i na stručnim i na sveučilišnim studijima. Izračunom sredstava na temelju zbirnih koeficijenata zaposlenika dobili bismo realnu cijenu pojedinih studija. Fakulteti koji bi prema tom izračunu imali višak nastavnika brzo bi ih počeli nuditi stručnim studijima, gdje mogu ostvariti nastavnu normu.

● Zašto predlažete slobodno formiranje cijena studija za osobne potrebe?

- Cijene studija za osobne potrebe ograničavaju se odlukama Ministarstva, a u njima nema nikakve ekonomске logike. Sadašnje cijene ne pokrivaju stvarne troškove studija. Uz to, nužne su jače veze stručnih studija s nastavnikom radilišta, kao i poticanje budućih poslodavaca na izravno stipendiranje troškova studija.

D. Glavina

Loša upisna politika

● Predlažete i promjenu upisne politike smanjivanjem broja upisanih na teret proračuna na studije gdje imamo višak kadrova i poticanjem upisa na studije za deficitarne stručnjake.

- Držim da se tako može znatno uštedjeti i smanjiti broj nezaposlenih. Nisam za opće smanjivanje upisnih kvota, ali one se moraju temeljiti na potrebama. Hrvatska, primjerice, ima više liječnika po stanovniku od SAD-a, Engleske, Japana i drugih visokorazvijenih zemalja. Istdobro nam nedostaju visokoobrazovane medicinske sestre. Ipak, svake godine na četiri medicinska fakulteta u Hrvatskoj upiše se oko

HAVELKA: VRAĆANJE STRUČNIH STUDIJA POD SVEUČILIŠTE - NEOŠUVARIZAM

ZAGREB - Saborski Od bor za naobrazbu, kulturu i znanost otvorio je jučer raspravu o problemima stručnih studija. Predsjednik Odbora Ante Simonić naglasio je da, s obzirom na to da stručne studije po hoda oko 25 posto studenata, nužno valja temeljito preispitati njihovo stanje i odnos sa sveučilištima.

- Sustav autonomije sveučilišta nije u skladu s europskim standardima. Trebaju nam i sveučilišta i veleučilišta, a odnose valja kvalitetnije postaviti - rekao je A. Simonić.

Mladen Havelka, predsjednik Zajednice visokih škola, još je jedanput naglasio absurd po kojem je Vlada osnovala veleučilišta, ali nije omogućila njihov ustroj kako je zakonom propisano.

- Glavni je problem to što se stručni studiji pokušavaju vratiti u okrilje sveučilišta i to je neošuvarizam! Time se uništava njihova kon-

Mladen Havelka

ceptualna bit, oni obrazuju za struku, a ne za znanost - rekao je Havelka.

- Sveučilište u Zagrebu nema otpora prema veleučilištu, ali valja razriješiti što veleučilište jest. Mi nudimo dva načina: apsolutno poštovanje zakona i odjeljivanje veleučilišta od sveučilišta, ili redefiniranje zakona u smislu Bolonjske deklaracije i modela studiranja tri plus dvije godine - rekao je Branko Jeren, rektor Zagrebačkog sveučilišta.

Darko Polšek, pomoćnik ministra znanosti, usprotivio se totalnom podvostručenju studija koje imamo.

- Država financira institucije koje su utvare! Osim Dubrovačkog veleučilišta, ostala imaju tridesetak zaposlenih. Naka Hrvatska gospodarska komora financira stručne studije ako je neka struka deficitarna! Veleučilišta su crna rupa gdje nema nikakvog nadzora i žostoji tendencija pretvaranja u sveučilišta - rekao je D. Polšek. On se osvrnuo i na oštru javnu raspravu o autonomiji sveučilišta koja se vodi između Ministarstva znanosti i tehnologije i Sveučilišta u Zagrebu.

- Znamo da autonomiju moramo poštovati, ali sa Zagrebačkim sveučilištem imamo strukturalnih problema. Što se tiče podjele, Ministarstvo je nije izmislio ad hoc! Prema studiji Sveučilišta u Zagrebu od prije nekoliko godina, ono je fragmentirano u svim funkcijama, nema zajedničkog djelovanja, neučinkovito je i skupo, a predlaže se i osnivanje pet kampusa - kazao je D. Polšek.

Zdravko Jelenović, savjetnik predsjednika Mesića, rekao je da ga začuduju toliko različita stajališta Ministarstva u odnosu na ono što kaže struka, te da europska iskustva pokazuju kako su potrebna i sveučilišta i veleučilišta.

Ivica Kostović naglasio je da se u postojećoj mreži veleučilišta ne može poduzeti ništa bez procjene njihove kvalitete, te kako je trebalo, još dok je on bio ministar znanosti, ukinuti trećinu fakulteta da je bilo hrabrosti. (S.H.)

OKRUGLI STOL O STANJU I UNAPREĐIVANJU DVOJNOG SUSTAVA OBRAZOVANJA ZA OBRTNIČKA ZANIMANJA

Kako mlade naučiti raditi

ZAGREB - Mladi naraštaji nisu sposobni za rad i posao, konstatirao je Stjepan Safran, predsjednik Hrvatske obrtničke komore, na jučerašnjem okruglom stolu »Stanje i unapređivanje dvojnog sustava obrazovanja«. Time je zapravo opisao sruž problema u školovanju obrtnika, zbog kojih su se jučer na poziv Željka Peceka, ministra za obrt, malo i srednje poduzetništvo, na raspravi okupili Vladimir Strugar, ministar prosvjete i športa, predsjednik HOK-a, ali i ravnatelji strukovnih škola, te obrtnici.

Želja organizatora, ali i zainteresiranih strana, bila je da se do 2004./2005. godine, kad bi trebala početi nova, reformirana škola, isprave pogreške petoga-

dišnjeg sustava kako ne bi posmuo.

- Vjerujem da trebamo znati tko je zadužen za analizu stanja, zašto školujemo djece za to da budu na Zavodu za zapošljavanje, te koje posebne uvjete trebamo stvoriti za tražena zanimanja - kazao je ministar Pecek istakavši kako je dosad u dvojnom sustavu školovano 15.000 daka, a da reforme bit će ih još 5000. Partneri u projektu - ministarstva prosvjete i obrtništva, te HOK - moraju pronaći rješenje da odškoluju djece koja na kon škole znaju raditi.

Obrtnička strana smatra kako se porezima moraju poticati obrtnici za obučavanje daka, inzistiraju da se ne smanjuje broj sati u praksi i, ukratko, zau-

zimaju se za jedinstven obrtnički program. Jedan od obrtnika istakao je kako pozdravlja najavljenje devetogodišnje obrazovanje jer obrtnici bi trebali dolaziti daci iznad 15 godina.

Problem s ovogodišnjim upisima, od kojih sve strane očekuju podbačaj veći od lanjskog, kad je upisano 20 posto manje daka, možda će ovoga tjedna biti riješen. Naime, HOK koji provodi licenciranje obrtnika u kojih se obavlja praktična nastava zamjerio je Ministarstvu prosvjete da je odredilo upisne kvote koje ne prate potrebe obrtnika za naučnicima. Ministar Strugar utanacio je sastanak već ovaj tjedan kako bi se na vrijeme umanjio taj problem. (dtt)

Dr. MLADEN
HAVELKA, DEKAN
VISOKE ZDRAVSTVENE
ŠKOLE, O
NAJAVA LJENOJ
PRIVATIZACIJI
VISOKOG ŠKOLSTVA:

TREBA UGASITI VISOKE ŠKOLE ČIJI SE STUDENTI NEĆE MOĆI ZAPOSЛИТИ

● Dobro poznajem situaciju u Evropi, pa me zanima na temelju čega se Ministarstvo odlučilo za takvu strategiju, pita dr. Branko Jeren, rektor Sveučilišta u Zagrebu

Buru reakcija izazvala je inicijativa Ministarstva znanosti i tehnologije o privatizaciji visokih učilišta. Neke samostalne visoke škole jedva su je dočekale, a sveučilište je, braneći stoljetni monopol na visoko obrazovanje, dočekuje na nož ideju o osnivanju privatnih visokih škola mnogi još i mogu progutati, a ideja privatizacije postojećih kod mnogih budi asocijacije na gospodarsku privatizaciju i pljačku.

- Veliki sam pristalica privatizacije jer ona potiče učinkovitost visokoškolskoga sustava, ali stvar je vrlo osjetljiva i nagla privatizacija ne bi proizvela ništa dobro. U privatnoj visokoj školi nastavnici će morati biti bolje motivirani i izvoditi če bolju nastavu, a to znači da će privlačiti bolje studente i tu dolazimo da krajnje svrhe - tržišnoga vrednovanja diploma. Danas je diploma diploma, ne postoji nikakva konkurenca. Osim toga, privatne škole rasteretiti državni proračun smanjujući javnu potrošnju - smatra prof. dr. Mladen Havelka, dekan Visoke zdravstvene škole.

No, smatra Havelka, privatizacija ne znači da se država u cijelosti odriče finansiranja tih škola. U Nizozemskoj, primjerice, kaže Havelka, država sufinancira 70 samostalnih škola.

- Sutra bih potpisao privatizaciju naše škole, ali to bi bilo neoprezno. Danas se godina studiranja plaća

oko 8000 kuna, a to je samo trećina stvarnih troškova. Stoga bi država trebala participirati u područjima obrazovanja koja su joj potrebna. Privatizacija pretpostavlja napredak gospodarstva i uspostavu tržišta rada, što znači da treba ići postupno. Riječ je o neumoljivome kapitalizmu, neke bi se visokoškolske ustanove i ugasile jer tko lud će financirati neće školovanje ako se student kasnije ne može zaposliti? - kaže prof. dr. Havelka ističući kako država napokon mora reći kakva joj je razvojna strategija i što želi.

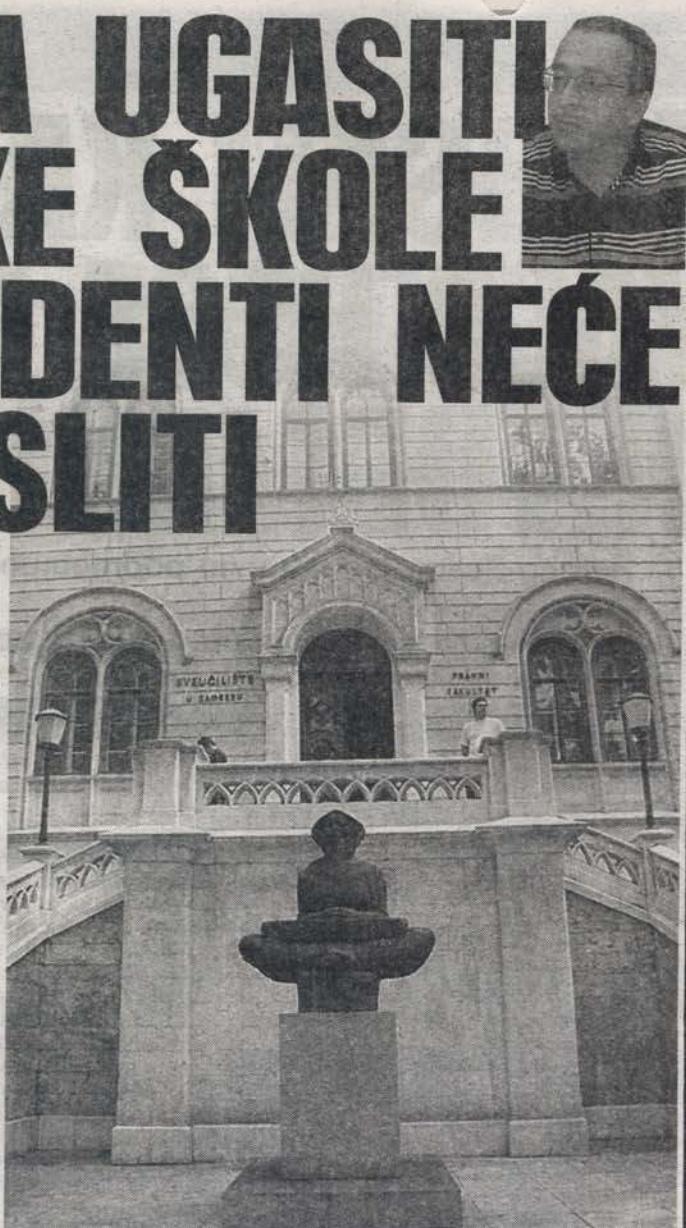
No, čvor koji se neće dati rasjeći, već će ga se raspetljivati, jest pođela imovine. Visoka zdravstvena škola ima sreću da je otkupila svoju zgradu i u privatizaciji bi, tvrdi Havelka, svi zaposleni i zasluzni za razvoj škole postali dioničari. Možda dijelom i država, a možda i zdravstvene ustanove koje će tako školovati svoje stručnjake.

Kako, međutim, podijeti imovinu između nekih drugih samostalnih škola i veleučilišta s jedne strane, i sveučilišta s druge strane, koje je Vlada svojom uredbom razdvojila ne rješivši pritom podjelu dobara, finacija i kadrova?

- Na veleučilištima očekujemo da čemo nešto dobiti iz te rastave braka. Veleučilišta su utemeljena,

Dr. Branko
Jeren

Sveučilište privatizaciju visokih škola dočekuje na nož

ali diobena bilanca nikada nije napravljena. Privatizacija je nužnost i samo je pitanje vremena kada će se dogoditi. Sadašnji je sustav hermetički zatvoren i teško propušta nove inicijative. Ako država planira privatizaciju, morat će to obaviti vrlo nježno i pažljivo - kaže Ivica Mandić, bivši pomoćnik ministra znanosti i koordinator zajedničkoga rada veleučilišta.

Najveći otpor inicijativi privatizacije pružit će sveučilište, koje se neće olako (ili nikako) odreći nekih svojih visokih učilišta koja bi mogla uspijeti na tržištu. Njihovi predstavnici naoružali su se primjerima propasti ideje privatizacije visokoškolskih ustanova iz sličnih tranzicijskih zemalja, a na prošlotjednoj prvoj javnoj raspravi o novome zakonu, koju je organiziralo Ministarstvo, oštro su je napali.

- Ne želim to komentirati dok od ministra ne dobijem obećani popis zemalja u kojima su takvi planovi napravljeni i zaživjeli. Dobro poznam situaciju u Europi, pa me zanima na temelju čega se Ministarstvo odlučilo za takvu strategiju - kratak je bio prof. dr. Branko Jeren, rektor Sveučilišta u Zagrebu.

S. Hodak

BRANKO ŠTEFANOVIĆ, DIREKTOR PRIVATNE POSLOVNE ŠKOLE VERN'

Privatizacijom se ne smiju stvoriti punktovi za prodaju diploma

- U posljednjih osam godina deset put je više upisanih od broja diplomiranih na društvenim fakultetima. U našoj školi diplomiра devedeset posto polaznika jer se radi u malim grupama, po suvremenim programima i uza znatne obvezne. Problem je u tome što je to dosta skupa nastava i godišnje stoji 19.750 kuna, ali moguće je uzeti kredit preko banke - objasnjava Branko Štefanović, direktor privatne Poslovne škole Vern'.

- Ali, treba biti oprezan da ne počne inflacija privatnih visokih škola koje tržište neće moći progutati, a s druge strane, valja ih snažno kontrolirati kako ne bi postale punktovi za prodaju diploma - upozorava B. Štefanović.

VILIM RIBIĆ, SINDIKAT ZNANOSTI
Ne smiju se rasprodavati visoka učilišta!

- Privatizacija da, ali neka privatno visoko učilište osniva onaj tko ima novac! Mi smo za konzervativan pristup. Ne može se privatizirati nešto nastalo iz novca poreznih obveznika, iz placa, to pripada narodu. Apsolutno sam protiv toga. Privatnik ima komercijalne interese - profit, a obrazovanje i znanstveno istraživanje dugotrajan je proces koji samo država može financirati. Nikako se ne smije sprečavati konkurenca i mi smo za fleksibilniji sustav i za mobilnost u njemu, ali ne smiju se rasprodavati državna visoka učilišta! - kaže Vilim Ribic, predsjednik Glavnoga vijeća sindikata znanosti. (sh)

MLAĐEN HAVELKA, PREDSEDNIK ZAJEDNICE VISOVIH ŠKOLA I VELEUČILIŠTA HRVATSKE:

»Ne treba srijati u reforme zbog navodnog kašnjenja za Europom«

Sve reforme koje su naglavačke okretale sustave ispalje su promašaj. Mnogo se toga može napraviti korak po korak evolucijom, a ne revolucijom / Binarni sustav idealan je za razvoj sveučilišta, veleučilišta i visokih škola / Volio bih, kao psiholog, napraviti istraživanje i otkriti što se događa u glavama ljudi kad dođu na vlast, kaže Havelka

Mirela Lilek

Mladen Havelka

ZAGREB, 7. svibnja - »Najlakše i najnajavljuje je misliti da će Sabor donijeti papir na 100 stranica koji se zove zakon, te da će se njime na revolutionarni način krenuti u reformu visokog školstva, bez obzira na to što su svi protiv toga. U Europu se moguće ući bez pisanja gornjih paripa«, smatra predsjednik Zajednice visokih škola i veleučilišta Hrvatske, prof. dr. Mladen Havelka. Njegovo je mišljenje da će reforma visokog obrazovnog sustava, kaku predlaže Ministarstvo znanosti i tehnologije, napraviti goleme štete, jer nije utemeljena na analizi sadašnjeg niti budućeg stanja. Reforma visokog školstva za Havelku predstavlja preokretanje čitavog sustava naglavačke što je, tvrdi on, nepotrebno. »Svjedoci smo da sve takve reforme, koje su naglavačke okretale sustave, ispalje promašaj. Mnogo se toga može napraviti korak po korak kroz evoluciju, a ne revoluciju, jer - revolucije nam je vec svima navrh glave«, kaže on.

S novim nastavnim programima i programima trebalo bi se krenuti već iduće akademiske godine, 2003./2004., a to prema najavi ministra znanosti dr. Hrvoja Kralevića predviđa kompletnu promjenu načina tri-četiri puta tijekom života!

Havelka stoga zaključuje da rokove koje predviđa Narodni zakon o znanosti i visokom obrazovanju može predviđati samo netko tko nema veze s tim što znači dobar program.

- To što govori ministar, da

»Dogodit će se isto što i za Šuvareve reforme«

• Zalažete se za potpunu samostalnost veleučilišta i visokih škola, s tim da država osigura potrebne uvjetne?

- Apsolutno smo za samostalan razvoj stručnih studija. No, stručni i sveučilišni studiji moraju biti funkcionalno povezani, u opremi, prostoru i nastavnicima, ali da svaki od njih ima svoju misiju, koncept i slobodan autonoman razvoj i kreiranje novih stručnih studija u sklopu sveučilišta je nepotrebno.

• Kakvo rješenje predlažete?

- Ne treba svima četverogodišnji studij. Prijedlog Zagrebačke nezaposlenih u Hrvatskoj ima nižu i srednju stručnu spremu, a njihovo je znanje vrijeme pregazio i ne mogu se ukloniti u gospodarstvo. Ako tog čovjeka ne možemo ubaciti na sveučilište, možemo mu ponuditi kraći stručni studij koji će ga sposobiti za novo zanimanje. Pa u Evropi ljudi mijenjaju zanimanja tri-četiri puta tijekom života!

»Jasno je tko je kriv«

• Tko snosi krivnju za stanje u kojem su se našli stručni studiji?

- Kriveca, nalazim u svima koji od 1993. godine nisu našli snage ni političke volje da naprave one promjene koje bi osigurali razvoj visokih škola i veleučilišta, kao samostalnih institucija. Ne mogu tvrditi da je sadašnji ministar sve zakuhanao...

• ... iako slovite kao njegov žestok protivnik?

- Ministar je došao na vlast sa sloganom 'Mislim da bi bilo zanimljivo.

• Vaš je stav da su stručni studiji sposobno rješenje za gospodarstvo Zašto?

- Najviše nezaposlenih u Hrvatskoj ima nižu i srednju stručnu spremu, a njihovo je znanje vrijeme pregazio i ne mogu se ukloniti u gospodarstvo. Ako tog čovjeka ne možemo ubaciti na sveučilište, možemo mu ponuditi kraći stručni studij koji će ga sposobiti za novo zanimanje. Pa u Evropi ljudi mijenjaju zanimanja tri-četiri puta tijekom života!

• Nacrt zakona predviđa tzv. binarni sustav koji omogućava odvojeno funkcioniranje stručnih i sveučilišnih studija, ali i izvođenje stručnih studija na sveučilištu. Sto je sporno?

• Jasno tko je kriv. Cijeli problem s, primjerice, splitskim veleučilištem ne bi se dogodio da su mu osigurani prostor i nastavnici.

OKRUGLI STOL O VISOKIM ŠKOLAMA I VELEUČILIŠTIMA

Neriješen odnos stručnih i sveučilišnih studija

ZAGREB, 5. lipnja – U organizaciji Zajednice visokih škola Hrvatske, u petak je u zagrebačkoj Visokoj zdravstvenoj školi održan okrugli stol na temu »Stanje, problemi i mogući pravci razvoja visokoškolskih stručnih studija u Hrvatskoj – visokih škola i veleučilišta«. Uz predsjednicu Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu dr. Jassnu Helenu Mencer, u raspravi su sudjelovali rektori veleučilišta i dekani visokih škola u Hrvatskoj.

Raspravljalo se o problemima finansiranja, zapošljavanja i položaju stručnih studija u budućoj strategiji razvoja te zaključeno da su stručni studiji nužan samostalni segment visokog obrazovanja koji svojom fleksibilnošću, kraćim i jeftinijim trajanjem, zadovoljavaju osnovne pretpostavke gospodarstva Hrvatske.

Međutim, kako je istaknu-

to, niz godina stručnim se studijima ne osiguravaju uvjeti razvoja te su podfinancirani. Ne osigurava im se, rečeno je, zapošljavanje novih nastavnika te se još nije riješio njihov odnos sa sveučilišnim studijima.

Zaključeno je da stručnim studijima treba hitno izraditi elaborat o stanju i mogućnostima razvoja, definirati ciljeve i utvrditi strategiju razvoja. Predloženo je da se radi na kumulativnom zapošljavanju nastavnika koji će istodobno raditi i na sveučilišnim i na stručnim studijima te da se sklope ugovori o zajedničkom korištenju prostora i opreme između fakulteta i veleučilišta. U vezi s odlukom o prebacivanju stručnih studija na sveučilišta, na okruglom je stolu za traženo od predsjednice Nacionalnog vijeća da utvrdi jesu li takve odluke zakonski osnovane. **M. Lilek**

Nikad se nisam zalogao za zabunu i programirani kaos

U svim izlaganjima zalogao sam se za sustavan i analitički pristup i cijelovitu analizu sadašnjeg stanja visokog obrazovanja u Hrvatskoj te rješavanje problema pojedinačno uz uvažavanje specifičnosti svakog pojedinog stručnog i sveučilišnog

U svim izlaganjima zalađao sam se za srušenje Hrvatskoj te rješavanje problema pojedinih etničkih skupina u studija

Uvašem cijenjenom listu od 15. srpnja 2001. godine rektor Splitskog sveučilišta prof. dr. Ivo Babić, spomenuo me je kao osobu koja «priča... o binarnom sustavu» i visokom obrazovanju pri čemu se radi »o jednoj silnoj programiranoj klasici, a možda čak i o programiranom kaosu«. Time me svrstava, u najmanju ruku, u one koji tijekom rasprava o aktualnoj reformi visokog obrazovanja u Hrvatskoj, šire »silnu zabunu« ili možda »čak« u kreatora programiranog kaosa».

Tesko mogu pretpostaviti da je temelje za ovakve tvrdnje prof. dr. Ivo Babić, mogao naći u sadržaju i popratnim tekstovima nekoliko mo- jedničkim sastancima člano- ra Nacionalnog vijeća za vi- oku naobrazbu i Hrvatskog rektorskog zbora s predsjednikom i članovima Odbora za znanost, образovanje i kulturu Hrvatskog sabora. Naiime, u njima se zalažem u pravo za sprečavanje mogućeg kaosa u visokom obrazovanju. U pripremi spomenutih sistanaka bio sam, od predsjednice Nacionalnog vi- ćeza za visoku naobrazbu prof. dr. Jasne Jelene Men- der i predsjednika Odbora za obrazovanost, образovanje i kultu- ce visokih škola Hrvatske, kao i svoje osobne, vezane za rješenje problema i daljnji razvoj visokog stručnog obrazovanja u Hrvatskoj.

Pri tome sam se u načelu zalađao za autonomni razvoj visokih škola i veleučilišta izvan sveučilišnih ustanova navodice, kao glavne razloge ranjiva loša iskustva zajedničkih studija u Hrvatskoj od 1984. do 1998. godine kog suživota stručnih i sveučilišnih studija u Hrvatskoj, kao i organizaciju sustava visokog obrazovanja u 15 zemalja EU-a od kojih 12 imaju binarni sustav (stručni studij organizirani su izvan sveučilišnih ustanova), a samo tri unitarni sustav (i stručni sveučilišni studiji organizirani su unutar sveučilišta).

Kritizirao sam rektore
triju sveučilišta

Hrvoja Kraljevića, da se zbog problema na nekim stručnim studijima, već u ovoj školskoj godini neki stručni studiji prebacuju na sveučilišta, a da tomu nisu prethodili ni najmanje interesanti analize mogućnosti negativnih posljedica na političku sna-

Umjesto da silnu energiju trošimo da bi »sebi i svojim« u ovom podfinanciranim sustavu visokog obrazovanja i znanosti privremeno prigrabili priviligirane mjesto, usmjerimo se k uvjerenju političara da su sredstva koja u većim iznosima treba ulagati u obrazovanje i znanošt najbolja moguća investicija. Začinjući da se ovakvom kritikom, uz stalno zalaganje za dijalog, uz stalno protivljenje donošenju ishitenih političkih odluka u osjetljivom sustavu visokog obrazovanja bez

I na kraju, odgovor na vaj prof. Ive Babića »tko će nas spasti«, tj. tko će spasiti »bolesno hrvatsko društvo«, a ne javna potrošnja koju treba još više smanjivati. Samo u tome možemo načinjati nešto za budućnost.

situacije u kojoj se nalazi i visoko obrazovanje i znanost, a i naše društvo u cijelini.

Sasvim je sigurno da nam baš nikakav spas ne mogu ponuditi, kako to prof. dr. Ivo Babić izjavljuje da je očekivao, (ne daj, Božel), »neke nove karizmatične ličnosti«, a najmanje oni kojih se i prof. Ivo Babić izgleda sasvim opravdano pribojava – hajdučiji skloni »ruralno-pastirskim elementima«, reagira Milen Havelka.

čen sustav visokog obrazovanja – može samo je jedan – spasio je i se možemo samo našim vlastitim razumom ostloboditi emocija i frustracija, oslobodenim od krutih stavova i predrasuda, osobnih taština, preuveličavanja vlastitih vrijednosti i omalovažavanja drugih, sustavnom analizom ranjih grešaka, uvažanjem medusobnih specifičnosti, odustajanjem od unifikiranih rješenja koje svima nisu prihvatljiva.

Jasno razgraničiti odnose

No, u nečemu se s prof. Ivom Babićem ipak gotovo potpuno slažem, a to je »da se kristalno i jasno razgraniči odnos pravni, prostorni i vlasnički odnosi, odnos da se jasno zna što je to veleučilište (visoka škola) a što sveučiliš-

Jasno razgraniciti

U Hrvatskom saboru, u njima se zalazim za sprečavanje mogućnosti, da se u visokom obrazovanju, u kojemu spomenutih sastanaka bio sam, od predsjednice Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu i prof. dr. Jasne Jelancić Menković, predsjednik Odabora za obrazovanje i kulturu, ustranjuje predstavništvo obrazovanja u 15. zemalja EU-a od kojih 12 ima cijlanih studija u Hrvatskoj od 1984. do 1998. godine, kao i organizaciju sustava visokog obrazovanja u 15 zemalja EU-a od kojih 12 ima cijlanih studija u stranim istaknuta, kojih bi ravnopravno trebali sustavljati predstavnici obiju sustava, a ne samo sveučilišnih.

Kritizirao sam rektore triju sveučilišta (Splitskog, Riječkog i Osječkog), jer su bez akademski kritičnosti priznati prijedlog ministra znanosti i tehnologije, prof. dr.

»Prijedlog zakona o visokom školstvu i znanosti - protuustavan i neprovediv«

Mladen Havelka: Hrvatsku u Europu neće vesti hrpa papira koji se zovu zakoni/ Ivica Mandić: Zbog svog potencijalnog ulaska u EU prihvaćanjem dokumenta Bolonjske deklaracije, Hrvatska plaća danak

ZAGREB, 11. travnja – »U reformu obrazovanja i znanosti ne treba ulaziti bez detaljne analize postojećeg stanja. Ne treba nam revolucija, već evolucija«, rekao je u četvrtak na skupštini visokih škola i veleučilišta, predsjednik Zajednice visokih škola Hrvatske dr. Mladen Havelka.

On smatra da se u Europu može na elegantan način, bez donošenja novih zakona, ali uz nužno povećanje izdvajanja za obrazovanje i znanost, te uz uvodenje kreditnog sustava i veću mobilnost nastavnika. Govoreći o najnovijem prijedlogu zakona o visokom školstvu i znanosti, koji bi Ministarstvo znanosti uskočilo trebalo uputiti u Vladu, istaknuo je kako Hrvatsku u Europu neće vesti »hrpa papira koji se zovu novi zakoni«.

Havelka se pita zbog čega je postojeći zakon o visokim učilištima loš, a krivnju za postojeće stanje ne vidi u zakonu, već u načinu njegova provođenja. Stoga zaključuje, kako bi oduzimanje pravne osobnosti veleučilištima, što se zagovara novim zakonskim prijedlogom, dovelo do sigurnog raspada Sveučilišta u Zagrebu. U svemu vidi namjeru da Vlada postane vlasnik imovine visokih škola, što je prokomentirao konfiskacijom od strane ministra zna-

Najprozivaniji - ministar znanosti Hrvoje Kraljević

Ivica Mandić: Druge se zemlje još pripremaju za primjenu Bolonjske deklaracije

nosti dr. Hrvoja Kraljevića. »To me čudi, s obzirom da je ministar po političkom predjeljenju liberal«, komentirao je Havelka.

Prorektor Splitskog veleučilišta dr. Ivica Mandić istaknuo je da je prijedlog zakona o visokom školstvu i znanosti protuustavan i u praksi neprovediv. Prema Mandićevim riječima, Pravni fakultet već je najavio da će tražiti pravnu ocjenu ustanovitosti toga zakona. Ako Vlada ipak privati takav zakon (»na Vladi su prošli i drugi tekstovi koji su imali problema s ustavnošću«), Mandić upozorava da će njegove pogubne posljedice obrazovanje osjetiti vrlo brzo.

»Zbog svog potencijalnog ulaska u EU, a srljanjem u

provodenje procesa kakve nalaže Bolonjska deklaracija, Hrvatska plaća danak. Zbog čega bismo morali biti prvi koji će primijeniti odredbe Bolonjske deklaracije, ako se sve druge europske zemlje za to još pripremaju«, pita se Mandić, aludirajući na najavu ministra znanosti o tome da bi Hrvatska trebala ući u reformu obrazovanja već 2003. godine.

Govoreći o Kraljevićevoj preporuci da se studenti stručnih studija prebacuju na sveučilišne, Havelka i Mandić tvrde kako je riječ o oktuiranoj i nezakonitoj odluci. »Većeg presedana u povijesti teško je naći. U Šuvarovo crno vrijeme diktature postao je referendum i barem formalno poštivanje zakona, a sada ni toga nema«, rečeno je.

Na skupštini je prihvaćena odluka o uključivanju hrvatskih veleučilišta u Zajednicu, a za predsjednika je ponovo izabran dr. Havelka. Dr. Mandić postao je dopredsjednik. Skupu su prisustvovali predsjednik saborskog Odbora za obrazovanje dr. Ante Simonić i rektorica Sveučilišta u Zagrebu dr. Helena Jasna Mencer.

Mirela Lilek

Kraljevićevi suradnici na nelegalnim studijima

Dr. Ivica Mandić tvrdi da su neke visoke škole i veleučilišta utemeljene protuzakonito, a na nekim od njih predaju ministrovski suradnici. »To je, naravno, potpuna slučajnost«, komentirao je Mandić.

Dr. Havelka je prozvao

Ministarstvo znanosti da na zahtjev o preuređenju Višoke zdravstvene škole u Zagrebu ne odgovara od 1997. godine. »Novac se dijeli drugima, koji imaju bolje odnose s Ministarstvom znanosti«, zaključuje Havelka. M. L.

STAJALIŠTA

Već viđena zabluda o stručnim studijima

Miladen Havelka

U bio je korisno da se u javnu raspravu o buducem ustroju i u visokoškolskih studija u Hrvatskoj uključišto već broj članova akademika zajednice. Zhog ioga svakako treba uspostaviti, trud prof. Ivice Štemera da se u studiju pod naslovom »U smjeru veličinšćog inženjeriranja«

m. st. s. N. „s“

na osrte na moji intervju bili su iznesene kritičke vrednosti i nekom predloženim zakonskim rješenjima kojima ponavljaju vec videne zahtjeve, zalažuju se da ponovo prestrukturiraju izvođenje stručnih studija na sveučilištima, a takođe i u vrijeme poznate Sarvarove reforme.

Financiranju prema

Uvod u programu
Prof. Ivici Štern je zasigurno poznato da su nove visoke škole i veleučilišta osnovani na glavnom bez vlastnih nastavki, bez opreme i bez poslovne infrastrukture prenosa. Ne stvarno učenje, već samo suradnja s profesorima koji su prije na facultetu izvodili nastavu sa stručne studijom, ali nisu prešli na nove visoke škole i rekreacijsku, a fakultetsku. Iako je istodobno i sva primjena (pristor i oprema za razvoj i nastavljanje studija) i nastavljeno

Što se tiče izravnih primjedbi prof. Ivice Šterna vezanih uz stanje na nekim veleučilištima i visokim školama, začuduje da znanstvenik, kojem bi trebalo biti imanentno da se prije nego što daje bilo kakve ocjene, barem upozna sa stvarnim stanjem, iznosi mišljenje na temelju potpuno površnog uvida.

stirci se studij mogu izvoditi na sveučilištima - smanjeno, zbog posebnog drzavno-og interesa i na određeno vrijeme.

Ključno pitanje o kojem treba razgovarati da nam se ponovo ne bi dogodale nepovremene greske - jest zašto odredbe Zakona iz 1983. o odvajajuju strukturu od stvrdilišnih studija nisu uspiješno provedene.

Kako i zašto se dogodilo da dobra ideja ne bude realizirana, tko je pružao i još pružao otpor tome da u naš visokoškolski

Prijedlog povratka stručnih studija na sveučilišta vodi nas u red zemalja Rumunjska, Sjeverna i Hercegovina, Bosna i Hercegovina. Nasuprot tome, u gotovo svim izvođe na samostalnim izvansveučilišnim ustanovama.

U sklopu sveučilišnog škola bili su uvedeni takav strukturalni studija i u Eu-
rope, koji rezimo i u red kojih zemalja nas vode oni koji pre-
olaze vraćanje stručnih studija na sveučilišta. Prijedlog po-
vrata stručnih studija na
sveučilišta vodi nas u red zem-
alja kao što su Srbija, Crna
Gora, Albanija, Kosovo, Ru-
munijska, Slovenija, Bosna i
Hercegovina i druge.
U svim tim zemljama struč-
ni se studiji izvedu u istim us-
tanovama, kao i sveučilišni,
ali na fakultetima i sveuči-
listima.

Nasuprot tome, u gotovo svim različitim zemljama pot-
rope stručni se studiji izvede

U sklopu sveučilišnog škola bili su uvedeni takav strukturalni studija i u Eu-
rope, koji rezimo i u red kojih zemalja nas vode oni koji pre-
olaze vraćanje stručnih studija na sveučilišta. Prijedlog po-
vrata stručnih studija na
sveučilišta vodi nas u red zem-
alja kao što su Srbija, Crna
Gora, Albanija, Kosovo, Ru-
munijska, Slovenija, Bosna i
Hercegovina i druge.
U svim tim zemljama struč-
ni se studiji izvedu u istim us-
tanovama, kao i sveučilišni,
ali na fakultetima i sveuči-
listima.

Kako nas do vraka?

Odgovor na ta pitanja pot-

puno je i jašan i priznati iz
odredbi Zakona. Odgovorni
su svim koliko su u razdoblju u
kojem je Zakon na snazi vodili
i vode politiku visokog obra-
zovanja, od svih bivših minis-
trara do danas aktuelnog mi-
nistra.
Vezano uz stalno pozivanje
na evropske trendove, treba
da se ukloni i preostala
članaka 28. učilišta.

Ne treba biti velik poznavatelj Zakona da bi se utvrdile brojne nedosljednosti u postupcima Ministarstva znanosti i tehnologije, a samo siljećima nije jasno da se i u slučaju Veleučilišta u Splitu, kao i u odnosu nadležnog ministarstva prema stručnim studijima uopće, radi o situaciji koju dobro ilustrira poznata latinska poslovica

»Quod licet Iovi, non licet bovi«

odnosu nadležnog ministarstva prema stručnim studijama upće, radi o situaciji poznatu latinsku poslovicu: *Quod licet Iovi, non licet bovi**.

Unatoč svemu tome, stajalište prof. dr. Ivice Šterna podudara od spomenutih europskih trendova razvoja višokog obrazovanja i zalaže se na povratak na staru, u Hrvatsku, jednom vez propali, eksperiment, poratka svih strukovnih studija na sveučilištu.

Što se tiče izravnih primjedbi prof. Ivice Šterna vezano za sveučilište, predstavnik te Zajednice visokih škola i veleučilišta, dr. sc. Naceljanog, vijeća za visoku naobrazbu,

Autor je sveučilišni profesor, dekan Visoke zdravstvene škole, predstavnik te Zajednice visokih škola i veleučilišta, dr. sc. Naceljanog, vijeća za visoku naobrazbu.

Prijedlog povratka stručnih studija na sveučilištu slijedi u red zemalja, kao što su Srbija, Crna Gora, Albanija, Kosovo, Rumunjska, Sjeverna Makedonija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina. Nasuprot tome, u gotovo svim razvijenim evropskim zemljama stručni se studiji izvode na samostalnim izvansveučilišnim uslanovaima po tzv. binarnomu modelu

I u dokumentima vezanim uz razradu Bolonijske deklaracije preporučuje se binarni sustav kao sustav visokog obrazovanja, primenjene bim tehnologije u gospodarskim promenama u razvijenim i tranzicijskim zemljama Europe.

I u dokumentima vezanim uz razradu Bolonijske deklaracije preporučuje se binarni sustav kao sustav visokog obrazovanja, primenjene bim tehnologije u gospodarskim promenama u razvijenim i tranzicijskim zemljama Europe.

I u dokumentima vezanim uz razradu Bolonijske deklaracije preporučuje se binarni sustav kao sustav visokog obrazovanja, primenjene bim tehnologije u gospodarskim promenama u razvijenim i tranzicijskim zemljama Europe.

Nacionalno višeće za visokoučenje na svom „Misijskom programu“ o budućem ustrojstvu stručnih studija u Hrvatskoj zala: „Svih se za to da sustav stručnog obrazovanja u Hrvatskoj bude harmoniziran sa skojnim sustavom u Evropi, u kojima su tajavina i slučajeva prevladavajući binarni sustav obrazovanja sa samostalno ustrojenim visokoučenjem.“

Takvu klijenu promjenjujući i priznajući ustanovljenu samostalnost izvansredno je jasno i potvrđeno u odredbi Zakona o visokom obrazovanju. Odgovorni su svim onim kojima se razdoblju u kojem je Zakon na snazu vodilo u vode politiku visokog obrazovanja, od svih bivših ministara do danes aktualnog ministra. Vezano uz stalno pozivanje na evropske trendove, treba da stekne aktualno podsticanje i graditi u određeno novog zatvarača, jer po sadarskom zakonu, masovno prebacivanje stručnih studija na sveobuhvatna moguće, točnije, protuzakonito (i.e. Prema članku 28. važećeg zakonika o visokim učilištima,

Ne treba biti velik poznavatelj Zakona da bi se utvrdile brojne nedosljednosti u postupcima Ministarstva znanosti i tehnologije, a samo siljećima nije jasno da se i u slučaju Veleučilišta u Splitu, kao i u odnosu nadležnog ministarstva prema stručnim studijima uopće, radi o situaciji koju dobro ilustrira poznata latinska poslovica

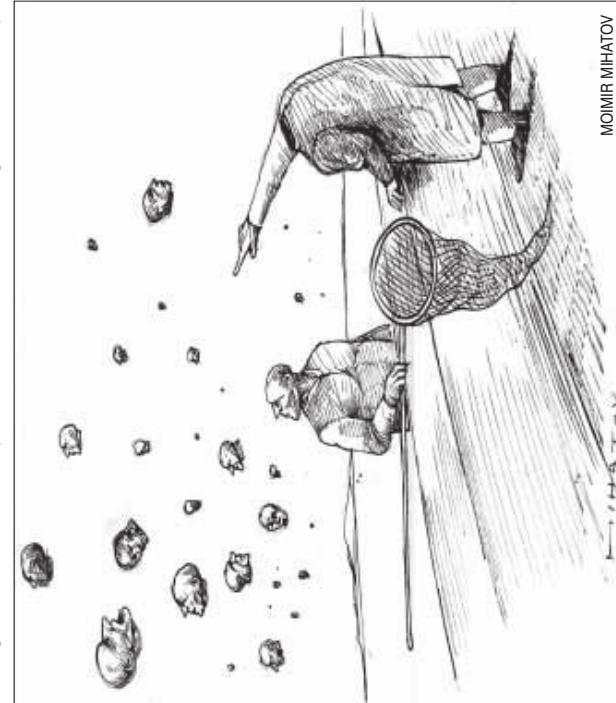
»Quod licet Iovi, non licet bovi«

odnosu nadležnog ministarstva prema stručnim studijama upće, radi o situaciji poznatu latinsku poslovicu: *Quod licet Iovi, non licet bovi**.

Unatoč svemu tome, stajalište prof. dr. Ivice Šterna podudara od spomenutih europskih trendova razvoja višokog obrazovanja i zalaže se na povratak na staru, u Hrvatsku, jednom vez propali, eksperiment, poratka svih strukovnih studija na sveučilištu.

Što se tiče izravnih prinstava, edabi prof. Ivica Šterna vezani su za sveučilište Zadarsko, predstavnik te Zadarske visokih škola i veleučilišta, a takođe za Nacionalno načelnstvo visokog obrazovanja.

Autor je sveučilišni profesor, dekan Visoke zdravstvene škole, predstavnik te Zadarske visokih škola i veleučilišta, a takođe za Nacionalno načelnstvo visokog obrazovanja.

MOIMIR MIHATOV

Prof. dr. MLADEN HAVELKA, PREDSJEDNIK ZAJEDNICE VISOKIH ŠKOLA:

ZAKOĆENI STUDIJI S RAZVOJINOM PERSPEKTIVOM

• Kronična podfinanciranost visokog školstva

ZAGREB - Hrvatska je među evropskim zemljama koje imaju najmanje studenata u usporedbi s brojem stanovnika, pa nja, nastavnika i znanstvenika stoga i ne iznenadju što je i udio visokoobrazovanih u ukupnom stanovništvu samo 7,88 postotka, kazao je jučer na početku nove akademске godine na Hrvatskim studijima prof. dr. Mladen Havelka, predsjednik Zajednice visokih škola i veleučilišta i predsjednik Hrvatskoga psihološkog društva. In smatra da je osnovni problem visokog obrazovanja kronična podfinan- ciranost cijelog sistema koji onda proizlazi iz drugih te- škoća. - Koja god stranka bila na vlasti, zaklinje se u važnost obrazovanja i znanosti, a u od najvećih visokoškolskih usta- novu u Hrvatskoj sa 2200 stu- dientima, obilježili su jučeri i 1. godi- snjicu djelovanja.

ti razvijenim zemljama - nagla- sio je prof. dr. Havelka. Upozoravajući da je zabrana zapošljava-

da je vrhunac neracionalnosti u visokom obrazovanju financira-

da učenika, a ne prema stvarnim ci-

jenama programa i stvarnim materijalnim troškovima. - To

znači da ustanove s viškom na-

stavnika redovito dobivaju pla-

će za sve nastavnike, pa i one

koji nemaju nastavnu normu,

dok se istodobno koči razvoj i

zapošljavanje na onim studijima

koji imaju razvojnu perspek- tivu.

Hrvatski studiji, danas jedna od najvećih visokoškolskih usta- novova u Hrvatskoj sa 2200 stu- dientima, obilježili su jučeri i 1. godi- snjicu djelovanja.

I. Kustura Dr. Mladen Havelka

Večernji
list
14.12.2002

Mnogo veleučilišta i visokih škola nije spremno za autonomiju

Struka u posljedne tri godine nije uspjela riješiti probleme stručnih studija i to zbog partikularnih interesa sveučilišta, odnosno pojedinih fakulteta, tvrdi Mladen Havelka, predsjednik Zajednice visokih škola i veleučilišta Hrvatske/ Bojim se da neko vrijeme neće biti mogućnosti da stručni studiji samostalno funkcioniraju na kvalitetan način, kazao je ministar Gvozden Flego

ZAGREB, 19. veljače – Predsjednik Zajednice visokih škola i veleučilišta Hrvatske Mladen Havelka za tražio je u srijedu podršku politike, koja po njegovom mišljenju, još jedino može pomoći nesputani razvoj stručnih studija. Havelka se, naime, na skupštini Zajednice požalio potpredsjedniku Vlade Anti Simoniću i ministru znanosti i tehnologije Gvozdenu Flegu, da struka u posljedne tri godine nije uspjela riješiti probleme stručnih studija i to »zbog partikularnih interesa sveučilišta, odnosno pojedinih fakulteta«.

Jedini put za razvoj stručnih studija Havelka vidi u uvodenju binarnog sustava, po kojemu bi stručni studiji bili institucionalno odvojeni od sveučilišnih te bi se samostalno razvijali. Protivi se mješovitom sustavu koji predlaže nacrt zakona o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju, jer smatra da bi takav sustav prije ili kasnije doveo do toga da stručne studije u potpunosti preuzmu sveučilišni studiji.

»Prijedlog zakona ne predviđa mehanizme zaštite za stručne studije, zbog čega Zajednica osjeća frustraciju, gorčinu i nerazumijevanje«, rekao je Havelka, dodajući da se iz toga nazire loša budućnost stručnih studija.

Na takvu je intonaciju reagirao ministar Flego, dajući Havelki do znanja da nema vremena za »isprazne emotivne afekte, zbog kojih bi to možda mogao biti njihov posljednji sastanak«.

Bojim se, rekao je Flego, da neko vrijeme neće biti mogućnosti da stručni studiji samostalno funkcioniraju na kvalitetan način. »Čini mi se da je binarni sustav u ovom trenutku nemoguć«, dodao je. Problem vidi u tome što su 80 posto predavača na stručnim studijima profesori na sveučilišnim studijima, a neke od visokih škola i veleučilišta nemaju

Havelka, Simonić i Flego

Foto: Vjesnik/ Zlatko Kalle

Flego: Ispuni li Splitsko veleučilište sve uvjete, priznat ćemo diplome

Molbu novinara upućenu ministru Flegi, da pojasni što Ministarstvo znanosti planira učiniti s nelegalnim studijskim programima Veleučilišta u Splitu, prekinuo je rektor tog veleučilišta Boris Anzulović, primjedbom da novinari traže ekscese. Ministar je zato izjavu novinarima dao po završetku sjednice.

»I dalje nastojimo naći odgovarajuće rješenje da se određeni programi bez dopusnice privedu zakonskim okvirima i akademskim principima«, rekao je ministar.

ni jednog zaposlenog.

»Kada bismo sada uveli binarni sustav, pitanje je bi li i 15 posto veleučilišta i visokih škola moglo opstati«, rekao je Flego, zaključivši da u nizu slučajeva visoke škole i veleučilišta za autonomiju nisu spremna. Prorek-

tar, naglasivši da Ministarstvo čeka podatke o nizu programa koje je Splitsko veleučilište osnovalo na različitim lokacijama u Hrvatskoj. Primjerice, očekuje dokumentaciju o studiju turizma u Korenici za koji je upitno ima li dopusnicu za rad, a u veljači je raspisalo natječaj za upis studenata.

Može li Ministarstvo zabraniti rad takvim studijima? »Teško pitanje. Mogli bismo samo reći roditeljima i studentima da takvi studiji nemaju pravo javnosti i da se diplome neće priznavati.

tor Veleučilišta u Splitu Ivica Mandić smatra nepravednim što su studenti stručnih studija naspram onih na sveučilištu studenti drugoga reda. »Visoke škole i veleučilišta nemaju podršku države i bojim se da je neće dobiti ni novim zakonom«,

Možemo dakle proglašiti studij nepravovaljanim. No, u trenutku kada Hrvatskoj manjkaju visokoobrazovani kadrovi, ipak nam je namjera raščistiti situaciju dogовором«, rekao je. Ako Veleučilište u Splitu uskladi svoje poslovanje sa zakonom i time ispuni sve potrebne uvjete, od Vlade može zatražiti ukidanje odluke o zabrani upisa studenata. Ako se to dogodi, Ministarstvo znanosti priznat će diplome svim studentima Veleučilišta u Splitu, rekao je ministar.

rekao je Mandić. Za ravno-pravnost stručnih i veleučilišnih studija založio se i rektor Veleučilišta u Splitu Boris Anzulović, naglasivši da od 150 zaposlenih na veleučilištu, država plaća samo njih 14.

Mirela Lilek

Veleučilišta protiv Fleginog zakona

Novi zakon o znanosti i visokom obrazovanju dovodi u pitanje njihov opstanak, jer će siveučilišta preuzeti njihove studije, izjavio je Mladen Havelka, čelnik Visoke zdravstvene škole

ZAGREB – Rektori veleučilišta i dekani visokih škola usprotivili su se zakonskoj mogućnosti da i siveučilišta otvaraju stručne studije, jer tvrde da će se njihove ustanove zbog toga ugasići. Novi zakon o znanosti i visokom obrazovanju dovodi u pitanje opstanak veleučilišta, jer će siveučilišta preuzeti njihove studije, izjavio je Mladen Havelka, čelnik Visoke zdravstvene škole, na jučerašnjoj skupštini Zajednice visokih škola i veleučilišta Hrvatske. Havelka je ustvrdio da su učenici tih ustanova frustrirani i ogorčeni zbog nerazumijevanja vlasti za njihove argumente, te kako ne vide načina da se održi na životu ako se legalizira mogućnost ovaranja stručnih

otici i baviti se ozbiljnim stvarima.

– Pitanje je da li bi, da sađa uvedeno binarni sustav, opstalo 15 postio veleučilišta i visokih škola – ustvrdio je Flego, podsetivši da 80 posto stručnih studija izvode siveučilišni nastavnici. Rector Društvenog veleučilišta u Zagrebu priznao je da njegova ustanova nema niti jednog zaposlenog, a koristi prostor i opremu siveučilišta.

Premda podacima predstavnika veleučilišta, pola studenata u Hrvatskoj pohađa stručne studije. Ministar, međutim, raspolaže podacima o 27.000 studenata stručnih studija, što je niti četvrtina »nema vremena za isprazne ukupnog broja siveučilišnih umjesto da to sluša mogao

Gvozden Flego

studija pri siveučilištu.

Ministra znanosti Gvozdena Flegu najutro je Havelkin napad pa mu je odvratio da »nema vremena za isprazne emotivne afekcije« i da bi studenata.

LJ. B. M.

Sa sveučilištim kao glavnim nositeljima visoko obrazovanje moglo bi »skliznuti« u unitarni sustav

Mladen Havelka

Zajednica visokih škola i vеleučilišta, Hrvatske i raznim je prigodama izražava svoj stav da je nužno što prije donijeti novi zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i visokim učilištima, te svoje uvjerenje da je posljednja od nekoliko predloženih verzija prijedloga Zakkona, najbolja, dosad.

Najma, upravo stručnim studijima bitno je da se novim zakonom napokon riješi mnoga, otvorena pitanja stručnih studija i njihov odnos sa sveučilišnim studijima, kao i da se dugorочно regulira njihov status u visokom obrazovanju.

Sukladno tom načelu, posputno su zanemarene sve stručne primjedbe, i tako u institucionalni ustroj vеleučilišta, ili možda ipak postoji od njihova poticanjem funkcionalne povezanosti ustanova stručnih i sveučilišnjih studija, odnosno uvedenjem takvoga prilogaznog sustava visokog obrazovanja kojim se neće okidati konceptualne osobnosti stručnih studija, nego omogućiti njihov razvoj uz pomoć i podršku jačeg, sveučilišnog sustava.

Na tragu tih naših razmišljanja, su, i cini se, i obrazujući, koje predlažeć Zakkona navodi kao razloge uvođenja »mjesovitog sustava« visokog obrazovanja, spominjući opasnost od »zatvaranja većine stručnih studija«, koji

škola i vеleučilišta je da ne treba ukidati binarni sustav visokog obrazovanja, nego da u Zakon treba uvesti odredbe koje jačaju razvoj visokih škola i vеleučilišta i ograničiti mogućnosti sveučilišta da organiziraju stručne studije, sukladno općem prihvaćenom europskom modelu.

Osimovo je pitanje, je li zbog sadašnje nerazvijenosti visokih škola i vеleučilišta, i trenutne nemogućnosti da se iz proračuna odvoje sredstva za njihov razvoj, stvarno potrebno ukidati binarni sustav visokog obrazovanja, i ujedno izdvojiti jednaku kakovost stručnih i sveučilišnih studija?

Uvođenjem zakonskih odredbi kojima bi se poticala funkcionalna, a ne institucionalna integracija sveučilišnih i stručnih studija i vеleučilišta, uz istodobno otvaranje većih mogućnosti stjecanja postupnim ulaganjem u kadrovski i prostorni razvoj sustava visokih škola i vеleučilišta, tijekom nekoliko godina, razvile bi se kvalitetne visoke škole i vеleučilišta. Dobar argument za takve tvrdnje su i pokazatelji uspjeli opstati, a neki su se čak i razvijali, ponajviše

za vеleučilišta. U gotovo nemogućim uvjetima, mnogi su stručni studiji uspostavljeni, a neki su se čak i razvijali, ponajviše zahvaljujući većoj usmjerenosti na tržiste, nego na proračunska sredstva. Danas većina visokih škola i vеleučilišta velik dio svojih prihoda ostražuje na tržisu. Poticanjem tržišne usmjerenosti visokih škola i vеleučilišta, posebice njihovih čršćih reza s gospodarstvom za čije potrebe primarno trebaju obrazovati stručnučike, može se osigurati njihov budući razvoj, uz minimalnu proračunska izdvajanja.

Lišnih studija sukladno načelu »različitim, ali jednakim« studija.

Temelji budućeg razvoja

Time bi se, i u sadašnjim gospodarskim okolnostima već sada postavljali temelji budućeg razvoja binarnog sustava u Hrvatskoj. To bi onemogućilo dominaciju stručnih nad stručnim

dašnjeg razvoja visokih škola i vеleučilišta. U gotovo nemogućim uvjetima, mnogi su stručni studiji uspostavljeni, a neki su se čak i razvijali, ponajviše zahvaljujući većoj usmjerenosti na tržiste, nego na proračunska sredstva.

Danas većina visokih škola i vеleučilišta velik dio svojih prihoda ostražuje na tržisu. Poticanjem tržišne usmjerenosti visokih škola i vеleučilišta, posebice njihovih čršćih reza s gospodarstvom za čije potrebe primarno trebaju obrazovati stručnučike, može se osigurati njihov budući razvoj, uz minimalnu proračunska izdvajanja.

Motivacija za vlastiti razvoj

Već je i danas na visokim školama i vеleučilištima zapošleno mnogo djeplatnika na teret vlastitih prihoda, već i danas dio visokih škola i vеleučilišta, ima svoj vlastiti prostor i opremu i mnogima trebaju samo minimalni finansijski poticaj i zakonske mogućnosti da bi se dalje razvijali. Uz takve inicijalne poticaje mnogi od stručnih studija brzo bi dosegli razinu kvalitete kakvu imaju slični studiji u europskim zemljama.

Postupnim ulaganjem u kadrovski i prostorni razvoj

sustava visokih škola i vеleučilišta, tijekom nekoliko godina, razvile bi se kvalitetne visoke škole i vеleučilišta.

Dobar argument za takve tvrdnje su i pokazatelji dosa-

zahvaljujući većoj usmjerenosti na tržiste, nego na proračunska sredstva

Uvođenjem zakonskih odredbi kojima bi se poticala funkcionalna, a ne institucionalna integracija sveučilišnih i stručnih studija i vеleučilišta, uz istodobno otvaranje većih mogućnosti stjecanja postupnim ulaganjem u kadrovski i prostorni razvoj sustava visokih škola i vеleučilišta, tijekom nekoliko godina, razvile bi se kvalitetne visoke škole i vеleučilišta. Dobar argument za takve tvrdnje su i pokazatelji uspjeli opstati, a neki su se čak i razvijali, ponajviše

za vеleučilišta. U gotovo nemogućim uvjetima, mnogi su stručni studiji uspostavljeni, a neki su se čak i razvijali, ponajviše zahvaljujući većoj usmjerenosti na tržiste, nego na proračunska sredstva.

Danas većina visokih škola i vеleučilišta velik dio svojih prihoda ostražuje na tržisu. Poticanjem tržišne usmjerenosti visokih škola i vеleučilišta, posebice njihovih čršćih reza s gospodarstvom za čije potrebe primarno trebaju obrazovati stručnučike, može se osigurati njihov budući razvoj, uz minimalnu proračunska izdvajanja.

Osnovno je pitanje je li zbog sadašnje nerazvijenosti visokih škola i vеleučilišta i trenutačne nemogućnosti da se iz proračuna odvoje sredstva za njihov razvoj, stvarno potrebno ukidati binarni sustav visokog obrazovanja i vraćati većinu stručnih studija u institucionalni ustroj sveučilišta, ili možda ipak postoje drugi načini za nastavak razvoja binarnog sustava? Uvjereni smo da takav način postoji i da je to moguće uvećim dijelom praktične nase-

lišnih studija sukladno načelu »različitim, ali jednakim« studija.

Čuvati konceptualnu različitost stručnih studija

Takav model funkcionalne suradnje ustanova sveučilišnih i stručnih studija trebao bi zadovoljavati ove uvjete: biti razvijeno poticanjem i za stručne studije, i za sveučilišne studije; osigurati samostalan razvoj stručnih studija, čuvati konceptualnu različitost stručnih studija; osigurati jednaku kakovost stručnih i sveučilišnih studija; osigurati ugovore o suradnji između binarni sustav visokog obrazovanja i vеleučilišta, i vеleučilišnih studija; osigurati jednaku vrijednost stručnih i sveučilišnih studija.

Stručne studije onih viso-

kih škola i vеleučilišta, koje

nemaju takve razvojne per-

spektive i koje u protekli

pet godina nisu pokazale ni-

Autor je predsjednik Zajednice visokih škola i vеleučilišta Hrvatske.

STAJALIŠTA

Postoje u nas dobri argumenti za potpuno ukidanje školarina svim redovitim studentima

Mladen Havelka

Polemike između predstavnika Hrvatskog studentskog zbora i Ministarstva znanosti i tehnologije vezane uz Odluku o povećanju maksimalnih iznosa školarina za redovite studente »po osobnim potrebama«, kao i najave studenata da će zbog te odluke biti organizirani studentski protesti – kakve Hrvatska nije vidjela zadnjih 30 godina (Vjesnik, 27. kolovoza 2003.), ponovno aktualiziraju dugododišnji problem nelogičnog i neracionalnog načina finansiranja visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

Međutim, iz argumenta kojima u medijima predstavnici studenata osporavaju tu odluku Ministarstva, kao i onih kojima je predstavnici Ministarstva opravdavaju, čini se da je jedna niti druga strana nemam niti taj aktualni problem iskoristiti kao poticaj za širi polemiku koja bi bila konačnom srednjem sada gotovo apsurdanog načina finansiranja visokog obrazovanja.

Nedavno donošeno novog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju pruža sasvim dobru podlogu za takvu i druge bitne promjene u načinu finansiranja visokog obrazovanja.

Nužan preduvjet za bitne promjene u načinu finansiranja svakako je postizanje kritične mase društvenog pristiska usmjerenog prema onima koji donose ključne odluke o strukturi državnog proračuna.

Taj nužan stupanj društvenog pristiska moguće je postići samo u zajedništvu studentskih organizacija, visokoškolskih ustanova i svih onih političara koji tvrdnje o važnosti znanja i obrazovanja za svekoliki razvoj društva ne koriste samo kao predizborni parol, nego stvarno u njih vjeruju i spremni su izboriti za njihovu realizaciju.

Zbog toga je sadašnja polemika o školarinama samo rasipanje energije koju treba usmjeriti važnijem cilju.

Gubljenje vremena na nevažnu odluku

Uvođenjem novog sustava finansiranja u kojem će, na temelju povećanog proračuna za visoko obrazovanje, biti pokrivene stvarne cijene programa pojedinih studija, polemike o iznosima školarina postat će bespredmetne. Školarine će biti upravo tolike kolike su stvarne cijene pojedinih studija, izračunate prema ekonomskim parametrima, a nikako određene arbitarnim odlukama državne administracije.

Pri tom za redovite studente, dakle studente koji su nužni kao visokoobrazovani

danje školarina za redovite studente, tj. ukidanje statusa tzv. redovitih studenata po osobnim potrebama i omogućavanje svima, već upisanim i budućim redovitim studentima, besplatno studiranje na trošak državnog proračuna.

Nužan stupanj društvenog pristisa

Najvažniji argument za dovođenje takve odluke svakako bi trebao biti taj da se u zemljama koja ima manje od osam posto visokoobrazovanog stanovništva ne smiju postavljati nikakve prepreke ulasku što većeg broja sposobnih mladih ljudi u sustav visokog obrazovanja.

Nedavno donošeno novog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju pruža sasvim dobru podlogu za takvu i druge bitne promjene u načinu finansiranja visokog obrazovanja.

Nužan preduvjet za bitne promjene u načinu finansiranja svakako je postizanje kritične mase društvenog pristiska usmjerenog prema onima koji donose ključne odluke o strukturi državnog proračuna.

Taj nužan stupanj društvenog pristiska moguće je postići samo u zajedništvu studentskih organizacija, visokoškolskih ustanova i svih onih političara koji tvrdnje o važnosti znanja i obrazovanja za svekoliki razvoj društva ne koriste samo kao predizborni parol, nego stvarno u njih vjeruju i spremni su izboriti za njihovu realizaciju.

Zbog toga je sadašnja polemika o školarinama samo rasipanje energije koju treba usmjeriti važnijem cilju.

stručnjaci za realizaciju strateških planova društvenog razvoja, država iz proračuna treba pokroviti ukupne iznose novih ekonomskih školarina. Studenti svih ostalih kategorije (izvanredni studenti, studenti specijalističkih studija, strani studenti

vanja potpuno nevažne odluke, organizirati prosvjede samo s ciljem ukidanja te odluke, nije ništa drugo do voda na milin svima onima koji ionako visoko obrazovanje smatraju djelatnošću koja stvara prevelik javni trošak (koji mora biti

dovoljni student po osobnim potrebama). Naime, suočeni sa sve većim pritiskom visokoškolskih ustanova da im se dodjele veća proračunska sredstva, jer s postopečima nije bilo moguće obavljati ni osnovnu, a kamoli unaprijediti djelatnost, neki

odlučnosti da s obiljem argumenta kojima se može dokazati potpuno osimraženje visokog obrazovanja u posljednjem desetljeću izazvati pred javnost. Vladu i zastupnicu Hrvatskog sabora te ultimativno zahtijevaju povećanje proračunskih sredstava za visoko obrazovanje, izmisliši kategoriju »redovitih studenata po osobnim potrebama« i tako elegantno izbjegli nepotrebne i za osobnu političku karijeru možibitno štetne napore usmjerene neugodnoj borbi koja čeka svakoga tko nastoji postići znatnije promjene u strukturi državnog proračuna.

Uzgred je namjerno stvoren i fokus da se školarinama po osobnim potrebama stvara znatan višak novca na visokim učilištima, te da se problem može tako riješiti samo na relaciji studenti – visoka učilišta, bez ikakvog upletanja države, ako su viška učilišta spremna izaći u susret studentima i odreći se priroda od školarine u kojoj studenata.

Nema ni govora o višku

Stvarna je istina, međutim, da prihodima od školarina visokoškolske ustanove u godinama bezuspešno pokusavaju nadoknadići trajni manjak proračunskih sredstava i tako preživjeti u situaciji dugotrajne podfinansiranosti, a ni goriva nema o nekom višku sredstava od kojeg bi, »da su manje sebične«, visokoškolske ustanove mogle i odustati.

S druge strane, upravo tamu gdje se država nikako ne bi trebala upletati u iznose školarina, tj. u uređivanju školarina za izvanrednu studiju. Ministarstvo znanosti i tehnologije intervenira, određujući maksimalne iznose školarina za takve studije. Apsurd bude veći, te školarine ograničavaju se čak na manje iznose od školarina za redovite studente.

To je potpuno u nesuglasju s opredjeljenjima za razvojem slobodnog tržišta u kojem spada i »tržište znanja«. Ne-ma baš nikakve logike da Ministarstvo svojim odlukama onemogućuje razvoj »tržišta znanja« i umanjuje mogućnosti ostvarenja posebnih prihoda visokoškolskih ustanova upravo tamo gdje se, bez socijalnih potresa, mogu stići znatni posebni

prihodi i njima dodatno unaprijediti razvoj visokoobrazovne djelatnosti.

Usporedno nastojanjima za povećanje proračunskih sredstava za visoko obrazovanje i uvođenje novih načela financiranja visokoškolske nastave, hitno je potrebno srediti i sadašnje kaotično stanje u upisnoj politici redovitog studija (ako se način sadašnjog utvrđivanja upisnih kvota upore može nazvati nekom politikom). Upisne kvote za redovite studente su, naime, već godinama više odraz želje visokoškolskih ustanova, nego stvarnih potreba za pojedinim profilima visokoobrazovanih stručnjaka.

Tržišni mehanizmi u visokoškolskom obrazovanju

Nužno je, usklađeno kratkoročnim i dugoročnim ciljevima strategije gospodarskog razvoja i planirane reorganizacije javnih službi, preciznije utvrditi upisne kvote redovitih studenata, tj. studenata »za državne potrebe«. Prema logici stvari, ako država za nečim izražava potrebu, onda tu aktivnost mora i finansirati te bi samo ti studenti bili redoviti studenti i samo za njih bi država pokrivala sve troškove studija.

Sukladno opredjeljenju za poticanje razvoja privatnog visokog školstva, iznose školarina za redovite studente država bi mogla uplaćivati i u privatnim visokoškolskim ustanovama koje imaju akreditirane programe s pravom javnosti, a prema broju studenata iz odabirene kvote koji će se opredjeliti za pojedini program, bez obzira izvodio se on u državnoj ili privatnoj ustanovi.

Za sve ostale kategorije studenata odluke o upisnim kvotama i iznosima školarina treba prepustiti autonomnim ovlastima visokoškolskih ustanova.

Time bi napokon došlo do uspostave i funkcionaliranja tržišnih mehanizama u visokoškolskom obrazovanju, zahvaljujući kojima će visokoškolske ustanove nastojati većom kvalitetom privući već broj izvanrednih studenata koji sami plaćaju svoje školovanje, ali istodobno i paziti da zbog prevelike usmjerenosti na izvanredne oblike studija ne dođe do pada kvalitete studija za redovite studente, jer će u tom slučaju postojati trajna prijetnja gubitku akreditacije nastavnog programa, prava javnosti programa, a time i mogućnosti natjecanja za proračunsko financiranje.

Autor je predsjednik Zajednice visokih škola i veleučilišta Hrvatske i dan Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu, predsjednik je Odbora za znanost i visoko obrazovanje HSLS-a.

Uvođenjem novog sustava finansiranja u kojem će, na temelju povećanog proračuna za visoko obrazovanje, biti pokrivene stvarne cijene programa pojedinih studija, polemike o iznosima školarina postat će bespredmetne. Školarine će biti upravo tolike kolike su stvarne cijene pojedinih studija, izračunate prema ekonomskim parametrima, a nikako određene arbitarnim odlukama državne administracije

MOJMR MIHATOV

Nema razvoja veleučilišta i višokih škola bez suradnje sa sveučilištima

MIRELA LILEK Jer je problem razvoja stručnih studija i njihove koegzistencije sa sveučilišnim studijima toliko
čaij biyseg Veleučilišta u

Splitču čiju je sudjeluju, naročito na kršćana zakona, privremeno određenim Uredbom Vlade o prijelazu njegovog stručnog studija Sveučilišta u Splitu, povod je za otvaranje problema razvoja i budućnosti stručnih studija u Hrvatskoj. Od 28 visokih škola (pravničkim i državnim) i pet veleučilišta (dva u Zagrebu, dva u Požežu, Karlovin i Riječki i Veljeti Corici), u padobrnosti se očekuje razvoj i jačanje suradnje s gospodarstvom.

Predstojnik Vijeća veleučilišta i visokih škola, Hrvatske prof. dr. Mladen Havelka, vjeruje da će visoke škole i veleučilišta u budućnosti sklopljavati sa gospodarskim većinom visoko kvalificiranih stručnjaka, obrazovanim kroz programe, koji potiču primjenu teorijskih znanja i praktika i usavršavanje praktične vještine. "Osobito važan dio stručnog obrazovanja, koji će se vjerovatno ponašati različito i u skladu s potrebitima razvoja", kaže.

Ako se osigurati veća proračunska sredstava za stručne i sveučilišne studije, tako će se potaknuti zapošljavanje nastavnika i suradnika, nabaviti nova oprema, osigurati potreban prostor za nastavu i sljepi i kada se to ostvari prestaje uloga politike, a sve daljnje oblike suradnje treba riješavati na razini dogovora predstavnika stručnih i sveučilišnih studija. Zajedno s tim, u Vijeću veleučilišta i visokih škola i Rektorskog zbora da se u slučaju Veleučilišta u Splitu radi o naručavanju kvalitetne visokog obrazovanja, a kvalitetu visokog obrazovanja, i.e. kategoriju koja mora biti izvan skale političke razvijati i e-

Studenti imaju podršku za pravo na studij

• Studentima bivšeg Veleučilišta u Splitu Vijeću kojemu predsjedata dalo je podršku, a Ministarstvu znanosti packu jer je dopustilo da problem naraste do takvih razmaza. Niti jednom riječju nije nislu akoril Veleučilištu u Splitu.

– Nismo dali podršku studen-tima u njihovom zahtjevima za ukidanjem Uredje – podršku smo dali studentiškim zahievima da im se prizna pravo na studiju, jer su kvalitetni i birzni potražnici za posao.

Veleučilištu u Splitu u protiv se pokusivalima zloporuba problemu na stručnim studijima i predbilorne svrhe. U čemu se očituje politizacija ovog slučaja?

Analizirate li gotovo Cjelokupni raspon kontinuiteta, izjavnu, strukturnu i pravoprednost, javnu nastupu pojedinih političara, te sadržaju novinskih članaka, možeće lako ustanovali da, uz razlike izuzetku, postoji polarizacija na one koji su "za" i one koji su "protiv". Uredbe o prijelazu Veleučilišta u Splitu, Svedućanstvu u Splitu.

Ako se još sve to živa u predivljeno vrijeme gdje svaka stranaka nasiđo na svakom aktualnom državrenom zbivanju zaradi kol i izborni bod, onda se može govoriti o politizaciji problema, ili negovom korištenju u političke svrhe, a bez stvarnih mogućnosti i namjere taj se problem na takvoj razini dnevne politike tražio i rjesi. Promocija s autonomsom visokom obrazovanju u potpunoj lepoti i pravom s savremenim visečim

Hrvatska je nedovoljno razvijena da bi mogla平行地 razvijati dva jaka sustava visokog obrazovanja. Zato se stručni sustavi, u ovim gospodarski lošim vremenima, moraju međusobno podupirati, pomoći i prožimati, a pri tome očuvati svoje posebnosti i izbjegavati nesporazumno i sukobe

MLADEF HAVELKA: U Splitu se dogodila čudna situacija potpunog izostanka suradnje između dva sustava koji se moraju prožimati

Apsurdi osamostajenja

- Objasnite ukrako povijest visokih škola i veleučilišta u Hrvatskoj. Zastoji i zapravo došlo do njihove osamostaljenja i odvajanja od sveučilišta a da im država nije osigurala financijsku sredstva, nastavštvo i prostor i opremu?

<p>akve područne studije u Zagrebu, uz postječu Visoku zdravstvenu i Medicinsku sveučilištu, a bez ikakve suradnje mogne da se sadašnje izvanredno stanje što više normalizira, i da se studentima što pri osigura mogućnost pohadanja predstavnici Svetišta, te tako da moguće donijeti odluke o svojim budućim studijama.</p>	<p>Radnički sindikat i predstavnik studenta slike za stol i predstavnik rektor je razgovarao sa predstavnicima sveučilišta u Splitu, te tako da se sadašnje izvanredno stanje što više normalizira, i da se studentima što pri osigura mogućnost pohadanja predstavnici Svetišta, te tako da moguće donijeti odluke o svojim budućim studijama.</p>
<p>Bivši rektor nioče bivalištvo naše molbe</p>	<p>● Što biste u ovoj situaciji preporučili bivšem rektoru Veleučilištu u Splitu, prof. Borisu Živkoviću?</p>

Konsekvenčne snosili odgovorni?
Nije idealizirati zemlje razvijenog gospodarstva i demokracije kao zemlje u kojima ne namjerava, nismo da je gotovo nemoguće da bi u nekoj raznolikoj zemlji opong problemu, mogao poprimiti ovakve razmjene. Ne mislim tu samo na Hrvatsku. U Splitu, nego na brojne probleme čitavog sustava stručnih studija koji su samo estabilirani u slučaju Veleučilišta u Splitu.

Veleučilištima i visokim školama je natovarena brijega za ortracinu nastave gotovo jedne godine. Iako je pri tome zahtijevano zapošljavanje nastavnika, suradnika i drugih djelatnika, da bi im nisu osigurana finansijska destvatura, prostor i oprema za nastavu. Ne vjerujem da postoji razumljivo demokratska državlja u kojoj bi se takva profesionalna situacija mogla dogoditi.

Zbog toga i pitanje odgovornosti za ovaj slučaj ne treba spustiti samo na razinu Veleučilišta u Splitu, već početi s odgovornostima svih onih koji su od 1983. godine, kada je donesen Zakon o visokim učilištima, pa sve do danas, nisu imali političke volje ili sposobnosti potaknuti razvoj sustava stručnih studija. Austrijskim su univerzitetima, nisu sustavite godine kada i mi u Hrvatskoj i nije dalo otici po gledići Rakav-je on danas. A kod nas ne samo da nije razbijev, već i ep u takve probleme, da su postale moguće i ekstremne situacije koje su se dogodale na Veleučilištu u Splitu.

U Splitu je izostala suradnja dva sustava

• Tvrdite da je slučaj Veleučilišta u Splitu samo kulminacija dugotrajanog zamjenjivanja problema stručnih studija. No zastava se ostala veleučilišta misu ponasala poput splitiskog?

- Osnova razlike između ostalih i splitiskog veleučilišta je u tome da su stručni suradnici na ovaj ili onaj način, više ili manje uspiješno -suradivala sa lokalnim sveučilištema. U Splitu se dogodila čudna situacija potporučujući suradnici suradnu između dva sustava koju se moraju prouzrokovati suradnici koja je posebno korisna upravo slabe razinjenosti sustava, sustav stručnih studija, koji se jedino uz takvu suradniju i može razviti i u konačnici osamostaniti.

Pri tome smo se mi kao predstavnici visokih škola i veleučilišta borili za prekorupciju, rješenja, ti za samostalnost i ravнопravnost visokih škola i veleučilišta, koje će kao takve ravnopravne pravne osobe sustavno pravilo obudjem uspravu visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

Pri tome smo se mi kao predstavnici visokih škola i veleučilišta borili za prekorupciju, rješenja, ti za samostalnost i ravнопravnost visokih škola i veleučilišta, koje će kao takve ravnopravne pravne osobe sustavno pravilo obudjem uspravu visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

Postojeći u Splitu, bio je spomenut, stao nam je spominjati na samostalnost, ali i na sveučilišta u Splitu. Evo što radite kad dobijete samostalnost? Sada, kada je končana naša konceptualna prihvaćena, kada u novom Zakonu postoji implicitna obvezna i državna i sveučilišta, da pomognu u razvoju samostalnih visokih škola i veleučilišta, kada se previdja da će se izvršiti studij od 2011. godine izvršiti na samostalnim visokim školama u veleučilištu na mjestu, u kojem je suradnja sa sveučilištem, kroz koju će se visoke škole i veleučilišta pomoći ojačati i osposobiti da se samostalnost. No niti tada suradnja sa sveučilištem neće prestati. Bit će jedan novi oblik ravnopravnog obrazovanja, a uz zaštiti i interesu i posebnost svakog od njih i na korist razvoja oba sustava.

• Postoji li već takva suradnja?

- Takav oblik suradnje stručnih i sveučilišnih studija već postoji. Postoje razdobljeni modeli primjerice suradnje sveučiliških i stručnih zdravstvenih studija Biomedicinskih redstava na ŠIB-u, unitar kojeg će se nači Medicinski i Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu i samostalna Visoka zdravstvena škola, zajednički konzervativne i ostale nastavnivke, prostore u istome recure i time racionalizirajući trostrove i usklađujući standard-je kvalitativne obrazovanja.

Hrvatska je nedovoljno razvijena da bi mogla u paralelno razvijati dva cikla sustava visokog obrazovanja. Zato su stručni sustavi, u ovim gospodarski lošim vremenima, morali biti tako podupirati, pomagati i prožimati, a pri tome ocuvati svoju poslovnost i izbjegavati nesporazume i sukobe. Kao i dva jezla u jednom kosi, kako se u smislu, moraju biti toliko blizu da se međusobno graju, a dovoljno da se leže na se budi.

• Koliko su štetni od splitiskog sveučilišta, imala da je sve što se

- Cijenitima, imala da je sve što se

konzekvene snosili odgovorni?
- Ne idealizirajući zemlje razvijenog gospodarstva i demokratije, poslednjih godina dogadalo na Veleučilištu u Splitu imalo odraza na ukupni sustav struc-

nih studija u Hrvatskoj. Navrše-
nu anamnizu, mislim da je go-
tovo nemoguće da bi u nekoj
razini zemlji oproš problem
mogao poprimiti ovakve
razmjere. Ne mislim da samo na
Veleničkoj i Šolti nego na
brojne probleme, čitavog susa-
dstva.

Pri tome smo se mi kao pred-
stavljenici svih strana

na stacionarni studiju koji su samo estabilirani u slučaju Veleučilištua u Splitu.

Veleučilištima i visokim školama je natovarena bježga za organizaciju nastave gotovo jedno tretinu svih studenata u Hrvatskoj, a da im je pri tome zarađeno, zapošljavanje nastavnika, suradnika i drugih djelatnika i da im nisu osigurana finansijske sredstve. Prostor i oprema za nastavu. Ne viđaju se poslovi razvoja i tojoni bi se takva paradoksalna situacija mogla dogoditi.

Zbog toga i pitanje odgovornosti za orali slučaj ne treba raspisati samo na razini Veleučilištua u Splitu, već potencijalni odgovornost svih onih koji su od 1983. godine, kada je donesen Zakon o visokom učilištu, pa sve do danas, nisu imali politički ke volje ili sposobnosti potaknuti razvoj sustava stručnih studija. A stručnjaci su uveli binarni sustav iste godine kada i u Hrvatskoj i nije daleko otici pogledati kakav je on danas. A ne da ne sasmo da nije razvijen, već je upravo tako problemne stvari koje su se dogodile na Veleučilištu u Splitu.

Na stacionarni studiji i veleučilištima borili su se poreoupravci rješavajući vlastite potrebe i veleučilištima, ti za samostalnost i ravnonaravnot visokih škola i veleučilištua, koje će kao takve ravnopravne pravne osobe suverenitetu. Tijekom ih zalaganja za samostalnost, stiano nam je spominjano slučaj Veleučilišta u Splitu. Evo što radije kad dobije samostalnost? Sada, kad je končana nasna konceptacija privaćena, veleučilištima, kada se previdju da u novom Zakonu postoji implicitna obveza i države i sveučilišta da ponogramu u razvijenu samostalnost visokih škola i veleučilištua, kada se predviđa da će se stručni studiji od 2011. godine izvoditi na samostalnim visokim školama i veleučilištima, načina, jer suradnja će se svezati skole i veleučilištua, pomoći ostvariti poslovnosti za samostalnost. No niti tada suradnja, sa sveučilištima neće prestati. Bit će jedan novi oblik ravnopravne suradnje dvaju sustava visokog obrazovanja, a uz zaštiti i interesu i posebnosti strukovnih i načina na kojima će razvoj ova sustava.

● Postoji li već takva suradnja?

— Takav oblik suradnje stručnih i sveučilišnih studija već po-

<p>stoji. Postoje razdeleni modeli primjere su suradnje s vlastič- nih i stručnih zdravstvenih stu- dia. Biomedicinskih sredista na Dali, unutar kojeg će se naći Medicinski i Stomatološki fa- kultet. Sveučilišta u Zagrebu i samostalna Visoka zdravstvena škola, zajednički korisnici sve nastavnice, prostorije i ostale resurse i time racionalizirajući troškove u uskladljivoj standar- dizaciji kvalitete obrazovanja.</p>
<p>Hrvatska je nedovoljno razvijena da bi mogla u paralelno raz- vijati dva, čak i tri sustava visokog obrazovanja. Zato se stručni sus- tavi, u ovim gospodarski lošim vremenjem, moraju međusobno podupirati, pomažući se prizma- ti, a pri tome očuvati svoje po- setnosti i izbjegavati nespora- zume i sukobe. Kao i dva jeza u jednom životu, kapi, kako se bi smrznuli, moraju biti toliko bli- zinijim zimi kojih, kako se bi do- voljno daleko da se ne budi.</p>
<p>● Kliknu su štetu od splitskog veleučilišta, imala je da, jesu što se</p>
<p>– Ciljanica, i da, jesu što se</p>

posljednjih godina dogadalo na Veleučilištu u Splitu imalo odraža na ukupni sustav struc-
konzervene snosili odgovorni?
- Ne idealizirajući zemlje raz-
vijenog gospodarstva i demo-

nih studija u Hrvatskoj. Nativistički su tako zemlje, mislim da je govor moguće, da bi u nekoliko razloga zemlji oproši problemi, na mjesto poprimiti ovakve razmjene. Ne mislim da nego na Veleničkoj, u Splitu, nego na brojne probleme, čitavog sustava.

na stacionarni studiju koji su samo estabilirani u slučaju Veleučilišta u Splitu.

Veleučilištima i visokim školama je natovarena bježga za organizaciju nastave gotovo jedno tretinu svih studenata u Hrvatskoj, a da im je pri tome zarađeno, zapošljavanje nastavnika, suradnika i drugih djelatnika i da im nisu osigurana finansijske sredstve. Prostor i oprema za nastavu. Ne viđaju se poslovi razvoja i tojoni bi se takva paradoksalna situacija mogla dogoditi.

Zbog toga i pitanje odgovornosti za orali slučaj ne treba raspisati samo na razini Veleučilišta u Splitu, već potencijalni odgovornost svih onih koji su od 1983. godine, kada je donesen Zakon o visokom učilištu, pa sve do danas, nisu imali politički ke volje ili sposobnosti potaknuti razvoj sustava stručnih studija. A stručnjaci su uveli binarni sustav iste godine kada i u Hrvatskoj i nije daleko otici pogledati kakav je on danas. A ne da ne sasmo da nije razvijen, već je upravo tako problemne stvari koje su se dogodile na Veleučilištu u Splitu.

Na stacionarni studiji i veleučilišta borili su se poreoupravci rješenja, ti, za samostalnost i ravnonaravnost visokih škola i veleučilišta, kije će kao takve ravnopravne pravne osobe suvereniteta. Tijekom ih zalaganja za samostalnost, stiano nam je spominjano slučaj Veleučilišta u Splitu. Evo što radilo, kad dobio je samostalnost! Sada, kada je končana nasna konceptacija, privaćena, uvećeništva, kada se previdju da će se stručni studiji od 2011. godine izvoditi na samostalnim visokim školama i veleučilištima, nažaljno je suradnja sa sveučilištem, kroz koju će se viseći skole i veleučilišta pomoći ojačati i posposobići se za samostalnost. No niti tada suradnja sa sveučilištim neće prestati. Bit će jedan novi oblik ravnopravne suradnje draju sustava visokog obrazovanja, a uz zaštiti i interesu i posebnosti strukovnih i načina na kojima će se razvoj ova suradnja.

● Postoji li već takva suradnja?

— Takav oblik suradnje strucnih i sveučilištnih studija već postoji.

<p>stoji. Postoje razdeleni modeli primjere su suradnje s vlastič- nih i stručnih zdravstvenih stu- dia. Biomedicinskih sredista na Dali, unutar kojeg će se naći Medicinski i Stomatološki fa- kultet. Sveučilišta u Zagrebu i samostalna Visoka zdravstvena škola, zajednički korisnici sve nastavnice, prostorije i ostale resurse i time racionalizirajući troškove u uskladljivoj standar- dizaciji kvalitete obrazovanja.</p>
<p>Hrvatska je nedovoljno razvijena da bi mogla u paralelno raz- vijati dva, čak i tri sustava visokog obrazovanja. Zato se stručni sus- tavi, u ovim gospodarski lošim vremenjem, moraju međusobno podupirati, pomažući se prizma- ti, a pri tome očuvati svoje po- setnosti i izbjegavati nespora- zume i sukobe. Kao i dva jeza u jednom životu, kapi, kako se bi smrznuli, moraju biti toliko bli- zinijim zimi koji, kako se bi do- voljno daleko da se ne budi.</p>
<p>● Kliknu su štetu od splitskog veleučilišta, imala je da, i jesu što se</p>
<p>– Ciljanica, i da, jesu što se</p>

STAJALIŠTA

Najveći gubitnici zapravo su studenti stručnih studija

Iako bi veća povezanost s praksom bila korisna i za bolju kvalitetu sveučilišnih studija, izostanak te povezanosti gotovo je poguban u slučaju stručnih studija. A sadašnje zakonsko rješenje, prema kojem se još šest godina stručni studiji mogu izvoditi na sveučilištu,

Mladen Havelka

Učlanak »U osobi sveučilišnog djelatnika nastavnika najveći gubitnik« (Vjesnik, Stajališta, 4. listopada), prof. Igor Čatić problematizira o kriteriju izbora sveučilišnih nastavnika, smatrajući neprimjerenim da dominantnu ulogu u kriterijima izbora u znanstveno-nastavna zvaniča na napredovanju u sveučilišnoj hijerarhiji. Zauzimajući se za uvažavanje nastavnih i stručnih kriterijeva kao barem jednako važnih pri izboru u sveučilišna nastavna zvanja, prof. Čatić neizravno se dotiče i vrlo važnog pitanja primjerenosti sveučilišnih nastavnika za izvođenje nastave na stručnim, praktičnom radu usmjerenoj studijima.

Ako su kriterijii nastavnog napredovanja na sveučilištu usmjereni samo prema znanstvenim postignućima, opravdano je postaviti pitanje jesu li sveučilišni nastavnici, koji su svoju karijeru – od znanstvenog novaka/assistanta do sveučilišnog profesora – gradili gotovo isključivo na znanstvenim postignućima (dakle, vrlo slabo ili nikako povezani s praksom), primjenjeni da budu i nastavnici stručnim studijima.

Iako bi veća povezanost s praksom bila korisna i za bolju kvalitetu sveučilišnih studija, izostanak te povezanosti gotovo je poguban u slučaju stručnih studija. A sadašnje zakonsko rješenje, prema kojem se još šest godina stručni studiji mogu izvoditi na sveučilištu, pridonosi tim pogubnim učincima za stručne studije. Ako su, dakle, točne tvrdnje prof. Čatića da je u osobi sveučilišnog djelatnika, »nastavnik najveći gubitnik« i

ako zbog toga »postajemo sve većim neznalicama... osim u svom naužem području djelovanja«, onda su u takvoj situaciji najveći gubitnici svim sigurno studenti stručnih studija kojima nastavu izvode takvi sveučilišni nastavnici.

Uspješnost prijenosa znanja i vještina

Tko je pozvaniji da studenima stručnih studija prenosi praktična znanja, i vještine, potrebne za njihovo brzo uključivanje u hrvatsko gospodarstvo i brzo ovlađavanje novim proizvodnim tehnologijama i procesima? Jesu li to sveučilišni nastavnici koji su tom praksi, već po naravi i postupku njihova izbora u sveučilišna znanstveno-nastavna zvanja, naiječešće nisu ni imali nikakvog kontaktata?

Ili bi ipak bilo bolje da to rade nastavnici pri čijem se izboru navije vodilo računa o njihovoj uskoj povezanosti s praksom i o njihovoj uspješnosti prijenosa znanja i vještina na nove naraštaje studenata tj. nastavnici sveučilišta i visokih škola?

Dakle, bilo bi kudiklamo bolje, kvalitetnije i primjerene ulozi stručnih studija da se sa sveučilišta što prije prebace na sveučilišta i visoke škole u kojima rade nastavnici usko povezani s praksom. A da se sveučilišne nastavnike, koji su mnogo truda uložili u znan-

stvena postignuća, rastereti od dodiplomske nastave za studente stručnih studija, te im se tako omogući da iskustva svojih znanstvenih postignuća potpunije prenose studentima sveučilišnih, posebice doktorskih, dokle znanosti usmjerenih studija.

To ujedno znači da je nužno što prije stvoriti uvjet za takvo prebacivanje, tj. uvjetne kvalitetnog studiranja na veleučilištu i visokom školama. Naravno, to nije moguće uz sadašnja proračunska izdvajanja za veleučilišta i visoke škole od samo 5,7 posto ukupnoga, ionako minornog proračuna za visoko obrazovanje u cijelini, nego jedino povećanjem udjela proračunskog novca za veleučilišta i visoke škole na razinu od najmanje 15 posto proračuna za visoko obrazovanje.

Harmonizacija sustava

Poticanje rasprave o tom problemu važno je i korisno upravo sada, kada se priprema prijedlog novog državnog proračuna za 2005. i kada Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta organizira brojne sastanke predstavnika visokog obrazovanja, na kojima se raspravlja o mogućnostima i preprekama na putu Hrvatske za pridruživanje »europskom obrazovnom prostoru« primjenom načela Bologna deklaracije.

Autor je predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske.

Pogubni učinci

Nastavni i stručni kriteriji, pedagoško-didaktičko-metodičke sposobnosti nastavnika za prijenos znanja i vještina novim naraštajima studenata, pisanje primjerengog udžbeničkog štava za studente, uvođenje novih predmeta na studiju, kao i doprinosi znanstvenih nastavnika u svakodnevnoj primjeni znanstvenih postignuća u praksi, gospodarstvu i društvenim djelatnostima.

STAJALIŠTA

Kako što prije do većeg broja visoko obrazovanih

Kratki, jeftiniji i fleksibilniji te potrebama gospodarstva usmijereni stručni studiji, uz velik broj studenata koji upisuju izvanredne studije kao oblik cijeloživotnog obrazovanja, jedini je način brza dostizanja europskih stopa visoko obrazovanog stanovništva. Rezultat treba biti veći broj stručnjaka koji imaju odgovarajuća, novim tehnologijama prilagođena stručna znanja i vještine, priješko potrebnna za ostvarenje razvojnih pomaka u hrvatskom gospodarstvu i cijelom društvu

Mladen Havelka

Na nedavno završenom Prvom kongresu hrvatskih znanstvenika u zemlji i inozemstvu česno se kao glavni problem koji otežava brži hrvatski gospodarski razvoj spominjao premaško visoko obrazovanim stručnjakima u Hrvatskoj. Izneseni su argumenti da Hrvatska ne može osivati veće razvojne pomake u situaciji u kojoj većina stanovništa ima srednju stručnu spremu, a samo oko sedam posto visoku stručnu spremu. I to zbog najmanje dvaju razloga. Prvo, jer se s tako niskom prosječnom razinom obrazovanja ne može postići konkurentnost hrvatskog gospodarstva na europskim i svjetskom tržištu; i drugo, jer takva loša obrazovna struktura otежava i mogućnost korištenja sve većeg broja europskih fondova namijenjenih razvoju.

Nedostatak stručnjaka

Ponuden novac, koji će biti sve veći što se Hrvatska bude više približavala europskim integracijama, neće moći biti iskoristiten u punoj mjeri zbog nedostatka stručnjaka koji bi predlagali i provodili takve razvojne projekte.

Najnoviji podaci o strukturi obrazovanja, stanovništva izneseni na Kongresu, dobar su razlog za zabrinutost i poticaj za hitnim promjenama u strategiji razvoja visokog obrazovanja.

U Hrvatskoj je bez ikakve

školske spreme 105.332 stanovnika, s nezavaršenom osnovnom školom 580.379 stanovnika (dakle, bez završene osovne škole čak 885.711 stanovnika!). Dodamo li tome da u 1.556.000 stanovnika završi samo srednju školu i to 1.003.000 trogodišnju, a 553.000 četverogodišnju, zatim da je samo 1.176.000 završilo gimnaziju, 150.000 višu školu i 267.000 fakultet ili akademiju, dobivamo prilično jasnu sliku poraznog obrazovnog statusa hrvatskog stanovništva.

Takva obrazovna struktura stanovništa i malo visoko obrazovanih stručnjaka više-truka je zapreka našem razvoju. Zbog toga se kao jedan od imperativnih razvoja Hrvatske nameće potreba povezanja broja visoko obrazovanih stručnjaka uz istodobno povećanje kvalitete visokog obrazovanja.

U Vladimini strateškim dokumentima, kao i tokom kojih je potrebno omasno-vljenje upisa u visoko obrazovanje, i to ono koje neće snizavati kvaliteti obrazovanja nego biti praćeno istodobnim stvaranjem pretpostavki povećanja kvalitete.

smanjenje upravo u najmlađim dobrim skupinama, ne možemo očekivati puno veći broj studenata na redovitim studijima.

Sustav stručnih studija zanemaren i nerazvijen

Danas u visokom obrazovanju u Hrvatskoj studira 150.000 studenata. U generalizirana srednjoškolaca, koje se sljedećih godina upisati na studije, bit će sve manje potencijalnih studenata. Primjerice, u 2003. samo je 47.000 učenika završilo srednju školu.

Uz podatak da je prosječna participacija srednjoškolaca u visokom obrazovanju oko 32 posto (Hrvatska, gospodarska komora – Sektor za poslovno obrazovanje), može se oprimjetiti da će se u idućim godinama još veće depopulacije sve više smanjivati kontingenat potencijalnih redovitih studenata.

Zbog toga je prijeko potrebitno poticati razvoj sustava stručnih studija, tj. osiguravati uvjet za podiranje kvalitetne nastave na veleučilišta i privatna veleučilišta i visoke škole. Kratki, jeftiniji i fleksibilniji te potrebama gospodarstva usmjereni stručni studiji, uz velik broj studenata koji upisuju izvanredne studije kao oblik cijeloživotnog obrazovanja, jedini je način brza dostizanja europskih stopa visoko obrazovanog stanovništva. Naravno, sve to pretpostavlja ičijelom društvu.

Autor je predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske i član Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu.

vla jačanje kvalitete sustava stručnih studija, koji je danas zamaren i nerazvijen, i kadrovske i prostorno i opremom, kao što zahtijeva i veću kontrolu kvalitete stručnih studija uz strogo ustanovljene kriterije njihove akreditacije.

Radi postizanja tog cilja, one visoke škole i veleučilišta koje pokazuju težnju prema razvoju kvalitete, bilo da je riječ o državnim ili privatnim ustanovama, država mora potići u njihovu razvoju, a onima za koje se tijekom njihova vrednovanja, potaknje da nemaju dovoljne pretpostavke razvoja, treba oduzeti dopisnice za rad i pravo javnosti.

Različiti koncepti obrazovanja

To je jedini način da se sustav visokih škola i veleučilišta razvije u sustav visokog obrazovanja koji će biti »jednak ali različit« od sveučilišnoga: istovjetan kvalitetom, pravima i studenata, i nastavničkom razvoju, teorijskom i praktičnom radu.

Rezultat treba biti veći broj stručnjaka koji imaju odgovarajuću, novim tehnologijama prilagođena stručna znanja i vještine, prije potreblja za ostvarenje razvojnih pomaka u hrvatskom gospodarstvu i cijelom društvu.

To znaci da omasovljenje upisa mora pratiti i povećanje ulaganja u kadrovske, pro-

Studije čini kvaliteta

Kvalitetu obrazovanja moguće je postići i na visokim školama i veleučilištima, a ne samo na sveučilištima

MLADEN HAVELKA

Usvojim reagiranjem »Velike riječi bez obrazloženja« (Stajališta, 17. svibnja) prof. dr. sc. Ivica Štern osvrće se na moj članak objavljen u posebnom *Vjesnikovu* prilogu od 15. travnja posvećenom Bolonjskom procesu. Ključna kritika prof. Šterna odnosi se na »netočne i nejasne postavke koje mogu dovesti do pogrešnih zaključaka«.

Vjerujem da je stupanj nerazumijevanja ovisan o poznавanju širokog procesa promjena u visokom obrazovanju diljem Europe, a taj proces nikako se ne može ograničiti na puku primjenu osnovnih načela Bolonjske deklaracije, dokumenta od samo dvije stranice. Tako u njoj ne piše baš ništa ni o stručnim studijima niti o binarnom sustavu visokog obrazovanja, kao ni o mnogim drugim pratećim procesima.

Nije bitno koje su vrsti studiji

Međutim, uz Bolonjsku deklaraciju postoji niz popratnih dokumenata u kojima se mogu naći preciznija obrazloženja i preporuke. Jedna od njih odnosi se i na razvoj binarnoga sustava visokog obrazovanja. A tu preporuku prihvatiло je i Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu i Rektorski zbor, a končno je uvedena i u zakonsku regulativu.

Zajedničko je svim dokumentima vezanim za Bolonjsku deklaraciju inzistiranje na strogim standardima kvalitete. A i mi, kao i prof. Štern, na tome ustrajemo. Ali za razliku od prof. Šterna, mi iz sustava stručnih studija smatramo da je kvalitetu obrazovanja moguće postići i na visokim školama i veleučilištima, a ne samo na sveučilištima.

Nije, naime, bitno kojoj vrsti neki studiji pripadaju, nego jesu li ili nisu kvalitetni. Ne postoje sami po sebi »dobri i kvalitetni« sveučilišni studiji nasuprot »lošim i nekvalitetnim« stručnim studijima. I unutar sveučilišnih i unutar stručnih studija postoje kvalitetni, manje kvalitetni i nekvalitetni studiji.

I upravo zbog te težnje za kvalitetom stalno upozoravamo da je razvoj kvalitetnih stručnih studija u Hrvatskoj moguć jedino uz veća ulaganja u zapošljavanje nastavnika, suvremeniju opremu i povećanje prostornih kapaciteta veleučilišta i visokih škola. Sadašnji ne razmjer proračunskih ulaganja u sveučilišni i veleučilišni sustav (npr., u državnom proračunu za 2005. sva veleučilišta i visoke škole sudjeluju samo s 4,22 posto proračunskih sredstava!), ne daje jamstvo razvoju kvalitetnih stručnih studija.

Stručni studiji i nezaposlenost

Nije uopće potrebno prepirati se koje su to ključne razlike između sveučilišnih i stručnih studija, koliko je bitno prihvatićti činjenicu da su to koncepcionalno, s obzirom na cilj studija, različit-tvrste studiji, ali koje moraju biti jednakno kvalitetne, a i ravноправne u sustavu visokog obrazovanja.

Daljnja nejasnoće koju spominje prof. Štern vezana je uz ulogu stručnih studija u smanjenju nezaposlenosti. Sam statistički podatak da više od 50 posto nezaposlenih ima završenu srednju školu, dovoljno govori o potrebi da se na razini kratkih stručnih studija osiguraju znanja i vještine potrebne za uključivanje u nove tehnologije.

A što se tiče potrebe za osnivanjem novih sveučilišta i/ili novih veleučilišta i visokih škola, ako strategija razvoja visokog školstva bude prihvatiла pravac poticanja regionalnog razvoja, tada je sigurno da će se otvarati i sve više veleučilišta i visokih škola u županijskim središtima, jer u njima za otvaranje sveučilišta sigurno još dugo neće biti uvjeta.

Autor je predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske.

ORENO

Stajališta Gdje i zašto više nastavnika

Odgovorne na nekim sveučilištima logično je upitati traže li više nastavnika za potrebe sveučilišnih studija ili za provođenje stručnih studija

MLAĐEN HAVELKA

N a sastanku održanom 29. lipnja 2005. u Zagrebu u organizaciji Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja, a posvećenom provođenju bolonjskoga procesa u visokom obrazovanju, kao najznačajniji problem koji koči provedbu bolonjskoga procesa istaknut je problem premaloga broja sveučilišnih nastavnika. To ne samo što smanjuje kvalitetu sveučilišne nastave, već otežava i bavljenje znanosću. A time se narušava osnovno načelo sveučilišne nastave – čvrsta povezanost znanstvenoga i nastavnoga rada.

I vjerojatno u akademskoj zajednici ne postoji nitko tko se neće složiti s argumentom da prevelika nastavna opterećenja nisu dobra ni za kvalitetu nastave niti za kvalitetu znanstvenoga rada sveučilišnih nastavnika.

Odakle tolik žar i za nastavu stručnih studija

Nemoguće je očekivati kvalitetnu nastavu s prevelikim grupama studenata, uz preveliku nastavnu normu i uz male mogućnosti izravnoga kontakta sa studentima. Nitko, također, ne može os-

poravati važnost bavljenja znanosću i važnost prijenosa znanstvenih spoznaja na studente kroz redoviti nastavni proces.

Međutim, u zahtjevima za većim brojem sveučilišnih nastavnika ipak ostaje nešto nejasno. Kako, naime, objasniti težnju da u situaciji premalog broja sveučilišnih nastavnika, povećanih zahtjeva za kvalitetom nastave, uvođenjem individualizirane i problemski usmjerene nastave, u situaciji produžetka sveučilišnih studija s četiri na pet godina, uz nužnost uvođenja novih izbornih kolegija i organizacije novih doktorskih studija – sveučilišta još teže i za održavanjem velikog broja stručnih studija? Kako objasniti da dekani nekih fakulteta i rektori nekih sveučilišta dopuštaju da njihove ustanove masovno nude izvođenje programa stručnih studija, koji ionako velika nastavna opterećenja sveučilišnih nastavnika uvelike povećavaju.

Kako objasniti motivaciju nekih sveučilišta da se u jeku nastojanja za radikalnom reorganizacijom sveučilišne nastave s tolikim žarom žele uključiti još i u nastavu stručnih studija? Zar je stupanj njihova altruizma stvarno toliki da unatoč činjenici da ni sami nemaju dovoljno nastavnika, žele uložiti i zadnje snage da pomognu u izvođenju stručnih studija? Zar su stvarno spremna izvoditi stručne studije i na uštrb vlastite kvalitete? Ili je možda posrijedi nešto sasvim drugo, neka motivacija daleka od altruizma i od želje za razvojem kvalitetnih stručnih studija?

Zanimljivost te paradoksalne situacije

jest da upravo ona sveučilišta čiji se predstavnici javno najviše zalažu za poboljšanje kvalitete nastave (npr. prorektor Sveučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Ivo Lučin na spomenutom skupu Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja) upravo prednjače po broju predloženih stručnih studija. Dok je Sveučilište u Zagrebu, koje raspolaže s najvećim nastavničkim kapacitetima, predložilo izvođenje samo četiri stručna studija, dotele je Sveučilište u Splitu predložilo 20, a Sveučilište u Rijeci čak 26 stručnih studija.

Kvaliteta samo prigodna parola

Već iz tih šturmih statističkih podataka može se naslutiti tko se stvarno zalaže za povećanje kvalitete sveučilišne nastave, a kome je to samo prigodna parola.

I kako onda odgovorni s tih sveučilišta mogu očekivati da im se usliše molbe za većim brojem sveučilišnih nastavnika? Jer je logično upitati se trebaju li im ti nastavnici za sveučilišne studije ili za provođenje stručnih studija, koji će se, prema odredbama Zakona, prestati upisivati na sveučilištima najkasnije od 2010. godine.

I zbog toga Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta trebalo bi ozbiljno analizirati stvarne potrebe pojedinih djelova visokog obrazovanja za novim nastavnicima, imajući pri tome prije svega u vidu glavne misije i s njima uskladene strategije razvoja sveučilišnog i stručnog visokog obrazovanja.

Autor je predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske.

PROF. DR. MILA DEN HAVELKA: DEKAN ZDRAVSTVENOG VELEUČILIŠTA O OSNIVANJU ZDRAVSTVENIH ŠKOLA

OSIJEKU TREBA VISOKA ZDRAVSTVENA ŠKOLA

Ana DIKLIC

Munjevit napredak medicine zahtjeva da svu u sustavu zdravstva raspolažu najvišim stupnjevima znanja i vještina, i to na onoj razini koja se u cijelome svijetu već pokazala dobrom i učinkovitom. Kako Hrvatska uskladjuje svoje obrazovne procese s uobičajenim standardima u svijetu, jer cilj je biti konkurentan, tako se u posljednjih nekoliko godina mnogo toga mijenja, a vrlo daleko se otišlo u obrazovanju sestrinskog kadra. U Hrvatskoj medicinske sestre mogu upisati studije sestrinstva na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu i još neku vrijeme, do 2010. godine, i na medicinskim fakultetima u Osijeku, Rijeci i Splitu. Dekan Zdravstvenog veleučilišta, prof. dr. Mladen Havelka, poznati psiholog i autor brojnih udžbenika iz područja zdravstvene psihologije, na čelu je nastajanje obrazovne ustanove visokoškolskog, stručnog, zdravstvenog obrazovanja koja obrazuje šest različitih profila zdravstvenih stručnjaka prema novim nastavnim programima, sadržajno uskladenim s europskim standardima.

SESTRE NISU POMAGAČI DOKTORIMA

▼ Određeni krugovi ne prihvataju činjenicu da i medicinske sestre trebaju imati mogućnost postizanja najviših stupnjeva obrazovanja, jednoga dana i doktorata, što je na Zapadu sasvim uobičajeno. Zašto se kod nas medicinske sestre umnogome još percipiraju kao pomoćna radna snaga u medicini i osebe koje, bez obzira na stечena znanja, rade poslove ispod svoje obrazovne razine?

- Percepcija o sestrama kao pomagačkom osoblju je tradicionalni stav koji proizlazi iz same povijesti sestrinstva. Sestre koje su osnivale sestrinstvo tvrdile su: Mi smo tu da pomažemo lječnicima! Međutim, kako se susavat razvija i širi, a poslovi usložnjavaju, to je postalo posebno područje u kojem je potrebna puna samostalnost, paralelno onome što radi lječništvo. Kako bi se postiglo suglasje u timskom radu, a bez toga je u zdravstvu nemoguće, potrebno je povezati profesije i sva koji osigurati maksimalan stupanj obrazovanja koji ne izmišljamo mi, nego preslikavamo iskustva drugih zemalja.

▼ Kako je, primjerice, u Americi?

- U SAD-u, Velikoj Britaniji i nekim drugim zemljama normalno je da je medicinska sestra zaposlena na vrlo složenim poslovima, recimo organizaciju sestrinskog rada u velikim klinikama, poslovima razvoja nastave u sestrinskim školama ili na drugim poslovima za koje je potrebna najviša razina obrazovanja, doktorat sestrinstva. Naravno, doktorat sestrinstva je u našim uvjetima još daleka budućnost i bilo bismo sretni da danas imamo veći broj medicinskih sestara na razini više i visoke medicinske sestre, jer ih je većina sa srednjom stručnom spremom, što hitno treba popraviti.

EUROPA NAS TJERA NA PROMJENE

▼ Znači, i na 'službenoj razini' se vrlo teško prihvataju već uobičajene stvari iako se deklarativno volimo pohvaliti da smo jako napredni?

- Sve stvari u Hrvatskoj najprije se moraju rješiti na razini politike i dok politika ne da smjernice, ne kaže da nas Europa tjeru na određene

Neki fakulteti pokazuju otpor odvajajući stručnih studija sa sveučilišta zbog raznih razloga, ponajprije financija, jer dobro im dođu prihodi od školarina studenata stručnih studija, ali to je privremena situacija. Ni zdravstvo dovoljno ne prati promjene u zdravstvenom obrazovanju

promjene i u obrazovanju, teško je nešto provesti u praksi. Sreća je što nas Europa doista tjer na neke pomake jer mi se sami nikada ne bismo uspjeli dogovoriti. Danas mnogi ljudi su sveučilišta, koji su direktno uključeni u procese harmonizacije obrazovnog procesa s Europom i prihvataju europske standarde za neke struke, imaju tradicionalistički stav prema drugim mlađim strukama i ne žele im dopustiti da se profesionaliziraju i postanu samostalne, a ne pomagačke. Usložnjavanje procesa rada u zdravstvu traži da se i drugim strukama u zdravstvu, a ne samo liječnicima, farmakolozima, biokemičarima, omogući da stečnu najviši stupnjevi obrazovanja i tako postanu ravnopravni članovi zdravstvenih timova. Loš pristup, između ostaloga, proizlazi iz želje za očuvanjem stecenih privilegija, a takve situacije dovode do lošije kvalitete zdravstvenih usluga i većih zdravstvenih troškova.

▼ U Hrvatskoj je gotovo 30 tisuća medicinskih sestara i tehničara, a vrlo malo čak i s višom školom, što Europa već odavno ne poznaće...

- Kada nastojimo podići profesiju do punе profesionalizacije, znači dati i odgovornost za samostalan rad u onome što je djelatnost medicinske sestre, u procesu zdravstvene njegе. Već danas kod nas u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti imamo, uz ravatelje zdravstvenih ustanova, i pomoćnike za područje sestrinstva. A takve sestre moraju imati petogodišnju razinu stručne spreme. Danas je pravotvornik -baccalaureus, s tri godine sestrinskog studija, zapravo prvi stupanj visoke spreme, bazični stručnji bez kojega se sestre u Europi ni ne mogu zvati sestrama. Većina od 30.000 sestara u Hrvatskoj, na žalost, potkvalificirana je u odnosu prema europskim standardima. U nas radi 25.000 sestara sa srednjom školom i jedan od glavnih zadataka je dati mogućnost sestrama koje su dovoljno mlađe da putem modela cjeuloživotnog obrazovanja postignu one stupnjeve obrazovanja kojih ne samo da kvalificiraju nego daju i sigurnost i samostalnost u radu. Za složenu medicinsku tehnologiju te procese očuvanja zdravlja i liječenja bolesti srednja škola nije dovoljna.

ZDRAVSTVO ZAOŠTAJE ZA OBRAZOVANJEM

▼ A gdje je sada u sustavu mjesto diplomiranih sestara?

- Osnovni problem našeg sustava uopće je da se u pojedinim sektorima napredak javlja prije, a negdje jako kasni. Harmonizacija visokog obrazovanja s EU-standardima je definitivno nadmašila harmonizaciju našeg zdravstvenog sustava s Europom. Sva sreća, novi Zakon o visokom obrazovanju, u izmjeni i dopune kojemu se sada rade, bit će maksimalno pro-europski i probolonjski. To znači da će naši završeni studenti imati stupnjeve obrazovanja kao i u ostaloj Europi. Ali, nažalost, sustav zdravstva u gotovo sedam godina nakon uvođenja trogodišnjih sestrinskih studija prepoznaže samo srednju i višu sestru. Naše sestre s diplomom baccalaureusa kada dodu u kadranske službe zdravstvenih ustanova oni ne znaju što će jer nema novih sistematisacija s novim nazivima, novim koeficijentima i proširenim opisima kompetencija. Ne postoje još, doduše, ni zakoni o stručnim nazivima, ali i bez toga mogu se uspostaviti nove sistematisacije u zdravstvu. Zdravstvo novu kvalifikaciju stiče novim obrazovnim programima mora ugraditi u nomenklature novih zdravstvenih zanimanja. Prije smo imali srednju i višu sestru kao jedino moguće kvalifikacije. Sada imate srednju, višu, pravotvornicu s trogodišnjim studijem, diplomiranu specijalističku sestru s jednogodišnjim ili dvogodišnjim studijem, a uskoro i s novim stupnjevima. Zdravstvo dovoljno ne prati promjene u zdravstvenom obrazovanju.

▼ Nije li to demotivirajuće za obrazovanje jer ljudi vrlo skupo plaćaju svaku godinu, rade, idu na praksu, predavanja, a sustav to ne prepoznaće?

- Mi moramo na stručnim skupovima i javnosti tumačiti da se ta administrativna sporost mora prevladati, treba ići naprijed jednakim tempom u svim sustavima. Jer administracija će jednog dana reći da 'od sutra' vrijede nova pravila, a u tom trenutku ih u kratkom vremenu nećemo moći dostići. Izvjesna je budućnost, uskoro će biti verificirano mnogo toga što je sada ne poznano. Reći ću vam jedan primer. Ni Zdravstvenom veleučilištu uveli smo bolonjske studije prije Bolonje, 1999. godine, jer smo znali trendove u svijetu. Bili smo napadani neke strane. Moji razgovori s ministrima zdravstva završavali su ovako: 'Nemojte nam vi dizajnirati razinu obrazovanja u tom segmentu jer mi stalno problijamo proračun na plaćama koje si ogromni javni trošak! Savsim dobra rade srednje sestre! Ministri zdravstva uopće nisu bili zainteresirani za pomake u zdravstvenom obrazovanju. A kada bi dobro analizirali, rezultat bi bio jutarnji sustav jer bi visoko obrazovana sestra preuzevala dio poslova koje sad bez razloga obavlja liječnik čije obrazovanje traje 10 godina. I često rade poslove koje bi te problema obavljale dobro obrazovane međicinske sestre.'

FINANCIJSKI INTERESI

▼ Zašto i u Osijeku, Splitu i Rijeci na sestrinskim studijima pri medicinskim fakultetima sestrama nastavu drže pretežno liječnici, a ne medicinske sestre, kao na Vašem veleučilištu?

- Prije osnivanja novih visokih škola i veleučilišta, do 1996. godine, kada su postojala samo sveučilišta, svi stručni studiji izvodili su se na sveučilištima. Budući da je Vlada Rijeka donijela strategiju razvoja visokog obrazovanja u skladnu trendovima harmonizacije s Evropskom, u kojoj se predviđa razvoj veleučilišta visokih škola, tj. binarnog sustava, predviđeno je da se nakon 2010. godine stručni studiji izvedu na sveučilištima, nego samo na lijeučilištima i visokim školama. Zato bi trebalj se prije početi osnivati nove visoke zdravstvene škole bar u gradovima koji imaju jak kliničke bolnice, prvenstveno u Splitu, Rijeci i Osijeku. Već danas postoji zahtjevi za izvaranje desetak studija sestrinstva po Hrvatskoj, ali nema dovoljno upisnih kapacitet. Najviše nedostaju nastavnici stručnih predmeta. Neki fakulteti pokazuju otpor odvajajući stručnih studija sa sveučilišta zbog raznih razloga, ponajprije financija, jer dobro im dođu prihodi od školarina studenata stručnih studija, ali to je privremena situacija. Ni zdravstvo dovoljno ne prati promjene u zdravstvenom obrazovanju.

Stručni i sveučilišni studiji

▼ Osijek ima Kliničku bolnicu, gravitira joj nekoliko općih, domovih zdravstva, javno zdravstvo. Koji bi u obrazovnom smislu bio daljnji put u obrazovanju visokog sestrinskog kadra jer Zagreb neće moći pokriti sve potrebe za visokim obrazovanjem?

- S obzirom na zakonsku odredbu o odvajaju stručnih od sveučilišnih studija do 2010. godine već sada bi trebalo početi sa stvaranjem jezgre nove visoke zdravstvene škole u Osijeku ili osnivanjem veleučilišta u Osijeku koje će imati zdravstvene studije. Naravno, glavnu suportivnu ulogu trebao bi imati Medicinski fakultet Sveučilišta u Osijeku i visoka škola trebala bi biti mlada sestra fakulteta koji je treba razvijati, jačati i njegovati. A kad odstrane, bit će samostalna i zahvalna! Nema mogućnosti osnivanja novih visokoškolskih ustanova bez potpore srodnih fakulteta, a razvojno takav odvojeni i funkcionalno povezan razvoj može imati višestruke koriste. No, o tome kada Glas Slavonije bude organizirao tribinu pod naslovom 'Treba li nam visoka zdravstvena škola u Osijeku i zašto?'

Vlasnici diploma viših škola - prvostupnici ili pristupnici?

ZAGREB - »Ministarstvu znanosti impunitira se da po-kušava preko noći administrativnim činom dobiti 150.000 visokoobrazovanih ljudi. To je neistina«, branio je državni tajnik za visoko obrazovanje Slobodan Uzelac, Prijedlog zakona o akademskim i stručnim nazivima, za koji je Vijeće visokih škola i veleučilišta Hrvatske na burnoj izvanrednoj sjednici u četvrtak zatražilo po-vlačenje iz Vladine procedu-

re.

nekad završili dvogodišnji i trogodišnji studij.

»Prevelike su razlike u stečenim kompetencijama i administrativno priznavanje više stručne spreme u prvi stupanj visoke moglo bi dovesti do katastrofalnih posljedica«, kaže Havelka. Vijeće stoga predlaže ili da vlasnici diploma bivših dvogodišnjih viših škola besplatno polože razliku u predmeti-

ma (umjesto još jedne godine studija) ili da im se prizna naziv - pristupnik.

»Nema logike dati naziv prvostupnik nekomе tko ga nije zatražio, a ne dati mu i kompetencije«, smatra Havelka, napominjući kako se stručne studije i njihovih oko 30.000 studenata stalno pokušava prikazati kao manje vrijedne.

»Ni to nije točno. Činjeni-

ca je da su stručni studiji kod nas nedovoljno razvijeni i da ih treba još studenata. Država je to prepoznaala i daje im podršku. Da bismo ojačali stručne studije, uskočimo novost - stručne novake«, najavio je Uzelac uvjeren da Prijedlog zakona o akademskim i stručnim nazivima nema potrebu povlačiti iz Vladine procedure. [Mirela Lilek]

ZAGREB - U 2006./2007. akademskoj godini na visokim učilištima u Hrvatskoj bilo je 13.075 nastavnika i suradnika u nastavi zaposlenih na osnovi ugovora o radu ili angažirano na osnovi ugovora o djelu, među kojima je 5589 žena. Onih pak u punoj zaposlenosti ili angažiranosti ima 9457, među kojima je 4000 žena. Od ukupno 13.075 nastavnika i suradnika u nastavi na osnovi ugovora o radu 52,6 posto su doktori znanosti, a 19,8 postotno magistri i magistri znanosti. [Hina]

Viša stručna spremna neće biti izjednačena s visokom

»Raniji vlasnici viših spremna dvogodišnjih škola dobit će naziv stručnog prvostupnika, što je prvi stupanj visokog obrazovanja, ali ni na koji način ne može biti izjednačeno s visokom stručnom spremom«, objašnjavao je Uzelac predstavnici ma državnih i privatnih visokih škola i veleučilišta, nezadovoljnih Prijedlogom zakona.

Predsjednik Vijeća visokih škola i veleučilišta Mladen Havelka, smatra apsolutno neprihvjetenim priznatim isti status onima koji su

DOGAĐAJI

Mladen HAVELKA predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske

Ne treba srljati u masovno otvaranje stručnih studija

Svake je godine interes za upis na stručne studije sve veći. Danas na veleučilištima i visokim školama, što javnim, što privatnim, studira oko 35 posto svih studenata

Mirela LILEK

Knin, Šibenik, Slavonski Brod, Vukovar, Gospić, neki su od gradova koji odnadvajno imaju veleučilišta. O naglom razvoju stručnih studija razgovarali smo s predsjednikom Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske, dekanom Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu Mladenom Havelkom, kojega je predsjednik Mesić nedavno odlikovao visokim priznanjem za uspjehe na području razvoja visokog obrazovanja u Hrvatskoj. Znači li vaše odlikovanje da se stav politike prema veleučilištima i visokim školama popravio?

- U svakom slučaju. Još nedavno postojale su dvojbe trebaju li nam u Hrvatskoj uopće visoke škole i veleučilišta ili bi bilo bolje da se sva visokoškolska nastava odvija na sveučilištima. Međutim, te su dvojbe jasnim stavom Vladе izraženim u dokumentu »Strategije razvoja znanosti i visokog obrazovanja« potpuno otklonjene.

Otkut odjednom potreba za tolikim brojem novih veleučilišta?

- Zasad je 15 javnih i 15 privatnih veleučilišta i visokih škola, ali njihov broj stalno raste, osobito privatnih, što je dobro, no nadležna država tijela trebaju se brinuti za poštivanje standarda kvalitete i u javnim i u privatnim ustanovama.

Biru li? Ispunjavaju li uvjete - kadrovske, prostore, programske?

- Na žalost, još ne jer im najprije nedostaju kadrovi. To nije pitanje samo nedovoljnih sredstava za nova radna mjestra, već i stvarnog nedostatka kvalificiranih nastavnika, a posebno suradnika za praktičnu nastavu. Radi se o nastavnim profilima koji nisu ranije imali priliku završiti visoko obrazovanje pa sada imaju prenisku kvalifikaciju za nastavnike u svojim područjima. Primjerice, postoji velika potreba za studijima medicinskih sestara, no i da imate puno novaca ne možete ih otvoriti ni minimalan broj jer prve generacije medicinskih sestara koje mogu biti uključene u nastavu bolničkih studija tek sa da stječu potrebnu kvalifikaciju. No aktualan je i prvi problem - nedostatak sredstava. U ovoj je godini u državnom proračunu za sve stručne studije osigurano samo 4,22 postot uklupnog proračuna za visoko obrazovanje, a za kapitalna ulaganja veleučilišta dobivaju sedam milijuna kuna

veleučilišta samo sedam milijuna kuna. No otvaraju se i novi razvojni fondovi, nude se prostori bivših vojarni i situacija se popravlja, a i lokalne zajednice koje traže otvaranje studija nude finansijski i prostornu pomoć.

Proces je dugotrajan, no glavno je da se počelo kretati na bolje.

Kako su se uspjeli popuniti visoke škole i veleučilišta tijekom ljetnih upisa?

- Svake je godine interes za upis na stručne studije sve veći. Kraće traju, usmjereniji su praksi i potrebama tržišta, lakše se nalazi posao i sve to naravno jača zanimanje

gurno su bliže ispunjavanju tih potreba nego sveučilišni studiji.

Konkretno, u kojem se prosječnom roku zapošljavaju oni sa završenim stručnim studijima i koliko ih je na burzi?

- Tu analizu, na žalost, nitko još nije napravio. Ona mora biti dio ukupne analize potreba za stručnjacima na kojoj će se temeljiti i buduća mreža visoko obrazovnih ustanova u Hrvatskoj. U svakom slučaju, na temelju nekih pokazatelja procjenjujemo da ih je na burzi puno manje nego onih sa završenim sveučilišnim studijima.

Koja su najperspektivnija

RASPRAVA

Tko ne reagira, nema se pravo kasnije žaliti

Prije ljeta sudjelovali ste u oštrot polemici o prijedlogu zakona o stručnim nazivima i akademskim stupnjevinama. Kakav je rezultat?

- Uvijek sam za argumentiranu razmjenu mišljenja. Prijedlog zakona je bio toliko loš da bi njegova primjena izazvala teške negativne posljedice. Posebice za razvoj kvalitetnog sustava stručnih studija. Ponosni smo što smo svojom intervencijom uspjeli da se prijedlog izmijeni i time uštedjeli državi mnoge nevolje. To nam je uostalom bila i stručna i građanska dužnost. Jer tko ne reagira na loše prijedloge zakona, nema kasnije moralno pravo žaliti se na njih.

ni regionalnim potrebama i da su u funkciji razvoja regionalnog gospodarstva. No nužan uvjet da se sve to ostvari je osiguravanje kvalitetnih uvjeta studiranja, ujeta na temelju standarda zemalja Europske unije. Dobar zakonski okvir za to već postoji, a jedina stvarna opasnost je da on ne ostane samo formalna mogućnost, već da se i sadržajno započne brže ostvarivati.

Hoćeće reći da se prilikom osnivanja novih veleučilišta ne vodi računa o zakonu?

- To je i glavni problem s kojim se naše Vijeće veleučilišta i visokih škola danas suočava.

Ove godine postavljen je vrlo velik broj zahtjeva za otvaranje novih studija u brojnim mjestima u Hrvatskoj. Mi bismo bili presegnuti i nijihovih područnih studija da ih je sve moguće otvoriti. Ali, svjesni ograničenih mogućnosti državnog proračuna, lošeg stanja lokalnih županijskih i gradskih proračuna, nedovoljne razvijenosti gospodarstva kojemu bi trebalo sudjelovati u sufinsaniranju, predlažemo da se ne sruži u masovno otvaranje novih studija, već da se što prije

završi započeta analiza potreba, izradi mreža potrebnih visokoškolskih ustanova u Hrvatskoj, usvoji dinamiku njihova razvoja skladna finansijskim i kadrovskim potrebama - i da se tek tada na temelju svega toga izdaju odobrenja za otvaranje novih studija. To mora biti koordiniran rad mnogih tijela i izvan visokog obrazovanja, mora biti prerađeno većim proračunskim odvajanjima za visoko obrazovanje, jer će nam se inače dogoditi »rumunjski sindrom«, a i smo već imali sindrom split-skog veleučilišta.

Smatrate dakle mogućim novi slučaj Veleučilišta u Splitu?

- Ako se ovako neplanirano nastavi, na žalost - da. Osnivanje novih veleučilišta ili nijihovih područnih studija u mjestima u kojima ne postaje potrebno uvjeti kvalitetne nastave, doći će sigurno pod udar. Agencije za znanost i visoko obrazovanje i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje kada su uskoro provede vrijednovanje visokih učilišta. Ako to vrijednovanje bude provedeno ozbiljno, a osigurana su prevelika sred-

sta da se provede neozbiljno, mnogi studiji i ustanove visokog obrazovanja koji ne ispunjavaju zakonske uvjete kadrova, opreme i prostora bit će ukinuti. Zato ih nije pametno niti osnivati dok ti uvjeti nisu ispunjeni.

Što u suprotnom?

- Dogodit će se da će ovakvo naglo, neplanirano omasnobljenje studija dovesti do pada kvalitete nastave i da će nepromišljeno osnovane ustanove visokog obrazovanja - kad nam Europa nametne svoje oštре kriterije - biti zatvorene. A tada će se vidjeti da bi bilo bolje da ih nismo niti otvarali.

Dijete li ovakvo mišljenje ljudi u institucijama koje su zadužene voditi brigu o kvaliteti razvoja visokog obrazovanja?

- Nadam se da uskoro hoće. Naime, veliki su pritisci brojnih gradonačelnika i župana da se baš u njihovom gradu i županiji otvore novi studiji - i to što prije a najbolje prije parlamentarnih izbora. Naše su ustanove, a i Ministarstvo znanosti, snažno izloženi ovim pritiscima i o svima nama ovisi koliko ćemo im se usputiti othrvati i smiriti situaciju. Nadam se da će ministar Primorac naći za to snage, da ćemo svi zajedno izraditi liste prioriteta ne po političkim kriterijima, već po kriterijima struke i izraženosti potreba, da ćemo naći snage otvarati studije koji imaju sve razvojne uvjete i jamstvo kvalitete. Inače, naš će tek stvoreni sustav stručnih studija kolabirati u općem kaosu.

manje studenata. Danas na stručnim studijima, što javnim što privatnim, studira već oko 35 posto svih studenata.

Ispunjavaju li stručni studiji svoju ulogu na tržištu rada?

- To je i njihova osnovna misija. Onu uprava programski i konceptualno moraju zato biti različiti od sveučilišnih, brzo prilagođivati potrebama tržišta i mi u izradi naših nastavnih programa težimo da takvi budu. No, kod nas još, na žalost, nemaju pravog tržišta rada. S obzirom na to da su programi stručnih studija nastroje prilagoditi stvarnim potrebama prakse, si-

područja stručnih studija - medicina, tehnologija, ekonomija?

- Medicinsko područje sigurno. Danas u Hrvatskoj gotovo da ne možete naći nezaposleni stručni sestru sa završenim stručnim studijem, zatim područje ekonomije, računarstva i poljoprivrednih grana. No sve to ovisi o vrlo raznolikim regionalnim potrebama kojima treba još pomno ispitati.

Što država dobiva otvaranjem novih veleučilišta?

- Prije svega, to će pomoći da mladi ljudi ostaju studirati u svojim mjestima, da programi studija budu primjere-

ni regionalnim potrebama i da su u funkciji razvoja regionalnog gospodarstva. No nužan uvjet da se sve to ostvari je osiguravanje kvalitetnih uvjeta studiranja, ujeta na temelju standarda zemalja Europske unije. Dobar zakonski okvir za to već postoji, a jedina stvarna opasnost je da on ne ostane samo formalna mogućnost, već da se i sadržajno započne brže ostvarivati.

Hoćeće reći da se prilikom osnivanja novih veleučilišta ne vodi računa o zakonu?

- To je i glavni problem s kojim se naše Vijeće veleučilišta i visokih škola danas suočava.

Ove godine postavljen je vrlo velik broj zahtjeva za otvaranje novih studija u brojnim mjestima u Hrvatskoj. Mi bismo bili presegnuti i nijihovih područnih studija da ih je sve moguće otvoriti. Ali, svjesni ograničenih mogućnosti državnog proračuna, lošeg stanja lokalnih županijskih i gradskih proračuna, nedovoljne razvijenosti gospodarstva kojemu bi trebalo sudjelovati u sufinsaniranju, predlažemo da se ne sruži u masovno otvaranje novih studija, već da se što prije

1 NOVAC

U državnom proračunu za stručne studije osigurano je 4,22 postot uklupnog proračuna za visoko obrazovanje, a za kapitalna ulaganja veleučilišta dobivaju sedam milijuna kuna

2 STRUČNI STUDIJ

Kraće traju, usmjereni su praksi i potrebama tržišta, lakše se nalazi posao i sve to naravno jača zanimanje studenata

3 EUROPA

Naglo, neplanirano omasnobljenje studija dovest će do pada kvalitete nastave, a nepromišljeno osnovane ustanove visokog obrazovanja - kad nam Europa nametne svoje kriterije - bit će zatvorene

4 PRITISCI

Naše su ustanove, a i Ministarstvo znanosti, snažno izloženi ovim pritiscima i o svima nama ovisi koliko ćemo im se usputiti othrvati i smiriti situaciju

SKUPINA ZA PRAĆENJE BOLONJSKOG PROCESA NEZAVISNOG SINDIKATA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

Radna skupina za praćenje Bolonjskog procesa Sindikata znanosti, raspravljujući o nacrtu prijedloga Zakona o akademskim i stručnim nazivima, kojega Hrvatskom saboru po hitnom postupku predlaže Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, zaključila je da se ne slaže s prijedlogom prema kojem bi se svima koji su po ranijim propisima stekli višu stručnu spremu, automatski priznao status prvostupnika (bakalaureat), tj. prvi stupanj visoke stručne spreme.

Poštujуći načelo cjeloživotnog obrazovanja i pravo pojedinca na trajno obrazovanje, Bolonjska skupina Sindikata zalaže se za otvaranje širokih mogućnosti nastavka obrazovanja nakon svih, pa tako i nakon dvogodišnjih stručnih studija, ali putem obrazovnim procesom postignutih, a ne administrativnim putem priznatih kvalifikacija.

Bolonjska skupina Sindikata podržava stav Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske da se u prijedlog predmetnog Zakona uvrste odredbe o nužnosti polaganja razlikovnih ispita za sve one koji žele postići višu razinu obrazovanja, kao i da se odgovarajuća znanja i vještine stečene tijekom višegodišnjeg rada i prakse, vrednuju i priznaju tijekom postupka polaganja razlikovnih ispita. Bolonjska skupina smatra da se jedino na taj način može očuvati ujednačenost kvalitete stručnog visokog obrazovanja u Hrvatskoj, ne dovodeći pri tome u pitanje pravnu jednakost ni sadašnje niti bivše studente stručnih studija.

Ovakav prijedlog Bolonjske skupine Sindikata i Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske sukladan je i s Europskim kvalifikacijskim okvirom, kojeg će i Hrvatska prihvati tijekom usklađivanja svog obrazovanja s europskim obrazovnim standardima.

Usljed prijedloga Ministarstva Hrvatska će pukim administrativnim putem preko noći dobiti 150.000 visokoobrazovanih ljudi i postotak od 7% ljudi s fakultetskom diplomom na umjetan način uvećati. O tome nismo informirali EU u vrijeme pregovora.

Također, prijedlog Ministarstva ovim postupkom degradira važnost kategorije prvostupnik u okviru Bolonjskog procesa.

Sve to, a posebno procedura hitnog postupka, ne čini se racionalnim rješanjem, uslijed čega se otvara pitanje motiva koje je teško naći u sferi visokog obrazovanja, već prije u sferi politike.

Za Bolonjsku skupinu Sindikata znanosti

dr. sc. Krunoslav Pisk, predsjedavajući, v.r.

Zagreb, 13. ožujka 2007.

BOLONJSKA SKUPINA SINDIKATA ZNANOSTI

Bolonjsku skupinu Sindikata znanosti čine profesori, znanstvenici i studenti sa sveučilišta, znanstvenih instituta, iz politike i sindikata.

ČLANOVI: prof.dr. Zrinjka Glovacki-Bernardi, prof.dr. Alekса Bjeliš, prof.dr. Gvozden Flego, prof.dr. Branko Jeren, prof.dr. Ljubo Jurčić, prof.dr. Slavko Krajcar, prof.dr. Pero Lučin, prof.dr. Mladen Havelka, Denis Avdagić, Vedran Tare, Vanja Ivošević, Elvira Marinković Škomrlj,

SAVJETODAVNA ULOGA: Marin Bakša, Ivan Čirjak, Danijela Dolenc.

Italicom su označene osobe koje su sudjelovale na sastanku o temi ovoga priopćenja.

telefon: 4847337 adresă: Ilica 51 Zagreb 10000

Adresa / Address: Ilica 51, 10000 Zagreb, Croatia Tel: 385-01 / 4847-337 Fax: +4847-338
e-mail: uprava@nsz.hr www.nsz.hr

Predsjednik / President: Dr. sc. Krunoslav Pisk Predsjednik Velikog vijeća / President of Executive Board: Vilim Ribić
Zamjenik predsjednika: Dr. sc. Petar Pervan Potpredsjednik Velikog vijeća: Prof. dr. sc. Miljenko Šimpraga Počasni predsjednik: Prof. dr. sc. Zvonimir Šikić

Datum osnivanja / Date of Foundation: 11.01.1990.
Član / Member of: Education International & Matica hrvatskih sindikata

Bolonjska skupina protiv priznanja statusa prvostupnika

Bolonjska skupina za nastavak obrazovanja, ali ne administrativnim putem priznatih

ZAGREB Radna skupina za praćenje Bolonjskoga procesa Sindikata znanosti ne slaže se s prijedlogom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa da se svima koji su po prijašnjim propisima stekli višu stručnu spremu automatski prizna status prvostupnika, to jest prvi stupanj visoke stručne spreme. Radna skupina, kako je jučer izvjestio njezin predsjedatelj Krunoslav Pisk, zauzela je takvo stajalište raspravlјajući o nacrtu prijedloga zakona o akademskim i stručnim nazivima, koji Hrvatskom saboru po hitnom postupku predlaže

Ministarstvo znanosti. "Poštjujući načelo cjeloživotnog obrazovanja, Bolonjska skupina se zalaže za otvaranje širokih mogućnosti nastavka obrazovanja, ali obrazovnim procesom postignutih,

a ne administrativnim putem priznatih kvalifikacija", kaže se u priopćenju. Bolonjska skupina smatra da se jedino na taj način može očuvati ujednačenost kvalitete stručnog visokog obrazovanja u Hrvatskoj, ne dovodeći pri tome u pitanje pravnu jednakost ni sadašnjih ni bivših studenta stručnih studija. Prijedlogom Ministarstva, Hrvatska će pukim administrativnim putem preko noći, kako se navodi, dobiti 150.000 visokoobrazovanih ljudi te postotak od 7 posto ljudi s fakultetskom diplomom uvećati na umjetan način. (H)

150

tisuća visokoobrazovanih
Hrvata dobila bi titulu
administrativnim putem

IV. SLIKOVNI PRILOZI

Prilog 1.

Osnivačka skupština Zajednice visokih škola Hrvatske, održana u Visokoj zdravstvenoj školi u Zagrebu 14.travnja 2000. godine

Prilog 2.

Susret rektora i dekana veleučilišta i visokih škola Hrvatske s Predsjednikom Republike Hrvatske, gospodino Stjepanom Mesićem u Požegi 3.lipnja 2000.godine

Prilog 3.

Posjet delegacije Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske, Predsjedniku Republike Hrvatske, gospodinu Stjepanu Mesiću, 23. veljače 2005.godine

Prilog 4.

Otvaranje novih prostorija Vijeća veleučilišta i visokih škola Hrvatske u Martićevoj ulici broj 13 u Zagrebu, 19. listopada 2006.godine

Prilog 6.

**Dodjela odlikovanja "Red Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića"
rektorima hrvatskih sveučilišta, predsjedniku Nacionalnog vijeća za
visoku naobrazbu, ravnateljici Agencije za visoko obrazovanje i
predsjedniku Vijeća veleučilišta i visokih škola, 15. svibnja 2007.godine**

